

ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΔΡΕΤΤΑΚΗΣ

**ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΑΣΤΙΓΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΑΘΗΝΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Ο ΦΑΡΙΣΑΪΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΙΣΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟ 1994	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΟΤΕΡΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΟΥΡΑΓΟΣ Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΑΜΕΤΑΒΛΗΤΗ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΔΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ;	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 Η ΒΑΡΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 Η ΕΛΛΑΔΑ ΟΥΡΑΓΟΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.15 ΣΤΙΣ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007 - 2013	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16 Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΩΤΗ ΣΤΟ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΟ «ΔΕΙΧΤΗ ΜΙΖΕΡΙΑΣ» ΣΤΗΝ Ε.Ε.15	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17 ΑΣΗΜΑΝΤΗ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΙΣΧΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18 ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΔΥΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΔΕΙΧΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19 ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΕΓΙΝΑΝ ΦΤΩΧΟΤΕΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΟΙ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1994-2004	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20 ΔΙΑΦΘΟΡΑ-ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΤΡΙΓΩΝΟ	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21 ΣΥΝΕΧΩΣ ΔΙΟΓΚΟΥΜΕΝΗ Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	95

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΥΔΡΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	98
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23 ΠΟΛΛΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΟΡΟΦΥΓΑΔΕΣ	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24 ΑΛΥΤΟ ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΝ ΔΕΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΕΙ Η ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25 ΤΑ «ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ» ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	107
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΔΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΙΝΕ ΠΙΟ ΑΔΙΚΟ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ ΤΗΣ ΝΔ	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ 1998 - 2007	115
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28 ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1995-2005	119
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29 ΜΥΘΟΣ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ	123
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΧΕΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.15	127
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31 ΡΑΓΔΑΙΑ ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚ	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32 ΥΠΕΡΔΙΠΛΑΣΙΑ Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΜΙΣΘΩΤΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥΣ	135

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 ΚΑΤΑΦΩΡΗ ΑΔΙΚΙΑ Η ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΜΕ 10%	139
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ Η ΑΝΙΣΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΑΠ' Ο, ΤΙ ΣΤΗ ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ	142
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35 ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.	146
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36 ΤΟ ΔΥΣΘΕΩΡΗΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΙ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	151
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	155
ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ	157

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έχουν περάσει πάνω από οκτώ χρόνια (Απρίλιος 2000) από την έκδοση του βιβλίου μου με τίτλο «*Προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας*». Το βιβλίο εκείνο περιλάμβανε μια επιλογή 45 άρθρων μου για την ελληνική οικονομία που είχαν δημοσιευτεί σε εφημερίδες και περιοδικά την περίοδο 3.4.1998-6.2.2000. Το βιβλίο χωριζόταν σε 4 ενότητες που αφορούσαν την οικονομική πολιτική γενικά, την πραγματική σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας προς το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15, τη φορολογική πολιτική και διάφορα άλλα θέματα.

Στο διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση του βιβλίου που προαναφέρθηκε μέχρι σήμερα έχουν συμβεί πολύ σημαντικές αλλαγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), στην Ευρώπη ως σύνολο, στις αναπτυσσόμενες χώρες και στις Η.Π.Α. Πιο συγκεκριμένα στο διάστημα αυτό:

- Η Ε.Ε. των 15 κρατών-μελών διευρύνθηκε σταδιακά πρώτα με 8 κράτη της Ανατολικής Ευρώπης (Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία και Τσεχία), την Κύπρο και τη Μάλτα και στη συνέχεια με άλλα 2 (τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία) και έγινε πλέον η Ε.Ε. των 27.
- Καθιερώθηκε το Ευρώ ως ενιαίο νόμισμα, σχηματίζοντας την Ευρωζώνη η οποία περιέλαβε 12 από τα παλαιά 15 κράτη-μέλη της Ε.Ε. (η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία επέλεξαν να μείνουν απέξω). Τελευταία η Ευρωζώνη διευρύνθηκε με 3 άλλα μέλη (την Κύπρο, τη Μάλτα και τη Σλοβενία).
- Στον ευρωπαϊκό χώρο η Ρωσία άρχισε να αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς και, χάρη στους ενεργειακούς της πόρους (πετρέλαιο και φυσικό αέριο), αύξησε τις οικονομικές σχέσεις με την Ε.Ε. και φαίνεται ότι ανακτά μέρος του ρόλου που είχε η Σοβιετική Ένωση στην παγκόσμια σκηνή.
- Οι μεγάλες αναπτυσσόμενες χώρες (Κίνα, Ινδία, Βραζιλία κλπ) αναπτύσσονται επίσης με γοργούς ρυθμούς βελτιώνοντας τη θέση τους στη διεθνή σκηνή, ταυτόχρονα, όμως επαυξάνουν τα προβλήματα που έχουν προκαλέσει και συνεχίζουν να προκαλούν στο περιβάλλον οι αναπτυγμένες χώρες.

Αν εξαιρέσει κανείς τα προβλήματα του περιβάλλοντος, όλες οι παραπάνω εξελίξεις συνέβαλαν, αναμφισβήτητα, στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των λαών των κρατών στις οποίες συνέβησαν καθώς και στην ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου.

Οι Η.Π.Α., με μεγάλα οικονομικά προβλήματα (τεράστιο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και αυξανόμενο δημόσιο έλλειμμα), έχουν εμπλακεί, μετά το τρομοκρατικό χτύπημα στους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης και στην Ουάσιγκτον, σε αδιέξοδους πολέμους στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ με δεκάδες χιλιάδες νεκρούς των πληθυσμών των χωρών αυτών και χιλιάδες νεκρούς στρατιώτες τους. Και, ως να μη έφταναν όλα αυτά ξέσπασε στη χώρα αυτή η χρηματοπιστωτική κρίση εξαιτίας της απληστίας και της αλόγιστης συμπεριφοράς των επικεφαλής των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και της έλλειψης των αναγκαίων ελέγχων. Η κρίση αυτή, λόγω του ειδικού βάρους της αμερικανικής οικονομίας και της παγκοσμιοποίησης, μεταδόθηκε και βρίσκεται σε εξέλιξη, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Μέσα σ' αυτό το ευρωπαϊκό και παγκόσμιο περιβάλλον κινείται και η ελληνική οικονομία, την οποία οι αρμόδιοι οικονομικοί Υπουργοί και η Κυβέρνηση γενικότερα συνεχώς χαρακτηρίζουν ως «ισχυρή», επικαλούμενοι τους υψηλούς ρυθμούς αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος στο διάστημα της τελευταίας οκταετίας.

Η επιφανειακά «ισχυρή» ελληνική οικονομία, σε σημαντικό βαθμό, στηρίζεται στην καθαρή εισροή πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο δανεισμό του Δημοσίου και των νοικοκυριών. Όλα αυτά τα μέσα, όμως, είτε έχουν ημερομηνία λήξης ή έφτασαν στα όρια τους έχοντας εξαντλήσει την όποια δυναμική τους.

Δυστυχώς η οικονομική πολιτική που εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα δεν κατόρθωσε να δημιουργήσει εκείνες τις ενδογενείς δυνάμεις που θα εξασφάλιζαν μια διατηρήσιμη αυτοπροωθούμενη ανάπτυξη και θα συνέβαλαν στην αντιμετώπιση των μεγάλων μαστίγων της ελληνικής οικονομίας. Οι μάστιγες αυτές είναι πολλές. Ανάμεσα σ' αυτές είναι:

- Η διαφθορά, η διαπλοκή, η αδιαφάνεια, η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή.
- Η υστέρηση στην παιδεία και στην έρευνα και η υψηλή ανεργία, ιδιαίτερα των νέων και των γυναικών.
- Η ανεπάρκεια των κοινωνικών δαπανών να μειώσουν το υψηλό ποσοστό του πληθυσμού που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας.
- Η μεγάλη ανισοκατανομή του εισοδήματος και η ακόμα μεγαλύτερη του πλούτου.
- Οι μεγάλες περιφερειακές ανισότητες και ο υδροκεφαλισμός της Αττικής.
- Η συρρίκνωση της γεωργίας και της βιομηχανίας με τη συνακόλουθη μείωση της απασχόλησης στους τομείς αυτούς της οικονομίας.
- Η χαμηλή ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών και η χαμηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα.

- Το συνεχώς αυξανόμενο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.
- Το δυσθεώρητο δημόσιο χρέος, το υψηλό κόστος εξυπηρέτησής του και τα μεγάλα (φανερά και αφανή) δημόσια ελλείμματα.

Πολλά από τα άρθρα μου σε εφημερίδες και περιοδικά από τον Απρίλιο του 2000 μέχρι σήμερα αναφέρονται σε προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και στη σχέση ορισμένων από αυτά με τα αντίστοιχα των οικονομιών των άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε. και ιδιαίτερα των 14 παλαιών μελών της. Στα άρθρα αυτά γίνεται ευρεία χρήση στοιχείων της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ), της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τη Eurostat) και άλλων πηγών. Από το σύνολο των άρθρων αυτών έχουν επιλεγεί και περιληφθεί στο βιβλίο αυτό 36, τα περισσότερα από τα οποία εξετάζουν τις, κατά τη γνώμη μου, κυριότερες μάστιγες της ελληνικής οικονομίας (σ' αυτό το λόγο οφείλεται και ο τίτλος του βιβλίου).

Τα υπόλοιπα άρθρα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο αναφέρονται και σε άλλα σημαντικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Τέσσερα από αυτά εξετάζουν ορισμένες πλευρές του δημογραφικού μας προβλήματος (την υπογεννητικότητα και τα μεταναστευτικά ρεύματα) οι οποίες έχουν άμεση σχέση με προβλήματα της ελληνικής οικονομίας (εργατικό δυναμικό, ανεργία, ασφαλιστικό, αστυφιλία). Το δημογραφικό, όμως, είναι ευρύτερο και, κατά τη γνώμη μου, είναι το υπ' αριθμό 1 εθνικό μας πρόβλημα, πρόβλημα κυριολεκτικά εθνικής επιβίωσης. Σ' αυτό έχω ήδη αφιερώσει δύο βιβλία μου (βλέπε, σχετικά, τον κατάλογο των έργων μου στο τέλος του βιβλίου) και πλήθος άρθρων μου.

Τόσο οι μάστιγες και τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας που εξετάζονται στο βιβλίο αυτό όσο και το δημογραφικό πρόβλημα παραμένουν, δυστυχώς, άλυτα και τα περισσότερα επιδεινώνονται. Αναφορά στους λόγους που οφείλεται αυτό γίνεται στον Επίλογο του βιβλίου.

Τα 36 άρθρα παρατίθενται ως Κεφάλαια του βιβλίου αυτού με τη χρονολογική σειρά δημοσίευσής τους στις εφημερίδες (σε ορισμένα Κεφάλαια οι τίτλοι είναι διαφορετικοί από εκείνους της εφημερίδας που δημοσίευσε τα άρθρα). Οι τέσσερις εφημερίδες στις οποίες δημοσιεύτηκαν τα άρθρα αυτά (πρώτα δίνεται ο αριθμός του Κεφαλαίου που περιλαμβάνει το κάθε άρθρο και σε παρένθεση η ημερομηνία δημοσίευσής του) είναι:

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ: 2(23.7.01), 4(11.5.02), 8(11.12.03), 11 (17.5.04), 12(30.9.04), 13(21.11.04), 17(21.4.06), 19(20.7.06), 20(14.9.06), 21(13.3.07), 22(30.4.07), 23(28.7.07), 24(25.10.07) και 33(11.9.08).

ΕΞΗΠΡΕΣ: 3(10.3.02), 7(27.7.03), 10(7.3.04), 27(27.1.08), 29(20.4.08), 30 (15.6.08), 31(29.6.08), 34(14.9.08) και 35(9.11.08).

ΑΥΓΗ: **1** (4.2.01), **6**(8.6.03), **18**(11.6.06), **25**(30.12.07), **26**(27.1.08), 28 (24.2.08), **32**(31.8.08), **36**(9.11.08).

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ: **5**(10.11.02), **9**(28.12.03), **14**(10.7.05), **15**(21.8.05) και **16**(2.4.06).

Στα περισσότερα από τα Κεφάλαια του βιβλίου γίνονται και ορισμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση των εξεταζόμενων σ' αυτά προβλημάτων. Ελπίζω το βιβλίο να διαβαστεί και από εκείνους οι οποίοι λαμβάνουν τις αποφάσεις για την οικονομική πολιτική της χώρας, και αν κρίνουν ότι οι προτάσεις αυτές θα βοηθήσουν στην εξάλειψη των μαστίγων και στην επίλυση ορισμένων προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας καθώς και στην αντιμετώπιση των συνεπειών της χρηματοπιστωτικής κρίσης σ' αυτήν, ας τα εφαρμόσουν.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Με την ευκαιρία της εισόδου της χώρας μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.) η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) (η Eurostat) έδωσε στη δημοσιότητα μια σειρά από συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της χώρας μας σε σύγκριση με εκείνα των 15 χωρών-μελών της Ε.Ε. το έτος 1999. Τα στοιχεία αυτά αποκαλύπτουν από τη μια μεριά τη μεγάλη απόσταση που μας χωρίζει από την Ε.Ε. σε ό,τι αφορά την πραγματική σύγκλιση και από την άλλη τις μεγάλες αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας. Αναλυτικότερα :

(α) Η Ελλάδα ουραγός στην πραγματική σύγκλιση και πρώτη στην κατανάλωση των νοικοκυριών. Με βάση τα στοιχεία της Eurostat η Ελλάδα από τη μια μεριά είναι τελευταία ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ (είμαστε 33% χαμηλότερα από το μέσο όρο της Ε.Ε.) και από την άλλη είναι πρώτη στην κατανάλωση των νοικοκυριών ως ποσοστό του ΑΕΠ (είμαστε κατά 25,3% υψηλότερα από το μέσο όρο της Ε.Ε.). Ακριβώς αντίστροφη είναι η κατάσταση για το Λουξεμβούργο (πρώτο στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ και τελευταίο στην κατανάλωση των νοικοκυριών ως ποσοστό του ΑΕΠ). Από μια στατιστική ανάλυση των στοιχείων για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 φαίνεται ότι ο συντελεστής συσχέτισης ανάμεσα στα δύο αυτά βασικά μεγέθη είναι αρνητικός και στατιστικά σημαντικός (-0,73), δηλαδή όσο χαμηλότερο είναι το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ τόσο υψηλότερη είναι η κατανάλωση των νοικοκυριών ως ποσοστό του ΑΕΠ. Για τη χώρα μας η Eurostat σημειώνει : *«Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο η κατανάλωση των νοικοκυριών ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα είναι τόσο υψηλή είναι το γεγονός ότι οι δαπάνες για τρόφιμα, ποτά και καπνό αποτελεί το 21,3% της συνολικής δαπάνης των νοικοκυριών έναντι 17% της Ε.Ε. Ένα μεγάλο ποσοστό της δαπάνης αυτής (22,8%) αφιερώνεται σε φρούτα και λαχανικά».*

(β) Δημόσια κατανάλωση. Η Ελλάδα έχει τη χαμηλότερη δημόσια κατανάλωση ως ποσοστό του ΑΕΠ (14,3%). Πρώτο έρχεται το Λουξεμβούργο (38,1%) με δεύτερη την Ιρλανδία (35,2%) ενώ 13^η είναι η Πορτογαλία (15,3%) και 14^ο το Ηνωμένο Βασίλειο (14,5%). Για την Ε.Ε. ως σύνολο το αντίστοιχο ποσοστό είναι 19,9%.

(γ) Δημόσιες Υπηρεσίες. Η Ελλάδα κατέχει τη 12^η θέση σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμβολής των Δημόσιων Υπηρεσιών στο ΑΕΠ (18,5%). Το μεγαλύτερο ποσοστό έχει η Δανία (26%) με δεύτερες το Βέλγιο και τη Σουηδία με 23%. Για τη Ε.Ε. ως σύνολο το αντίστοιχο ποσοστό είναι 20,4%. Από τα στοιχεία αυτά καθώς και από εκείνα για τη δημόσια κατανάλωση ως ποσοστό του ΑΕΠ φαίνεται ότι είναι μύθος τα όσα αναφέρονται για υψηλές δημόσιες δαπάνες και για υπερδιογκωμένο δημόσιο τομέα στη χώρα μας.

(δ) Βιομηχανία. Η Ελλάδα βρίσκεται στην προτελευταία θέση σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμβολής της βιομηχανίας στο ΑΕΠ (15,2%). Πρώτη είναι η Ιρλανδία (32,8%) και δεύτερη η Φινλανδία (30%). Τελευταία είναι το Λουξεμβούργο (15,2%) (η χώρα αυτή αποτελεί ειδική περίπτωση πρώτων διότι το μέγεθός της είναι πολύ μικρό, λιγότεροι από 500.000 κάτοικοι, και δεύτερο διότι, με το να αποτελεί ένα από δύο κέντρα της Ε.Ε., συγκεντρώνει ένα πολύ μεγάλο ποσοστό Υπηρεσιών). Για την Ε.Ε. ως σύνολο το αντίστοιχο ποσοστό είναι 23,3%. Είναι αξιοσημείωτο ότι η πρώτη στο ποσοστό αυτό (η Ιρλανδία) παρουσίασε τα τελευταία χρόνια τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης με αποτέλεσμα από την 13^η θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ στην οποία βρισκόταν το 1986 να ανέλθει στην 3^η θέση το 1999.

(ε) Γεωργία. Σε αντίθεση με τη βιομηχανία η Ελλάδα βρίσκεται στην πρώτη θέση σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμβολής της γεωργίας στο ΑΕΠ (8,9%). Δεύτερη σε μεγάλη απόσταση είναι η Πορτογαλία (4,8%), τρίτη η Ιρλανδία (4,7%) και τέταρτη η Ισπανία (4,6%). Για την Ε.Ε. ως σύνολο το αντίστοιχο ποσοστό είναι 2,6%. Στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία η συμβολή του τομέα αυτού στο ΑΕΠ μειώθηκε σχεδόν κατά 50% τη δεκαετία 1989-1999 ενώ στην Πορτογαλία και στην Ισπανία οι μειώσεις ήταν πολύ μικρότερες. Η τάση μείωσης της συμβολής της γεωργίας στο ΑΕΠ της χώρας μας θα συνεχιστεί. Η συμβολή αυτή θα εξακολουθήσει να είναι σημαντική μόνο στο βαθμό που θα αυξάνεται η παραγωγικότητα και η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας. Τέλος

(στ) Υπηρεσίες. Η Ελλάδα βρίσκεται, ακριβώς, στο μέσον (8^η) των 15 χωρών-μελών της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τη συμβολή των υπηρεσιών στο ΑΕΠ (67,9%) με πρώτο το Λουξεμβούργο (78,2%) και δεύτερη τη Δανία (73,6%). Τελευταία είναι η Ιρλανδία (56,5%). Για την Ε.Ε. το αντίστοιχο ποσοστό είναι 68,5% (δηλαδή η χώρα μας στον τομέα αυτό, σε αντίθεση με τους τρεις προηγούμενους, βρίσκεται πολύ κοντά στο μέσο όρο της Ε.Ε.).

Από τη σύντομη αυτή επισκόπηση φαίνεται ότι οι μεγάλες αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας είναι : η μεγάλη απόκλιση του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ από το μέσο όρο της Ε.Ε., η υψηλή ιδιωτική και χαμηλή δημόσια κατανάλωση ως ποσοστά του ΑΕΠ και η χαμηλή συμβολή της Βιομηχανίας

στο ΑΕΠ. Για τις αδυναμίες αυτές έχουμε να κάνουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις :

- Η σύγκλιση του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ της χώρας προς το μέσο όρο της Ε.Ε., όπως έχουμε δείξει σε προηγούμενα άρθρα μας στην «Κυριακάτικη Αυγή», θα απαιτήσει πολλά χρόνια.
- Η υψηλή ιδιωτική κατανάλωση ως ποσοστό του ΑΕΠ θα μειώνεται στο βαθμό και με την ταχύτητα με την οποία η αγοραστική δύναμη του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ θα συγκλίνει προς το μέσο όρο της Ε.Ε.
- Η δημόσια κατανάλωση ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι ανάγκη να αυξηθεί προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση σε κρίσιμους τομείς όπως η παιδεία, η υγεία και η πρόνοια.
- Η συμβολή της Βιομηχανίας στο ΑΕΠ μπορεί να αυξηθεί μόνο με την αύξηση της παραγωγικότητας των παλαιών βιώσιμων κλάδων (τρόφιμα και ποτά, χημικά κλπ) και την ανάπτυξη των νέων (πληροφορική, βιοτεχνολογία κλπ).

«ΑΥΓΗ» 4.2.2001

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΦΑΡΙΣΑΪΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Οι δυσμενείς εξελίξεις στο Χρηματιστήριο τις τελευταίες εβδομάδες και η στάση του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ απέναντι τους θυμίζουν την παρεμβατική πολιτική των δύο κομμάτων εξουσίας πριν από δύο περίπου χρόνια, και συγκεκριμένα πριν από τις Ευρωεκλογές του Ιουνίου του 1999. Τότε το μεν ΠΑΣΟΚ και οι Υπουργοί του, αλλά και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, με στόχο να αποσπάσουν τους ψήφους του «κόμματος του Χρηματιστηρίου» υπερηφανεύονταν διότι ο Γενικός Δείκτης επί Κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ είχε διπλασιαστεί, η δε ΝΔ και ο Αρχηγός της, με τον ίδιο στόχο, και θέλοντας να υπερφαλαγγίσουν το ΠΑΣΟΚ, ισχυρίζονταν ότι αν ήταν Κυβέρνηση ο Γενικός Δείκτης θα είχε πάει ακόμα ψηλότερα.

Τώρα το ΠΑΣΟΚ, με στόχο να αποστασιοποιηθεί από τις δυσμενείς εξελίξεις στο Χρηματιστήριο, ισχυρίζεται, με δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου στις 17.7.2001, ότι *«Το ΧΑΑ έχει τη δική του πορεία και δεν πρέπει να συνδέεται ούτε με την οικονομία ούτε με τις πολιτικές εξελίξεις»* και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, χωρίς να αναλαμβάνει καμιά ευθύνη για τη σημερινή κατάσταση, δηλώνει ότι *«Όλοι έχουμε χρέος να συμβάλουμε στη δημιουργία κατάλληλου κλίματος επανασύνδεσης του Χρηματιστηρίου με τις οικονομικές εξελίξεις»*. Η Ν.Δ., δια στόματος του Συντονιστή της Επιτροπής Οικονομικών, δηλώνει ότι υπεύθυνος για τις εξελίξεις είναι ο Πρωθυπουργός ο οποίος *«δεν δείχνει να μπορεί ούτε να συντονίσει την κυβέρνησή του ούτε να την αλλάξει ούτε να την αφυπνίσει»*, υπονοώντας ότι αν η ΝΔ ήταν στην Κυβέρνηση, τίποτε από αυτά δεν θα συνέβαινε, και επομένως, το Χρηματιστήριο θα «έβλεπε» καλύτερες μέρες.

Είναι προφανές ότι εδώ και πάνω από δύο χρόνια τα δύο κόμματα εξουσίας –το καθένα με τον τρόπο του– παρεμβαίνουν συνεχώς στην πορεία του Χρηματιστηρίου και είναι συνυπεύθυνα τόσο για τη μεγάλη και εξωπραγματική άνοδο του Γενικού Δείκτη το καλοκαίρι του 1999 όσο και τη σημερινή κατρακύλα του.

Το ότι το ύψος στο οποίο είχε φθάσει ο Γενικός Δείκτης στις αρχές Σεπτεμβρίου του 1999 δεν είχε καμιά σχέση με την οικονομική πραγματικότητα το τόνιζαν τότε και το τονίζουν και τώρα πολλοί σχολιαστές. Παρ' όλα αυτά η Κυβέρνηση με δηλώσεις του τότε (και σημερινού) Υπουργού Εθνικής Οικονομίας συνέδεε το αφύσικο αυτό ύψος με την πορεία

της ελληνικής οικονομίας και ισχυριζόταν ότι ο Δείκτης μπορούσε να κρατηθεί στο ύψος αυτό ή και να πάει ψηλότερα (και γι' αυτό έκανε και σχετικές διευκολύνσεις), ενώ η ΝΔ ισχυριζόταν ότι εκείνη, ως Κυβέρνηση, θα πετύχαινε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα.

Όταν μετά τα μέσα Σεπτεμβρίου το 1999 άρχισε η καθοδική πορεία του Γενικού Δείκτη, η Κυβέρνηση, ενόψη της προοπτικής διεξαγωγής πρόωρων Βουλευτικών εκλογών, παρενέβαινε συστηματικά στο Χρηματιστήριο προκειμένου να συγκρατήσει την καθοδική του πορεία σε ανεκτά επίπεδα, πράγμα το οποίο και, με διάφορες μεθοδεύσεις, κατόρθωσε, γεγονός που τη βοήθησε να κερδίσει τις εκλογές της 9.4.2000.

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης έφεραν στη Βουλή το θέμα του κόστους για το Δημόσιο των προεκλογικών παρεμβάσεων της Κυβέρνησης στο Χρηματιστήριο, αλλά, όπως συμβαίνει συνήθως, μετά τους διαξιφισμούς που ανταλλάχτηκαν κανείς δεν ανέλαβε καμιά ευθύνη και κανείς δεν παραιτήθηκε.

Παρά, όμως, την καθοδική πορεία του Χρηματιστηρίου η Κυβέρνηση, καταθέτοντας στη Βουλή τον Προϋπολογισμό του 2001, υπολόγιζε ότι θα εισπράξει ένα σημαντικό ποσό από τη φορολογία των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Υπολόγιζε, επίσης, ένα πολύ σημαντικό ποσό από τα κέρδη των επιχειρήσεων. Τώρα, εξαιτίας των εξελίξεων που σημειώθηκαν τους μήνες που ακολούθησαν την ψήφιση (μόνο από το κυβερνητικό κόμμα) του Προϋπολογισμού, όλοι αυτοί οι υπολογισμοί αποδείχτηκαν υπεραισιόδοξοι.

Η κατολίσθηση του Χρηματιστηρίου τις τελευταίες εβδομάδες αποτελεί ηχηρή διάψευση της δήλωσης του Κυβερνητικού Εκπροσώπου ότι «*το Χρηματιστήριο δεν συνδέεται ούτε με την οικονομία ούτε με τις πολιτικές εξελίξεις*». Δυστυχώς για τον Τόπο συνδέεται και με τα δύο.

Σε ό,τι αφορά την οικονομία είναι σαφές ότι η αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) για την οποία υπερηφανεύεται ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας οφείλεται σε μεγάλη έκταση στις καθαρές εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Η αύξηση, όμως, του ΑΕΠ, όπως διαπιστώνουν τόσο η Τράπεζα της Ελλάδος όσο και οι διεθνείς οργανισμοί (και τώρα παραδέχεται και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας) δεν θα είναι η προβλεπόμενη από τον Προϋπολογισμό (5%) αλλά μικρότερη. Το γεγονός αυτό έχει αναμφίβολα δυσμενή επίπτωση στο Χρηματιστήριο.

Μεγαλύτερη δυσμενή επίπτωση στο Χρηματιστήριο έχει η αναμενόμενη για φέτος μειωμένη κερδοφορία των επιχειρήσεων. Η μείωση αυτή θα έχει επιπτώσεις και στα έσοδα του Προϋπολογισμού εξαιτίας της μείωσης της απόδοσης της φορολογίας Νομικών Προσώπων. Παρόμοιες επιπτώσεις θα έχει και η μείωση της απόδοσης της φορολόγησης των χρηματιστηριακών

συναλλαγών εξαιτίας από τη μια μεριά της μείωσης του όγκου τους και από την άλλη της μείωσης του συντελεστή φορολόγησής τους.

Δεν υπάρχει, επίσης, αμφιβολία ότι η δεδομένη πολύ μικρή αύξηση των ονομαστικών αποδοχών των εργαζομένων και των συντάξεων των συνταξιούχων σε συνδυασμό με την αναζωπύρωση του πληθωρισμού επηρεάζουν δυσμενώς την πορεία του Χρηματιστηρίου.

Και οι πολιτικές, όμως, εξελίξεις συνδέονται στενά με το Χρηματιστήριο. Αυτό φάνηκε καθαρά από τα όσα προαναφέρθηκαν για τις παρεμβάσεις σ' αυτό των κομμάτων εξουσίας τα τελευταία χρόνια. Και οι τρέχουσες, όμως, εξελίξεις στα δύο αυτά κόμματα επηρεάζουν το Χρηματιστήριο. Πιο συγκεκριμένα :

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι εξελίξεις στο Χρηματιστήριο έχουν δυσμενώς επηρεαστεί από τις διστάμενες απόψεις μέσα στους κόλπους της Κυβέρνησης σχετικά με την ασκούμενη πολιτική καθώς και με τις ευθύνες για την πορεία του Χρηματιστηρίου (ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας δηλώνει ότι δεν υπάρχει άλλη πολιτική από αυτήν που ακολουθείται και επομένως δεν υπάρχει καμιά ευθύνη της Κυβέρνησης για την πορεία του Χρηματιστηρίου ενώ ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας δηλώνει ότι η εφαρμοζόμενη πολιτική – για την οποία και εκείνος είναι συνυπεύθυνος– είναι «νεοφιλελεύθερη» και πρέπει να αλλάξει και ότι η Κυβέρνηση έχει ευθύνη για την πορεία του Χρηματιστηρίου).

Στην καθοδική πορεία του Χρηματιστηρίου σημαντικά συνέβαλε και το γεγονός ότι ο Πρωθυπουργός, εν όψη των διαφωνιών που υπάρχουν στους κόλπους του Υπουργικού Συμβουλίου –αντί να προχωρήσει άμεσα σε ανασχηματισμό της Κυβέρνησης και να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή– ζήτησε την επίσπευση διεξαγωγής του Συνεδρίου του κόμματός του για τον Οκτώβριο με δέσμευση ότι δεν θα προχωρήσει σε ανασχηματισμό.

Στην κατολίπωση, όμως, του Χρηματιστηρίου έχει συμβάλει και η Αξιωματική Αντιπολίτευση από τη μια μεριά εξαιτίας του γεγονότος ότι συμφωνεί απόλυτα με την εφαρμοζόμενη από την Κυβέρνηση πολιτική δηλώνοντας απλά ότι εκείνη θα την εφαρμόζε καλύτερα (ποια, άραγε, βεβαιότητα υπάρχει γι' αυτό ;) και από την άλλη εξαιτίας των διαφωνιών και των ομαδοποιήσεων που υπάρχουν και σ' αυτήν (όπως και στο κυβερνητικό κόμμα). Ειδικότερα για το Χρηματιστήριο τίποτε δεν πείθει ότι αν η ΝΔ ήταν στην Κυβέρνηση τα πράγματα θα πήγαιναν καλύτερα (εξαιτίας και της συμπεριφοράς του ΠΑΣΟΚ που θα βρισκόταν, στην υποθετική αυτή περίπτωση, στη θέση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης).

Η παρεμβατική πολιτική και των δύο κομμάτων εξουσίας στο Χρηματιστήριο παρέσυρε τα τελευταία χρόνια ένα μεγάλο αριθμό αδαών νοικοκυριών στη χώρα μας να τοποθετήσει τις αποταμιεύσεις του στο

Χρηματιστήριο προσδοκώντας μεγάλα και γρήγορα κέρδη. Αντί, όμως, για κέρδη εκατοντάδες χιλιάδες πολιτών έχασαν ένα σημαντικό μέρος των αποταμιεύσεων τους ενώ οι λίγοι και γνώστες των κανόνων του παιχνιδιού αποκόμισαν τεράστια υπερκέρδη, διευρύνοντας ακόμα περισσότερο τη μεγάλη ανισοκατανομή του πλούτου που υπάρχει στη χώρα μας.

Οι μέχρι σήμερα εξελίξεις δείχνουν ότι οι μεγάλες απώλειες των πολλών δεν πρόκειται να αποκατασταθούν. Αυτό, όμως, που πρέπει να αποκατασταθεί είναι ο σημαντικός ρόλος του Χρηματιστηρίου ως χώρου άντλησης κεφαλαίων από υπάρχουσες κερδοφόρες ή από νεοϊδρυόμενες υγιείς επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων που θα αυξήσουν την παραγωγική και εξαγωγική τους ικανότητα. Όταν αυτό συμβεί ο Γενικός Δείκτης θα ισορροπήσει σε (κυμαινόμενα ασφαλώς) επίπεδα που θα ανταποκρίνονται στην πραγματική κατάσταση της ελληνικής οικονομίας. Για να επιτευχθεί, όμως, ο στόχος αυτός τα δύο μεγάλα κόμματα θα πρέπει να εγκαταλείψουν τη φαρισαϊκή τους στάση απέναντι στο Χρηματιστήριο και η μεν Κυβέρνηση να σταματήσει τόσο τις παντός είδους επεμβάσεις της σ' αυτό όσο και τις συνεχείς και αντιφατικές δηλώσεις στελεχών της για την πορεία του, η δε Αξιωματική Αντιπολίτευση να πάψει να παριστάνει, με τις δηλώσεις της, το μελλοντικό σωτήρα του Χρηματιστηρίου και των εγκλωβισμένων σ' αυτό νοικοκυριών.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 23.7.2001

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΙΣΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟ 1994

Σε μια σειρά τεσσάρων άρθρων μας στην «Εξπρές» της 10-13.11.1999 σημειώναμε ότι η σημαντικότερη φορολογική μεταρρύθμιση της νέας περιόδου του ΠΑΣΟΚ ήταν εκείνη που άρχισε να εφαρμόζεται στα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το έτος 1994 με κυριότερα χαρακτηριστικά την καθιέρωση των αντικειμενικών κριτηρίων και την περαιτέρω διεύρυνση της φορολογικής βάσης, δεδομένου ότι με τη μεταρρύθμιση εκείνη μπήκε στο «δίχτυ της εφορίας» ένας μεγάλος αριθμός φορολογουμένων. Οι περισσότεροι, όμως, από τους φορολογούμενους αυτούς έχουν χαμηλά εισοδήματα (γεωργοί, συνταξιούχοι κλπ).

Στο άρθρο αυτό εξετάζουμε τι συνέβη την πενταετία 1995-1999, δηλαδή μετά από το πρώτο έτος διακυβέρνησης της χώρας στη νέα περίοδο του ΠΑΣΟΚ στο οποίο εφαρμόστηκε η μεταρρύθμιση που προαναφέρθηκε. Μετά τη μεταρρύθμιση εκείνη έγιναν και άλλες αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ). Καμιά, όμως, από αυτές δεν είχε ως συνέπεια αύξηση των φορολογικών δηλώσεων ανάλογη με εκείνη που σημειώθηκε το 1994. Οι συγκρίσεις, επομένως που θα γίνουν στο άρθρο αυτό ανάμεσα στα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το 1994 και εκείνα που αποκτήθηκαν το 1999 (τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) αφορούν ομοιογενέστερες συνθέσεις φορολογουμένων.

Ι. ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΙΣΟΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Στο άρθρο αυτό χωρίζουμε το σύνολο των φορολογικών δηλώσεων σε 4 ίσα μέρη (τεταρτημόρια), τα οποία είναι : κάτω 25% (οι φτωχότεροι φορολογούμενοι), 25%-50%, 50%-75% και άνω 25% (οι πλουσιότεροι φορολογούμενοι) ώστε να δούμε αναλυτικότερα τις επιπτώσεις της οικονομικής και φορολογικής πολιτικής την πενταετία 1995-1999.

Στο πρώτο τμήμα του Πίνακα 1 δίνουμε για το καθένα τεταρτημόριο το συνολικό δηλωθέν εισόδημα και το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα (δηλωθέν εισόδημα μείον συνολικός φόρος) σε εκατομμύρια δραχμές σε τρέχουσες τιμές για τα έτη 1994 και 1999 και στο δεύτερο μέρος την ποσοστιαία κατανομή τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Συνολικό δηλωθέν και διαθέσιμο εισόδημα σε εκ. δραχμές
κατά τεταρτημόρια τα έτη 1994 και 1999

ΤΕΤΑΡΤΗΜΟΡΙΑ	ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ		ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	
	ΣΕ ΕΚΑΤ.ΔΡΧ.		ΣΕ ΕΚΑΤ. ΔΡΧ.	
	1994	1999	1994	1999
ΚΑΤΩ 25%	381.194	615.393	377.377	606.924
25%-50%	1.388.367	2.165.512	1.378.559	2.155.254
50%-75%	2.535.453	4.045.461	2.483.797	3.948.199
ΑΝΩ 25%	5.443.045	10.072.123	5.007.258	8.802.485
ΣΥΝΟΛΟ	9.748.059	16.898.490	9.246.991	15.512.863
<i>ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ</i>				
ΚΑΤΩ 25%	3,9	3,6	4,1	3,9
25%-50%	14,2	12,8	14,9	13,9
50%-75%	26,0	23,9	26,9	25,5
ΑΝΩ 25%	55,8	59,6	54,2	56,7
ΣΥΝΟΛΟ	100,0	100,0	100,0	100,0

Από το δεύτερο μέρος του Πίνακα 1 φαίνεται ότι :

- Το άνω 25% των φορολογουμένων είχε το 1994 το 55,8% και το 1999 το 59,6% του δηλωθέντος εισοδήματος. Το εισόδημα αυτό ήταν 14,3 φορές το 1994 και 16,4 φορές το 1999 μεγαλύτερο από εκείνο που είχε το κάτω 25% των φορολογουμένων.
- Το άνω 25% των φορολογουμένων είχε το 1994 το 54,2% και το 1999 το 56,7% του διαθέσιμου εισοδήματος. Το εισόδημα αυτό ήταν 13,3 φορές το 1994 και 14,5 φορές το 1999 μεγαλύτερο από εκείνο που είχε το κάτω 25% των φορολογουμένων.

Εξαιτίας της αύξησης του μεριδίου του άνω 25% τόσο στο δηλωθέν όσο και στο διαθέσιμο εισόδημα μειώθηκε το μερίδιο των τριών άλλων τεταρτημορίων. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στο μερίδιο του δεύτερου τεταρτημορίου.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η μεγάλη ανισοκατανομή τόσο του δηλωθέντος όσο και του διαθέσιμου εισοδήματος που υπήρχε το 1994 αυξήθηκε το 1999. Η αύξηση της ανισοκατανομής στο διαθέσιμο εισόδημα ήταν μικρότερη απ' ό,τι εκείνη του δηλωθέντος εισοδήματος εξαιτίας της προοδευτικότητας της ΦΕΦΠ.

Π. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΥΨΗΛΩΝ ΚΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Η αύξηση της ανισοκατανομής του δηλωθέντος και του διαθέσιμου εισοδήματος σε συνδυασμό με τον πληθωρισμό (ο δείκτης τιμών καταναλωτή από 74,81 το 1994 έφτασε το 100 το 1999, σημειώνοντας αύξηση 33,7%) είχαν ως συνέπεια μεγάλες διαφορές στη μεταβολή του κατά φορολογική δήλωση (κ.φ.δ.) δηλωθέντος και του διαθέσιμου εισοδήματος ανάλογα με το

τεταρτημόριο στο οποίο ανήκουν οι φορολογούμενοι. Οι διαφορές αυτές φαίνονται ανάγλυφα στον Πίνακα 2.

Στις δύο πρώτες στήλες του Πίνακα 2 δίνουμε το κ.φ.δ. δηλωθέν εισόδημα σε τρέχουσες τιμές τα έτη 1994 και 1999. Το εισόδημα αυτό προκύπτει από τη διαίρεση των δύο πρώτων στηλών του Πίνακα 1 με το ¼ του συνόλου των φορολογικών δηλώσεων των ετών 1994 (3.840.071) και 1999 (4.751.468) και τον πολλαπλασιασμό του πηλίκου επί 1.000.000. Στην τρίτη στήλη δίνεται το κ.φ.δ. δηλωθέν εισόδημα για το έτος 1994 σε τιμές του 1999 χρησιμοποιώντας τις τιμές του δείκτη τιμών καταναλωτή που προαναφέρθηκαν και στην τέταρτη στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή του κ.φ.δ. δηλωθέντος εισοδήματος σε σταθερές τιμές του 1999.

Στις τέσσερις στήλες του δεύτερου μέρους του Πίνακα 2 δίνονται τα ανάλογα με το πρώτο μέρος στοιχεία και μεταβολές του κ.φ.δ. διαθέσιμου εισοδήματος. Το εισόδημα αυτό προκύπτει από τη διαίρεση της τρίτης και τέταρτης στήλης του Πίνακα 1 με το ¼ των φορολογικών δηλώσεων των αντίστοιχων ετών και τον πολλαπλασιασμό του πηλίκου με 1.000.000.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατά φορολογική δήλωση δηλωθέν και διαθέσιμο εισόδημα κατά τεταρτημόρια τα έτη 1994 και 1999

ΤΕΤΑΡΤΗΜΟΡΙΑ	ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ		ΣΕ ΤΙΜ.1999	% ΜΕΤΑΒ. 1999/1994
	1994	1999	1994	
Κ.Φ.Δ.ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ				
ΚΑΤΩ 25%	397.069	518.066	530.770	-2,4
25%-50%	1.446.189	1.823.026	1.933.150	-5,7
50%-75%	2.641.048	3.405.652	3.530.340	-3,5
ΑΝΩ 25%	5.669.734	8.479.167	7.578.845	11,9
ΣΥΝΟΛΟ	2.538.510	3.556.478	3.393.276	4,8
Κ.Φ.Δ.ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ				
ΚΑΤΩ 25%	393.094	510.936	525.456	-2,8
25%-50%	1.435.972	1.814.390	1.919.492	-5,5
50%-75%	2.587.241	3.323.772	3.458.416	-3,9
ΑΝΩ 25%	5.215.797	7.410.329	6.972.058	6,3
ΣΥΝΟΛΟ	2.408.026	3.264.857	3.218.856	1,4

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι το 1999 σε σύγκριση με το 1994 :

- Το κ.φ.δ. δηλωθέν εισόδημα σε σταθερές τιμές του 1999 του συνόλου των φορολογουμένων αυξήθηκε κατά 4,8%. Η αύξηση, όμως, αυτή δεν αφορούσε όλους τους φορολογουμένους. Το κ.φ.δ. δηλωθέν εισόδημα σε σταθερές τιμές των τριών πρώτων τεταρτημορίων (δηλαδή του 75% των φορολογουμένων μειώθηκε και μόνο εκείνο του ανώτερου τεταρτημορίου αυξήθηκε με αποτέλεσμα ενώ το 1994 το κ.φ.δ. του άνω 25% ήταν 6,4 φορές υψηλότερο από εκείνο του κάτω 25%, το 1999 να είναι 6,9 φορές υψηλότερο).

- Το κ.φ.δ. διαθέσιμο εισόδημα σε σταθερές τιμές του συνόλου των φορολογουμένων αυξήθηκε μόνο κατά 1,4%. Η διαφορά σε σχέση με την αύξηση του κ.φ.δ. δηλωθέντος εισοδήματος οφείλεται στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης (δηλαδή του συνολικού φόρου ως ποσοστού του δηλωθέντος εισοδήματος) του συνόλου των φορολογουμένων από 5,14% το 1994 σε 8,20% το 1999). Και η αύξηση, όμως, του 1,4% δεν αφορούσε όλους τους φορολογούμενους. Το κ.φ.δ. διαθέσιμο εισόδημα του 75% των φορολογουμένων μειώθηκε (κατά ποσοστά, μάλιστα, μεγαλύτερα από εκείνα του κ.φ.δ. δηλωθέντος εισοδήματος) και μόνο το κ.φ.δ. διαθέσιμο εισόδημα του ανώτερου τεταρτημορίου αυξήθηκε, αλλά κατά ποσοστό μικρότερο από εκείνο του κ.φ.δ. δηλωθέντος εισοδήματος. Αποτέλεσμα αυτών των διαφορών ήταν το κ.φ.δ. διαθέσιμο εισόδημα του άνω 25% από 6,1 φορές υψηλότερο από εκείνο του κάτω 25% το 1994, να είναι 6,4 φορές υψηλότερο το 1999 (όπως και στην περίπτωση του Πίνακα 1 οι διαφορές ανάμεσα στο κ.φ.δ. διαθέσιμο και δηλωθέν εισόδημα οφείλονται στην προοδευτικότητα της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων).

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι –όπως και στον Πίνακα 1– η μεγαλύτερη μείωση τόσο στο κ.φ.δ. δηλωθέν όσο και στο κ.φ.δ. διαθέσιμο εισόδημα σε σταθερές τιμές σημειώθηκε στο δεύτερο τεταρτημόριο.

Από τα όσα με πολύ συντομία αναλύσαμε στο άρθρο αυτό είναι φανερό ότι τόσο η γενική οικονομική πολιτική όσο και η φορολογική πολιτική που εφαρμόστηκαν την πενταετία 1995-1999 είχαν ως αποτέλεσμα το 1999 να αυξηθεί η πολύ μεγάλη ανισοκατανομή των εισοδημάτων που υπήρχε και το 1994 και, επιπλέον, να μειωθεί τόσο το κ.φ.δ. δηλωθέν εισόδημα όσο και (περισσότερο) το κ.φ.δ. διαθέσιμο εισόδημα του 75% των φορολογουμένων.

Πέρα από τα παραπάνω, η αύξηση στο κ.φ.δ. δηλωθέν εισόδημα του συνόλου των φορολογουμένων κατά 4,8% ολόκληρη την πενταετία (και κατά 1,4 % του κ.φ.δ. διαθέσιμου εισοδήματος την ίδια περίοδο) και οι μειώσεις των εισοδημάτων αυτών του 75% των φορολογουμένων πρέπει να αντιπαραβληθούν προς την κατά 16,1% αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της χώρας σε σταθερές τιμές την ίδια περίοδο. Από την αντιπαραβολή αυτή είναι σαφές ότι εκτός από τα όσα προαναφέρθηκαν, την πενταετία 1995-1999 έχουμε και ένα άνοιγμα της ψαλίδας ανάμεσα στα δηλούμενα και φορολογούμενα με βάση τη ΦΕΦΠ εισοδήματα και εκείνα που είτε φορολογούνται διαφορετικά, είτε δεν φορολογούνται καθόλου, είτε, τέλος δεν δηλώνονται και φοροδιαφεύγουν.

«ΕΞΠΡΕΣ» 10.3.2002

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΟΤΕΡΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Μετά τα προβλήματα που της δημιούργησε ο τρόπος παρουσίασης από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών της «Έκθεσης για τη αναμόρφωση του ελληνικού φορολογικού συστήματος» της Επιτροπής Γεωργακόπουλου (Έκθεσης της Επιτροπής απ' εδώ κι εμπρός), η κυβέρνηση –σύμφωνα διαρροές που έχουν εμφανιστεί στον Τύπο– φαίνεται ότι υπερακοντίζει την Έκθεση, σε ό,τι αφορά τη Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, χωρίς, δυστυχώς, να έχει καν εκτιμήσει τόσο τις σοβαρότατες συνέπειες των προτάσεων που περιέχονται στην Έκθεση της Επιτροπής όσο –και πολύ περισσότερο– των όσων αφήνεται να διαρρέουν στον Τύπο ως δικές της «αντιπροτάσεις».

Στο άρθρο αυτό δεν πρόκειται να ασχοληθώ με την Έκθεση της Επιτροπής –δεδομένου ότι διαφωνώ με τις περισσότερες από τις βασικές προτάσεις που περιέχονται σ' αυτήν– ούτε, φυσικά, με τις διαρροές σχετικά με τις «αντιπροτάσεις» της κυβέρνησης. Απλά –παίρνοντας αφορμή από τη δήλωση που έκανε ο Πρωθυπουργός ότι στόχος της κυβέρνησης είναι ένα «κοινωνικά δίκαιο φορολογικό σύστημα» το οποίο θα φορολογεί τον «αδρανή πλούτο» και την «πολυτελή κατανάλωση» και θα «καταπολεμά τη φοροδιαφυγή» – κάνω στο άρθρο αυτό ορισμένες προτάσεις που υπηρετούν αυτούς ακριβώς τους στόχους.

Ι. ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΟΤΕΡΗ ΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Τα σημαντικότερα οικονομικά προβλήματα της χώρας σήμερα είναι από τη μια μεριά η ανεργία και από την άλλη τα νοικοκυριά που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας. Τόσο τα μέτρα που ισχύουν για την αντιμετώπιση της ανεργίας όσο και τα μέτρα για την ανακούφιση της φτώχειας που ανακοινώθηκαν στις 18.4.2002 αποτελούν «ασπιρίνες» γι' αυτά τα καρκινώματα τα οποία, εκτός από τις δραματικές επιπτώσεις τους στους συμπολίτες μας που συμπεριλαμβάνονται στις κοινωνικές αυτές ομάδες, έχουν και πολύ μεγάλο εθνικό κόστος αφού αποτελούν δύο από τους σημαντικότερους παράγοντες στους οποίους οφείλεται η υπογεννητικότητα στη χώρα μας (μη σύναψη γάμων, μη γέννηση παιδιών, γέννηση 1 ή το πολύ 2 παιδιών κλπ).

Ένα μέτρο που θα μπορούσε να απαλύνει σε κάποιο βαθμό τα δύο προβλήματα που προαναφέρθηκαν για τις οικογένειες με παιδιά είναι ο λεγόμενος αρνητικός φόρος εισοδήματος στον οποίο έχω αναφερθεί σε παλαιότερα άρθρα μου. Εκτός από την αναγκαία αύξηση του αφορολογήτου και την έκπτωση δαπανών (που δεν πρέπει να καταργηθεί), ειδικά για τις οικογένειες με παιδιά θα μπορούσε να νομοθετηθεί η καταβολή της διαφοράς που προκύπτει όταν από τον οφειλόμενο φόρο αφαιρεθούν οι εκπτώσεις για τα παιδιά και στην περίπτωση που οφειλόμενος φόρος είναι μηδενικός ή μικρότερος από τα εκπιπόμενα ποσά. Αναλυτικότερα:

Με βάση τα όσα ισχύουν σήμερα για τις οικογένειες με παιδιά εκπίπτονται από τον οφειλόμενο φόρο : 30.000 δρχ. αν έχουν 1 παιδί, 70.000 δρχ. αν έχουν 2 παιδιά, 210.000 δρχ. αν έχουν 3 παιδιά, 320.000 αν έχουν 4 παιδιά, 450.000 αν έχουν 5 παιδιά, 600.000 αν έχουν 6 παιδιά κ.ο.κ.

Δύο παραδείγματα θα καταστήσουν σαφή την προτεινόμενη ρύθμιση σε σχέση με τα όσα ισχύουν σήμερα :

- Η οικογένεια Α΄ έχει 3 ανήλικα παιδιά και οικογενειακό εισόδημα για το οποίο δεν οφείλεται φόρος. Στην οικογένεια αυτή ο αρνητικός φόρος εισοδήματος είναι : $0 - 210.000 = -210.000$ δρχ. Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση θα πρέπει να της καταβληθεί το ποσό των δρχ. 210.000 (σήμερα δεν της καταβάλλεται τίποτε).
- Η οικογένεια Β΄ έχει 6 ανήλικα παιδιά και οικογενειακό εισόδημα για οποίο οφείλεται φόρος 100.000 δρχ. Στην οικογένεια αυτή ο αρνητικός φόρος εισοδήματος είναι : $100.000 - 600.000 = -500.000$ δρχ. Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση θα πρέπει, επομένως, να της καταβληθεί το ποσό των δρχ. 500.000 (σήμερα απλώς δεν πληρώνει τις 100.000).

Με την καθιέρωση του αρνητικού φόρου εισοδήματος σε οικογένειες με παιδιά η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων θα καταστεί κοινωνικά δικαιότερη. Είναι αυτονόητο ότι, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας, τα χορηγούμενα πολυτεχνικό επίδομα και επίδομα τρίτου παιδιού θα πρέπει όχι μόνο να διατηρηθούν, αλλά και να διπλασιαστούν και το επίδομα τρίτου παιδιού να δίνεται μέχρι την ηλικία που ισχύει για τα παιδιά των πολύτεκνων.

Περιθώρια, όμως, υπάρχουν και για μια κοινωνικά δικαιότερη έμμεση φορολογία. Δύο μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή είναι :

- Η φορολόγηση της πολυτελούς κατανάλωσης με την καθιέρωση ενός επιπλέον συντελεστή ΦΠΑ υψηλότερου του 18% (π.χ. 20% ή και 25%) για τα πολυτελή αγαθά και υπηρεσίες, τα οποία υπάγονται σήμερα στο 18%.
- Η αντικατάσταση του συντελεστή 4% με το μηδενικό συντελεστή (0%) και η υπαγωγή σ αυτόν των βιβλίων, εφημερίδων, κινηματογράφων

και θεάτρων καθώς και ορισμένων αγαθών τα οποία έχουν κοινωνική σημασία (π.χ. παιδικές τροφές, είδη για άτομα με ειδικές ανάγκες κλπ).

II. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΔΡΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΥ

Η υλοποίηση του στόχου της φορολόγησης του «αδρανούς πλούτου» μπορεί να επιτευχθεί με την επαναφορά της Φορολογίας της Ακίνητης Περιουσίας, την οποία –εφαρμόζοντας την προεκλογική δέσμευση του ΠΑΣΟΚ– είχα εισηγηθεί και είχε ψηφίσει η Βουλή το 1982 και την οποία κατάργησε, ουσιαστικά, ο τότε Πρωθυπουργός, φοβούμενος το πολιτικό κόστος, γεγονός που προκάλεσε την παραίτησή μου. Η επαναφορά της φορολογίας αυτής πρέπει να συνδυαστεί με το ισχύον Τέλος Ακίνητης Περιουσίας ώστε όλα τα ακίνητα να καταβάλουν φόρο. Οι μικρές ιδιοκτησίες θα εξακολουθήσουν να καταβάλουν ένα πολύ χαμηλό συμβολικό αναλογικό φόρο ενώ η ακίνητη περιουσία που θα ξεπερνά τα –αναπροσαρμοσμένα τιμαριθμικά– αφορολόγητα ποσά του 1982 θα φορολογείται προοδευτικά. Η εφαρμογή της πρότασης αυτής είναι σχετικά εύκολη δεδομένου ότι υπάρχει η καταγραφή της ακίνητης περιουσίας που έγινε με το έντυπο Ε9 το 1997 και το Κέντρο Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών (ΚΕΠΥΟ) είναι σήμερα σε πολύ καλύτερη θέση τόσο από άποψη εξοπλισμού και προγραμμάτων όσο και από άποψη ανθρώπινου δυναμικού να προχωρήσει στην εφαρμογή της προτεινόμενης φορολογίας, μιας φορολογίας που, φυσικά, δεν έχει καμιά σχέση με την ισχύουσα ασήμαντη Φορολογία της Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας. Η απόδοση της προτεινόμενης φορολογίας με βάση τα στοιχεία του εντύπου Ε9 θα είναι πολύ μεγάλη και θα αυξηθεί σημαντικά όταν ολοκληρωθεί το Εθνικό Κτηματολόγιο.

III. ΔΡΑΣΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΚΛΗΡΗ ΠΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Η Ελλάδα κατέχει, δυστυχώς, την πρώτη θέση ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο στην παραοικονομία όσο και στη φοροδιαφυγή. Στον όποιο περιορισμό του ρυθμού αύξησης της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής στη χώρα μας συντέλεσαν τόσο η υποχρέωση υποβολής δηλώσεων από τους περισσότερους πολίτες όσο και οι εκπτώσεις δαπανών με βάση αποδείξεις. Ενδεχόμενη απαλλαγή από υποβολή δηλώσεων σε μεγάλο αριθμό φορολογουμένων σε συνδυασμό με την κατάργηση των τεκμηρίων και κατάργηση των εκπτώσεων θα φουντώσει περισσότερο τις δύο αυτές μάστιγες, διότι τότε θα ισχύσει στην Ελλάδα όχι ότι «είσαι ό,τι δηλώσεις», αλλά ότι «είσαι ό,τι δεν δηλώσεις»...

Όπως έχω τονίσει σε πολλά άρθρα μου στο παρελθόν (βλέπε και την Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας που δόθηκε στη

δημοσιότητα στις 29.4.2002) οποιαδήποτε προσπάθεια αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος είναι καταδικασμένη σε αποτυχία αν δεν περιοριστεί δραστικά η παραοικονομία (και ενταχθεί στην οικονομία) και αν δεν παταχθεί με σκληρά και αποτελεσματικά μέτρα η φοροδιαφυγή. Μέτρα προς τις δύο αυτές κατευθύνσεις που πρέπει να ληφθούν άμεσα είναι :

- Οι αυστηροί έλεγχοι των γνωστών κυκλωμάτων στα οποία ανθεί η φοροδιαφυγή (κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων - εικονικά συμβόλαια στον τουριστικό τομέα - λαθρεμπόριο καυσίμων, τσιγάρων, χρυσού, πολύτιμων λίθων – λειτουργία παράνομων λεσχών - μαύρη εργασία χωρίς ασφάλεια κλπ).
- Η διασταύρωση στοιχείων των φορολογικών δηλώσεων με αξιοποίηση των δυνατοτήτων τόσο του ΚΕΠΥΟ όσο και της μηχανοργάνωσης άλλων δημόσιων υπηρεσιών και δημόσιων οργανισμών.
- Η επιβολή του φόρου ακίνητης περιουσίας με τον τρόπο που προαναφέρθηκε με ταυτόχρονο έλεγχο της ακρίβειας των δηλώσεων ιδιαίτερα των ιδιοκτητών μεγάλης αξίας ακινήτων και των ιδιοκτητών πολλών ακινήτων.
- Η ταχεία εκδίκαση υποθέσεων μεγάλης φοροδιαφυγής, και επιβολή ποινών φυλάκισης στους μεγάλους φοροφυγάδες και οριστικό κλείσιμο των επιχειρήσεών τους.

Οι παραπάνω προτάσεις δεν αποτελούν, φυσικά, τη ριζική αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος που έχει ανάγκη ο Τόπος. Είναι, όμως, προτάσεις οι οποίες υπηρετούν τους στόχους στους οποίους αναφέρθηκε ο Πρωθυπουργός και οι οποίες θα μπορούσαν, κατά τη γνώμη μου, να νομοθετηθούν τώρα ώστε το φορολογικό μας σύστημα να γίνει κοινωνικά δικαιότερο και αποτελεσματικότερο, εν αναμονή της ριζικής αναμόρφωσής του από όποια κυβέρνηση την τολμήσει.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 11.5.2002

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΥΡΑΓΟΣ Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Την 1.10.2002 ο Πρωθυπουργός, μιλώντας στην τελετή έναρξης της λειτουργίας του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, ανάμεσα στα άλλα, είπε και τα εξής :

«Γνώση σημαίνει αναζήτηση, γνώση σημαίνει έρευνα. Και η έρευνα στην Ελλάδα, κυρίως η εφαρμοσμένη έρευνα, αλλά και η θεωρητική υστερούν. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει στη χώρα μας και στον τομέα έρευνας σημαντικά βήματα».

Θα ήταν ευχής έργο να έχουν τα πράγματα έτσι. Δυστυχώς, η πραγματικότητα είναι διαφορετική και απογοητευτική για τη χώρα μας.

Κατά σύμπτωση την ίδια μέρα (στο φύλλο της 1.10.2002) η γαλλική εφημερίδα «Le Monde» δημοσίευσε μια ανταπόκριση ειδικού απεσταλμένου της στο Salzburg της Αυστρίας σχετικά με τα αποτελέσματα μιας συγκριτικής μελέτης που έγινε από το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ και το Κέντρο Μελετών για την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση η οποία παρουσιάστηκε στο Salzburg στις 16.9.2002 σχετικά με την πρόοδο που επιτεύχθηκε τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ως σύνολο σε σύγκριση με τις Η.Π.Α. όσο και στις επιμέρους χώρες-μέλη της δύομισι χρόνια μετά τις αποφάσεις που είχαν ληφθεί στη Σύνοδο Κορυφής της Λισσαβόνας στις 23/24.3.2000 για την οικονομία της γνώσης. Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συνόδου αυτής:

«Στην οικονομία της γνώσης η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να γίνει η πιο ανταγωνιστική και η πιο δυναμική του κόσμου, ικανή για μια διαρκή οικονομική ανάπτυξη συνοδευόμενη από μια ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης και μια μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή»

Τα 8 κριτήρια τα οποία έλαβε υπόψη η συγκριτική μελέτη που προαναφέρθηκε (τα κριτήρια της Λισσαβόνας) και με βάση τα οποία έγινε η κατάταξη τόσο της Ε.Ε. ως σύνολο σε σύγκριση με τις Η.Π.Α. όσο και των επιμέρους χωρών-μελών μέσα στην Ε.Ε. ήταν: (α) Κοινωνία της γνώσης (β) Καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη (γ) Απελευθέρωση των αγορών (δ) Οικονομία στο Δίκτυο (ε) Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (στ) Περιβάλλον (ζ) Κοινωνική ένταξη και (η) Διαρκής ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της μελέτης που παρουσιάστηκε στο Salzburg η Ε.Ε. υστερεί έναντι των Η.Π.Α. σε όλα τα κριτήρια «με την

εξαίρεση τις προσπάθειες που έχουν αναληφθεί ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό».

Οι επιμέρους χώρες-μέλη της Ε.Ε. (με την εξαίρεση του Λουξεμβούργου, λόγω του μικρού μεγέθους της χώρας αυτής) κατατάσσονται στη σειρά για το καθένα από τα 8 κριτήρια και μετά υπολογίζεται ο μέσος όρος. Όσο μικρότερο μέσο όρο έχει μια χώρα τόσο καλύτερη είναι η θέση της στην κατάταξη σε ό,τι αφορά την οικονομία της γνώσης. Η κατάταξη αυτή δίνεται στον Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Κατάταξη 14 χωρών μελών της Ε.Ε.
με βάση τα κριτήρια της Λισσαβόνας
για την οικονομία της γνώσης

ΧΩΡΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
Φινλανδία	1,4
Σουηδία	4,5
Δανία	4,6
Ην. Βασίλειο	4,6
Ολλανδία	5,1
Γερμανία	6,1
Αυστρία	6,4
Βέλγιο	6,5
Γαλλία	8,9
Ιρλανδία	9,5
Πορτογαλία	10,1
Ισπανία	10,9
Ιταλία	12,4
Ελλάδα	14,0

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 1 οι Σκανδιναβικές χώρες βρίσκονται στην κορυφή με βάση τα κριτήρια της Λισσαβόνας. Π.χ. η Φινλανδία κατέχει την 1^η θέση ανάμεσα στις 14 χώρες στα 6 από τα 8 κριτήρια, τη 2^η θέση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και την 3^η θέση στην κοινωνική ένταξη. Αντίθετα η χώρα μας βρίσκεται στη 14^η (και τελευταία) θέση.

Μια αναλυτικότερη εικόνα της κατάταξης των 4 χωρών του Ταμείου Συνοχής (Ιρλανδίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας και Ελλάδας) και της Ιταλίας στο καθένα από τα 8 κριτήρια δίνεται στον Πίνακα 2.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2 (βλέπε επόμενη σελίδα) στην καλύτερη θέση από τις 5 χώρες βρίσκεται η Ιρλανδία η οποία κατέχει την 3^η θέση στο περιβάλλον, την 6^η θέση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και την 8^η θέση στην απελευθέρωση των αγορών ανάμεσα στις 14 χώρες. Αντίθετα στη χειρότερη (14^η) θέση βρίσκεται η χώρα μας και στα 8 κριτήρια της Λισσαβόνας.

Είναι σαφές, επομένως, ότι στον κρίσιμο για την ανάπτυξη της χώρας τομέα της γνώσης η χώρα μας υστερεί απέναντι σε όλες τις χώρες-μέλη της

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Σειρά των χωρών του Ταμείου Συνοχής και της Ιταλίας στα 8 κριτήρια της Λισσαβόνας σχετικά με την οικονομία της γνώσης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΙΡΑ	ΠΟΡ	ΙΣΠ	ΙΤΑ	ΕΛΛ
Κοινωνία της γνώσης	11	8	12	13	14
Καινοτομία, Έρευνα και Ανάπτυξη	10	12	11	13	14
Απελευθέρωση αγορών	8	10	12	13	14
Οικονομία στο Δίκτυο	13	10	11	12	14
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	6	11	12	13	14
Περιβάλλον	3	7	9	13	14
Κοινωνική ένταξη	12	13	8	11	14
Δαρκής Ανάπτυξη	13	10	12	11	14
ΣΥΝΟΛΟ	76	81	87	99	112
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	9,5	10,1	10,9	12,4	14,0

Ε.Ε. Η δυσμενής αυτή θέση αντανακλάται στην πολύ χαμηλή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και αποτελεί ένα από τους βασικούς λόγους για τους οποίους η Ελλάδα κατέχει την τελευταία (15^η) θέση στην αγοραστική δύναμη του κατά κεφαλή Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

Η βελτίωση της θέσης της χώρας μας σε ό,τι αφορά τα 8 κριτήρια της Λισσαβόνας απαιτεί, όπως είναι φυσικό, τη διάθεση πολύ μεγαλύτερων πόρων από όσους διατίθενται σήμερα σε πολλούς και βασικούς τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής του Τόπου. Ο βασικότερος από τους τομείς αυτούς είναι η Εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες της (προσχολικής, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας).

Για να υπάρξει ουσιαστική βελτίωση στον τομέα της εκπαίδευσης απαιτείται γενναία αύξηση (ως ποσοστό του ΑΕΠ) των πιστώσεων που διατίθενται για την εκπαίδευση τόσο από τον Τακτικό Προϋπολογισμό όσο και από το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων. Οι πιστώσεις αυτές θα πρέπει να διατεθούν για την αύξηση της αγοραστικής δύναμης των εισοδημάτων των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων και τη βελτίωση τόσο της κτιριακής όσο και της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων, των ΤΕΙ και των ΑΕΙ.

Δεδομένου, όμως, του διεθνούς ανταγωνιστικού περιβάλλοντος στο οποίο μετέχει η χώρα μας ως μέλος της Ε.Ε., δεν αρκεί η αύξηση των πιστώσεων για την εκπαίδευση. Θα πρέπει, ταυτόχρονα, να εντατικοποιηθεί και η προσπάθεια που απαιτείται από τους εκπαιδευτικούς για τη μετάδοση και από τους μαθητές για την αφομοίωση των αναγκαίων γνώσεων καθώς και η προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν όλοι (γονείς, εκπαιδευτικοί και μαθητές) για τη διαμόρφωση και ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων.

Η Ελλάδα, όπως είναι γνωστό, πάσχει από μια χρόνια «διαρροή εγκεφάλων». Για να παραμείνουν στην Ελλάδα ή να επανέλθουν από το εξωτερικό οι ταλαντούχοι επιστήμονες και ερευνητές μας θα πρέπει να

δημιουργηθούν οι θέσεις εκείνες εργασίας οι οποίες απαιτούνται προκειμένου να αξιοποιηθούν οι γνώσεις και οι ικανότητές τους και να υπάρξει το περιβάλλον εκείνο που θα τους συγκρατήσει στη χώρα. Για το σκοπό πρέπει :

- (α) Να αυξηθούν οι δημόσιες επενδύσεις για τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών.
- (β) Να αυξηθεί το ποσοστό του ΑΕΠ που αφιερώνεται στην έρευνα τόσο στα ερευνητικά ιδρύματα, κέντρα και ινστιτούτα όσο και στα ΑΕΙ και ΤΕΙ, και
- (γ) Να υπάρξει σημαντική αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων για την ίδρυση ή επέκταση των παραγωγικών εκείνων μονάδων οι οποίες θα προσφέρουν αυτές τις θέσεις εργασίας.

Για όλα τα παραπάνω απαιτούνται τόσο ένας βραχυπρόθεσμος και μεσοπρόθεσμος όσο και ένας μακροπρόθεσμος κοινωνικός και οικονομικός προγραμματισμός ο οποίος, δυστυχώς, απουσιάζει σήμερα από όλους σχεδόν τους τομείς και τους κλάδους της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 10.11.2002

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Όταν ανακοινώθηκαν τα στοιχεία για την ανεργία του έτους 2002, έμφαση δόθηκε στο ότι, αυτή έπεσε κάτω από το 10% (στην πραγματικότητα αυτό δεν συνέβη, όπως θα δούμε στη συνέχεια). Εκείνο, όμως, που δεν διευκρινίστηκε είναι σε ποιες ηλικίες σημειώθηκε η μείωση αυτή και σε ποιους λόγους οφείλεται. Στο άρθρο αυτό διερευνούμε την πορεία της ανεργίας την πενταετία 1998-2002 με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ). Από το 1998 και μετά η έρευνα αυτή διεξάγεται κάθε τρίμηνο και τα στοιχεία που δίνονται εδώ για το καθένα από τα 5 έτη 1998-2002 είναι ο μέσος όρος των 4 τριμήνων.

Στον Πίνακα 1 δίνουμε τον αριθμό των ανέργων σε χιλιάδες και το ποσοστό που αυτοί αντιπροσωπεύουν στο εργατικό δυναμικό στο Σύνολο Χώρας τα έτη 1998-2002.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
'Ανεργοί σε χιλιάδες και ποσοστά ανεργίας κατά
φύλο τα έτη 1998 - 2002

Έτος	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
1998	494,3	194,8	299,5
1999	532,6	210,2	322,4
2000	493,6	193,2	300,4
2001	456,9	183,8	273,1
2002	435,7	171,5	264,2
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ			
1998	11,1	7,2	17,0
1999	11,9	7,9	18,0
2000	11,1	7,3	16,8
2001	10,5	7,0	15,6
2002	10,0	6,6	15,0

Από την τελευταία γραμμή της 1^{ης} στήλης του Πίνακα 1 φαίνεται ότι το ορθό ποσοστό της ανεργίας το 2001 ήταν 10,0% (και όχι 9,9%, όπως για επικοινωνιακούς λόγους, ανακοινώθηκε). Και αυτό γιατί το ποσοστό με δύο δεκαδικά είναι 9,96 και σύμφωνα με τους γενικά παραδεκτούς κανόνες η στρογγυλοποίηση στο ένα δεκαδικό δίνει 10,0%.

Η ποσοστιαία μείωση του αριθμού των ανέργων το 2002 σε σχέση με το 1998 ήταν η ίδια, περίπου, στους άνδρες και στις γυναίκες, αλλά η μείωση του ποσοστού ανεργίας των γυναικών ήταν μεγαλύτερη από εκείνη των ανδρών.

Η απάντηση στο πρώτο ερώτημα που τέθηκε στην αρχή, δηλαδή σε ποιες ομάδες ηλικιών σημειώθηκε η μείωση της ανεργίας δίνεται στον Πίνακα 2. Στην 1^η στήλη του Πίνακα αυτού δίνεται ο αριθμός των ανέργων ανδρών και γυναικών μαζί σε χιλιάδες κατά ομάδες ηλικιών το έτος 1998 και στη 2^η στήλη το έτος 2002. Στην 3^η στήλη δίνεται η διαφορά ανάμεσα στα δύο έτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
'Ανεργοί σε χιλιάδες τα έτη 1998 και 2002 κατά ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικ.	1998	2002	Διαφορά
15-19	49,2	23,5	-25,7
20-24	127,6	98,5	-29,0
25-29	99,0	93,4	-5,6
30-44	146,4	146,3	-0,1
45-64	69,9	72,5	2,7
65 +	2,4	1,5	-0,9
ΣΥΝΟΛΟ	494,4	435,7	-58,7

Από την 3^η στήλη του Πίνακα 2 φαίνεται ότι η κατά 58,7 χιλιάδες μείωση του αριθμού των ανέργων το 2002 σε σχέση με το 1998 οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη μείωση των ανέργων στις ομάδες ηλικιών 15-24 ετών. Η μείωση στις ομάδες αυτές ανήλθε σε 54,7 χιλιάδες και αντιπροσώπευε το 93% της συνολικής μείωσης του αριθμού των ανέργων.

Η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, δηλαδή σε τι οφείλεται η σημαντική μείωση του αριθμού των ανέργων στις ομάδες ηλικιών 15-24 ετών θα πρέπει πρώτα να αναζητηθεί στις μεταβολές στο συνολικό πληθυσμό, στους μη οικονομικά ενεργούς, και στους απασχολούμενους στις ομάδες αυτές ηλικιών το 2002 σε σχέση με το 1998. Τα σχετικά στοιχεία δίνονται στον Πίνακα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Συνολικός πληθυσμός, μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός, εργατικό δυναμικό, απασχολούμενοι και άνεργοι ηλικίας 15-24 ετών σε χιλιάδες τα έτη 1998 και 2002

Κατηγορία	1998	2002	Διαφορά
Συνολικός πληθυσμός	1.412,9	1.275,6	-137,3
Μη οικον.ενεργός πληθ.	841,1	814,9	-26,2
Εργατικό δυναμικό	571,8	460,7	-111,1
Απασχολούμενοι	395,1	338,7	-56,4
Άνεργοι	176,7	122,0	-54,7

Από τον Πίνακα 3 φαίνεται ότι το 2002 σε σχέση με το 1998 :

- Ο συνολικός πληθυσμός ηλικίας 15-24 ετών μειώθηκε κατά 137,3 χιλιάδες (βλέπε 1^η γραμμή της 3^{ης} στήλης). Η μείωση αυτή οφείλεται στη μείωση

των γεννήσεων η οποία άρχισε από το 1981 και συνεχίστηκε όλη τη δεκαετία του '80. Εξαιτίας της μείωσης αυτής, τα αμέσως επόμενα χρόνια θα πρέπει να αναμένεται παραπέρα μείωση του πληθυσμού στις ομάδες ηλικιών 15-24 ετών.

- Η μείωση του πληθυσμού το 2002 σε σχέση με το 1998 κατά 137,3 χιλιάδες κατανεμήθηκε σε μείωση του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά 26,2 χιλιάδες, των απασχολούμενων κατά 56,4 χιλιάδες και των ανέργων κατά 54,7 χιλιάδες.

Όταν θα γίνουν γνωστά (στις αρχές του 2004) τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού και για το 4^ο τρίμηνο του 2003 θα καταστεί δυνατός ο υπολογισμός του μέσου όρου των 4 τριμήνων για το 2003 οπότε θα γίνει η σύγκριση της ομάδας ηλικιών 15-19 ετών το 1998 με την ομάδα ηλικιών 20-24 ετών το 2003 και της ομάδας ηλικιών 20-24 ετών το 1998 με την ομάδα ηλικιών 25-29 ετών το 2003.

Θα πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι στο διάστημα 1998-2002, στο οποίο παρατηρείται μείωση της απασχόλησης και της ανεργίας στις ομάδες ηλικιών 15-24, σημειώθηκε μεν μείωση του μαθητικού πληθυσμού της μεταγυμνασιακής εκπαίδευσης (Ενιαία Λύκεια, Τ.Ε.Ε. κλπ), λόγω της μείωσης των γεννήσεων, ταυτόχρονα, όμως αυξήθηκε σημαντικά ο σπουδαστικός και φοιτητικός πληθυσμός των ΤΕΙ και των ΑΕΙ, λόγω της μεγάλης αύξησης του αριθμού των εισακτέων (όλοι αυτοί βρίσκονται στις ομάδες ηλικιών 15-24 ετών). Τα σχετικά στοιχεία για τα ακαδημαϊκά έτη 1997/1998 και 2001/2002 δίνονται στον Πίνακα 4.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Μαθητές σε μεταγυμνασιακή εκπαίδευση, Σπουδαστές ΤΕΙ και
Φοιτητές ΑΕΙ τα σχολικά/ακαδημαϊκά έτη 1997/1998
και 2001/2002

Ιδρύματα	1997/1998	2001/2002	Διαφορά
Μεταγυμνασιακά	431.425	404.414	-27.011
ΤΕΙ	64.457	107.613	43.156
ΑΕΙ	109.939	163.256	53.317
ΣΥΝΟΛΟ	605.821	675.283	69.462

Από την τελευταία γραμμή της 3^{ης} στήλης του Πίνακα 4 φαίνεται ότι στο διάστημα 1997/1998-2001/2002 το σύνολο των μαθητών στη μεταγυμνασιακή εκπαίδευση, των σπουδαστών των ΤΕΙ και των φοιτητών των ΑΕΙ αυξήθηκε κατά 69.462 και ορισμένοι από αυτούς ίσως να είχαν δηλώσει άνεργοι το 1998.

«ΑΥΓΗ» 8.6.2003

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (η Eurostat) σε μια πρόσφατη έκδοσή της με τίτλο «Στοιχεία 50 ετών για την Ευρώπη 1952-2001» παραθέτει ένα πλήθος συγκριτικών στοιχείων για τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Τα στοιχεία αυτά αναφέρονται στον πληθυσμό, το εργατικό δυναμικό, τους διάφορους τομείς της οικονομίας κλπ.

Στο άρθρο αυτό θα αναλύσουμε τα στοιχεία για τις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. και την Ε.Ε. ως σύνολο που αναφέρονται από τη μια μεριά στη συμμετοχή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας των τριών τομέων της οικονομίας στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και από την άλλη στην κατά τομείς κατανομή του εργατικού δυναμικού και τη σχέση αυτών των δύο, σχέση που είναι ένας δείκτης της παραγωγικότητας των τομέων το έτος 1981 (πρώτο έτος της ένταξης της χώρας μας ως πλήρους μέλους της Ε.Ε.) και το έτος 2001 (το τελευταίο έτος για το οποίο παρατίθενται στοιχεία στην έκδοση της Eurostat που προαναφέρθηκε).

Ι. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΑΕΠ

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 1 (βλέπε επόμενη σελίδα) δίνεται το ποσοστό της συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα (γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασών και κυνηγίου), του δευτερογενούς τομέα (βιομηχανίας στην οποία περιλαμβάνεται και η ενέργεια και οι κατασκευές) και τριτογενούς τομέα (ιδιωτικών και δημόσιων υπηρεσιών) στο ΑΕΠ στις 15 χώρες μέλη της Ε.Ε. και στην Ε.Ε. ως σύνολο το έτος 1981 και στη 2^η το έτος 2001. Στην 3^η στήλη του κάθε τομέα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή στην 20ετία 1981-2001.

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι στη διάρκεια της 20ετίας 1981-2001 το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στο ΑΕΠ του :

- Πρωτογενούς τομέα μειώθηκε σε όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στο Λουξεμβούργο και η μικρότερη στη Γαλλία. Στην Ελλάδα σημειώθηκε η 5^η σε ύψος μείωση. Παρά, όμως, τη

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του Πρωτογενούς, του Δευτερογενούς
και του Τριτογενούς τομέα, στο ΑΕΠ στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. τα έτη 1981 και 2001

Χώρες-μέλη της Ε.Ε.	% Πρωτογενούς τομέα			% Δευτερογενούς τομέα			% Τριτογενούς τομέα		
	1981	2001	% Μετ.	1981	2001	% Μετ.	1981	2001	% Μετ.
Βέλγιο	2,5	1,3	-48,0	31,1	24,2	-22,2	60,7	67,3	10,9
Γερμανία	1,9	1,1	-42,1	37,9	27,1	-28,5	54,2	64,9	19,7
Γαλλία	4,1	2,6	-36,6	31,4	22,9	-27,1	57,4	66,8	16,4
Ιταλία	5,4	2,5	-53,7	36,8	25,9	-29,6	56,4	64,9	15,1
Λουξεμβούργο	2,6	0,7	-73,1	37,9	18,3	-51,7	65,2	83,8	28,5
Ολλανδία	4,0	2,4	-40,0	32,3	23,9	-26,0	58,8	65,5	11,4
Δανία	5,0	2,4	-52,0	22,8	22,5	-1,3	60,9	64,0	5,1
Ιρλανδία	9,8	3,1	-68,4	35,1	37,8	7,7	49,4	49,0	-0,8
Ηνωμένο Βασίλειο	1,9	0,8	-57,9	38,0	24,5	-35,5	54,5	67,2	23,3
Ελλάδα	16,4	6,4	-61,0	28,4	19,6	-31,0	47,7	65,4	37,1
Ισπανία	6,1	3,2	-47,5	35,7	27,0	-24,4	57,3	64,2	12,0
Πορτογαλία	7,8	3,3	-57,7	33,6	25,9	-22,9	48,8	61,0	25,0
Αυστρία	4,2	2,1	-50,0	33,6	28,9	-14,0	55,5	63,6	14,6
Φινλανδία	7,7	3,0	-61,0	33,8	29,3	-13,3	49,8	57,1	14,7
Σουηδία	4,0	1,5	-62,5	28,5	24,4	-14,4	60,1	65,5	9,0
Ε.Ε.	3,5	2,0	-42,9	36,8	25,4	-31,0	56,3	65,3	16,0

μείωση αυτή η χώρα μας τόσο το 1981 όσο και το 2001 κατείχε την 1^η θέση σε ό,τι αφορά ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Την τελευταία (15^η θέση) ως προς το ποσοστό αυτό κατείχε το 1981 το Ηνωμένο Βασίλειο και το 2001 το Λουξεμβούργο. Παρ' όλο ότι το 2001 εξακολουθούσαν να υπάρχουν μεγάλες διαφορές ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε., εν τούτοις το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε σύγκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ.

- Δευτερογενούς τομέα μειώθηκε σε 14 από τις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. και στην Ε.Ε. ως σύνολο (η μόνη χώρα στην οποία σημειώθηκε αύξηση ήταν η Ιρλανδία). Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στο Λουξεμβούργο (πάνω από 50%!) και η μικρότερη στη Δανία. Στην Ελλάδα σημειώθηκε η 3^η σε ύψος μείωση. Η χώρα μας τόσο το 1981 όσο και το 2001 κατείχε την προτελευταία (14^η) θέση σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Την 1^η θέση ως προς το ποσοστό αυτό κατείχε το 1981 το Ηνωμένο Βασίλειο και το 2001 η Ιρλανδία και την τελευταία (15^η) η Δανία το 1981 και το Λουξεμβούργο το 2001. Σε αντίθεση με τον πρωτογενή τομέα το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε απόκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ.

- Τριτογενούς τομέα αυξήθηκε σε 14 από τις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. και στην Ε.Ε. ως σύνολο (η μόνη χώρα στην οποία σημειώθηκε μικρή μείωση ήταν η Ιρλανδία). Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην Ελλάδα και η μικρότερη στη Δανία. Η χώρα μας, η οποία το 1981 κατείχε την τελευταία (15^η) θέση σε ότι αφορά το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του τριτογενούς τομέα στο ΑΕΠ ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε., το 2001 –εξαιτίας της μεγάλης αύξησης που προαναφέρθηκε– ανήλθε στην 7^η θέση. Την 1^η θέση ως προς το ποσοστό αυτό τόσο το 1981 όσο και το 2001 κατείχε το Λουξεμβούργο. Όπως και στον δευτερογενή τομέα το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε απόκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ.

Π. Η ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ

Στον Πίνακα 2 δίνονται τα ποσοστά που αντιπροσωπεύουν στη συνολική απασχόληση οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα στις 15 χώρες μέλη της Ε.Ε. και στην Ε.Ε. ως σύνολο τα έτη 1981 και 2001. Στην 3^η στήλη του κάθε τομέα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή στην 20ετία 1981-2001.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Ποσοστό συμμετοχής των απασχολούμενων στον Πρωτογενή, στο Δευτερογενή και στον Τριτογενή τομέα στη συνολική απασχόληση στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. τα έτη 1981 και 2001

Χώρες-μέλη της Ε.Ε.	% Πρωτογενούς τομέα			% Δευτερογενούς τομέα			% Τριτογενούς τομέα		
	1981	2001	% Μετ.	1981	2001	% Μετ.	1981	2001	% Μετ.
Βέλγιο	3,2	1,4	-56,3	33,3	25,5	-23,4	63,6	73,1	14,9
Γερμανία	5,2	2,6	-50,0	43,0	32,8	-23,7	51,9	64,6	24,5
Γαλλία	8,4	4,1	-51,2	35,2	26,0	-26,1	56,4	69,9	23,9
Ιταλία	13,4	5,2	-61,2	37,6	31,7	-15,7	49,0	63,1	28,8
Λουξεμβούργο	5,1	1,5	-70,6	37,2	21,4	-42,5	57,7	77,0	33,4
Ολλανδία	4,9	3,1	-36,7	29,9	21,6	-27,8	65,2	75,3	15,5
Δανία	7,3	3,5	-52,1	29,3	25,4	-13,3	63,3	71,0	12,2
Ιρλανδία	17,3	7,0	-59,5	32,1	29,1	-9,3	50,6	63,9	26,3
Ηνωμένο Βασίλειο	2,7	1,4	-48,1	35,8	24,9	-30,4	61,6	73,7	19,6
Ελλάδα	30,7	16,0	-47,9	29,0	22,8	-21,4	40,4	61,2	51,5
Ισπανία	18,8	6,5	-65,4	35,3	31,6	-10,5	45,9	61,9	34,9
Πορτογαλία	26,0	12,9	-50,4	37,0	34,0	-8,1	37,0	53,0	43,2
Αυστρία	10,3	5,8	-43,7	40,0	29,4	-26,5	49,7	64,8	30,4
Φινλανδία	13,0	5,8	-55,4	35,0	27,1	-22,6	51,9	67,1	29,3
Σουηδία	5,6	2,6	-53,6	31,3	23,7	-24,3	63,1	73,6	16,6
Ε.Ε.	9,3	4,2	-54,8	36,8	28,7	-22,0	53,8	67,2	24,9

- Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι στη διάρκεια της 20ετίας 1981-2001 το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολούμενων στον :
- Πρωτογενή τομέα μειώθηκε σε όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στο Λουξεμβούργο και η μικρότερη στην Ολλανδία.

Στην Ελλάδα σημειώθηκε η 13^η σε ύψος μείωση και ήταν λίγο μεγαλύτερη από εκείνη της Αυστρίας. Παρά, όμως, τη μείωση αυτή η χώρα μας τόσο το 1981 όσο και το 2001 κατείχε την 1^η θέση σε ό,τι αφορά ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Την τελευταία (15^η θέση) ως προς το ποσοστό αυτό κατείχε τόσο το 1981 όσο το 2001 το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στο ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε απόκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα.

- Δευτερογενή τομέα μειώθηκε σε όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στο Λουξεμβούργο και η μικρότερη στην Πορτογαλία. Στην Ελλάδα σημειώθηκε η 10^η σε ύψος μείωση. Εξαιτίας της μείωσης αυτής η χώρα μας το 2001 ανήλθε στη 13^η θέση από τη 15^η και τελευταία θέση που κατείχε το 1981 σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων στο δευτερογενή τομέα ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Την τελευταία (15^η θέση) ως προς το ποσοστό αυτό κατείχε το 2001 το Λουξεμβούργο. Το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε απόκλιση στο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε.
- Τριτογενή τομέα αυξήθηκε σε όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην Ελλάδα και η μικρότερη στη Δανία. Παρά, όμως, τη μεγάλη αυτή αύξηση η χώρα μας το 2001 παρέμεινε στη 14^η και προτελευταία θέση που κατείχε και το 1981 σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων στον τριτογενή τομέα ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Την τελευταία (15^η θέση) ως προς το ποσοστό αυτό κατείχε τόσο το 1981 όσο και το 2001 η Πορτογαλία. Το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε σύγκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα.

III. ΔΕΙΧΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Αν διαιρέσουμε το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας ενός τομέα στο ΑΕΠ με το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων στον τομέα αυτό έχουμε ένα δείκτη της παραγωγικότητας του τομέα. Αν η αύξηση του πρώτου ποσοστού είναι

μεγαλύτερη από εκείνη του δευτέρου ή αν η μείωση του πρώτου ποσοστού είναι μικρότερη από τη μείωση του δευτέρου στην 20ετία 1981-2001 έχουμε αύξηση της παραγωγικότητας του τομέα αυτού. Αντίθετα αν η αύξηση του πρώτου ποσοστού είναι μικρότερη από εκείνη του δευτέρου ή η μείωση του πρώτου είναι μεγαλύτερη από τη μείωση του δευτέρου, έχουμε μια μείωση της παραγωγικότητας του τομέα αυτού. Στον Πίνακα 3 δίνεται αυτός ο δείκτης (ο οποίος προκύπτει από τη διαίρεση των στοιχείων του Πίνακα 1 δια των στοιχείων του Πίνακα 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Σχέση ποσοστού συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στο ΑΕΠ προς το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων στον Πρωτογενή, στο Δευτερογενή και στον Τριτογενή τομέα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. τα έτη 1981 και 2001

Χώρες-μέλη της Ε.Ε.	% Πρωτογενούς τομέα			% Δευτερογενούς τομέα			% Τριτογενούς τομέα		
	1981	2001	% Μετ.	1981	2001	% Μετ.	1981	2001	% Μετ.
Βέλγιο	0,78	0,93	18,9	0,93	0,95	1,6	0,95	0,92	-3,5
Γερμανία	0,37	0,42	15,8	0,88	0,83	-6,3	1,04	1,00	-3,8
Γαλλία	0,49	0,63	29,9	0,89	0,88	-1,3	1,02	0,96	-6,1
Ιταλία	0,40	0,48	19,3	0,98	0,82	-16,5	1,15	1,03	-10,6
Λουξεμβούργο	0,51	0,47	-8,5	1,02	0,86	-16,1	1,13	1,09	-3,7
Ολλανδία	0,82	0,77	-5,2	1,08	1,11	2,4	0,90	0,87	-3,5
Δανία	0,68	0,69	0,1	0,78	0,89	13,8	0,96	0,90	-6,3
Ιρλανδία	0,57	0,44	-21,8	1,09	1,30	18,8	0,98	0,77	-21,5
Ηνωμένο Βασίλειο	0,70	0,57	-18,8	1,06	0,98	-7,3	0,88	0,91	3,1
Ελλάδα	0,53	0,40	-25,1	0,98	0,86	-12,2	1,18	1,07	-9,5
Ισπανία	0,32	0,49	51,7	1,01	0,85	-15,5	1,25	1,04	-16,9
Πορτογαλία	0,30	0,26	-14,7	0,91	0,76	-16,1	1,32	1,15	-12,7
Αυστρία	0,41	0,36	-11,2	0,84	0,98	17,0	1,12	0,98	-12,1
Φινλανδία	0,59	0,52	-12,7	0,97	1,08	12,0	0,96	0,85	-11,3
Σουηδία	0,71	0,58	-19,2	0,91	1,03	13,1	0,95	0,89	-6,6
Ε.Ε.	0,38	0,48	26,5	1,00	0,89	-11,5	1,05	0,97	-7,1

Από τον Πίνακα 3 φαίνεται ότι στη διάρκεια της 20ετίας 1981-2001 ο δείκτης παραγωγικότητας του :

- Πρωτογενή τομέα αυξήθηκε σε 6 χώρες και μειώθηκε σε 9. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην Ισπανία και ακολουθούν η Γαλλία και η Ιταλία και η μεγαλύτερη μείωση στην Ελλάδα και ακολουθούν η Ιρλανδία και η Σουηδία. Εξαιτίας των μεταβολών αυτών η χώρα μας από την 8^η θέση στην παραγωγικότητα του πρωτογενούς τομέα «κατέβηκε» στην 13^η (τις δύο τελευταίες θέσεις το 2001 κατείχαν η Αυστρία και η Πορτογαλία). Το 1981 την 1^η θέση κατείχε η Ολλανδία και ακολουθούσαν το Βέλγιο και η Σουηδία, ενώ το 2001 την 1^η θέση κατείχε το Βέλγιο και ακολουθούσε η Ολλανδία και η Δανία. Το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε σύγκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το δείκτη παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα.
- Δευτερογενή τομέα αυξήθηκε σε 7 χώρες και μειώθηκε στις υπόλοιπες 8. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην Ιρλανδία και ακολουθούν η

Αυστρία και η Δανία και η μεγαλύτερη μείωση στην Ιταλία και ακολουθούν η Πορτογαλία, το Λουξεμβούργο, η Ισπανία και η Ελλάδα. Εξαιτίας των μεταβολών αυτών η χώρα μας από την 6^η θέση στην παραγωγικότητα του δευτερογενούς τομέα «κατέβηκε» στη 10^η. Τόσο το 1981 όσο και το 2001 την 1^η θέση κατείχε η Ιρλανδία και ακολουθούσαν η Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο το 1981 και η Ολλανδία και η Φινλανδία το 2001. Το 2001 σε σχέση με το 1981 σημειώθηκε απόκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το δείκτη παραγωγικότητας του δευτερογενούς τομέα.

- Τριτογενή τομέα μειώθηκε σε 14 από τις 15 χώρες (η μόνη χώρα στην οποία αυξήθηκε ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο). Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στην Ιρλανδία και ακολουθούν η Ισπανία και η Πορτογαλία. Στη χώρα μας σημειώθηκε η 7^η σε ύψος μείωση αλλά παρ' όλα αυτά παρέμεινε το 2001 στην 3^η θέση την οποία κατείχε και το 1981 σε ό,τι αφορά στην παραγωγικότητα του τριτογενούς τομέα. Τόσο το 1981 όσο και το 2001 την 1^η θέση κατείχε η Πορτογαλία και ακολουθούσε η Ισπανία το 1981 και το Λουξεμβούργο το 2001. Το 2001 σε σχέση 1981 σημειώθηκε σύγκλιση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το δείκτη παραγωγικότητας του τριτογενούς τομέα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την παραπάνω ανάλυση των στοιχείων της Eurostat προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα σε ό,τι αφορά τους τρεις τομείς της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με τους αντίστοιχους τομείς των υπόλοιπων μελών της Ε.Ε. :

- (α) Ο μεγάλος ασθενής της ελληνικής οικονομίας είναι ο πρωτογενής τομέας. Παρ' όλο (η εξαιτίας του) ότι ο τομέας βρίσκεται στην 1^η θέση ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τόσο το ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων σ' αυτόν όσο και στο ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σ' αυτόν στο ΑΕΠ, εν τούτοις η παραγωγικότητά του μειώθηκε στο διάστημα της 20ετίας 1981-2001 και από την 8^η θέση που κατείχε ως προς αυτήν το 1981 ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. κατολίσθησε στην 13^η θέση το 2001.
- (β) Ασθενής, όμως, είναι και ο δευτερογενής τομέας της ελληνικής οικονομίας ο οποίος σε ό,τι μεν αφορά το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σ' αυτόν στο ΑΕΠ βρισκόταν στην 14^η και προτελευταία θέση τόσο το 1981 όσο και το 2001 στο δε ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων σ' αυτόν από την 15^η θέση το 1981 ανέβηκε στη 13^η το 2001 με αποτέλεσμα από

τη 6^η θέση στην παραγωγικότητα ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. το 1981 να ολισθήσει στη 10^η το 2001. Σε αντίθεση με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα

- (γ) Ο τριτογενής τομέας παρ' όλο ότι τόσο το 1981 όσο και το 2001 κατείχε την 14^η και προτελευταία θέση σε ό,τι αφορά τόσο το ποσοστό συμμετοχής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σ' αυτόν στο ΑΕΠ όσο και στο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση των απασχολουμένων σ' αυτόν, εν τούτοις και τα δύο έτη κατείχε την 3^η θέση σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα.

Επειδή το μεγαλύτερο μέρος των υπηρεσιών δεν εξάγονται, η ανταγωνιστικότητα της χώρας μας καθορίζεται από τις εξελίξεις στον πρωτογενή και στο δευτερογενή τομέα. Εξαιτίας της χαμηλής και επιδεινούμενης παραγωγικότητας τόσο του πρωτογενούς (απόδειξη η μεγάλη αύξηση των εισαγωγών τροφίμων την εικοσαετία) όσο και του δευτερογενούς τομέα (απόδειξη η αποβιομηχάνιση της χώρας) την 20ετία 1981-2001, η ανταγωνιστικότητα της χώρας μας βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και χειροτερεύει. Είναι, κατά συνέπεια, σαφές ότι η αύξησή της θα εξαρτηθεί από το αν και κατά πόσο θα αυξηθεί σημαντικά η παραγωγικότητα των δύο αυτών μεγάλων ασθενών της ελληνικής οικονομίας.

«ΕΞΠΡΕΣ» 27.7.2003

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΑΜΕΤΑΒΛΗΤΗ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Σε ένα άρθρο μας στην «Ελευθεροτυπία» της 20.10.03 για το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2004 καταλήγαμε –για τους λόγους που αναφέραμε στο άρθρο εκείνο– στο συμπέρασμα ότι το Προσχέδιο αυτό είναι «υψηλού ρίσκου» δεδομένου ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να σημειωθεί υπέρβαση των στόχων τόσο του πληθωρισμού όσο και του δημόσιου ελλείμματος και του δημόσιου χρέους με αποτέλεσμα την απομείωση της αγοραστικής δύναμης των όποιων αυξήσεων θα πάρουν οι εργαζόμενοι και οι συνταξιούχοι, την παραπέρα μείωση της ήδη χαμηλής ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την επιδείνωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και την αύξηση του κόστους της αποπληρωμής του δημόσιου χρέους, αποπληρωμής που θα εξακολουθήσει για πολλά χρόνια να απορροφά πολύτιμους πόρους που θα μπορούσαν να διατεθούν για τη βελτίωση της παιδείας, της υγείας, της κοινωνικής πρόνοιας κλπ.

Ο Προϋπολογισμός του 2004 που κατατέθηκε στη Βουλή στις 18.11.03 ελάχιστα ή καθόλου διαφέρει από το Προσχέδιο. Κατά συνέπεια όλα τα παραπάνω συμπεράσματα ισχύουν και γι' αυτόν. Από τις προβλέψεις τόσο στο σκέλος των δαπανών όσο και στο σκέλος των εσόδων φαίνεται επιπλέον ότι απουσιάζει και από τον Προϋπολογισμό του 2004 η κοινωνική διάσταση. Στον περιορισμένο χώρο του άρθρου αυτού εξετάζουμε μόνο ορισμένα κομμάτια και των δύο σκελών.

I. ΚΑΜΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ, ΣΤΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ, ΥΓΕΙΑ-ΠΡΟΝΟΙΑ

Σε ό,τι αφορά το σκέλος των δαπανών θα περιοριστούμε στις δαπάνες για τους μισθούς και τις συντάξεις του Δημοσίου, τα επιδόματα των πολυτέκνων, την Εκπαίδευση και την Υγεία-Πρόνοια. Στο πρώτο μέρος του Πίνακα 1 δίνουμε τις εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων για το 2003 και τις προβλέψεις για το 2004 για τις δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού για μισθούς και συντάξεις και τα επιδόματα πολυτέκνων και στο δεύτερο μέρος για τις δαπάνες του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού (δηλαδή τακτικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων) για την εκπαίδευση και την υγεία-πρόνοια. Τα στοιχεία δίνονται σε εκατ. Ευρώ (στην 1^η και 2^η στήλη) και ως ποσοστά του ΑΕΠ (στην 3^η και 4^η στήλη).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων το 2003 και προβλέψεις για το 2004 του Τακτικού Προϋπολογισμού για μισθούς, συντάξεις και επιδόματα πολυτέκνων και του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού για την Εκπαίδευση και Υγεία-Πρόνοια

Δαπάνες	Σε εκατ. Ευρώ		Ως ποσοστά του ΑΕΠ	
	Εκτιμ.πραγμ. 2003	Προβλέψεις 2004	Εκτιμ.πραγμ. 2003	Προβλέψεις 2004
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ				
Μισθοί & Συντάξεις	12.588	13.494	8,27	8,23
Επιδόματα Πολυτέκνων	430	440	0,28	0,27
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ				
Εκπαίδευση	5.069	5.550	3,33	3,39
Υγεία - Πρόνοια	4.077	4.434	2,68	2,70

Από τις δύο τελευταίες στήλες του πρώτου μέρους του Πίνακα 1 φαίνεται ότι το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν στο ΑΕΠ οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού του 2004 για :

- Μισθούς και συντάξεις του δημοσίου είναι χαμηλότερο από εκείνο του 2003. Δεδομένου ότι ο αριθμός τόσο των δημοσίων υπαλλήλων όσο και των συνταξιούχων θα αυξηθεί το χαμηλότερο αυτό ποσοστό του ΑΕΠ θα κατανεμηθεί σε μεγαλύτερο αριθμό δικαιούχων. Κατά συνέπεια η όποια αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος είναι εις βάρος των υπαλλήλων του δημοσίου και των συνταξιούχων του, και για τα
- Επιδόματα πολυτέκνων είναι επίσης χαμηλότερο του από εκείνο του 2003. Η ποσοστιαία αύξησή τους, μάλιστα, είναι μικρότερη και από τον προβλεπόμενο πληθωρισμό. Κατά συνέπεια η αγοραστική τους δύναμη θα είναι μικρότερη. Τα γλίσχρα, δηλαδή, πολυτεκνικά επιδόματα θα αποδυναμωθούν με αποτέλεσμα την επιδείνωση της δεινής οικονομικής κατάστασης της συντριπτικής πλειονότητας των πολυτέκνων.

Από το δεύτερο μέρος του Πίνακα 1 φαίνεται ότι το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν στο ΑΕΠ οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για την :

- Εκπαίδευση αυξάνεται κατά το 0,06% (δηλαδή ούτε κατά ένα δέκατο του ενός εκατοστού) και δεν φτάνει ούτε το 3,4% του ΑΕΠ. Καμιά, επομένως, ουσιαστική βελτίωση δεν προβλέπεται να σημειωθεί σε ότι αφορά το ποσοστό του ΑΕΠ που αφιερώνεται για την εκπαίδευση, στο οποίο η Ελλάδα κατέχει, δυστυχώς, την τελευταία θέση ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε.
- Υγεία-Πρόνοια αυξάνεται κατά 0,02%, δηλαδή παραμένει, ουσιαστικά αμετάβλητο ενώ οι ανάγκες αυξάνονται. Κατά συνέπεια καμιά ουσιαστική βελτίωση δεν πρόκειται να σημειωθεί και στον τόσο σημαντικό και ευαίσθητο τομέα της Υγείας-Πρόνοιας ο οποίος μαστίζεται από έλλειψη προσωπικού και πλήθος προβλημάτων.

II. ΑΜΕΤΑΒΛΗΤΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

Σε ό,τι αφορά το σκέλος των εσόδων θα περιοριστούμε μόνο στα όσα προβλέπονται στον Προϋπολογισμό του 2004 από τη μια μεριά για τους άμεσους και έμμεσους φόρους και από την άλλη για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Στον Πίνακα 2 δίνουμε τις εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων για το 2003 και τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού του 2004 σε εκατ. Ευρώ για τους φόρους αυτούς και τις σχέσεις μεταξύ τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων το 2003 και προβλέψεις για το 2004 σε εκατ.
του Τακτικού Προϋπολογισμού για τους άμεσους και έμμεσους
φόρους και τους φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων

Κατηγορίες φόρων	Εκτιμ.πραγμ. 2003	Προβλέψεις 2004
Άμεσοι φόροι	15.457	16.385
Έμμεσοι φόροι	22.608	24.341
% Έμμεσων φόρων στο σύνολο αμ.+εμ.φόρων	59,4	59,8
Φόρος εισοδ.φυσ.προσώπων και ειδ.κατηγ.	7.791	8.395
Φόρος εισοδ. Νομ. Προσώπων	4.363	4.710
% φόρου εισοδ. φυσικών προσ. στο σύνολο φόρου εισοδ. φυσικών και νομικών προσώπων	64,1	64,1
% φόρου εισοδ. νομικών προσ.στο σύνολο των άμεσων και έμμεσων φόρων	11,5	11,6

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι :

- Η σχέση έμμεσων-άμεσων φόρων (βλέπε 3^η σειρά του Πίνακα) όχι μόνο δεν θα βελτιωθεί το 2004 αλλά, αντίθετα θα επιδεινωθεί ελαφρά και θα φτάσει σχεδόν στο 60%. Και είναι γνωστό ότι οι έμμεσοι φόροι επιβαρύνουν κατά κύριο λόγο τη μεγάλη πλειονότητα του πληθυσμού και η επιβάρυνση αυτή είναι ιδιαίτερα επαχθής στους χαμηλόμισθους, στους χαμηλοσυνταξιούχους.
- Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων ως ποσοστό του συνόλου των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (βλέπε 6^η σειρά του Πίνακα) παραμένει σταθερός και είναι ίσος περίπου προς τα 2/3 του συνόλου αυτού. Τέλος
- Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων εκτιμάται ότι αντιπροσώπευε το 2003 το 11,5 % του συνόλου των άμεσων και έμμεσων φόρων (βλέπε 7^η σειρά του Πίνακα) και το ποσοστό θα παραμείνει ουσιαστικά αμετάβλητο το 2004.

Από τη σύντομη αυτή εξέταση ορισμένων μόνο στοιχείων του σκέλους των δαπανών και του σκέλους των εσόδων του Προϋπολογισμού του 2004 φάνηκε καθαρά ότι τα όσα λέγονται για κοινωνικά δίκαιη εισοδηματική πολιτική και για ενίσχυση των ζωτικών τομέων της εκπαίδευσης και της υγείας πρόνοιας καθώς και την αντιμετώπιση του

δημογραφικού προβλήματος δεν έχουν κανένα αντίκρουσμα στον Προϋπολογισμό του 2004. Με άλλα λόγια η κοινωνικά άδικη δομή των Προϋπολογισμών παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 11.12.2003

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ, ΤΗΝ ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Κατά τακτά χρονικά διαστήματα δημοσιεύονται στον Τύπο διάφοροι δείχτες που αφορούν τη διαφθορά, την παραοικονομία, τη διαφάνεια σε ορισμένο αριθμό χωρών χωρίς, όμως, να γίνεται κάποια διερεύνηση αν και κατά πόσο οι δείχτες αυτοί σχετίζονται (και πως) με το βιοτικό επίπεδο των χωρών αυτών. Στο άρθρο αυτό γίνεται μια πρώτη διερεύνηση της σχέσης αυτής μόνο για 14 από τις 15 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) με βάση :

- Τα αναθεωρημένα στοιχεία για το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) για το έτος 2001 που δόθηκαν στη δημοσιότητα από τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 18.12.2003.
- Το δείκτη για τη διαφάνεια (όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερη είναι η διαφάνεια και, επομένως, όσο χαμηλότερος τόσο μεγαλύτερη η αδιαφάνεια) της οργάνωσης «Διεθνής Διαφάνεια» για 133 χώρες, ανάμεσα στις οποίες και οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. που δόθηκε στη δημοσιότητα τον Οκτώβριο του 2003, και
- Το δείκτη για τη διαφθορά (όσο χαμηλότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερη η διαφθορά) το έτος 2001 και το ποσοστό που η παραοικονομία αντιπροσώπευε στο ΑΕΠ τα έτη 1999/2000 για 23 χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ ανάμεσα στις οποίες και 14 από τις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. που περιλαμβάνονται στη μελέτη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τίτλο «Αποδοτικότητα του Δημόσιου Τομέα : Μια Διεθνής Σύγκριση» που δόθηκε στη δημοσιότητα τον Ιούλιο του 2003.

Τα παραπάνω στοιχεία δίνονται στις 4 πρώτες στήλες του Πίνακα που ακολουθεί για τις 14 χώρες-μέλη της Ε.Ε. (δεν υπάρχουν στοιχεία για την παραοικονομία στο Λουξεμβούργο). Στην τελευταία γραμμή των στηλών αυτών δίνεται ο μέσος όρος για το σύνολο των χωρών αυτών (Ε.Ε.14). Στις επόμενες 4 στήλες δίνονται τα ίδια στοιχεία ως δείχτες με την Ε.Ε.14 = 100 προκειμένου να απεικονίσουμε παραστατικά τις σχέσεις του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ με καθένα από τους παραπάνω δείχτες και σε Διαγράμματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) το έτος 2001, δείκτης διαφάνειας το έτος 2002, δείκτης διαφθοράς για το έτος 2001 και παραοικονομία ως % του ΑΕΠ τα έτη 1999/2000 για 14 χώρες-μέλη της Ε.Ε.

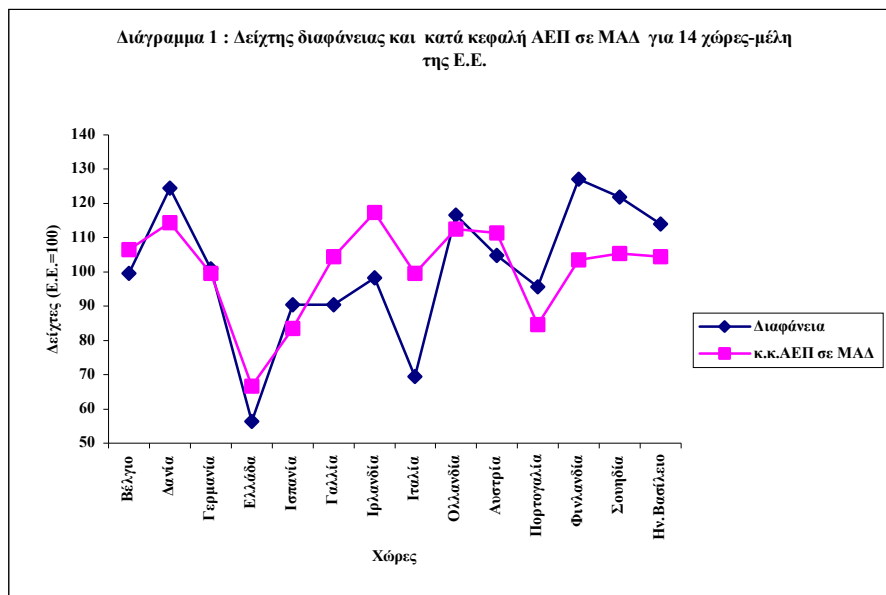
Χώρα	κκ ΑΕΠ σε ΜΑΔ Ε.Ε.15=100	Δείχτες			Δείχτες με Ε.Ε.14=100			
		Διαφάνειας	Διαφθοράς	Παραοικον.	Ε.Ε.15=100	Διαφάνειας	Διαφθοράς	Παραοικον.
Βέλγιο	107	7,6	5,2	22,2	106	100	119	119
Δανία	115	9,5	9,0	18,0	114	124	69	96
Γερμανία	100	7,7	6,9	16,0	100	101	90	86
Ελλάδα	67	4,3	3,0	28,7	67	56	207	154
Ισπανία	84	6,9	5,6	22,7	84	90	111	122
Γαλλία	105	6,9	4,2	15,2	104	90	147	81
Ιρλανδία	118	7,5	5,5	15,9	117	98	112	85
Ιταλία	100	5,3	3,5	27,1	100	69	176	145
Ολλανδία	113	8,9	8,0	13,1	112	117	78	70
Αυστρία	112	8,0	6,9	9,8	111	105	90	52
Πορτογαλία	71	6,6	3,9	22,7	85	96	143	100
Φινλανδία	104	9,7	9,5	18,1	103	127	65	97
Σουηδία	106	9,3	8,6	19,2	105	122	72	103
Ην.Βασίλειο	105	8,7	6,8	12,7	104	114	91	68
Ε.Ε.14	100,5	7,6	6,2	18,7	100	100	100	100

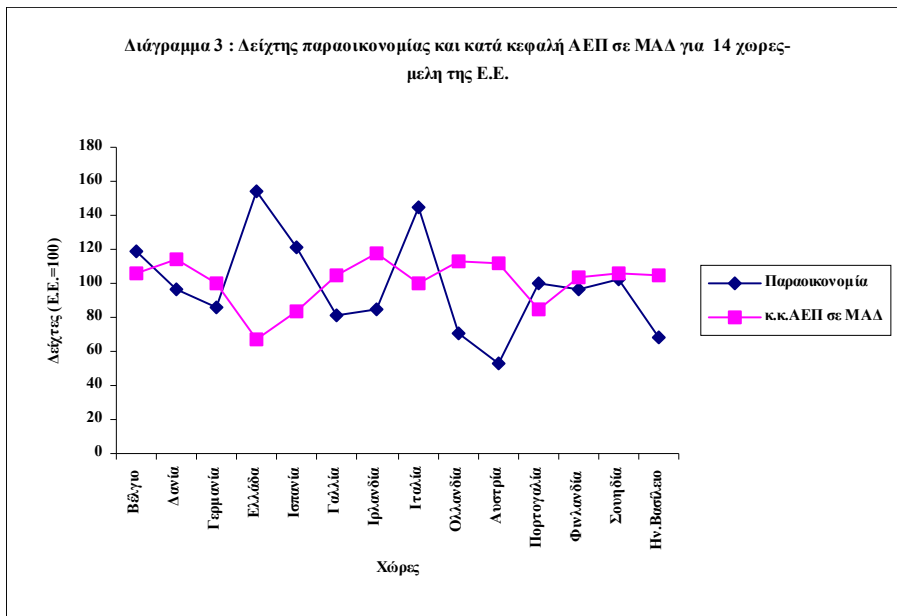
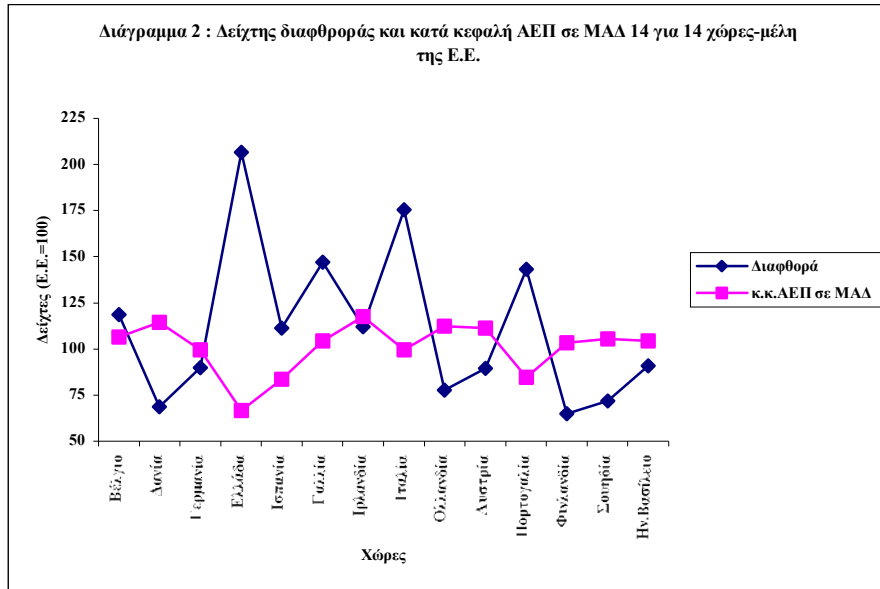
Από τις 4 πρώτες (και ευκρινέστερα από τις 4 τελευταίες) στήλες του Πίνακα αυτού φαίνεται ότι για τις περισσότερες από τις 14 χώρες-μέλη της Ε.Ε. υπάρχει στενή συσχέτιση ανάμεσα στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ και στους δείχτες διαφάνειας, διαφθοράς και παραοικονομίας. Πιο συγκεκριμένα υπάρχουν οι παρακάτω στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις:

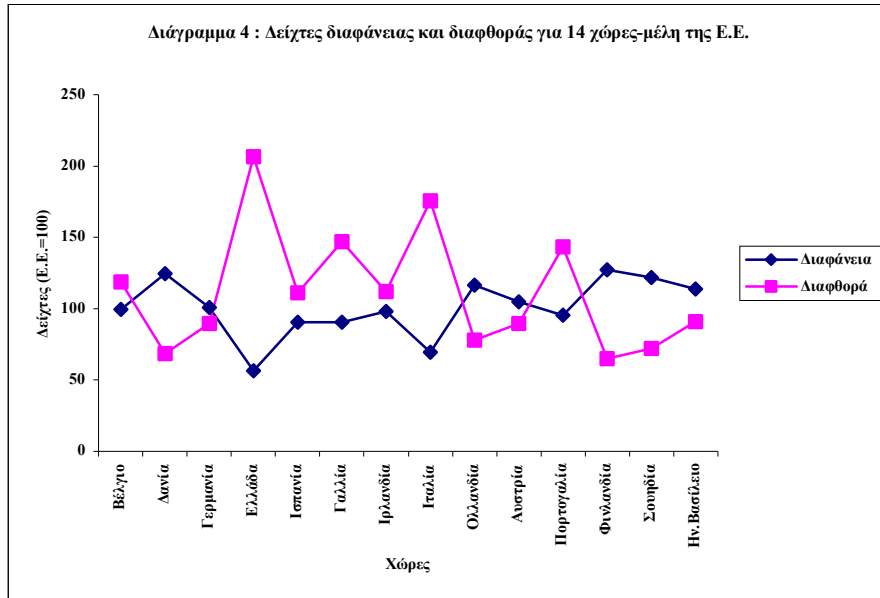
- Η συσχέτιση του δείκτη διαφάνειας με το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ είναι θετική. Π.χ. η Ελλάδα έχει τη μικρότερη διαφάνεια και το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ ανάμεσα στις 14 χώρες-μέλη της Ε.Ε. ενώ η Δανία κατέχει τη 2^η καλύτερη θέση στη διαφάνεια και την 2^η επίσης θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Υπάρχουν, φυσικά, και περιπτώσεις όπου υπάρχουν διαφορές. Π.χ. η Ιρλανδία ενώ κατέχει την 1^η θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ βρίσκεται στη 9^η θέση στη διαφάνεια. Γενικότερα, στις χώρες με μεγαλύτερη διαφάνεια υπάρχει υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ και αντίστροφα.
- Η συσχέτιση του δείκτη διαφθοράς με το κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι αρνητική. Π.χ. η Ελλάδα έχει τη μεγαλύτερη διαφθορά και το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ ανάμεσα στις 14 χώρες-μέλη της Ε.Ε. ενώ η Δανία είναι προτελευταία στη διαφθορά και, όπως προαναφέρθηκε, 2^η στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Υπάρχουν, και εδώ περιπτώσεις όπου υπάρχουν διαφορές. Π.χ. η Φινλανδία η οποία έχει τη μικρότερη διαφθορά κατέχει, όπως προαναφέρθηκε, την 9^η θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Γενικότερα, οι χώρες με μεγαλύτερη διαφθορά έχουν χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ και αντίστροφα.

- Η συσχέτιση του δείκτη παραοικονομίας με το κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι αρνητική. Π.χ. η Ελλάδα έχει τη μεγαλύτερη παραοικονομία και το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ ανάμεσα στις 14 χώρες-μέλη της Ε.Ε. ενώ η Αυστρία έχει τη μικρότερη παραοικονομία και κατέχει την 4^η θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Υπάρχουν, και εδώ περιπτώσεις όπου υπάρχουν σημαντικές διαφορές. Π.χ. το Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκεται στην προτελευταία (13^η) θέση στην παραοικονομία και κατέχει την 7^η θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Γενικότερα χώρες με μεγαλύτερη παραοικονομία έχουν χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ και αντίστροφα. Τέλος
- Υπάρχει αρνητική συσχέτιση ανάμεσα στη διαφάνεια και στη διαφθορά. Σε χώρες, δηλαδή, στις οποίες υπάρχει μεγάλη διαφάνεια η διαφθορά είναι μικρή και αντίστροφα. Π.χ. η Ελλάδα έχει τη μικρότερη διαφάνεια και τη μεγαλύτερη διαφθορά ενώ, αντίθετα, η Φινλανδία έχει μεγαλύτερη διαφάνεια και τη μικρότερη διαφθορά.

Από τον Πίνακα και όσα προαναφέρθηκαν είναι σαφές ότι σε γενικές γραμμές η μεγαλύτερη διαφάνεια συνοδεύεται από υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ ενώ αντίθετα η μεγάλης έκτασης διαφθορά και παραοικονομία με χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Η αδιαφάνεια, η διαφθορά και η παραοικονομία, επομένως, υπονομεύουν το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού των κρατών-μελών της Ε.Ε. και αυτό φαίνεται εντονότερα στην περίπτωση της χώρας μας. Τα παραπάνω φαίνονται παραστατικά στα Διαγράμματα 1,2,3 και 4 που ακολουθούν.

«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 28.12.2003

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Στις 11.2.04 ανακοινώθηκε ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας –δηλαδή η αύξηση του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε σταθερές τιμές– το 2003 εκτιμάται ότι ανήλθε στο 4,7%. Ο ρυθμός αυτός είναι πολλαπλάσιος εκείνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.15), γεγονός που σημαίνει ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) της χώρας μας θα αυξηθεί το 2003, δηλαδή θα σημειωθούν κάποια βήματα σε ό,τι αφορά την πραγματική σύγκλιση. Τα βήματα αυτά θα οφείλονται περισσότερο στην επιβράδυνση που σημειώθηκε το 2003 στην Ε.Ε. (και ιδιαίτερα στις μεγάλες χώρες, όπως, π.χ. στη Γερμανία και στη Γαλλία) και λιγότερο στον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Υψηλοί, όμως, ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας σημειώθηκαν και τα προηγούμενα χρόνια. Τα ερωτήματα που γέννιούνται είναι :

- (α) Σε τι οφείλεται η ανάπτυξη αυτή και αν και κατά πόσο είναι διατηρήσιμη.
- (β) Αν και κατά πόσο ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση; και
- (γ) Αν συνέβαλε στη μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων.

Ι. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σε ό,τι αφορά το ερώτημα : Σε τι οφείλεται το γεγονός ότι από το 1996 και μετά ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας είναι υψηλότερος εκείνου της Ε. Ε.; η απάντηση είναι ότι :

- Τα 4 πρώτα χρόνια της περιόδου 1996-2003 οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στις καθαρές εισροές από την Ε.Ε. χάρη στο Β΄ και Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ), ενώ
- Τα 3 τελευταία χρόνια τόσο στις καθαρές αυτές εισροές από την Ε.Ε. όσο και στις επενδύσεις για την κατασκευή των έργων που απαιτούνται για την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στη χώρα μας. Τα έργα αυτά χρηματοδοτήθηκαν σε σημαντικό βαθμό με δανεισμό.

Μετά την ολοκλήρωση των ολυμπιακών έργων η πηγή αυτή ανάπτυξης θα στερέψει και ταυτόχρονα θα εκλείψουν και οι θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν για την εκτέλεσή τους. Επιπλέον μετά το 2006 οι πιστώσεις που θα δοθούν στη χώρα μας για την 7ετία 2007-2013 από το Δ΄ ΚΠΣ δεν θα είναι, σε ετήσια βάση, του ίδιου ύψους με εκείνες που αντλήθηκαν και

αντλούνται από το Γ΄ ΚΠΣ δεδομένου ότι οι σχετικές με τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό προτάσεις της Επιτροπής για την περίοδο 2007-2013 που ανακοινώθηκαν στις αρχές Φεβρουαρίου θα αποτελέσουν αντικείμενο σκληρών διαπραγματεύσεων μέχρι το 2005 εξαιτίας :

- Από τη μια μεριά της εισόδου από την 1.5.04 των 10 χωρών-νέων μελών της Ε.Ε. οι περισσότερες από τις οποίες έχουν κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ χαμηλότερο από εκείνο της Ελλάδας και, επομένως, ένα σημαντικό τμήμα του Δ΄ ΚΠΣ θα πρέπει να κατευθυνθεί προς τις χώρες αυτές, και
- Από την άλλη της επιμονής των χωρών που στηρίζουν τον κοινοτικό προϋπολογισμό (με πρωτοστατούσα τη Γερμανία) να υπάρξει μείωση των σχετικών πιστώσεων από το 1,24% στο 1% του κοινοτικού ΑΕΠ.

Από τα όσα προαναφέρθηκαν είναι σαφές ότι, αν δεν υπάρξουν άλλοι προωθητικοί παράγοντες, ρυθμοί ανάπτυξης ανάλογοι με εκείνους που σημειώθηκαν στη χώρα μας την περίοδο 2001-2004 είναι πολύ δύσκολο να συνεχιστούν. Τα όσα λέγονται για την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων –στις οποίες η Ελλάδα κατέχει το θλιβερό ρεκόρ της τελευταίας θέσης στην Ε.Ε.– μπορεί να ηχούν ωραία, για να γίνουν, όμως, πραγματικότητα απαιτείται από τη μια μεριά κατάλληλος προγραμματισμός και σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στην ελληνική οικονομία και από την άλλη, αν αυτά συμβούν, χρόνος για να αποδώσουν καρπούς.

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Τα έργα, όμως, τα οποία έγιναν –και τα οποία συνέβαλαν στο να σημειωθούν οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης– επικεντρώθηκαν κατά κύριο λόγο στον κατασκευαστικό τομέα και ιδιαίτερα σε κτίρια και υποδομές που χρειάζονται για την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων καθώς και σε οδικούς άξονες και άλλα μικρότερα έργα. Τα περισσότερα από τα έργα αυτά –αν και είναι χρήσιμα και υποβοηθητικά στην ανάπτυξη– δεν δημιουργούν πολλές (ή καθόλου) μόνιμες θέσεις εργασίας και δεν είναι μονάδες παραγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών. Ορισμένα, μάλιστα, από τα έργα που έγιναν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες αντί να παράγουν κάτι θα απορροφούν πόρους για τη συντήρησή τους και δεν αποκλείεται να πουληθούν ή να νοικιαστούν σε τιμή ευκαιρίας σε ιδιώτες.

Εξαιτίας των επιλογών που έγιναν σε ό,τι αφορά τη μορφή της οικονομικής ανάπτυξης, στο διάστημα από το 1981 (το πρώτο έτος της ένταξης της χώρας μας ως πλήρους μέλους της Ε.Ε.) μέχρι το 2001 σημειώθηκαν μεγάλες αλλαγές στην κατά τομείς ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας καθώς και στην απασχόληση του εργατικού δυναμικού. Πιο συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ε.Ε. (της

Eurostat), οι μεταβολές που επήλθαν στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα της ελληνικής οικονομίας σε ό,τι αφορά τη συμβολή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας τους στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και την απασχόληση σ' αυτούς το 2001 σε σχέση με το 1981 είναι οι ακόλουθες :

- Πρωτογενής. Η συμβολή του στο ΑΕΠ μειώθηκε από 16,4% το 1981 στο 6,4% το 2001 και η απασχόληση σ' αυτόν από 30,7% του εργατικού δυναμικού στο 16,0%.
- Δευτερογενής. Η συμβολή του στο ΑΕΠ μειώθηκε από 28,4% το 1981 στο 19,6% το 2001 και η απασχόληση σ' αυτόν από 29,0% σε 22,8%.
- Τριτογενής. Η συμβολή του στο ΑΕΠ αυξήθηκε από 47,7% το 1981 στο 65,4% και η απασχόληση σ' αυτόν από 40,4% στο 61,2%.

Οι μεγάλες αυτές μεταβολές στους τομείς της ελληνικής οικονομίας – ιδιαίτερα στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα– δεν συνοδεύτηκαν από τις αλλαγές εκείνες που ήταν αναγκαίες (π.χ. δεν αυξήθηκαν οι δαπάνες για την εκπαίδευση, κατάρτιση και έρευνα ως ποσοστό του ΑΕΠ) προκειμένου να εκσυγχρονιστούν και γίνουν διεθνώς ανταγωνιστικοί, με αποτέλεσμα να μην αυξάνεται η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας γενικώς (η χώρα μας είναι, δυστυχώς, ουραγός στην ανταγωνιστικότητα στην Ε.Ε.), να μη δημιουργούνται πολλές νέες θέσεις εργασίας, να αυξάνονται οι εισαγωγές με ρυθμούς ταχύτερους από εκείνους των εξαγωγών με αποτέλεσμα την επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας κ.ο.κ.

Τα όσα προαναφέρθηκαν συνοδεύτηκαν, δυστυχώς, και από μια σπάταλη δημοσιονομική διαχείριση η οποία, με τα συνεχή ελλείμματά της είχε ως αποτέλεσμα τη διόγκωση του δημόσιου χρέους σε ποσοστό άνω του 100% του ΑΕΠ.

Με το πρόσχημα της μείωσης του δημόσιου χρέους την τελευταία δεκαετία σημειώθηκε μαζική εκποίηση μεγάλων κερδοφόρων δημόσιων επιχειρήσεων. Η εκποίηση αυτή :

- Από τη μια μεριά στέρησε το Δημόσιο από τα έσοδα που θα προέρχονταν κάθε χρόνο από τα κέρδη των επιχειρήσεων αυτών και από πολύτιμη δημόσια περιουσία, η οποία δημιουργήθηκε με θυσίες του ελληνικού λαού και με το μόχθο χιλιάδων ανθρώπων, και
- Από την άλλη το προϊόν της αντί να χρησιμοποιηθεί εξ' ολοκλήρου για τη μείωση του υψηλού δημόσιου χρέους, χρησιμοποιήθηκε κατά ένα σημαντικό ποσοστό για την κάλυψη δημόσιων ελλειμμάτων προκειμένου η χώρα να εμφανιστεί ότι ικανοποιεί τα κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ και να μπει στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Σήμερα το δημόσιο χρέος της Ελλάδας (δηλαδή το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης) είναι, μαζί με εκείνα της Ιταλίας και του Βελγίου, το

υψηλότερο στην Ε.Ε. και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα και σοβαρότερα προβλήματα της χώρας.

III. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Τα οφέλη από τη στρεβλή αυτή ανάπτυξη, όπως ήταν φυσικό, πήγαν στους λίγους. Στο διάστημα αυτό το μερίδιο των κερδών αυξήθηκε και εκείνο της αμοιβής της εργασίας μειώθηκε. Ταυτόχρονα η Ελλάδα, ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε., κατέχει :

- Τη 2^η θέση στην ανισοκατανομή του εισοδήματος (το άνω 20% του πληθυσμού έχει 6 φορές υψηλότερο εισόδημα από το κάτω 20%) (την 1^η θέση κατέχει η Πορτογαλία).
- Τη 2^η θέση στο ποσοστό ανεργίας με βάση την έρευνα του εργατικού δυναμικού (την 1^η θέση κατέχει η Ισπανία). Με βάση, όμως, τα στοιχεία του ΟΑΕΔ για την ανεργία δεν αποκλείεται να κατέχει την 1^η θέση, και
- Την 14^η (προτελευταία) θέση στο ποσοστό που το εργατικό δυναμικό αντιπροσωπεύει στον πληθυσμό της ηλικίας 15-64 ετών (την 15^η θέση, με το χαμηλότερο ποσοστό, κατέχει η Ιταλία).

Συνολικά το κατά κεφαλή ΑΕΠ της χώρας μας σε ΜΑΔ είναι το χαμηλότερο στην Ε.Ε. και πολλές από τις Περιφέρειές της βρίσκονται ανάμεσα σ' εκείνες που έχουν πολύ χαμηλό κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ, γεγονός το οποίο δείχνει ότι –εκτός από την τομεακά άνιση και κοινωνικά άδικη– υπάρχει και περιφερειακά άνιση οικονομική ανάπτυξη. Στη διατήρηση και αύξηση των μεγάλων περιφερειακών ανισοτήτων συμβάλλει και η εκτέλεση των έργων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, τα περισσότερα και δαπανηρότερα από τα οποία κατασκευάζονται στην Αττική.

Τα όσα προαναφέρθηκαν συνοδεύτηκαν, δυστυχώς, από τη διαπλοκή των κυβερνώντων με ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ορισμένους μεγαλο-επιχειρηματίες οι οποίοι αναλαμβάνουν μεγάλες προμήθειες του Δημοσίου ή την εκτέλεση μεγάλων δημόσιων έργων. Η συναλλαγή Κυβέρνησης με τους επιχειρηματίες αυτούς, δηλαδή η διαβόητη διαπλοκή, συνοδεύεται από την αδιαφάνεια και τη διαφθορά. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η Ελλάδα να κατατάσσεται στην 1^η θέση σε ό,τι αφορά τη διαφθορά ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

IV. ΕΛΛΕΙΨΗ ΜΕΣΟ-ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Όπως έχουμε τονίσει σε πολλά άρθρα και βιβλία μας η στρεβλή οικονομική ανάπτυξη της χώρας οφείλεται, βασικά, στο γεγονός ότι όλες οι Κυβερνήσεις στη διάρκεια της 20ετίας 1981-2001 –παρά τη σχετική διάταξη του άρθρου 106 του Συντάγματος– δεν θέλησαν να καταστρώσουν, μετά από

διάλογο με όλους τους φορείς, συγκροτημένα μεσο-μακροπρόθεσμα προγράμματα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Τα προγράμματα αυτά θα έπρεπε να συζητιούνται και να εγκρίνονται από τη Βουλή και την έγκαιρη, πιστή και χωρίς υπερβάσεις εκτέλεσή τους θα έπρεπε να παρακολουθεί η αρμόδια Επιτροπή της Βουλής.

Δυστυχώς τίποτε από τα παραπάνω δεν έγινε. Όλες, χωρίς εξαίρεση, οι Κυβερνήσεις στο διάστημα από το 1981 μέχρι σήμερα περιορίστηκαν στην κατάρτιση καταλόγων έργων, τα οποία –χωρίς να κατατίθενται, να συζητιούνται και να εγκρίνονται από τη Βουλή– υποβάλλονταν απευθείας στις Βρυξέλλες για έγκριση και των οποίων η εκτέλεση σημείωνε τις περισσότερες φορές μεγάλες καθυστερήσεις και μεγάλες υπερβάσεις στο κόστος τους.

Μετά την είσοδο της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση καταρτίζονται Προγράμματα Σταθερότητας και Ανάπτυξης για μια ορισμένη χρονική περίοδο στα οποία –χωρίς, και αυτά, να κατατίθενται, να συζητιούνται και να εγκρίνονται από τη Βουλή– υποβάλλονται κατευθείαν στις Βρυξέλλες για έγκριση. Τα Προγράμματα, όμως, αυτά αναφέρονται μεν σε μακροοικονομικούς στόχους (ρυθμούς ανάπτυξης, πληθωρισμό, δημόσιο έλλειμμα, δημόσιο χρέος κλπ) δεν έχουν, όμως, καμιά σχέση με προγράμματα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης δεδομένου ότι δεν καθορίζουν συγκεκριμένους στόχους για την κατά τομείς και κλάδους ανάπτυξη της χώρας και, φυσικά, δεν περιλαμβάνουν μέτρα για την επίτευξη τους.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν αποτελούν μια βαριά κληρονομιά που θα επωμισθεί η Κυβέρνηση που θα αναδειχτεί από τις εκλογές της 7.3.04 και την οποία –εξαιτίας του καλπονοθευτικού εκλογικού συστήματος της ενισχυμένης δυσαναλογικής– θα σχηματίσει ένα από τα δύο μεγάλα κόμματα. Αν το κόμμα αυτό ακολουθήσει την τακτική που ακολούθησαν όλες οι προηγούμενες Κυβερνήσεις, η Ελλάδα δεν θα μπορέσει να κάνει τα γενναία εκείνα βήματα που απαιτούνται για να επιτευχθεί η πραγματική της σύγκλιση σε όσο γίνεται λιγότερα χρόνια από σήμερα.

«ΕΞΠΡΕΣ» 7.3.2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ;

Μεγάλη διαμάχη έχει ξεσπάσει ανάμεσα στην Κυβέρνηση και στην Αξιωματική Αντιπολίτευση σχετικά με το ποια είναι ακριβώς σήμερα η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας. Στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου η ΝΔ είχε αναλάβει τη δέσμευση να κάνει απογραφή της κατάστασης στην οποία παρέλαβε την οικονομία. Μετά τη νίκη της στις εκλογές, η Κυβέρνηση που σχημάτισε το κόμμα αυτό άρχισε αυτή την απογραφή η οποία, από τα όσα έχουν ανακοινωθεί μέχρι σήμερα, περιορίστηκε μόνο στον ακριβή υπολογισμό του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης (του δημόσιου ελλείμματος).

Είναι, όμως, σαφές ότι ποια είναι αλήθεια για την ελληνική οικονομία δεν είναι δυνατόν να περιοριστεί μόνο στο δημόσιο έλλειμμα. Θα πρέπει να καλύψει όλους τους τομείς της ώστε να διαπιστωθεί από τη μια μεριά ποια είναι τα ισχυρά της σημεία και οι δυνατότητές της και από την άλλη ποιες οι αδυναμίες και τα προβλήματά της. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα μπορέσει ο απλός πολίτης να καταλάβει ποια είναι η πραγματική κατάσταση και μόνο αν γίνει αυτή η πλήρης καταγραφή θα καταστεί δυνατόν να χαραχτεί μια σωστή βραχυ-μεσο και μακρο-πρόθεσμη πολιτική τόσο για μια κοινωνικά δίκαιη και περιφερειακά ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας όσο και για την πραγματική σύγκλιση της οικονομίας μας προς εκείνη της Ε.Ε. μετά από αρκετά χρόνια.

Στο άρθρο αυτό θα θίξουμε ορισμένα από τα ζητήματα που έχουν σχέση με την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, ως μια ελάχιστη συμβολή για την επίτευξη των στόχων που προαναφέρθηκαν.

1. Ο ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ενώ παλαιότερα ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας υστερούσε σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ως σύνολο, τα τελευταία χρόνια επιταχύνθηκε ενώ εκείνος της Ε.Ε. ως συνόλου (λόγω της χαμηλής ανάπτυξης των οικονομιών των μεγάλων χωρών) επιβραδύνθηκε με αποτέλεσμα το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της Ελλάδας σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) (με μέσο όρο της Ε.Ε.=100) να σημειώσει σημαντική αύξηση και από 67 το 2000 να φτάσει – σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ε.Ε. (της Eurostat) – στο 73 το 2003 και να ξεπεράσει εκείνο της Πορτογαλίας η οποία

μαστιζείται από οικονομική κρίση (βλέπε, σχετικά, στη συνέχεια). Έτσι η Ελλάδα από τη 15^η πέρασε στην 14^η (και προτελευταία) θέση ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε. στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ.

Παρ' όλη, όμως, την ανάπτυξη αυτή η υψηλή ανεργία στην Ελλάδα μειώθηκε ελάχιστα και, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ε.Ε. (της Eurostat) στις αρχές Απριλίου, το 2003 ανερχόταν σε 9,3% γεγονός που μαζί με τη Γερμανία την έφερνε στη 2^η θέση (μετά από την Ισπανία η οποία κατείχε την 1^η θέση). Το γεγονός αυτό δείχνει ότι ένα από τα σοβαρά μειονεκτήματα του τρόπου ανάπτυξης της χώρας μας τα τελευταία χρόνια ήταν και η μη δημιουργία ικανοποιητικού αριθμού νέων θέσεων εργασίας. Η υψηλή ανεργία σε συνδυασμό με τις χαμηλές αποδοχές των εργαζομένων αποτελούν ένα από τους βασικούς λόγους στους οποίους οφείλεται το οξύ δημογραφικό πρόβλημα της χώρας, πρόβλημα που θα έχει δυσμενείς μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τόσο στην αναπτυξιακή της πορεία όσο και στο συνταξιοδοτικό πρόβλημα.

Η μορφή ανάπτυξης όλα αυτά τα χρόνια, επιπλέον, δεν ήταν ισόρροπα κατανομημένη ανάμεσα σε (αναγκαία) έργα υποδομής και σε παραγωγικές επενδύσεις οι οποίες από τη μια μεριά θα δημιουργούσαν σημαντικό αριθμό νέων θέσεων εργασίας και από την άλλη θα ενίσχυαν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και θα ανακούφιζαν το μεγάλο έλλειμμα του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών της. Η στρεβλή αυτή ανάπτυξη σε συνδυασμό με τον υψηλό (σε σχέση με εκείνο της Ε.Ε.) πληθωρισμό είχε ως αποτέλεσμα από τη μια μεριά να διογκώνεται το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και από την άλλη να μειώνεται η ήδη χαμηλή ανταγωνιστικότητά της. Σύμφωνα, μάλιστα, με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία η Ελλάδα δεν είναι απλώς τελευταία στην ανταγωνιστικότητα ανάμεσα στις 15 χώρες-μέλη της Ε.Ε., αλλά υστερεί και απέναντι των περισσότερων από τις 10 χώρες-νέα μέλη της Ε.Ε.

Ένα άλλο πρόβλημα της ανάπτυξης που παρουσίασε η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια είναι οι πηγές χρηματοδότησής της. Ένα σημαντικό ποσοστό των σχετικών πόρων προέρχεται από τα κοινοτικά ταμεία και ιδιαίτερα από το Β' και Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.). Σημαντική, επίσης, πηγή ήταν ο δανεισμός, ιδιαίτερα για την εκτέλεση των ολυμπιακών έργων καθώς και ο δανεισμός των ιδιωτικών νοικοκυριών. Παρ' όλα όσα οι πόροι του Γ' Κ.Π.Σ. θα υπάρχουν μέχρι και το 2006, εν τούτοις ο ρυθμός απορρόφησής τους αποτελεί πρόβλημα. Επιπλέον, μετά το πέρας των ολυμπιακών αγώνων, δεν θα υπάρχει συμβολή από αυτά στην αύξηση του ΑΕΠ και θα υπάρξει και αύξηση της ανεργίας. Όλα αυτά σημαίνουν ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας θα επιβραδυνθεί (η Eurostat προβλέπει τη μείωση του από 4,2% το 2003 και 4,0% το 2004 στο 3,3% το

2005). Αν ληφθεί υπόψη ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της Ε.Ε. ως συνόλου αναμένεται να αυξηθεί (από 0,8% το 2003 στο 2,0% το 2004 και στο 2,4% το 2005) γίνεται αμέσως αντιληπτό ότι, αν δεν υπάρξει ριζική αλλαγή της οικονομικής πολιτικής, ο ρυθμός της πραγματικής σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας θα επιβραδυνθεί.

II. ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή του άρθρου αυτού η απογραφή που κάνει η Κυβέρνηση επικεντρώθηκε στο δημόσιο έλλειμμα. Στα τέλη Απριλίου ήρθαν ελεγκτές της Ε.Ε. και διαπίστωσαν ότι το δημόσιο έλλειμμα, για το έτος 2003 –αντί του 1,7% του ΑΕΠ που αναφερόταν στον Προϋπολογισμό του 2004 που ψηφίστηκε από την προηγούμενη Κυβέρνηση το Δεκέμβριο– ξεπέρασε το 3% του ΑΕΠ. Η διαφορά αυτή οφείλεται από τη μια μεριά στην ελληνική «έκδοση» της δημιουργικής λογιστικής η οποία δεν έγινε αποδεκτή από τους ελεγκτές της Ε.Ε. και από την άλλη στην παράλειψη εγγραφής ορισμένων δαπανών στον Προϋπολογισμό. Εκείνο που δεν έγινε γνωστό είναι αν οι ελεγκτές της Ε.Ε. εξέτασαν τα πλεονάσματα των ΔΕΚΟ (τη λεγόμενη «άσπρη» τρύπα) τα οποία μειώνουν το δημόσιο έλλειμμα καθώς και τους διάφορους ειδικούς λογαριασμούς.

Θα πρέπει να θυμίσουμε εδώ ότι δεν είναι η πρώτη φορά που η Ε.Ε. ελέγχει την ακρίβεια του δημόσιου ελλείμματος. Είναι γνωστό ότι και πριν από το 2003 παρουσιάζονταν στους Προϋπολογισμούς δημόσια πλεονάσματα τα οποία, μετά τους ελέγχους της Ε.Ε., μετατράπηκαν σε δημόσια ελλείμματα. Η διαφορά τώρα είναι ότι το πραγματικό δημόσιο έλλειμμα του 2003 ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι διπλάσιο του πριν από λίγους μήνες παρουσιαζόμενου στον Προϋπολογισμό

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ε.Ε. στις αρχές Απριλίου το δημόσιο χρέος της Ελλάδας θα μειωθεί ελάχιστα το 2004 (από 103,0% του ΑΕΠ το 2003 στο 102,8% το 2004 και το 101,7% το 2005). Στα σχετικά ρεπορτάζ που δημοσιεύτηκαν μετά την αναχώρηση των ελεγκτών της Ε.Ε. δεν αναφέρεται τίποτε για το δημόσιο χρέος (το χρέος της γενικής κυβέρνησης), αν δηλαδή οι έλεγχοι αφορούσαν και αυτό όπως έγινε σε προηγούμενους ελέγχους. Κατά συνέπεια δεν γνωρίζουμε αν, ταυτόχρονα με την εκτιμώμενη αύξηση του δημόσιου ελλείμματος θα υπάρξει και αύξηση του εκτιμώμενου δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ, δεδομένου ότι δημόσιο έλλειμμα και δημόσιο χρέος –παρά τη δημιουργική λογιστική– είναι «συγκοινωνούντα δοχεία».

Από τα όσα προαναφέρθηκαν φαίνεται ότι ένας πολύ σημαντικός ανασταλτικός παράγοντας της αναπτυξιακής πορείας της χώρας είναι η κακή κατάσταση των δημόσιων οικονομικών και ιδιαίτερα του δημόσιου

ελλείμματος (το οποίο επηρεάζει και τον πληθωρισμό) και του δημόσιου χρέους (η εξυπηρέτηση του οποίου απορροφά πολύτιμους πόρους). Παρόμοια κατάσταση ως προς δημόσιο έλλειμμα παρουσίαζε και η Πορτογαλία το 2002 με αποτέλεσμα να ληφθούν μέτρα που οδήγησαν την οικονομία της σε ύφεση. Η διαφορά είναι ότι τα δημόσια οικονομικά της Πορτογαλίας, σύμφωνα πάντοτε με τη Eurostat, είναι σε πολύ καλύτερη κατάσταση από εκείνα της χώρας μας, δεδομένου ότι το δημόσιο χρέος της το 2003 ανερχόταν στο 59,4% του ΑΕΠ, το 2004 θα φτάσει το 60,7% και το 2005 το 62,0%, δηλαδή ποσοστά πολύ χαμηλότερα από εκείνα της Ελλάδας και χαμηλότερα και από το μέσο όρο της Ε.Ε. και επιπλέον η ανεργία της ανέρχεται στο 6,4%.

Ένας από τους όρους για επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας είναι η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών. Για το σκοπό αυτό (μετά την πλήρη και όχι μερική απογραφή) θα πρέπει να ληφθούν μέτρα τόσο για την αύξηση των εσόδων όσο και για την περιστολή των δαπανών. Σε ό,τι αφορά την αύξηση των εσόδων, παράλληλα με την εξαγγελόμενη αναμόρφωση της φορολογικής κλίμακας προκειμένου να ελαφρυνθούν τα οικονομικά ασθενέστερα στρώματα, επιβάλλεται από τη μια μεριά η με αποφασιστικά μέτρα πάταξη της φοροδιαφυγής και από την άλλη η αύξηση της άμεσης φορολογίας σ' αυτούς που έχουν υψηλά εισοδήματα και μεγάλης αξίας ακίνητη περιουσία. Η περιστολή δαπανών δεν θα πρέπει να κινηθεί προς την κατεύθυνση της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων αλλά στην εξάλειψη της εκτεταμένης διαφθοράς και της κατασπατάλησης δημόσιων πόρων.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 17.5.2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Η ΒΑΡΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Πριν μπω στο κύριο θέμα του άρθρου αυτού θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι ήμουν από εκείνους οι οποίοι –για λόγους κύρια οικονομικούς, αλλά και περιβαλλοντολογικούς και άλλους– είχαν ταχθεί εναντίον της ανάληψης της διοργάνωσης από τη χώρα μας των Ολυμπιακών Αγώνων τόσο του 1996 όσο και του 2004. Παρ’ όλα αυτά, εφόσον επικράτησε η αντίθετη άποψη και η χώρα μας ανέλαβε τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 ευχόμενα –όπως όλοι οι Έλληνες– η διοργάνωση αυτή να στεφθεί με επιτυχία. Σ’ όλη τη διάρκεια των αγώνων παρακολούθησα από την τηλεόραση την τέλεση πολλών αγωνισμάτων και στο Ολυμπιακό Στάδιο τις δύο τελευταίες μέρες του στίβου.

Χάρη κύρια στις θυσίες του Ελληνικού Λαού και στις πολυετείς προσπάθειες της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και τις ολιγόμηνες προσπάθειες της Κυβέρνησης της ΝΔ και, φυσικά, όλων όσων πρωτοστάτησαν ή εργάστηκαν με αμοιβή ή εθελοντικά αλλά –και αυτούς δεν πρέπει να τους ξεχνάμε– και των εργατών που έχασαν τη ζωή τους στα εργοτάξια των ολυμπιακών έργων, οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας (Ο.Α.2004) στέφθηκαν –με εξαίρεση τις πολυσυζητημένες περιπτώσεις αθλητών μας, την απαράδεκτη και νοσηρή συμπεριφορά ορισμένων «φιλάθλων» καθώς και τα κρούσματα ντόπινγκ ή αποφυγής ελέγχων που εντοπίστηκαν– με πανθομολογούμενη επιτυχία.

Η επιτυχία των Ο.Α.2004 έχει πολλές διαστάσεις. Πρώτα απ’ όλα οι λαμπρές τελετές έναρξης και λήξης, παρά τις αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν για ορισμένα τμήματά τους, κατέπληξαν ολόκληρο τον κόσμο. Επιπλέον οι Ο.Α.2004 διεξήχθησαν με ακρίβεια που θα τη ζήλευαν και οι πιο αναπτυγμένες χώρες του κόσμου. Τα στάδια τόσο στην Αθήνα όσο και στις άλλες ολυμπιακές πόλεις στα οποία έγιναν οι αγώνες λειτούργησαν άψογα. Το ίδιο ισχύει και για τα δημόσια μέσα συγκοινωνίας καθώς και για τη συμπεριφορά των εθελοντών αλλά και των κατοίκων της Πρωτεύουσας. Σε όλους λοιπόν, αυτούς που συνέβαλαν στην παγκόσμια αυτή επιτυχία της χώρας μας αξίζουν θερμά συγχαρητήρια.

Το αν και κατά πόσο η μεγάλη αυτή επιτυχία της Ελλάδας, η εμπειρία που αποκτήθηκε και τα στελέχη που απέδειξαν τις σημαντικές ικανότητες τους θα αξιοποιηθούν για την αύξηση (ιδιαίτερα του ποιοτικού) τουρισμού, την

προσέλκυση επενδύσεων και ξένων επιχειρήσεων κλπ. θα το δούμε τα αμέσως επόμενα χρόνια.

Ενώ, όμως, τα οικονομικά οφέλη που, ενδεχόμενα, θα προκύψουν από την επιτυχία των Ο.Α.2004 παραπέμπονται στο άμεσο ή απώτερο μέλλον και είναι δύσκολο να αποτιμηθούν, οι Ο.Α.2004 αφήνουν μια πολύ βαριά κληρονομιά στη χώρα.

Και πρώτα απ' όλα το κόστος της διοργάνωσης και τέλεσης των Ο.Α.2004. Το κόστος αυτό δεν το γνωρίζουμε ακόμα. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι οι αρχικές προβλέψεις έχουν ξεπεραστεί κατά πολύ και γίνεται λόγος για υπερδιπλασιασμό του. Η εκτίναξη του κόστους της διοργάνωσης σε τέτοιο ύψος οφείλεται βασικά :

- (α) Στον αρχικό σχεδιασμό πολυτελών και πέραν των ελληνικών δυνατοτήτων ολυμπιακών έργων. Μπορεί να θαυμάζουμε τα στάδια στα οποία έγιναν τα 28 αγωνίσματα των Ο.Α. 2004. Δεν παύει, όμως, να είναι γεγονός ότι η άψογη εκτέλεση των αγωνισμάτων μπορούσε να γίνει και σε λιγότερο πολυτελή στάδια και χωρίς άλλα πολυτελή «συμπληρώματα».
- (β) Στη μεγάλη καθυστέρηση που σημειώθηκε στην έναρξη εκτέλεσης των ολυμπιακών έργων. Ενώ η ανάθεση της διοργάνωσης των Ο.Α.2004 στη χώρα μας έγινε το 1997, η τότε Κυβέρνηση άφησε να παρέλθουν σχεδόν άπρακτα 3 ολόκληρα χρόνια. Αν τα έργα άρχιζαν αμέσως, θα είχαν τελειώσει νωρίτερα και δεν θα χρειαζόταν να καταβληθούν υπέρογκα ποσά για να είναι έτοιμα κυριολεκτικά στο παρά 5'.
- (γ) Στις υπερβολικά μεγάλες δαπάνες της οργανωτικής επιτροπής σ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας των αγώνων όσο και στη διάρκεια της διεξαγωγής τους. Πολλά από όσα έγιναν (και κόστισαν πολλά) θα μπορούσαν –όπως και στην περίπτωση των πολυτελών «συμπληρωμάτων» – να μην έχουν γίνει, ενώ άλλα που ήταν αναγκαίο να γίνουν θα μπορούσαν να γίνουν με ένα πνεύμα λιτότητας και όχι χλιδής, και
- (δ) Στη μεγάλη υπέρβαση του κόστους των μέτρων που τόσο η προηγούμενη όσο και η σημερινή Κυβέρνηση –κάτω από αφόρητες πιέσεις της Υπερδύναμης, πολλών κυβερνήσεων και των κινδυνολογικών ρεπορτάζ όλων σχεδόν των διεθνών μέσων ενημέρωσης (για τα οποία ζητούν τώρα συγγνώμη) – αναγκάστηκαν να λάβουν για την ασφάλεια των Αγώνων. Μέτρων, τα περισσότερα από τα οποία αποδείχτηκαν περιττά.

Το υπέρογκο κόστος των ολυμπιακών έργων και οι υπερβολικές δαπάνες της οργανωτικής επιτροπής είναι μια από τις αιτίες των υπερβάσεων που σημειώνονται στα ελλείμματα και στο δημόσιο χρέος για τα έτη 2003 και 2004. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του

Προϋπολογισμού 2004 το δημόσιο έλλειμμα (το έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης) :

-Το έτος 2003 ανερχόταν στο -1,4% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Τώρα, με βάση τα στοιχεία της Eurostat που δημοσιεύτηκαν στις 23.9.04, ανέρχεται στο -4,6% του ΑΕΠ δηλαδή είναι υπερτριπλάσιο εκείνου που αναφερόταν στην Εισηγητική Έκθεση.

-Το έτος 2004 προβλεπόταν στο -1,2% του ΑΕΠ. Τώρα, πάλι με βάση τα στοιχεία της Eurostat, θα ανέλθει στο -5,3% του ΑΕΠ, δηλαδή θα είναι υπερτετραπλάσιο εκείνου που αναφερόταν στην Εισηγητική Έκθεση.

Οι υπερβάσεις αυτές στο δημόσιο έλλειμμα έχουν ως συνέπεια την αύξηση του δημόσιου χρέους (του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης). Το χρέος αυτό, με βάση την Εισηγητική Έκθεση, υπολογιζόταν ότι θα ανέλθει το 2004 στο 98,5% του ΑΕΠ. Μετά, όμως, την επανεκτίμηση των δημόσιων ελλειμμάτων, με βάση τα στοιχεία της Eurostat, θα ανέλθει στο 112,1% του ΑΕΠ, θα είναι, δηλαδή το υψηλότερο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ε.Ε. των 15 παλαιών χωρών -μελών.

Εκτός, όμως, από την μεγάλη αύξηση των δημόσιων ελλειμμάτων και την υπερδιόγκωση του δημόσιου χρέους με συνέπεια την ανάγκη να αφιερώνονται για πολλά χρόνια περισσότεροι πόροι για την εξόφληση του, οι Ο.Α.2004 είχαν, επιπλέον, ως αποτέλεσμα :

- I. Την παραπέρα τσιμεντοποίηση του Λεκανοπεδίου της Αττικής με την κατασκευή κτιρίων σε χώρους που θα έπρεπε να παραμείνουν ελεύθεροι για να αυξηθεί το λιγιστό πράσινο που υπάρχει. Δυστυχώς οι χώροι αυτοί δεν είναι πλέον διαθέσιμοι. Επιπλέον, όπως σημειώνουν οι περιβαλλοντολογικές οργανώσεις, ένα πολύ μικρό μέρος της δενδροφύτευσης που είχε σχεδιαστεί έχει υλοποιηθεί και ορισμένα από τα δένδρα που φυτεύτηκαν, φυτεύτηκαν εκτός εποχής με αποτέλεσμα να είναι αμφίβολη η επιβίωσή τους.
- II. Τα περισσότερα και δαπανηρότερα ολυμπιακά έργα να γίνουν στο Λεκανοπέδιο Αττικής και είναι γνωστό ότι στο Νομό Αττικής έχει συγκεντρωθεί ένα μεγάλο ποσοστό του πλούτου της χώρας. Ανάμεσα δηλαδή στο Νομό Αττικής και στους υπόλοιπους Νομούς –με εξαίρεση τριών-τεσσάρων τουριστικά αναπτυγμένων νομών– υπάρχει μεγάλη ανισότητα τόσο στο κατά κεφαλή εισόδημα όσο και στον πλούτο. Με την κατασκευή των ολυμπιακών έργων στο Νομό Αττικής οι ανισότητες αυτές αυξήθηκαν. Με άλλα λόγια η ψαλίδα ανάμεσα στο Νομό Αττικής και στην Υπόλοιπη Χώρα άνοιξε ακόμα περισσότερο.

Η πολύ βαριά κληρονομιά που αφήνουν οι Ο.Α.2004 στη χώρα μας –που πολύ συνοπτικά παρουσιάστηκε στο άρθρο αυτό– είναι βέβαιο ότι θα

βαρύνει τον Ελληνικό Λαό για πάρα πολλά χρόνια. Το κατά πόσο το βάρος της θα γίνει ελαφρότερο τα χρόνια που έρχονται θα εξαρτηθεί από το ΑΝ :

1. Τα προσδοκόμενα από την επιτυχία των Ο.Α.2004 οικονομικά οφέλη που αναφέρθηκαν στην αρχή του άρθρου αυτού θα πραγματοποιηθούν στο άμεσο και απώτερο μέλλον. Αυτό θα εξαρτηθεί σημαντικά από την πολιτική που θα ακολουθήσει η σημερινή και οι μελλοντικές Κυβερνήσεις.
2. Θα μειωθούν οι αυξημένες ανισότητες που προαναφέρθηκαν ανάμεσα στην Αττική και στην Υπόλοιπη Χώρα. Αυτό θα εξαρτηθεί από το αν τόσο η σημερινή όσο και οι επόμενες Κυβερνήσεις θα εφαρμόσουν πιστά μια συγκροτημένη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης με αφιέρωση του μεγαλύτερου μέρους των εθνικών και των κοινοτικών πόρων στην πολύπλευρη ανάπτυξη της Υπόλοιπης Χώρας και ιδιαίτερα των λιγότερο αναπτυγμένων Νομών της.
3. Οι πολυτελείς ολυμπιακές εγκαταστάσεις θα αξιοποιηθούν κατά τρόπο που θα καλύπτει το κόστος της συντήρησής τους ώστε να παραμείνουν περιουσία του Ελληνικού Λαού τόσο για την παραπέρα ανάπτυξη μαζικού υγιούς αθλητισμού όσο και για την κάλυψη πολλών αναγκών του Δημοσίου. Αυτό θα εξαρτηθεί από τις αποφάσεις που θα ληφθούν (αν είναι δυνατόν μετά από ομόφωνες προτάσεις μιας διακομματικής επιτροπής) και την εφαρμογή τους από την Κυβέρνηση, και, τέλος, από το αν
4. Η Αθήνα θα αποκτήσει το πράσινο που της είχαν υποσχεθεί. Αυτό θα εξαρτηθεί τόσο από την Τοπική Αυτοδιοίκηση όσο και από την Κυβέρνηση η οποία πρέπει να δώσει στους Ο.Τ.Α. τους πόρους που χρειάζονται για τις αναγκαίες απαλλοτριώσεις, τις δενδροφυτεύσεις και τη συντήρηση του πρασίνου.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 30.9.04

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία στη χώρα μας για την πάταξη της διαπλοκής και της διαφθοράς, φαινομένων τα οποία έχουν διαβρώσει την ελληνική κοινωνία, προκαλώντας μια ηθική (με την ευρύτερη έννοια του όρου) κατολίσθηση με οδυνηρές συνέπειες για το παρόν και το μέλλον του Τόπου. Η κατάσταση αυτή, δυστυχώς, αντί να βελτιώνεται χειροτερεύει. Απόδειξη τα στοιχεία του World Economic Forum που δημοσιεύτηκαν στις εφημερίδες στα μέσα Οκτωβρίου.

Στον Πίνακα 1 δίνουμε την κατάταξη του World Economic Forum των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 (Ε.Ε.15) ανάμεσα σε 104 χώρες σε ότι αφορά της διαφθορά (αρχίζοντας από τη χώρα με τη μικρότερη διαφθορά) τα έτη 2003 και 2004. Στην 3^η στήλη του Πίνακα 1 δίνεται η βελτίωση (+) ή χειροτέρευση (-) της θέσης μιας χώρας το 2004 σε σχέση με το 2003.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Σειρά των χωρών-μελών της Ε.Ε.15 ανάμεσα σε 104
χώρες στη διαφθορά (αρχίζοντας με τη χώρα με
τη μικρότερη) τα έτη 2003 και 2004

Χώρες	Σειρά στη διαφθορά		Μεταβολή σειράς
	2003	2004	
Δανία	3	2	1
Φινλανδία	1	5	-4
Σουηδία	11	6	5
Γερμανία	17	9	8
Βρετανία	6	10	-4
Αυστρία	19	17	2
Ολλανδία	13	18	-5
Ιρλανδία	14	19	-5
Λουξεμβούργο		20	
Γαλλία	28	25	3
Βέλγιο	30	27	3
Πορτογαλία	31	28	3
Ισπανία	18	32	-14
Ιταλία	32	35	-3
Ελλάδα	52	58	-6

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι :

- Η Ελλάδα τόσο το 2003 όσο και το 2004 είχε τη μεγαλύτερη διαφθορά ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε.15.
- Το 2004 σε σχέση με το 2003 η θέση 7 χωρών βελτιώθηκε και 7 χειροτέρευσε (δεν υπάρχουν στοιχεία για το Λουξεμβούργο το 2003). Η μεγαλύτερη βελτίωση σημειώθηκε στη Γερμανία και η μεγαλύτερη χειροτέρευση στην Ισπανία και ακολουθεί η Ελλάδα.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η διαφθορά στη χώρα μας αντί να μειώνεται αυξάνει με αποτέλεσμα η θέση της Ελλάδας ανάμεσα στις 104 χώρες να χειροτερεύει.

Όπως προαναφέρθηκε η διαφθορά έχει διαβρωτικές συνέπειες σε όλη την κοινωνία. Δεν υπάρχει τομέας της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του Τόπου στον οποίο το φαινόμενο της διαφθοράς να μην είναι αισθητό με προφανείς αρνητικές συνέπειες. Μετρήσιμες είναι οι αρνητικές συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα μιας χώρας, στοιχεία για την οποία έδωσε επίσης το World Economic Forum στα μέσα Οκτωβρίου για το έτος 2004.

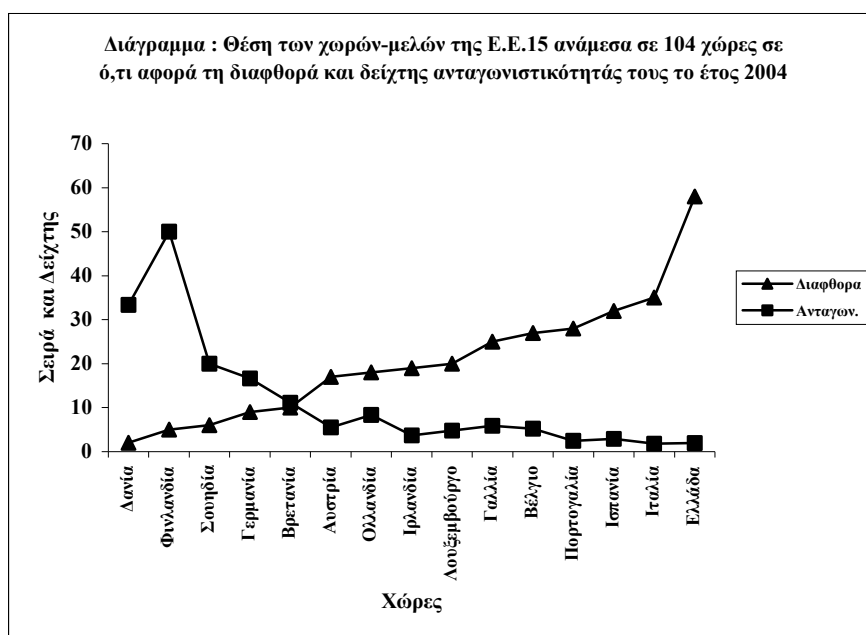
Στην 1^η στήλη του Πίνακα 2 δίνεται η κατάταξη των χωρών-μελών της Ε.Ε.15 ανάμεσα στις 104 χώρες σε ό,τι αφορά την ανταγωνιστικότητα αρχίζοντας από τη χώρα με τη μεγαλύτερη και προχωρώντας στη χώρα με τη μικρότερη ανταγωνιστικότητα. Στη 2^η στήλη του Πίνακα δίνεται ένας δείκτης που είναι το αντίστροφο της 1^{ης} στήλης Χ100 π.χ. για την Ελλάδα ο δείκτης αυτός είναι $(1/51)*100 = 2,0$ (όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός για μια χώρα τόσο υψηλότερη είναι η ανταγωνιστικότητά της).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Σειρά των χωρών-μελών της Ε.Ε.15
ανάμεσα σε 104 χώρες
στην ανταγωνιστικότητα το 2004

Χώρες	Σειρά	Δείκτης
Δανία	3	33,3
Φινλανδία	2	50,0
Σουηδία	5	20,0
Γερμανία	6	16,7
Βρετανία	9	11,1
Αυστρία	18	5,6
Ολλανδία	12	8,3
Ιρλανδία	27	3,7
Λουξεμβούργο	21	4,8
Γαλλία	17	5,9
Βέλγιο	19	5,3
Πορτογαλία	40	2,5
Ισπανία	34	2,9
Ιταλία	56	1,8
Ελλάδα	51	2,0

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι το 2004 η Ελλάδα κατείχε την 14^η (προτελευταία) θέση στην ανταγωνιστικότητα ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε.15 με τελευταία την Ιταλία.

Αν εξετάσουμε τη 2^η στήλη του Πίνακα 2 σε σχέση με τη 2^η στήλη του Πίνακα 1 παρατηρούμε ότι υπάρχει στενή αρνητική σχέση ανάμεσα στη θέση μας χώρας στη διαφθορά και στη θέση της στην ανταγωνιστικότητα. Η σχέση αυτή φαίνεται πολύ παραστατικά στο Διάγραμμα που ακολουθεί.

Από το Διάγραμμα αυτό φαίνεται καθαρά ότι, γενικά, όσο μεγαλύτερη είναι η διαφθορά τόσο μικρότερη είναι η ανταγωνιστικότητα μιας χώρας. Αυτό είναι φυσική συνέπεια των χαρακτηριστικών της διαφθοράς που προαναφέρθηκαν με βάση τα οποία γίνεται η κατάταξη των χωρών. Στις χώρες στις οποίες υπάρχει διαπλοκή και διαφθορά δεν είναι δυνατόν να υπάρξει υγιής ανταγωνισμός. Οι κερδοφόρες επιχειρήσεις δεν είναι εκείνες που παράγουν με το χαμηλότερο κόστος, αλλά εκείνες που με παράνομους τρόπους αποσπών διάφορα έργα ή προμήθειες του Δημοσίου ή κατορθώνουν να υπερκεράσουν ή/και να εξοντώσουν, με τα ίδια μέσα, τις ανταγωνιστριές τους.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 21.11.2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Η ΕΛΛΑΔΑ ΟΥΡΑΓΟΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.15 ΣΤΙΣ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Είναι ευρύτατα γνωστό ότι η Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15 (Ε.Ε.15) στις δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Λιγότερη ή καθόλου γνωστή είναι η θέση της στην Ε.Ε.15 στις κατά κεφαλή (δηλαδή κατά μαθητή στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια και κατά φοιτητή/σπουδαστή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση) συνολικές (δημόσιες και ιδιωτικές) δαπάνες. Τη θέση αυτή εξετάζουμε στο άρθρο αυτό με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ε.Ε. για τις δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες μαζί το έτος 2002 (τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία).

Υπάρχουν δύο τρόποι με τους οποίους μπορεί να γίνει η σύγκριση στις κατά κεφαλή συνολικές δαπάνες σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 :

- Ο πρώτος είναι σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ), δηλαδή συγκρίσιμες ανάμεσα στις χώρες-μέλη. Η σύγκριση αυτή, μέσα στα πλαίσια της Ε.Ε.15, δείχνει τι ποσά αφιερώνει το κάθε κράτος ανά μαθητή ή φοιτητή/σπουδαστή και, όπως είναι φυσικό, από το ύψος των ποσών αυτών εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό (όχι, όμως, απόλυτα) η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.
- Ο δεύτερος είναι οι κατά κεφαλή δαπάνες σε ΜΑΔ της καθεμιάς χώρας ως ποσοστό του κατά κεφαλή ΑΕΠ της σε ΜΑΔ. Το ποσοστό αυτό είναι ένας δείκτης της έμφασης που δίνει η κάθε χώρα στην κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης και είναι, επομένως, συγκρίσιμος ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15

Τα στοιχεία της Eurostat με τον πρώτο τρόπο σύγκρισης δίνονται στις 4 πρώτες στήλες του Πίνακα που ακολουθεί και με το δεύτερο στις 4 τελευταίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Κατά κεφαλή (κ.κ.) δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) και ως ποσοστό του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 (Ε.Ε.15) το έτος 2002

Κράτη	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΜΑΔ				κ.κ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΕ ΜΑΔ ΩΣ % ΤΟΥ κ.κ. ΑΕΠ ΣΕ ΜΑΔ			
	Όλες οι βαθμ.	Α'βάθμια	Β'βάθμια	Γ'βάθμια	Όλες οι βαθμ.	Α'βάθμια	Β'βάθμια	Γ'βάθμια
Βέλγιο	6.506,9	4.891,1	7.141,8	10.377,0	26,3	19,8	28,9	42,0
Δανία	7.343,5	6.670,9	6.909,6	13.108,6	28,3	25,7	26,6	50,5
Γερμανία	6.012,3	3.917,2	6.189,4	9.496,2	26,2	17,1	27,0	41,4
Ελλάδα	3.490,1	2.689,8	3.454,5	4.084,2	21,3	16,4	21,1	24,9
Ισπανία	4.837,1	3.964,5	5.188,7	6.924,9	24,3	19,9	26,0	34,7
Γαλλία	6.076,5	4.345,7	7.311,1	8.009,4	24,3	17,4	29,2	32,0
Ιρλανδία	4.998,6	3.608,6	4.963,2	8.469,1	17,3	12,5	17,2	29,4
Ιταλία	5.937,7	5.820,5	6.314,4	7.226,3	25,7	25,2	27,4	31,3
Λουξεμβούργο*	8.778,4	6.823,3	9.433,5		20,1	15,6	21,6	
Ολλανδία	6.038,9	4.798,6	5.887,1	11.310,9	23,4	18,6	22,8	43,9
Αυστρία	7.632,0	6.056,8	7.713,3	10.747,2	29,4	23,4	29,7	41,4
Πορτογαλία	4.834,2	3.939,1	5.548,9	4.328,8	29,8	24,3	34,2	26,7
Φινλανδία	5.982,7	4.392,4	6.148,3	10.160,0	25,4	18,7	26,2	43,2
Σουηδία	6.800,7	6.166,7	6.344,7	13.568,0	28,1	25,5	26,2	56,1
Ηνωμένο Βασίλειο	5.996,4	4.422,4	5.838,3	10.429,8	24,5	18,1	23,9	42,7
Ε.Ε.15	5.878,1	4.522,4	6.209,5	8.562,3	25,3	19,5	26,7	36,9

Από τις τέσσερις πρώτες στήλες του Πίνακα φαίνεται ότι στις κατά κεφαλή δαπάνες σε ΜΑΔ ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ε.Ε.15 :

- Την 1^η θέση με τις υψηλότερες κατά κεφαλή δαπάνες στις δύο πρώτες βαθμίδες και στο σύνολο των βαθμίδων κατέχει το Λουξεμβούργο και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η Σουηδία.
- Τη 2^η και 3^η θέση κατέχουν στο σύνολο των βαθμίδων η Αυστρία και η Δανία, στην Α' βάθμια εκπαίδευση η Δανία και η Σουηδία, στη Β' βάθμια η Αυστρία και η Γαλλία και στην Γ' βάθμια η Δανία και η Ολλανδία.
- Την προτελευταία θέση στο σύνολο των βαθμίδων και στην Γ' βάθμια εκπαίδευση κατέχει η Πορτογαλία και στην Α' βάθμια και Β' βάθμια η Ιρλανδία.
- Την τελευταία θέση (με τις χαμηλότερες κατά κεφαλή δαπάνες) τόσο στις τρεις βαθμίδες όσο και στο σύνολό τους κατέχει η Ελλάδα και μάλιστα με σημαντική διαφορά από το αμέσως επόμενο κράτος-μέλος της Ε.Ε.15 στις δύο πρώτες βαθμίδες και στο σύνολο των βαθμίδων.

Οι κατά κεφαλή δαπάνες για το σύνολο των βαθμίδων και τις επιμέρους βαθμίδες της εκπαίδευσης, όπως είναι φυσικό, εξαρτώνται σε ένα σημαντικό βαθμό (όχι, όμως, απόλυτα) από το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ της καθεμιάς χώρας. Πράγματι, με την εξαίρεση της Ιρλανδίας, η συσχέτιση ανάμεσα στα δύο αυτά μεγέθη είναι πολύ υψηλή (και στατιστικά σημαντική).

Με δεδομένη στενή σχέση ανάμεσα στις κατά κεφαλή δαπάνες σε ΜΑΔ για την εκπαίδευση και στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ, είναι ενδιαφέρον να εξετάσουμε τι ποσοστό αντιπροσωπεύουν οι δαπάνες αυτές για κάθε κράτος-μέλος και τη Ε.Ε.15 ως σύνολο στο κατά κεφαλή ΑΕΠ τους σε ΜΑΔ. Αυτό γίνεται στις τέσσερις τελευταίες στήλες του Πίνακα. Από τις στήλες αυτές φαίνεται ότι :

- Την 1^η θέση στο σύνολο των βαθμίδων και στη Β΄ βάρθμια εκπαίδευση κατέχει η Πορτογαλία, στη Α΄ βάρθμια η Δανία και στην Γ΄ βάρθμια η Σουηδία.
- Τη 2^η και 3^η θέση κατέχουν στο σύνολο των βαθμίδων η Αυστρία και η Δανία, στην Α΄ βάρθμια εκπαίδευση η Σουηδία και η Ιταλία, στη Β΄ βάρθμια η Αυστρία και η Γαλλία και στην Γ΄ βάρθμια η Δανία και η Ολλανδία.
- Την τελευταία θέση τόσο στο σύνολο των βαθμίδων και στην Α΄ και Β΄ βάρθμια εκπαίδευση κατέχει η Ιρλανδία και στην Γ΄ βάρθμια η Ελλάδα (η οποία κατέχει την 3^η από το τέλος θέση στο σύνολο των βαθμίδων και στην Α΄ βάρθμια εκπαίδευση και την προτελευταία στη Β΄ βάρθμια). Το γεγονός, όμως, ότι το Λουξεμβούργο και η Ιρλανδία βρίσκονται σε χειρότερη θέση από τη χώρα μας, δεν σημαίνει ότι δαπανούν λιγότερα. Εξαιτίας του υψηλού κατά κεφαλή ΑΕΠ τους σε ΜΑΔ τα κράτη αυτά, όπως φαίνεται από τις τέσσερις πρώτες στήλες του Πίνακα, δαπανούν πολύ περισσότερα. Τέλος
- Με την εξαίρεση της Πορτογαλίας (το ποσοστό της οποίας στη Β΄ βάρθμια εκπαίδευση είναι υψηλότερο εκείνου της Γ΄ βάρθμιας), σε όλα τα άλλα κράτη το ποσοστό της Γ΄ βάρθμιας εκπαίδευσης είναι υψηλότερο εκείνου της Β΄ βάρθμιας και της Β΄ βάρθμιας εκείνου της Α΄ βάρθμιας.

Από τις τέσσερις τελευταίες στήλες του Πίνακα, τέλος, προκύπτει (μετά τους αναγκαίους υπολογισμούς) ότι η μεγαλύτερη διαφορά (ανισότητα) σε ό,τι αφορά τα ποσοστά που αντιπροσωπεύουν οι κατά κεφαλή δαπάνες σε ΜΑΔ για την εκπαίδευση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ :

- Ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ε.Ε.15 υπάρχει στην Γ΄ βάρθμια εκπαίδευση (στη Σουηδία 56,1 και στην Ελλάδα 24,9, διαφορά 31,2 εκατοστιαίες μονάδες) και η μικρότερη στην Α΄ βάρθμια (στη Δανία 25,7 και στην Ιρλανδία 12,5, διαφορά 13,2 εκατοστιαίες μονάδες), και
- Ανάμεσα στις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης υπάρχει στη Σουηδία (56,1 στην Γ΄ βάρθμια και 25,5 στην Α΄ βάρθμια, διαφορά 30,6 εκατοστιαίες μονάδες) και η μικρότερη στην Πορτογαλία (34,2 στη Β΄ βάρθμια εκπαίδευση και 24,3 στην Α΄ βάρθμια, διαφορά 9,9 εκατοστιαίες μονάδες).

Από τη ανάλυση που έγινε στο άρθρο αυτό φάνηκε ότι η Ελλάδα, ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15, έχει τις χαμηλότερες κατά κεφαλή

δαπάνες σε ΜΑΔ στο σύνολο και στις επιμέρους βαθμίδες της εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί κατά κύριο λόγο (όχι, όμως, αποκλειστικά) στο ότι, μαζί με την Πορτογαλία, έχουν το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ. Η χώρα μας, όμως –σε αντίθεση με την Πορτογαλία– είναι μια από τις ουραγούς στην Ε.Ε.15 και στην έμφαση που δίνει στην εκπαίδευση με βάση το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι κατά κεφαλή δαπάνες σε ΜΑΔ στο κατά κεφαλή ΑΕΠ της σε ΜΑΔ, ιδιαίτερα στην Γ' βάρθμα εκπαίδευση.

Με δεδομένη τη σημασία που έχει η εκπαίδευση τόσο ως αξία καθ' εαυτή όσο και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς, είναι σαφές ότι αυτή η κατάσταση στη χώρα μας πρέπει να αλλάξει επειγόντως με τη γενναία αύξηση της κατά κεφαλή δαπάνης σε ΜΑΔ σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα στην Γ' βάρθμα.

«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 10.7.2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007 - 2013

Τόσο η Κυβέρνηση της ΝΔ μέχρι το 1981 όσο και η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ στις αρχές της δεκαετίας του '80 προσπάθησαν να καταρτίσουν προσχέδια πενταετών προγραμμάτων κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης ή/και τελικά κείμενα τέτοιων προγραμμάτων και τα έφεραν προς συζήτηση και έγκριση στη Βουλή, χωρίς, όμως να καταφέρουν να τα υλοποιήσουν. Από τα τέλη, όμως, της δεκαετίας του '80 μέχρι σήμερα κανένα τέτοιο πρόγραμμα δεν κατατέθηκε για έγκριση από τη Βουλή. Αντί για τέτοια προγράμματα τόσο η προηγούμενη Κυβέρνηση από τις αρχές της δεκαετίας του '90 (μετά από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ) όσο και η σημερινή, κατόρθωσαν και υπέβαλαν απευθείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση «Προγράμματα σταθερότητας και ανάπτυξης» τα οποία καμιά σχέση δεν έχουν με ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Στην ανάγκη κατάρτισης ενός τέτοιου προγράμματος έχω αναφερθεί σε ένα πλήθος άρθρων μου τα τελευταία χρόνια.

Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, αποτέλεσε μια ευχάριστη έκπληξη η ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομίας ότι ανάμεσα στις προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής που θα περιλαμβάνει η ομιλία του Πρωθυπουργού στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης στις αρχές Σεπτεμβρίου θα είναι σε ένα «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2007-2013» (Ε.Π.Α. απ' εδώ κι εμπρός) το οποίο, σύμφωνα με το σχετικό ρεπορτάζ:

«θα αποβλέπει στην περιφερειακή σύγκλιση και στο να καταστεί η Ελλάδα ανταγωνιστική. Έμφαση δίνεται στα προγράμματα κατάρτισης και γνώσης, διότι από εκεί θα προέλθουν τα περισσότερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στο μέλλον. Ο θεμελιώδης στόχος του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης είναι να υλοποιήσει δράσεις που θα τονώσουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας».

Πριν αναφερθώ στην ουσία του Ε.Π.Α. θα ήθελα να κάνω δύο προκαταρκτικές παρατηρήσεις :

- (α) Το Ε.Π.Α. θα έπρεπε να είχε καταρτισθεί τον πρώτο χρόνο διακυβέρνησης της χώρας από τη ΝΔ και με βάση αυτό να πορευθεί η Κυβέρνηση τα επόμενα τρία έτη της τετραετούς θητείας της. Το εξαγγελλλόμενο, όμως, Ε.Π.Α., αν καταρτισθεί, θα αρχίσει να εφαρμόζεται τον τελευταίο χρόνο της τετραετίας, δεδομένου ότι οι επόμενες βουλευτικές εκλογές θα διεξαχθούν το αργότερο στις αρχές του 2008. Υπάρχει, όμως, το

ενδεχόμενο, πρόωρων εκλογών οπότε η εξαγγελία αυτή θα πάει στις ελληνικές καλένδες.

- (β) Η εξαγγελιόμενη διάρκεια του Ε.Π.Α., δηλαδή η περίοδος 2007-2013, συμπίπτει με τη διάρκεια την οποία θα έχει το Δ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης γεγονός το οποίο προϋποθέτει για ένα πρόγραμμα που δεν θα διαφέρει από τα «Προγράμματα Σταθερότητας και Ανάπτυξης» που προαναφέρθηκαν. Αν, επιπλέον, η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την κατάρτισή τους θα είναι εκείνη που εφαρμόστηκε για τα προγράμματα αυτά, το Ε.Π.Α. είναι βέβαιο ότι θα έχει την ίδια τύχη με αυτά. Δηλαδή δεν θα επιφέρει εκείνη την αλλαγή που πρέπει να πραγματοποιηθεί ώστε η Ελλάδα να συγκλίνει πραγματικά όχι στο χαμηλότερο μέσο όρο της Ε.Ε. των 25, αλλά στον υψηλότερο της Ε.Ε.15, στην οποία επί πολλά χρόνια η Ελλάδα ήταν ουραγός.

Ι. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π.Α. ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΛΗ

Το Ε.Π.Α., για να είναι πράγματι ένα Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, δεν θα πρέπει να είναι προϊόν μόνο ή κύρια τεχνοκρατών. Εκείνοι οι οποίοι θα το καταρτίσουν πρέπει να είναι όλοι όσοι θα κληθούν να το υλοποιήσουν και αυτοί δεν είναι μόνο η εκάστοτε Κυβέρνηση και οι Υπουργοί της. Εκτός, επομένως, από εκπροσώπους των αρμόδιων Υπουργείων θα πρέπει να μετάσχουν στην κατάρτισή του εκπρόσωποι : των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή καθώς και εκπρόσωποι όλων των κοινωνικών φορέων, δηλαδή των μισθωτών, των εργοδοτών, των ελεύθερων επαγγελματιών, των αγροτών, των συνταξιούχων, των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού καθώς και μη κυβερνητικών οργανώσεων οι οποίες ασχολούνται με κοινωνικά προβλήματα, προβλήματα περιβάλλοντος κλπ. Οι τεχνοκράτες θα κληθούν να συνεισφέρουν τις επιστημονικές γνώσεις τους στον τρόπο υλοποίησης των στόχων που θα τεθούν από όλους τους παραπάνω.

Προκειμένου να είναι αποτελεσματική και όχι μακρόσυρτη και χρονοβόρα η κατάρτιση του Ε.Π.Α. θα πρέπει να συγκροτηθεί μια ολιγομελής συντονιστική επιτροπή η οποία θα αναθέσει την εκπόνηση των προτάσεων για τους επιμέρους τομείς και κλάδους σε υποεπιτροπές. Τόσο στην επιτροπή όσο στις υποεπιτροπές θα πρέπει να τεθούν χρονικά όρια ώστε το τελικό κείμενο του προγράμματος (αν θα αρχίσει να εφαρμόζεται από την 1.1.2007), να είναι έτοιμο προτού διακόψει η Βουλή τις εργασίες της επόμενης Συνόδου, δηλαδή πριν από τον Ιούνιο του 2006.

Το τελικό κείμενο του Ε.Π.Α. θα πρέπει να κατατεθεί και να εγκριθεί από την Ολομέλεια της Βουλής. Στη διάρκεια της συζήτησής του τόσο στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή όσο και από την Ολομέλεια θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα τροποποιήσεων του Ε.Π.Α. με βάση τις προτάσεις που θα

υποβάλουν οι Βουλευτές όλων των κομμάτων. Η συζήτηση στην Ολομέλεια θα πρέπει να διαρκέσει τουλάχιστον τόσες ημέρες όσες αφιερώνονται και στη συζήτηση του Κρατικού Προϋπολογισμού.

II. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ Ε.Π.Α.

Οι στόχοι της περιφερειακής σύγκλισης με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την έμφαση στα προγράμματα κατάρτισης και γνώσης που αναφέρονται στο ρεπορτάζ της «Καθημερινής» υποθέτω ότι είναι ενδεικτικοί και, φυσικά, κανείς δεν μπορεί να έχει αντίρρηση σ' αυτούς. Δεδομένων, όμως, από τη μια μεριά των ανισοτήτων που υπάρχουν και των αλλαγών που έχουν ήδη επέλθει στην οικονομία της χώρας και την άλλη της διεύρυνσης της Ε.Ε. με τα 10 νέα μέλη και της προσθήκης άλλων 2 (το 2007 ή 2008 της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας) καθώς και των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Ε.Ε. ως σύνολο μέσα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, οι βασικοί στόχοι του Ε.Π.Α. πρέπει να είναι :

1. Υψηλός και αυτοτροφοδοτούμενος ρυθμός αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (τουλάχιστον διπλάσιος εκείνου της Ε.Ε. ως συνόλου) ώστε να επιτευχθεί αύξηση της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας και, σταδιακά, η πραγματική σύγκλιση της χώρας.
2. Επικέντρωση της γεωργικής παραγωγής σε καλλιέργειες και της μεταποίησης σε κλάδους στους οποίους έχουμε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με έμφαση στα εξαγωγίμα προϊόντα.
3. Βελτίωση των βασικών υποδομών της χώρας και αναβάθμιση της ποιότητας όλων των κλάδων του τομέα των Υπηρεσιών και ιδιαίτερα του τουρισμού, των συγκοινωνιών και επικοινωνιών, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών κλπ.
4. Περιφερειακή κατανομή όλων των παραπάνω δραστηριοτήτων ώστε να επιτευχθεί μείωση των ανισοτήτων τόσο ανάμεσα στις Περιφέρειες της χώρας όσο και ανάμεσα στους νομούς της κάθε Περιφέρειας.
5. Ριζικές τομές σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ώστε από τη μια μεριά να δοθεί η ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να τελειώνουν τη 12χρονη (που πρέπει να γίνει) υποχρεωτική εκπαίδευση και από την άλλη τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ της χώρας να καταστούν κέντρα εμβάθυνσης της γνώσης και ανάπτυξης της έρευνας.
6. Εκσυγχρονισμός και εύρυθμη λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών και των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών ώστε να βοηθούν την ανάπτυξη και να υπηρετούν τον πολίτη.
7. Εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών όχι με παραπέρα εκποίηση δημόσιας περιουσίας, αλλά από τη μια μεριά με αύξηση των εσόδων με την πάταξη

- της φοροδιαφυγής και το δραστικό περιορισμό της παραοικονομίας και από την άλλη με περιστολή της σπατάλης.
8. Μείωση των εισοδηματικών ανισοτήτων και καταπολέμηση της φτώχειας με αύξηση των κοινωνικών παροχών (οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα ανεργίας κλπ).
 9. Κατάστροψη και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης δημογραφικής πολιτικής ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η υπογεννητικότητα που μαστίζει τη χώρα. Τέλος
 10. Εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής ώστε οι μετανάστες και οι οικογένειές τους που έχουν αποφασίσει να μείνουν μόνιμα στη χώρα να ενταχθούν ομαλά ως πλήρη μέλη της κοινωνίας και τα παιδιά τους να έχουν τις ίδιες με τα ελληνόπουλα ευκαιρίες εκπαίδευσης.

III. ΕΤΗΣΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Ε.Π.Α.

Οι παραπάνω στόχοι του προγράμματος πρέπει, φυσικά, να εξειδικευθούν και να ενταχθούν μέσα σε ένα χρονοδιάγραμμα της περιόδου 2007-2013. Με βάση το χρονοδιάγραμμα αυτό θα πρέπει κάθε χρόνο να γίνεται απολογισμός ώστε να διαπιστωθούν τόσο τα επιτεύγματα όσο και οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των στόχων του Ε.Π.Α.

Ο ετήσιος απολογισμός εκτέλεσης του Ε.Π.Α. θα καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία και οργανισμούς και θα υποβάλλεται κάθε χρόνο στη Βουλή. Μετά τη συζήτησή του στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή θα πρέπει να γίνεται συζήτησή του στην Ολομέλεια του Σώματος ώστε όλα τα κόμματα να εκφράσουν τις απόψεις και με τις προτάσεις τους να συμβάλλουν στο να ληφθούν τα διορθωτικά μέτρα για την υλοποίηση του Ε.Π.Α.

«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 21.8.2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΩΤΗ ΣΤΟ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΟ «ΔΕΙΧΤΗ ΜΙΖΕΡΙΑΣ» ΣΤΗΝ Ε.Ε.15

Η ανεργία και ο πληθωρισμός είναι δύο μάστιγες που πλήττουν τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα και το άθροισμά τους εισήγαγε τη δεκαετία του '70 στις ΗΠΑ –ονομάζοντάς το «δείκτη μιζέριας» (misery index)– ο οικονομολόγος Arthur Okun (από ορισμένους αποδίδεται και στον οικονομολόγο Robert Barro). Στο δείκτη αυτό αναφέρεται το περιοδικό Economist στο τεύχος του της 14.1.06 στο οποίο, όμως, παρουσιάζει ένα διευρυμένο δείκτη μιζέριας της Merrill Lynch. Ο νέος αυτός δείκτης εκτός από την ανεργία και τον πληθωρισμό παίρνει υπόψη το έλλειμμα ή το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, το δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα ως ποσοστά του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), τα τρίμηνα επιτόκια των έντοκων γραμματίων και το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές. Ο Economist παρουσιάζει το δείκτη αυτό για τα κράτη-μέλη της G7 δηλαδή τις ΗΠΑ, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Βρετανία, τον Καναδά και την Ιαπωνία τα έτη 1994 και 2005.

Με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ε.Ε., της Eurostat, στο άρθρο αυτό θα εξετάσουμε το διευρυμένο δείκτη μιζέριας για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. των 15 (Ε.Ε.15) μόνο για το έτος 2004, δεδομένου ότι στη Eurostat δεν υπάρχουν στοιχεία για τις συνιστώσες του δείκτη αυτού τα έτη της δεκαετίας του '90 για όλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 και χωρίς τα επιτόκια (για τα οποία δεν υπάρχουν ομοιογενή στοιχεία).

Στον Πίνακα που ακολουθεί δίνουμε τα ποσοστά που αντιπροσωπεύουν στο ΑΕΠ το έλλειμμα ή το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (1^η στήλη) και το δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα (έλλειμμα ή πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης) (2^η στήλη), το ποσοστό ανεργίας (3^η στήλη), το ποσοστό αύξησης του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (τον πληθωρισμό) (4^η στήλη), το ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (ρυθμό ανάπτυξης) (5^η στήλη), και το διευρυμένο δείκτη μιζέριας (6^η στήλη). Ο δείκτης αυτός προκύπτει όταν στο άθροισμα του πληθωρισμού και της ανεργίας προσθέσουμε το δημόσιο έλλειμμα και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστά του ΑΕΠ (όπου υπάρχουν) και αφαιρέσουμε το δημόσιο πλεόνασμα και το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστά του ΑΕΠ (όπου υπάρχουν) καθώς και το ρυθμό ανάπτυξης. Όλα τα στοιχεία είναι του έτους 2004 με την εξαίρεση του

ελλείμματος ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, για το οποίο τα στοιχεία είναι του 2003, τελευταίο έτος για το οποίο δίνει στοιχεία η Eurostat). Η σειρά των κρατών στον Πίνακα είναι με βάση το ύψος του διευρυμένου δείκτη μιζέριας (δηλαδή της τελευταίας στήλης).

ΠΙΝΑΚΑΣ

Έλλειμμα ή πλεόνασμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως % του ΑΕΠ το 2003, δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα ως % του ΑΕΠ, ποσοστό αύξησης του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή, ποσοστό ανεργίας, ποσοστό αύξησης ΑΕΠ σε σταθερές τιμές και διευρυμένος δείκτης μιζέριας στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 το έτος 2004

Κράτος μέλος	Έλλειμμα ή πλεόνασμα ισοζ. τρεχ. συν/γών ως % ΑΕΠ	Δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα ως % ΑΕΠ	Ποσοστό Ανεργίας	Ποσοστό αύξησης εναρμ. δείκτη τιμών καταν.	Ποσοστό αύξησης ΑΕΠ σε σταθερές τιμές	Διευρυμένος Δείκτης μιζέριας
Ελλάδα	-6,40	-6,60	10,50	3,00	4,67	21,83
Πορτογαλία	-5,70	-3,00	6,70	2,50	1,18	16,72
Ισπανία	-2,80	-0,10	11,00	3,10	3,09	13,91
Ιταλία	-1,40	-3,20	8,00	2,30	1,22	13,68
Γαλλία	0,30	-3,60	9,60	2,30	2,32	12,88
Γερμανία	2,30	-3,70	9,50	1,80	1,63	11,07
Ην. Βασίλειο	-1,70	-3,10	4,70	1,30	3,19	7,61
Αυστρία	-0,50	-1,00	4,80	2,00	2,44	5,86
Ολλανδία	3,30	-2,10	4,60	1,40	1,71	3,09
Ιρλανδία	-1,40	1,40	4,50	2,30	4,47	2,33
Βέλγιο	7,60	0,00	7,90	1,90	2,59	-0,39
Δανία	2,70	2,30	5,40	0,90	2,07	-0,77
Φινλανδία	4,20	2,10	8,80	0,10	3,62	-1,02
Λουξεμβούργο	8,20	-0,60	4,80	3,20	4,55	-4,15
Σουηδία	6,40	1,60	6,30	1,00	3,74	-4,44
Ε.Ε.15	0,40	-2,60	8,10	2,00	2,31	9,99

Από τον Πίνακα αυτό φαίνεται ότι :

- Τις τρεις πρώτες θέσεις στο ρυθμό ανάπτυξης έχουν, κατά σειρά, η Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και η Ιρλανδία και τις τρεις τελευταίες η Γερμανία, η Ιταλία και η Πορτογαλία.
- Στο έλλειμμα ή πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ τα κράτη-μέλη διαιρούνται σε δύο ομάδες. Στην πρώτη ανήκουν τα 8 που έχουν πλεόνασμα (τις τρεις πρώτες θέσεις στην ομάδα αυτή κατέχουν το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο και η Σουηδία) και στη δεύτερη τα 7 που έχουν έλλειμμα (τις τρεις τελευταίες θέσεις σ' αυτά, κατέχουν η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα).
- Στο δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ τα κράτη-μέλη διαιρούνται σε τρεις ομάδες. Στην πρώτη ομάδα ανήκουν εκείνα που έχουν πλεόνασμα (κατά σειρά η Δανία, η Φινλανδία, η Σουηδία και η Ιρλανδία). Στη δεύτερη ανήκει το Βέλγιο το οποίο δεν έχει ούτε έλλειμμα ούτε πλεόνασμα (ισοσκελισμένο το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης). Στην τρίτη ανήκουν τα υπόλοιπα τα οποία έχουν έλλειμμα (τις τρεις

τελευταίες θέσεις με το υψηλότερο έλλειμμα κατέχουν η Γαλλία, η Γερμανία και η Ελλάδα).

-Στην ανεργία τις τρεις πρώτες θέσεις (με τη μεγαλύτερη ανεργία) κατέχουν η Ισπανία, η Ελλάδα και η Γαλλία και τις τρεις τελευταίες το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ολλανδία και η Ιρλανδία.

-Στον πληθωρισμό τις τρεις πρώτες θέσεις (με τον υψηλότερο πληθωρισμό) κατέχουν το Λουξεμβούργο, η Ισπανία και η Ελλάδα και τις τρεις τελευταίες η Σουηδία, η Δανία και η Φινλανδία (η οποία έχει το χαμηλότερο πληθωρισμό).

Αποτέλεσμα της θέσης που έχουν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 στις πέντε παραπάνω συνιστώσες είναι η κατάταξή τους με βάση το δείκτη μιζέριας που δίνεται στην τελευταία στήλη του Πίνακα. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα αυτό τις τρεις πρώτες θέσεις στο δείκτη αυτό κατέχουν η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ισπανία (δηλαδή τα τρία φτωχότερα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15) και τις τρεις τελευταίες η Φινλανδία, το Λουξεμβούργο και η Σουηδία.

Παρ' όλο ότι ο διευρυμένος δείκτης μιζέριας αθροίζει ανόμοιες συνιστώσες, εν τούτοις αποτελεί ένα πολύ αντιπροσωπευτικό δείκτη των μεγάλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα κράτη-μέλη και η Ε.Ε.15 ως σύνολο.

Σε ό,τι αφορά τη χώρα μας ο διευρυμένος δείκτης μιζέριας δείχνει ότι ο ισχυρισμός για την «ισχυρή Ελλάδα» στηρίζεται αποκλειστικά στο ρυθμό ανάπτυξης, χωρίς να παίρνει υπόψη τα πολύ σοβαρά προβλήματα στα οποία η Ελλάδα είναι είτε ουραγός είτε ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 στα οποία τα προβλήματα αυτά είναι ιδιαίτερα έντονα.

Η εξαιρετικά δυσμενής θέση της χώρας στο διευρυμένο δείκτη μιζέριας επιβάλλει την εφαρμογή μιας πολυδιάστατης οικονομικής πολιτικής. Η πολιτική αυτή, τόσο το 2006 όσο και τα επόμενα έτη –χωρίς να εγκαταλείπει το στόχο του υψηλότερου δυνατού ρυθμού ανάπτυξης– πρέπει να επιδιώξει τη βελτίωση της θέσης της χώρας μας όχι μόνο με τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος ως ποσοστού του ΑΕΠ -σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει μέσα στα πλαίσια του Συμφώνου Σταθερότητας και (μη) Ανάπτυξης- αλλά παράλληλα να προωθήσει:

- Την ανάπτυξη των κλάδων εκείνων αιχμής στους οποίους η Ελλάδα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα ώστε να μειωθεί το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ.
- Την πρωτοδότηση των κλάδων εκείνων οι οποίοι επιτυγχάνουν τον προηγούμενο στόχο αλλά ταυτόχρονα δημιουργούν και νέες μόνιμες θέσεις εργασίας, ώστε να μειωθεί η ανεργία, και

- Τη βελτίωση της παραγωγικότητας τόσο με την επένδυση στους κλάδους παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών που προαναφέρθηκαν όσο και με τις αναγκαίες αναδιαρθρώσεις (π.χ. στη γεωργία και στο δημόσιο τομέα) ώστε να μειωθεί το κόστος παραγωγής και ο πληθωρισμός.

Η βελτίωση της θέσης της χώρας μας στο διευρυμένο δείκτη μιζέριας, δηλαδή η επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων, δεν θα επιτευχθεί με τα «προγράμματα σταθερότητας και ανάπτυξης» τα οποία καταρτίζονται στα γραφεία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και υποβάλλονται, κατά καιρούς, απευθείας στην Ε.Ε. χωρίς να εγκρίνονται από τη Βουλή. Η βελτίωση θα επιτευχθεί με τη συμμετοχή όλων των παραγωγικών τάξεων και των εμπλεκόμενων φορέων στην κατάρτιση ενός μακροχρόνιου προγράμματος κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, την κατάθεση, συζήτηση και έγκριση του από την Ολομέλεια της Βουλής, την εφαρμογή του από την εκάστοτε κυβέρνηση και την παρακολούθηση της υλοποίησης των στόχων του από την αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 2.4.2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

ΑΣΗΜΑΝΤΗ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΙΣΧΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κάθε χρόνο τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), η Eurostat, δημοσιεύει στοιχεία για το ποσοστό της φτώχειας στον πληθυσμό των κρατών-μελών (δηλαδή το ποσοστό του πληθυσμού της κάθε χώρας που έχει κατά κεφαλή εισόδημα κάτω του 60% του μέσου εισοδήματος της χώρας αυτής). Τα σχετικά στοιχεία προέρχονται από τις Στατιστικές Υπηρεσίες των κρατών-μελών.

Στα σχετικά ρεπορτάζ στον Τύπο στη χώρα μας (αλλά και οι σχετικές ανακοινώσεις της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, της ΕΣΥΕ) αναφέρονται μόνο σε ένα ποσοστό, δηλαδή στο ποσοστό φτώχειας στον πληθυσμό αφού ληφθούν υπόψη τόσο οι συντάξεις όσο και οι κοινωνικές παροχές. Η Eurostat, όμως, δημοσιεύει 3 ποσοστά φτώχειας, δηλαδή το ποσοστό φτώχειας αν:

- (α) Δεν ληφθούν υπόψη οι συντάξεις και οι κοινωνικές παροχές.
- (β) Ληφθούν υπόψη οι συντάξεις, όχι, όμως και οι κοινωνικές παροχές, και
- (γ) Ληφθούν υπόψη τόσο οι συντάξεις όσο και οι κοινωνικές παροχές.

Στο άρθρο αυτό εξετάζουμε και τα τρία αυτά ποσοστά για να δούμε ποια επίδραση έχουν στη μείωση της φτώχειας οι συντάξεις και οι κοινωνικές παροχές στα κράτη-παλαιά μέλη και την Ε.Ε. ως σύνολο με βάση τα τελευταία στοιχεία της Eurostat.

Στην 1^η στήλη του Πίνακα που ακολουθεί δίνουμε το ποσοστό φτώχειας χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι συντάξεις και οι κοινωνικές παροχές στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. των 15 κρατών-παλαιών μελών (Ε.Ε.15) και στην Ε.Ε.15 ως σύνολο το 2004 (τα στοιχεία για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ολλανδία είναι του 2003), στη 2^η στήλη όταν λαμβάνονται υπόψη οι συντάξεις όχι, όμως, και οι κοινωνικές παροχές και στην 3^η όταν λαμβάνονται υπόψη τόσο οι συντάξεις όσο και οι κοινωνικές παροχές. Η κατάταξη των κρατών-μελών της Ε.Ε.15 είναι με βάση το ύψος της φτώχειας μετά τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές, δηλαδή την τελευταία στήλη του Πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Ποσοστό φτώχειας χωρίς τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές, με τις συντάξεις χωρίς τις κοινωνικές παροχές και με τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές στα κράτη- μέλη της Ε.Ε.15 το έτος 2004

ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	Χωρίς τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές	Με τις συντάξεις χωρίς τις κοινωνικές παροχές	Με τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές
Ιρλανδία	39	33	21
Πορτογαλία	42	27	21
Ελλάδα	40	23	20
Ισπανία	41	25	20
Ιταλία	45	23	19
Ην. Βασίλειο	43	29	18
Γερμανία	36	24	16
Βέλγιο	42	28	15
Γαλλία	44	26	14
Αυστρία	42	25	13
Ολλανδία	37	23	12
Δανία	39	31	11
Λουξεμβούργο	38	22	11
Φινλανδία	42	29	11
Σουηδία	43	30	11
Ε.Ε.15	41	26	16

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι στο ποσοστό φτώχειας όταν:

- Δεν λαμβάνονται υπόψη οι συντάξεις και οι κοινωνικές παροχές τις 3 πρώτες θέσεις (με τη μεγαλύτερη φτώχεια) κατέχουν, κατά σειρά, η Ιταλία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, δηλαδή τα 3 από τα 4 μεγάλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 και τις 3 τελευταίες το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία και η Γερμανία (η οποία έχει τη μικρότερη φτώχεια). Η Ελλάδα κατέχει την 6^η θέση.
- Λαμβάνονται υπόψη οι συντάξεις όχι, όμως, και οι κοινωνικές παροχές, το ποσοστό της φτώχειας μειώνεται σε όλα τα κράτη-μέλη και στην Ε.Ε. ως σύνολο. Η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση σημειώνεται στην Ιταλία, στην Ελλάδα και στο Λουξεμβούργο και η μικρότερη στη Σουηδία, στη Δανία και στην Ιρλανδία, με αποτέλεσμα τις 3 πρώτες θέσεις να κατέχουν η Ιρλανδία, η Δανία και η Σουηδία και τις 3 τελευταίες η Γερμανία, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο. Η θέση της Ελλάδας βελτιώνεται και από την 6^η κατεβαίνει στη 10^η.
- Λαμβάνονται υπόψη τόσο οι συντάξεις όσο και οι κοινωνικές παροχές, το προηγούμενο ποσοστό της φτώχειας (όταν δηλαδή λαμβάνονται υπόψη μόνο οι συντάξεις) μειώνεται ακόμα περισσότερο σε όλα τα κράτη-μέλη και στην Ε.Ε.15 ως σύνολο. Η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση σημειώνεται στη Δανία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία (δηλαδή στις

Σκανδιναβικές χώρες) και η μικρότερη στην Πορτογαλία, στην Ισπανία, στην Ιταλία και στην Ελλάδα (δηλαδή στις μεσογειακές χώρες, οι τρεις από τις οποίες είναι και στο Ταμείο Συνοχής), με αποτέλεσμα τις 4 πρώτες θέσεις να κατέχουν η Ιρλανδία, η Πορτογαλία (την 1^η θέση) και η Ελλάδα και η Ισπανία (τη 2^η) και τις 4 τελευταίες η Δανία, η Σουηδία, η Φινλανδία και το Λουξεμβούργο (που έχουν τη μικρότερη φτώχεια). Η θέση, δηλαδή, της Ελλάδας χειροτερεύει, ανεβαίνοντας από τη 10^η στη 2^η θέση.

Από την ανάλυση αυτή φαίνεται ότι συντάξεις, παρά το χαμηλό επίπεδο τους, συμβάλλουν περισσότερο στη μείωση του ποσοστού φτώχειας στις μεσογειακές χώρες, ενώ οι κοινωνικές παροχές στις σκανδιναβικές οι οποίες, όπως είναι γνωστό, έχουν ένα πολύ αναπτυγμένο σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Με βάση τα στοιχεία της Eurostat για την περίοδο 1995-2004 το ποσοστό φτώχειας μετά τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές:

- Μειώθηκε σε 7 κράτη και στην Ε.Ε.15 ως σύνολο, παρέμεινε αμετάβλητο σε 1 (την Αυστρία) και αυξήθηκε στα υπόλοιπα 7. Η μεγαλύτερη (αλλά μόνο κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες) μείωση σημειώθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο (από 20% το 1995 σε 18% το 2004), στην Ελλάδα (από 22% σε 20%) και στην Πορτογαλία (από 23% σε 21%) και η μεγαλύτερη αύξηση στην Ιρλανδία (από 19% σε 21%), στη Φινλανδία και στη Σουηδία (από 8% σε 11%).
- Παρά, όμως, τις διαφορές αυτές στη μεταβολή του ποσοστού φτώχειας, τόσο το 1995 όσο και το 2004 τις δύο πρώτες θέσεις (με τη μεγαλύτερη φτώχεια) κατέχουν η Πορτογαλία (το 2004, όπως είδαμε, μαζί με την Ιρλανδία, η οποία το 1995 κατείχε την 3^η θέση) και η Ελλάδα (το 2004, όπως είδαμε, μαζί με την Ισπανία) και τις δύο τελευταίες (με τη μικρότερη φτώχεια) κατέχουν η Φινλανδία και η Σουηδία (στις οποίες το 2004 προστέθηκαν η Δανία και το Λουξεμβούργο).

Οι δύο πρώτες θέσεις που κατέχουν στη φτώχεια μετά τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές η Πορτογαλία και η Ελλάδα τόσο το 1995 όσο και το 2004 οφείλονται από τη μια μεριά στο γεγονός ότι τα κράτη αυτά είναι τα φτωχότερα της Ε.Ε.15 (και τα δύο έτη κατέχουν τις δύο τελευταίες θέσεις στο κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) και από την άλλη στις πολύ χαμηλές κοινωνικές παροχές προς τα τμήματα εκείνα του πληθυσμού τα οποία πλήττει περισσότερο η φτώχεια (πολύ χαμηλά και για μικρό χρονικό διάστημα επιδόματα ανεργίας, πολύ χαμηλές παροχές στις πολύτεχνες οικογένειες, σε άτομα με ειδικές ανάγκες κλπ).

Η πρώτη, όμως, θέση στη φτώχεια μετά τις συντάξεις και τις κοινωνικές παροχές που η Ιρλανδία (μαζί με την Πορτογαλία) κατέχει το 2004 δεν οφείλεται στους παραπάνω λόγους δεδομένου ότι η χώρα αυτή το 2004 κατείχε μετά την Δανία, τη 2^η θέση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 και οι κοινωνικές παροχές της ήταν αρκετά υψηλές. Η θέση της αυτή οφείλεται, βασικά –όπως είδαμε πιο πάνω– στις πολύ χαμηλές συντάξεις.

Θα πρέπει, τέλος, να σημειώσουμε ότι το γεγονός ότι το 2004 τις 4 πρώτες θέσεις στη φτώχεια κατέχουν τα 4 κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 (Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ελλάδα και Ισπανία) που είχαν ενταχθεί στο Ταμείο Συνοχής και τα οποία είχαν τις μεγαλύτερες καθαρές εισροές πόρων από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης δείχνει ότι δεν αφιέρωσαν σημαντικό τμήμα των πόρων αυτών για να μειώσουν το ποσοστό φτώχειας του πληθυσμού τους.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 21.4.2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΔΥΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΔΕΙΧΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Η έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών (ΕΟΠ) που διεξάγει σε αραιά χρονικά διαστήματα η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) χρησιμεύει, ανάμεσα στα άλλα, και στην κατάρτιση του δείκτη τιμών καταναλωτή, δεδομένου ότι με βάση την κατά κατηγορίες κατανομή των δαπανών (και με μικρές ανακατανομές) προσδιορίζεται η στάθμιση των τιμών διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών και των μεταβολών τους. Ο δείκτης, όμως, αυτός δεν διαφοροποιείται ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος των καταναλωτών, παρ' όλο ότι είναι γνωστό ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές στις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών ανάλογα με το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος.

Στο άρθρο αυτό, με βάση την ΕΟΠ 2004/05 (2004 για συντομία), αφού δώσουμε την κατανομή των μηνιαίων δαπανών του συνόλου των νοικοκυριών και τη συγκρίνουμε με τα σταθμά του δείκτη τιμών καταναλωτή (στο Μέρος Ι), διερευνούμε τις διαφορές στις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών ανάλογα με το ύψος του μηνιαίου εισοδήματός τους.

Ι. Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΣΤΑΘΜΑ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΧΤΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Στην 1η στήλη του Πίνακα 1 –με βάση τις έρευνες των οικογενειακών προϋπολογισμών του 2004– δίνουμε τις μηνιαίες δαπάνες (αγορές) των νοικοκυριών κατά μεγάλες κατηγορίες σε Ευρώ, στη 2η στήλη την ποσοστιαία κατανομή τους και στην 3η τα σταθμά του δείκτη τιμών καταναλωτή όπως ανακοινώθηκαν από την ΕΣΥΕ στις 9.5.06.

Όπως φαίνεται από τη σύγκριση της 2^{ης} με την 3^η στήλη του Πίνακα 1 (βλέπε επόμενη σελίδα) οι διαφορές ανάμεσα στην κατανομή των μηνιαίων δαπανών (αγορών) του συνόλου των νοικοκυριών και των σταθμών του δείκτη τιμών καταναλωτή είναι, με εξαίρεση την τελευταία κατηγορία («Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες») πολύ μικρές.

Από την ποσοστιαία κατανομή των δαπανών φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχει η κατηγορία «Είδη διατροφής και μη οιοπνευματώδη ποτά» και ακολουθούν οι κατηγορίες «Μεταφορές» και «Στέγαση, ύδρευση, φωτισμός κλπ».

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών κατά κατηγορίες σε Ευρώ και ποσοστιαία κατανομή τους με βάση την έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών 2004 και σταθμά του δείκτη τιμών καταναλωτή (Δ.Τ.Κ.)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		ΣΤΑΘΜΑ Δ.Τ.Κ.
	ΣΕ ΕΥΡΩ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ	
ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ	306,44	17,10	17,82
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΣ	71,52	3,99	4,16
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΗΣ	150,15	8,38	8,70
ΣΤΕΓΑΣΗ, ΥΔΡΕΥΣΗ, ΚΑΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ	191,6	10,69	11,66
ΔΙΑΡΚΗ ΑΓΑΘΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ, ΟΙΚΙΑΚΑ ΕΙΔΗ			
ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	134,49	7,50	7,82
ΥΓΕΙΑ	128,17	7,15	7,45
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	225,83	12,60	13,22
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	80,95	4,52	4,70
ΑΝΑΨΥΧΗ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	90,11	5,03	5,03
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	51,34	2,86	2,66
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	172,24	9,61	10,02
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	189,42	10,57	6,76
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΩΝ	1792,28	100,00	100,00

Αν ληφθεί υπόψη ότι ο μέσος αριθμός ατόμων των νοικοκυριών ήταν 2,73, η μέση μηνιαία κατά κεφαλή δαπάνη των νοικοκυριών με βάση την ΕΟΠ 2004 ήταν 656,5 Ευρώ.

II. Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΥΨΟΥΣ ΜΗΝΙΑΙΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Στην 1^η στήλη του πρώτου μέρους του Πίνακα 2 δίνουμε τις μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών με μέσο μηνιαίο εισόδημα μέχρι 1.800 Ευρώ και στη 2^η εκείνων με μέσο μηνιαίο εισόδημα άνω των 1.800 Ευρώ. Στην 3^η στήλη δίνουμε την ποσοστιαία κατανομή των δαπανών του πρώτου κλιμακίου και στην 4^η του δεύτερου. Τέλος στην 5^η στήλη δίνουμε την ποσοστιαία διαφορά της κατανομής των δαπανών του πρώτου κλιμακίου και εκείνης του δεύτερου κλιμακίου. Στην 1^η γραμμή του δεύτερου μέρους δίνουμε το μέσο αριθμό ατόμων των νοικοκυριών του πρώτου κλιμακίου και στη 2^η γραμμή τη μέση μηνιαία κατά κεφαλή δαπάνη των νοικοκυριών των δύο κλιμακίων.

Από την τελευταία γραμμή του πρώτου μέρους του Πίνακα (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι η μέση μηνιαία κατά νοικοκυριό δαπάνη των νοικοκυριών του δεύτερου κλιμακίου είναι κατά 135% υψηλότερη από εκείνη του πρώτου κλιμακίου. Όταν, όμως, ληφθεί υπόψη ο μέσος αριθμός των ατόμων των νοικοκυριών του κάθε κλιμακίου (στο πρώτο κλιμάκιο περιλαμβάνονται οι χαμηλοσυνταξιούχοι, οι άγαμοι, τα νοικοκυριά χωρίς παιδιά κλπ), η μέση μηνιαία κατά κεφαλή δαπάνη του δεύτερου κλιμακίου είναι κατά 51% υψηλότερη από εκείνη του πρώτου κλιμακίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Κατανομή κατά κατηγορίες των μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών κατά ύψος μηνιαίου
εισοδήματος και ποσοστιαία κατανομή με βάση την έρευνα οικογενειακών
προϋπολογισμών 2004

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	Δαπάνες νοικοκυριών σε Ευρώ με μηνιαίο εισόδημα		% κατανομή δαπανών νοικοκυριών με μηνιαίο εισόδημα		
	Μέχρι 1.800 Ευρώ	Ανω των 1800 Ευρώ	Μέχρι 1.800 Ευρώ	Ανω των 1800 Ευρώ	ποσοστιαία διαφορά
	ΕΙΛΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ	234,33	383,57	21,57	15,06
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΣ	47,95	96,72	4,41	3,80	16,3
ΕΙΛΗ ΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΣΗΣ	84,49	220,39	7,78	8,65	-10,1
ΣΤΕΓΑΣΗ, ΥΔΡΕΥΣΗ, ΚΑΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ	166,04	218,96	15,29	8,59	77,9
ΔΙΑΡΚΗ ΑΓΑΘΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ, ΟΙΚΙΑΚΑ ΕΙΛΗ					
ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	80,2	192,57	7,38	7,56	-2,3
ΥΓΕΙΑ	93,14	165,65	8,58	6,50	31,9
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	98,93	361,59	9,11	14,19	-35,8
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	51,21	112,77	4,71	4,43	6,5
ΑΝΑΨΥΧΗ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	41,25	142,38	3,80	5,59	-32,0
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	17,66	87,38	1,63	3,43	-52,6
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	87,27	263,15	8,03	10,33	-22,2
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	83,7	302,52	7,71	11,87	-35,1
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΩΝ	1086,17	2547,64	100,00	100,00	
ΜΕΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	2,16	3,34			
ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΔΑΠΑΝΗ	502,86	762,77			

Από την τελευταία στήλη του Πίνακα φαίνονται οι μεγάλες διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών του δεύτερου κλιμακίου και εκείνες του πρώτου. Πιο συγκεκριμένα:

- Τα νοικοκυριά του πρώτου κλιμακίου δαπανούν αναλογικά περισσότερα από εκείνα του δεύτερου κλιμακίου κατά σειρά στη στέγαση, ύδρευση κλπ, στα είδη διατροφής και μη οινοπνευματώδη ποτά, στην υγεία, στα οινοπνευματώδη ποτά και καπνό και στις επικοινωνίες, ενώ
- Τα νοικοκυριά του δεύτερου κλιμακίου δαπανούν αναλογικά περισσότερα από εκείνα του πρώτου κλιμακίου κατά σειρά στην εκπαίδευση, στις μεταφορές, στα διάφορα αγαθά και υπηρεσίες, στην αναψυχή και πολιτισμό και στα ξενοδοχεία, καφεενία και εστιατόρια

Δεδομένου ότι οι τιμές των αγαθών και υπηρεσιών των διαφόρων κατηγοριών δαπανών δεν αυξάνονται ομοιόμορφα, είναι προφανές ότι είναι ανάγκη να καταρτισθούν τουλάχιστον δύο δείχτες τιμών καταναλωτή ώστε να διαπιστώνεται κάθε μήνα πόσο επηρεάζουν οι μεταβολές αυτές τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών ανάλογα με το ύψος του μηνιαίου εισοδήματός τους. Είναι προφανές ότι η πληροφορία αυτή, εκτός από το ενδιαφέρον που παρουσιάζει καθ' εαυτή, θα φανεί εξαιρετικά χρήσιμη στις αποφάσεις που λαμβάνονται σε ό,τι αφορά την εισοδηματική και κοινωνική πολιτική.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η επιλογή των δύο μεγάλων κλιμακίων μέσου μηνιαίου εισοδήματος των νοικοκυριών έγινε στο άρθρο αυτό με βάση το γεγονός ότι στην έρευνα των οικογενειακών προϋπολογισμών 2004 ο

αριθμός των νοικοκυριών στο καθένα από τα δύο κλιμάκια είναι, περίπου, ίσος. Είναι αυτονόητο ότι μπορεί να γίνει άλλη επιλογή στο χωρισμό των νοικοκυριών ανάλογα με το ύψος του μηνιαίου εισοδήματος Π.χ. θα ήταν δυνατόν να καταρτίζεται δείκτης τιμών καταναλωτή για τα νοικοκυριά που βρίσκονται κάτω και εκείνα που βρίσκονται πάνω από το όριο της φτώχειας.

Τέλος, με βάση τα στοιχεία της έρευνας οικογενειακών προϋπολογισμών, θα ήταν δυνατόν (και χρήσιμο) να καταρτισθούν και περιφερειακοί δείχτες τιμών καταναλωτή.

«ΑΥΓΗ» 11.6.2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΕΓΙΝΑΝ ΦΤΩΧΟΤΕΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΟΙ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1994-2004

Είναι γνωστό ότι με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), (της Eurostat) το 2004 η Ελλάδα κατείχε τη 2^η θέση στην ανισοκατανομή εισοδήματος ανάμεσα στα μέλη της Ε.Ε. (με 1^η την Πορτογαλία).

Η μεγάλη ανισοκατανομή του εισοδήματος στη χώρα μας προκύπτει και από τα στοιχεία τα οποία δημοσιεύει κάθε χρόνο η Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Ανάμεσα στα στοιχεία αυτά είναι και η κατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος στη Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (ΦΕΦΠ) κατά κλιμάκια. Τα τελευταία στοιχεία δόθηκαν στη δημοσιότητα στα μέσα Ιουνίου και αφορούν το οικονομικό έτος 2005 (εισοδήματα του 2004).

Με βάση τα στοιχεία του οικονομικού έτους 2005 θα εξετάσουμε στο άρθρο αυτό την ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος στη ΦΕΦΠ σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία της ΓΓΠΣ για το οικονομικό έτος 1995 (εισοδήματα του 1994).

Η κατανομή των φορολογικών δηλώσεων και του δηλωθέντος εισοδήματος του 2004 σε Ευρώ δίνεται σε 69 κλιμάκια εισοδήματος, ενώ εκείνη του εισοδήματος του 1994 σε δραχμές μόνο σε 15. Προκειμένου να κάνουμε τη σύγκριση της ανισοκατανομής του εισοδήματος το 2004 με εκείνη του 1994 μετατρέψαμε τα στοιχεία του 2004 σε δραχμές (πολλαπλασιάζοντάς τα με 340,75) και τα αποπληθωρίσαμε με βάση την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή. Στη συνέχεια συντμήσαμε τα 69 κλιμάκια σε 15. Διαιρώντας το δηλωθέν εισόδημα τα δύο έτη με τον αντίστοιχο αριθμό φορολογικών δηλώσεων βρήκαμε το κατά φορολογική δήλωση (Κ.Φ.Δ.) δηλωθέν εισόδημα σε δραχμές σε σταθερές τιμές του 1994. Τα σχετικά αποτελέσματα δίνονται στον Πίνακα 1 για το 1994 (στην 1^η στήλη) και για το 2004 (στη 2^η στήλη). Στην 3^η στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Κατά φορολογική δήλωση (Κ.Φ.Δ.) δηλωθέν εισόδημα
σε δραχμές τα έτη 1994 και 2004 σε σταθερές τιμές 1994
κατά κλιμάκια δηλωθέντος εισοδήματος

Κλιμάκια σε χιλ.δρχ	1994	2004	% ΜΕΤΑΒ.
Έως 500	145.254	123.746	-14,8
500-1000	769.936	754.166	-2,0
1000-1500	1.257.662	1.270.505	1,0
1500-2000	1.737.066	1.736.992	0,0
2000-2500	2.245.882	2.229.716	-0,7
2500-3000	2.744.055	2.735.534	-0,3
3000-3500	3.236.051	3.240.443	0,1
3500-4000	3.738.126	3.759.377	0,6
4000-4500	4.238.939	4.221.257	-0,4
4500-5000	4.740.316	4.740.741	0,0
5000-5500	5.241.683	5.232.203	-0,2
5500-6000	5.742.216	5.722.492	-0,3
6000-6500	6.240.240	6.287.480	0,8
6500-7000	6.737.663	6.673.411	-1,0
7000+	9.938.899	10.856.502	9,2
ΣΥΝΟΛΟ	2.538.510	2.974.943	17,2

Από την 3^η στήλη του Πίνακα 1 φαίνεται ότι το Κ.Φ.Δ. (οικογενειακό) δηλωθέν εισόδημα το 2004 σε δραχμές σε σταθερές τιμές του 1994 σε σχέση με εκείνο του 1994 του φτωχότερου τμήματος του πληθυσμού της χώρας μειώθηκε (βλέπε τα δύο πρώτα κλιμάκια) ενώ το Κ.Φ.Δ. του πλουσιότερου τμήματος (βλέπε το τελευταίο κλιμάκιο) αυξήθηκε κατά ποσοστό πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι τα ποσοστά κατά τα οποία αυξήθηκε σε ορισμένα από τα ενδιάμεσα κλιμάκια (ενώ σε άλλα μειώθηκε).

Αποτέλεσμα των μεγάλων διαφορών στην αύξηση του Κ.Φ.Δ. δηλωθέντος εισοδήματος που δείχνει ο Πίνακας 1 ήταν να αυξηθεί το 2004 η μεγάλη ανισότητα στην κατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος που υπήρχε το 1994. Αυτό φαίνεται συνοπτικά από τη διαφορά που υπάρχει στο ποσοστό του δηλωθέντος εισοδήματος που ανήκει στο φτωχότερο 1/3 του πληθυσμού σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των πλουσιότερων 2/3 (βλέπε το πρώτο μέρος του Πίνακα 2) καθώς και στα αντίστοιχα στοιχεία για το Κ.Φ.Δ. των δύο αυτών ομάδων του πληθυσμού (βλέπε το δεύτερο μέρος του Πίνακα 2). Στην 3^η στήλη του Πίνακα 2 δίνονται οι ποσοστιαίες μεταβολές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος
τα έτη 1994 και 2004

ΟΜΑΔΕΣ ΦΟΡ/ΝΩΝ	1994	2004	%ΜΕΤ.
ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ			
Άνω 2/3	92,15	93,00	0,9
Κάτω 1/3	7,85	7,00	-10,8
Κ.Φ.Δ. ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΕ ΔΡΧ. (ΤΙΜΕΣ 1994)			
Άνω 2/3	3.508.867	4.151.884	18,3
Κάτω 1/3	597.767	621.026	3,9
Σχέση	5,9	6,7	

Από την 3^η στήλη του πρώτου μέρους του Πίνακα 2 φαίνεται ότι ενώ το ποσοστό του δηλωθέντος εισοδήματος που κατέχουν τα πλουσιότερα 2/3 του πληθυσμού αυξήθηκε, το αντίστοιχο ποσοστό που κατέχει το φτωχότερο 1/3 μειώθηκε. Οι μεταβολές αυτές είχαν ως συνέπεια:

- Η αύξηση του Κ.Φ.Δ. δηλωθέντος εισοδήματος σε δραχμές σε σταθερές τιμές 1994 την περίοδο 1994-2004 των πλουσιότερων 2/3 να είναι πάνω από 4 φορές μεγαλύτερη από εκείνη του φτωχότερου 1/3, και
- Η μεγάλη ανισότητα στο Κ.Φ.Δ. δηλωθέν εισόδημα που υπήρχε το 1994 να γίνει ακόμα μεγαλύτερη το 2004 (το Κ.Φ.Δ. δηλωθέν εισόδημα των πλουσιότερων 2/3 του πληθυσμού ενώ το 1994 ήταν 5,9 φορές υψηλότερο εκείνου του φτωχότερου 1/3, το 2004 ήταν 6,7 φορές υψηλότερο). Η κοινωνία, των 2/3 είναι, δυστυχώς, μια σκληρή πραγματικότητα και στη χώρα μας.

Τόσο το μέτρο της ανισοκατανομής του εισοδήματος της Eurostat (το ποσοστό του εισοδήματος που κατέχει το πλουσιότερο 20% του πληθυσμού σε σχέση με το ποσοστό που κατέχει το φτωχότερο 20%) όσο και τα στοιχεία του Πίνακα 2 δίνουν μια μερική εικόνα της ανισοκατανομής του δηλωθέντος εισοδήματος. Μια πληρέστερη εικόνα δίνεται από τον συντελεστή Gini. Ο συντελεστής αυτός, δυστυχώς δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί με τα υπάρχοντα δημοσιευμένα στοιχεία. Από μια, όμως, κατά προσέγγιση, εκτίμηση του φαίνεται ότι και με βάση το συντελεστή αυτό η μεγάλη ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος που υπήρχε το 1994, έγινε μεγαλύτερη το 2004. Για παράδειγμα το πλουσιότερο 10% των φορολογουμένων το 1994 κατείχε το 29,7% του δηλωθέντος εισοδήματος, ενώ το 2004 κατείχε το 34,7%.

Το συμπέρασμα από τη ανάλυση που έγινε στο σύντομο αυτό άρθρο είναι ότι το μεγάλο χάσμα που υπήρχε ανάμεσα στους πλούσιους και φτωχούς φορολογούμενους το 1994 έγινε μεγαλύτερο το 2004. Οι πλούσιοι, δηλαδή, έγιναν πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι.

Η μεγάλη ανισοκατανομή του δηλωθέντος από τα φυσικά πρόσωπα εισοδήματος που υπήρχε στη χώρα μας τόσο το 1994 όσο και το 2004 οφείλεται:

- (α) Στις μεγάλες διαφορές στο ύψος των μισθών και των συντάξεων που υπάρχουν ανάμεσα στους λίγους υψηλόμισθους και υψηλοσυνταξιούχους από τη μια μεριά και στο πλήθος των χαμηλόμισθων και χαμηλοσυνταξιούχων από την άλλη.
- (β) Στις επίσης μεγάλες διαφορές στα εισοδήματα που προέρχονται από άλλες πηγές (π.χ. πρόσοδους από ακίνητη περιουσία, κέρδη κλπ), και, φυσικά,

(γ) Στην ακόμα μεγαλύτερη ανισοκατανομή του πλούτου (τόσο της κινητής όσο και ακίνητης περιουσίας).

Οι παραπάνω διαφορές, εξαιτίας της ακολουθούμενης από όλες τις κυβερνήσεις οικονομικής πολιτικής, αυξάνονται από χρόνο σε χρόνο με αποτέλεσμα να αυξάνεται η τεράστια ανισοκατανομή του εισοδήματος στη χώρα μας.

Η ανισοκατανομή του εισοδήματος θα αυξηθεί ακόμα περισσότερο τα επόμενα χρόνια εξαιτίας τόσο των μέτρων οικονομικής πολιτικής που έχει ήδη εφαρμόσει καθώς και εκείνων που προτίθεται να εφαρμόσει η σημερινή κυβέρνηση (αν εξαντλήσει την τετραετία).

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 20.7.2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

ΔΙΑΦΘΟΡΑ-ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

Πολύς λόγος έγινε τελευταία για τη μεγάλης έκτασης διαφθορά στην Ελλάδα, ως εάν το φαινόμενο αυτό να ήταν καινούριο, ενώ είναι γνωστό από τις εκθέσεις της οργάνωσης Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International) ότι η χώρα μας βρίσκεται σε μια από τις χειρότερες θέσεις διεθνώς.

Την παραοικονομία συνιστούν όλες εκείνες οι οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες, αν και παράγουν αγαθά (καλλιέργειες γεωργικών προϊόντων, κατασκευή διαφόρων ειδών, αυθαίρετη οικοδόμηση) και υπηρεσίες (παραεμπόριο, παραπαιδεία κλπ), δεν καταγράφονται πουθενά, παρόλο ό,τι η Διεύθυνση Εθνικών Λογαριασμών προσπαθεί να κάνει κάποια εκτίμησή τους). Και στην παραοικονομία η χώρα μας, κατέχει μια από τις χειρότερες θέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παραοικονομία και διαφθορά συνδέονται στενά.

Το μαύρο χρήμα που προέρχεται από τις παραοικονομικές δραστηριότητες συνδέεται στενά με τη φοροδιαφυγή, ένα «άθλημα» στο οποίο επιδίδονται ένας μεγάλος αριθμός πολιτών και επιχειρήσεων και στο οποίο η χώρα μας κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Διαφθορά-Παραοικονομία-Φοροδιαφυγή, επομένως, συνιστούν ένα μαύρο τρίγωνο το οποίο αμαυρώνει την εικόνα που η εκάστοτε κυβέρνηση θέλει να παρουσιάσει για τα οικονομικά επιτεύγματα της χώρας μας και μας εκθέτει διεθνώς. Το τρίγωνο αυτό αποτελεί μια από τις πιο γνωστές και ευρύτατα διαδεδομένες εκφάνσεις της έκπτωσης των αξιών και της απαξίωσης των θεσμών στην Ελλάδα (βλέπε και το βιβλίο μας με τον ίδιο τίτλο που εκδόθηκε το Δεκέμβριο του 2005).

Οι κατά καιρούς δημοσιευόμενες εκθέσεις αρμόδιων φορέων στη χώρα μας καθώς και διεθνών οργανισμών για το μαύρο αυτό τρίγωνο, επισημαίνουν τόσο την έκτασή του όσο και τις πολύ αρνητικές επιπτώσεις του κύρια στην οικονομία της χώρας. Αν και δεν πρέπει να υποτιμάται η υπονόμευση της οικονομίας από τις επιπτώσεις αυτές, εν τούτοις ακόμα πιο υπονομευτικές είναι οι επιπτώσεις τους στον ήδη ηθικά (με τη γενική έννοια του όρου) διαβρωμένο κοινωνικό ιστό της χώρας μας.

Στην καθεμιά από τις τρεις πλευρές του μαύρου τριγώνου Διαφθορά-Παραοικονομία-Φοροδιαφυγή υπάρχουν πάντοτε δύο «συμβαλλόμενα» μέρη:

- Στη διαφθορά υπάρχει εκείνος ο οποίος ζητά από κάποιον που έχει τη δυνατότητα, παρανομώντας, να τον ωφελήσει είτε οικονομικά είτε να τον εξυπηρετήσει με κάποιο άλλο τρόπο προσφέροντας του ένα μεγάλο ή μικρό χρηματικό ποσό και εκείνος που δέχεται το ποσό αυτό προκειμένου να προβεί στην παρανομία αυτή.
- Στην παραοικονομία υπάρχουν εκείνοι οι οποίοι είτε δρουν στη αφάνεια εκτελώντας διάφορες εργασίες έναντι αμοιβής η οποία δεν καταγράφεται πουθενά είτε έχουν μια εμφανή οικονομική δραστηριότητα, αλλά παράλληλα με τη νόμιμη δράση τους κάνουν, παράλληλα, μια άλλη αφανή δραστηριότητα για την οποία αμείβονται χωρίς αυτή η αμοιβή να καταγράφεται πουθενά. Τέλος υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι για μια νόμιμη εργασία ζητούν επιπλέον αμοιβή η οποία, επίσης, δεν καταγράφεται πουθενά. Και στις τρεις αυτές εκφάνσεις της από την άλλη πλευρά είναι εκείνοι που δέχονται είτε εκούσια είτε εξ' ανάγκης να καταβάλουν τα σχετικά ποσά τα οποία γνωρίζουν ότι δεν πρόκειται να φανούν πουθενά.
- Στη φοροδιαφυγή, σε πολλές περιπτώσεις, υπάρχει εκείνος που προτείνει σε κάποιον μια χαμηλότερη τιμή (δηλαδή χωρίς το ΦΠΑ) για ένα προϊόν ή για μια υπηρεσία που του προσφέρει χωρίς να του δώσει νόμιμη απόδειξη ή τιμολόγιο και εκείνος που δέχεται να προχωρήσει στη συναλλαγή αυτή γνωρίζοντας ότι με τον τρόπο αυτό στερεί από το Δημόσιο ένα μέρος των φορολογικών του εσόδων. Υπάρχουν, όμως, και εκείνοι οι οποίοι στην τιμή που προσφέρουν έχουν προσθέσει και τον ΦΠΑ τον οποίο, όμως, ουδέποτε αποδίδουν, διότι δεν δίνουν αποδείξεις ή δεν εκδίδουν τιμολόγια. Τέλος υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι δεν δηλώνουν είτε όλα είτε ένα μέρος των εισοδημάτων τους είτε όλη είτε ένα μέρος της περιουσίας τους και τα αρμόδια όργανα τα οποία γνωρίζουν αυτούς οι οποίοι παρανομούν και με ή χωρίς «λάδωμα» αδρανούν να πράξουν αυτό που επιβάλλει ο νόμος.

Από τη σύντομη αυτή (και αναγκαστικά ελλειπτική) περιγραφή των δύο συνενόχων στην καθεμιά πλευρά του μαύρου τριγώνου είναι σαφές ότι τα φαινόμενα αυτά έχουν λάβει σχεδόν «θεσμικό» χαρακτήρα, δεδομένου ότι το μέγα πλήθος εκείνων οι οποίοι εμπλέκονται σε μια, δύο ή και στις τρεις πλευρές του τριγώνου αυτού θεωρούν ότι αυτός είναι ο γενικά εφαρμοζόμενος τρόπος διεκπεραίωσης των υποθέσεών τους. Είναι, μάλιστα, χαρακτηριστικό ότι όταν ζητηθεί από τους πολίτες που υφίστανται τις παρανομίες αυτές να τις καταγγείλουν στις αρμόδιες αρχές, η σχετική έκκληση χαρακτηρίζεται από πολλούς και από ορισμένα μέσα μαζικής ενημέρωσης ως πρόσκληση για «χαφιεδισμό»!

Με δεδομένες τις καταστροφικές συνέπειες του μαύρου αυτού τριγώνου για το παρόν και το μέλλον αυτού του Τόπου, τι κάνουν οι εκάστοτε κυβερνήσεις και όλα τα στελέχη τους για την αντιμετώπισή του;

Ο εκάστοτε Πρωθυπουργός καθώς και οι εκάστοτε αρμόδιοι Υπουργοί, από καιρού εις καιρό, κάνουν καταδικαστικές δηλώσεις για τα φαινόμενα αυτά και αναλαμβάνουν τη δέσμευση για την αμείλικτη πάταξή τους. Σε μερικές περιπτώσεις, μετά από τις δηλώσεις αυτές, ακολουθούν ορισμένες θεαματικές ενέργειες, για να επικρατήσει, στη συνέχεια, πλήρης αδράνεια, ενώ τις περισσότερες δηλώσεις ακολουθεί πλήρης απραξία, με συνέπεια να γιγαντώνεται αντί να περιορίζεται το αμαρτωλό τρίγωνο.

Τα όσα προαναφέρθηκαν αποτελούν διαχρονικές διαπιστώσεις και αφορούν όλες τις κυβερνήσεις, συμπεριλαμβανομένης και της σημερινής (είναι γνωστές οι κενές περιεχομένου περί «μηδενικής ανοχής στη διαφθορά» κλπ). Το επόμενο, επομένως, ερώτημα είναι: Θα συνεχίσουμε να ανεχόμαστε ή/και να είμαστε συνένοχοι στη διαιώνιση αυτής της κατάστασης ή θα πρέπει να αρχίσει μια γενική εκστρατεία για το δραστικό περιορισμό και, τελικά την πάταξη του τριγώνου Διαφθορά-Παραοικονομία-Φοροδιαφυγή;

Εξαιτίας των συνεπειών που έχει είναι σαφές ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να αρχίσει μια γενική εκστρατεία για την αντιμετώπιση και πάταξη του μαύρου τριγώνου. Την κύρια ευθύνη έχει, φυσικά, η κυβέρνηση, η οποία πρέπει να κάνει πράξη τις εξαγγελίες της για την πάταξη του τριγώνου. Το ίδιο ισχύει και για τους εκλεγμένους δημοτικούς και νομαρχιακούς άρχοντες. Στην εκστρατεία, όμως, αυτή πρέπει να μετάσχουν και όλοι οι πολίτες ανεξάρτητα από την κομματική τους τοποθέτηση, το επάγγελμα, το φύλο και την ηλικία τους. Είναι καθήκον του καθενός:

- Να αρνείται να γίνεται συμμετοχος και συνένοχος σε οποιαδήποτε παράνομη πράξη η οποία συνεπάγεται δωροδοκία για οποιοδήποτε λόγο.
- Να καταγγέλλει οποιονδήποτε ο οποίος, για να εκτελέσει μια εργασία που του επιβάλει η θέση του, του ζητά μια αμοιβή που δεν τη δικαιούται.
- Να καταβάλλει τους φόρους που απαιτούνται για κάθε συναλλαγή (αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, αγορά ή μεταβίβαση ακινήτων κλπ) και να απαιτεί και να λαμβάνει τις νόμιμες αποδείξεις.
- Να δηλώνει όλα τα εισοδήματά του (αλλά και όλες τις δαπάνες για τις οποίες δικαιούται κάποιες απαλλαγές) και να καταβάλλει τους φόρους που του αναλογούν.
- Να δηλώνει όλη του την ακίνητη περιουσία και, εφόσον αυτή ξεπερνά το αφορολόγητο όριο, να καταβάλλει τους φόρους που αναλογούν στην αντικειμενική της αξία, και
- Να μη ζητά προνομιακή μεταχείριση σε βάρος άλλων όταν τη μεταχείριση αυτή δεν την επιβάλουν ειδικές ή απρόβλεπτες και

επείγουσες καταστάσεις.

Τέλος σε κάθε εκλογική αναμέτρηση οι πολίτες, με την ψήφο τους, πρέπει να επιβραβεύουν τους πολιτικούς οι οποίοι με οποιοδήποτε τρόπο συνέβαλαν στην πάταξη της διαφθοράς, της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής και να τιμωρούν εκείνους οι οποίοι, παρά τις υποσχέσεις που έδωσαν, δεν έπραξαν τίποτε και ανέχθηκαν τη διαιώνιση και γιγάντωσή των νοσηρών αυτών φαινομένων.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 14.9.2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

ΣΥΝΕΧΩΣ ΔΙΟΓΚΟΥΜΕΝΗ Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Πρόσφατα ο Τύπος και τα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης κατακλυσθήκαν από δηλώσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών για την τεράστια έκταση που έχει πάρει η φοροδιαφυγή και για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για την πάταξή της. Είναι, πράγματι, απορίας άξιο γιατί η κυβέρνηση άφησε άπρακτα τα τρία τέταρτα της τετραετούς (;) θητείας της για την αντιμετώπιση ενός χρόνιου και συνεχώς διογκούμενου προβλήματος, όπως είναι η φοροδιαφυγή.

Μια πιθανή απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι ότι οι δηλώσεις αυτές του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (όπως και άλλες, π.χ. τα μέτρα με βάθος πενταετίας (!) για την αντιμετώπιση της φτώχειας, αλλού ενός μεγάλου και χρόνιου προβλήματος της χώρας) γίνονται ενόψει της φημολογούμενης προκήρυξης πρόωρων εκλογών και σκοπό έχουν τον εντυπωσιασμό του εκλογικού σώματος και την άγρα ψήφων.

Το πρόβλημα, όμως, της φοροδιαφυγής έχει ιστορία δεκαετιών και το κύριο μέλημα του γράφοντος, στο οκτάμηνο (1981-82) που είχε τιμή να υπηρετήσει ως Υπουργός Οικονομικών, ήταν ακριβώς, η προσπάθεια για την ανηλεή δίωξη του οικονομικού εγκλήματος (και όχι απλώς της «αντικοινωνικής συμπεριφοράς») της φοροδιαφυγής. Το τι ακριβώς έγινε το οκτάμηνο εκείνο είναι καταγραμμένο στα οικονομικά ρεπορτάζ των εφημερίδων της εποχής και καλό θα ήταν ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών να ανατρέξει σ' αυτές ή (αν υπάρχει) στο αρχείο του Υπουργείου Οικονομικών για να δει τι απτά αποτελέσματα είχε η προσπάθεια εκείνη.

Δυστυχώς η απόφαση του τότε Πρωθυπουργού να καταργήσει ουσιαστικά το νόμο για τη φορολογία της (πάνω από μια αρκετά υψηλή αξία) ακίνητης περιουσίας ισοδυναμούσε με την ανοχή στη διαιώνιση της φοροδιαφυγής από ένα μεγάλο αριθμό μεγαλοιδιοκτητών. Η αντισυνταγματική εκείνη ενέργεια του Πρωθυπουργού οδήγησε το γράφοντα να υποβάλει αμέσως την παραίτησή του, να επιμείνει σ' αυτήν όταν του ζητήθηκε να παραμείνει στη θέση του και να αρνηθεί την προσφορά άλλης θέσης στο Υπουργικό Συμβούλιο, στον επικείμενο τότε ανασχηματισμό.

Η «περιπέτεια» που έχει η φορολογία της ακίνητης περιουσίας στη χώρα μας τα τελευταία 30 χρόνια δείχνει την ανοχή όλων των κυβερνήσεων στη φοροδιαφυγή των πραγματικά πλούσιων πολιτών. Και η «περιπέτεια» αυτή συνεχίζεται δεδομένου ότι η «φορολογία της μεγάλης ακίνητης περιουσίας» που ισχύει σήμερα ελάχιστα αποδίδει εξαιτίας της ολιγορίας των

κυβερνήσεων να ελέγξουν αν και κατά πόσο τηρείται ο νόμος από όσους υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση καθώς και της μικρής φορολογικής επιβάρυνσης όσων τον τηρούν.

Η έκταση της φοροδιαφυγής είναι τεράστια και δεν γίνεται μόνο από τους μεγαλοϊδιοκτήτες και το μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων που ελέγχονται, στις οποίες εντοπίζεται πλήθος παραβιάσεων της φορολογικής νομοθεσίας και μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγή (το 40% αναφέρουν οι σχετικές ανακοινώσεις). Όπως φάνηκε από τους κλάδους τους οποίους αφορά η πρόσφατη αναπροσαρμογή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά 26%, μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγή υπάρχει στους ελεύθερους επαγγελματίες, στις μεταφορές, στις ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες, στις κατασκευές κλπ. Υπάρχει, όμως, και σε ορισμένους εργαζόμενους στο δημόσιο οι οποίοι απαιτούν «φακελάκια» για να εκτελέσουν το έργο για το οποίο πληρώνονται από το δημόσιο ταμείο (τα ποσά των οποίων, φυσικά, δεν δηλώνονται) και άλλους οι οποίοι έχουν πολύ σημαντικά εισοδήματα από δραστηριότητες εκτός υπηρεσίας τα οποία δεν δηλώνουν.

Το ερώτημα που προβάλλει είναι πως θα παταχθεί ουσιαστικά η τεράστια φοροδιαφυγή όλων παραπάνω. Καλή, φυσικά, είναι η καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών για τις συνέπειες που έχει η απώλεια εσόδων του Δημοσίου πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ εξαιτίας της. Αυτή, όμως, δεν αρκεί ούτε και είναι το κυριότερο μέσο το οποίο μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την πάταξή της.

Η πάταξη της φοροδιαφυγής προϋποθέτει την ύπαρξη πολιτικής βούλησης για την στήριξη μιας διαρκούς εκστρατείας για τον εντοπισμό των φοροφυγάδων, την επιβολή των κυρώσεων (χωρίς χαριστικούς όρους) που προβλέπουν οι νόμοι και την είσπραξη των φόρων που οφείλουν συν τα προβλεπόμενα πρόστιμα και προσαυξήσεις. Τέτοια πολιτική βούληση δεν υπήρξε ποτέ στη χώρα μας. Αν υπάρξει, δύο είναι οι πυλώνες στους οποίους θα στηριχθεί η επιτυχής έκβαση της εκστρατείας για την πάταξη της φοροδιαφυγής:

Ο πρώτος είναι το να τεθούν επικεφαλής όλων των Δ.Ο.Υ. και της ειδικής υπηρεσίας για την πάταξη της φοροδιαφυγής ικανά, δοκιμασμένα και πραγματικά αδιάφθορα στελέχη ανεξάρτητα από την κομματική τους τοποθέτηση τα οποία θα κατευθύνουν και θα ελέγχουν την πορεία και την αποτελεσματικότητα της εκστρατείας αυτής στις περιοχές της ευθύνης τους. Τα στελέχη αυτά γνωρίζουν σε ποιους κλάδους και ποιοι είναι εκείνοι οι οποίοι φοροδιαφεύγουν και αυτοί (και όχι δειγματοληπτικά) θα πρέπει να ελεγχθούν κατά προτεραιότητα (φυσικά υπάρχουν και αντικειμενικά κριτήρια για τον εντοπισμό των μεγάλων φοροφυγάδων όπως π.χ. οι πολλών

εκατοντάδων τετραγωνικών μέτρων πολυτελείς βίλες, μονοκατοικίες ή διαμερίσματα τα οποία χρησιμοποιούνται για πρώτη, δεύτερη ή και τρίτη κατοικία, το ένα ή περισσότερα πανάκριβα αυτοκίνητα ή/και σκάφη, τα πολλά και δαπανηρά ταξίδια στο εξωτερικό κλπ).

Ο δεύτερος είναι τα σύγχρονα ηλεκτρονικά και άλλα μέσα (τα οποία δεν υπήρχαν το 1982 ή αν υπήρχαν δεν ήταν τόσο αποτελεσματικά όσο τα σημερινά) και οι διάφορες πηγές πληροφοριών (ΔΕΗ, ΟΤΕ, Υποθηκοφυλακεία κλπ) Για την πλήρη αξιοποίηση των μέσων των πηγών αυτών υπάρχει σήμερα έμπειρο και με προσόντα προσωπικό στη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Πολύ θα βοηθούσε και η εμπειρία άλλων κρατών στα οποία τα σύγχρονα αυτά μέσα έχουν αξιοποιηθεί πλήρως για την πάταξη της φοροδιαφυγής.

Είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει να υπάρξει στενή συνεργασία των αποκεντρωμένων υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) με τις κεντρικές υπηρεσίες και ειδικότερα τη Γενική Διεύθυνση Πληροφορικών Συστημάτων και τη Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ώστε τα αποτελέσματα της εκστρατείας αυτής να είναι συγκεκριμένα και να «μεταφράζονται» σε είσπραξη δισεκατομμυρίων ευρώ μέσα σε ένα λογικό χρονικό διάστημα. Στα αποτελέσματα της εκστρατείας αυτής θα πρέπει να δίνεται πλήρης δημοσιότητα (με τα ονόματα των φοροφυγάδων, τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν, τα ποσά που εισπράχθηκαν κλπ) σε τακτά (π.χ. κάθε τρίμηνο) χρονικά διαστήματα.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 13.3.2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΥΔΡΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Η πολυσυζητημένη αναθεώρηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) με έτος βάσης το 2000 –εκτός από την αύξηση του ΑΕΠ κατά 26% σε σχέση με το έτος βάσης 1994 στο οποίο στηριζόταν η προηγούμενη αξία του– ανέδειξε την αύξηση της ήδη μεγάλης ανακατανομής του ΑΕΠ στις 13 περιφέρειες της χώρας. Στο άρθρο αυτό εξετάζουμε την αύξηση αυτή την περίοδο 1995-2005.

I. Η ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1994-2000 ΔΙΟΓΚΩΣΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΥΔΡΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 1 δίνεται το ΑΕΠ των περιφερειών και του Συνόλου Χώρας σε εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές το έτος 2000 με βάση την παλαιά κατανομή του και στη 2^η στήλη το ίδιο ΑΕΠ με βάση τη νέα κατανομή του σ' αυτές (και στις δύο περιπτώσεις πριν από την αναθεώρηση της αξίας του ΑΕΠ). Τα στοιχεία της 1^{ης} στήλης είναι από την παλαιότερη τράπεζα δεδομένων της Eurostat πριν από τη νέα κατανομή του ΑΕΠ στις περιφέρειες της χώρας, ενώ της 2^{ης} στήλης από τη νέα τράπεζα δεδομένων της Eurostat στην οποία έχει ληφθεί υπόψη η νέα κατανομή στους νομούς χωρίς, όμως, να αυξηθεί η αξία του ΑΕΠ, δεδομένου ότι δεν έχει ακόμα εγκριθεί η αναθεώρηση του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

**ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ σε τρέχ. τιμές το 2000 με την παλαιά
και τη νέα κατανομή του στις περιφέρειες της χώρας πριν
από την αναθεώρηση της αξίας του ΑΕΠ**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	ΝΕΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ
Αν. Μακεδονία & Θράκη	5.434	4.991
Κεντρική Μακεδονία	21.949	18.271
Δυτική Μακεδονία	3.483	2.623
Θεσσαλία	7.308	6.436
Ήπειρος	3.088	3.023
Ιόνια Νησιά	2.142	2.241
Δυτική Ελλάδα	6.324	5.707
Στερεά Ελλάδα	9.060	6.959
Πελοπόννησος	6.733	6.023
Αττική	47.394	57.304
Βόρειο Αιγαίο	2.282	1.655
Νότιο Αιγαίο	4.035	4.195
Κρήτη	6.662	6.463
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	125.892	125.892

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι το έτος 2000 με τη νέα κατανομή του ΑΕΠ σε σχέση με την παλαιά το ΑΕΠ μόνο τριών περιφερειών αυξήθηκε. Η μεγαλύτερη αύξηση (21%) επήλθε στην Αττική, η συμμετοχή της οποίας στο ΑΕΠ της χώρας από 37,6% με την παλαιά κατανομή, εκτινάχθηκε στο 45,5% με τη νέα. Μικρή αύξηση του ΑΕΠ τους σημειώθηκε στα Ιόνια Νησιά και στο Νότιο Αιγαίο. Το ΑΕΠ των υπολοίπων μειώθηκε.

Εξαιτίας των παραπάνω μεταβολών, η θέση 3 περιφερειών ανάμεσα στις 13 σε ό,τι αφορά την αξία του ΑΕΠ βελτιώθηκε (της Κρήτης από την 6^η με την παλαιά κατανομή, στην 4^η με τη νέα, της Ηπείρου από την 11^η στη 10^η και των Ιόνιων Νησιών από τη 13^η στη 12^η), ενώ 4 χειροτέρευσε (της Θεσσαλίας από την 4^η στην 5^η, Πελοποννήσου από την 5^η στην 6^η, της Δυτικής Μακεδονίας από τη 10^η στην 11^η και του Βόρειο Αιγαίου από τη 12^η στη 13^η). Η θέση των υπολοίπων περιφερειών ανάμεσα στις 13 παρέμεινε αμετάβλητη.

II. Η ΔΙΟΓΚΩΣΗ ΤΟΥ ΥΔΡΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΚΕ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ 2000-2005

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 1 δίνεται το ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές με τη νέα κατανομή του στις περιφέρειες το έτος 2000 μετά την αναθεώρηση της αξίας του και στη 2^η στήλη το έτος 2005. Πηγή των στοιχείων του Πίνακα 2 είναι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ σε τρεχ. τιμές με τη νέα κατανομή του
στις περιφέρειες τα έτη 2000 και 2005 μετά την
αναθεώρηση της αξίας του ΑΕΠ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	2000	2005
Αν. Μακεδονία & Θράκη	6.205	8.329
Κεντρική Μακεδονία	22.715	31.581
Δυτική Μακεδονία	3.262	4.299
Θεσσαλία	8.002	11.878
Ήπειρος	3.759	5.554
Ιόνια Νησιά	2.786	4.069
Δυτική Ελλάδα	7.095	9.600
Στερεά Ελλάδα	8.652	11.745
Πελοπόννησος	7.488	9.915
Αττική	71.243	109.218
Βόρειο Αιγαίο	2.058	2.937
Νότιο Αιγαίο	5.216	7.462
Κρήτη	8.035	11.569
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	156.514	228.156

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι το έτος 2005 σε σχέση με το 2000 η αναθεωρημένη αξία του ΑΕΠ (με τη νέα κατανομή και τα δύο έτη) αυξήθηκε σε όλες τις περιφέρειες. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην Αττική και η μικρότερη στη Δυτική Μακεδονία. Αποτέλεσμα της διαφοράς στην αύξηση

του ΑΕΠ των περιφερειών ήταν να αυξηθεί η συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας μόνο 4 περιφερειών. Η μεγαλύτερη αύξηση, όπως προαναφέρθηκε, σημειώθηκε στην Αττική, η συμμετοχή της οποίας στο ΑΕΠ της χώρας διογκώθηκε ακόμα περισσότερο και από 45,5% το 2000 έφτασε το 47,9% το 2005. Όπως φαίνεται από τη 2^η στήλη του Πίνακα 2 σχεδόν το μισό ΑΕΠ της χώρας παράγεται πλέον στην Αττική. Μικρές αυξήσεις της συμμετοχής τους στο ΑΕΠ είχαν η Θεσσαλία και η Ήπειρος και ελάχιστη τα Ιόνια Νησιά. Η συμμετοχή των υπολοίπων περιφερειών στο ΑΕΠ μειώθηκε.

Εξαιτίας των παραπάνω μεταβολών, η θέση της Θεσσαλίας, σε ό,τι αφορά την αξία του ΑΕΠ, βελτιώθηκε (από την 5^η το 2000 στην 3^η το 2005), ενώ της Στερεάς Ελλάδας και της Κρήτης χειροτέρευσε (της πρώτης από την 3^η στην 4^η και της δεύτερης από την 4^η στη 5^η).

Από την ανάλυση που έγινε στο άρθρο αυτό φάνηκε ότι η αναθεώρηση του ΑΕΠ αποκάλυψε τη διόγκωση του οικονομικού υδροκεφαλισμού της Αττικής σε βάρος των άλλων περιφερειών της χώρας το 2000 σε σχέση με το 1994. Η διόγκωση αυτή συνεχίστηκε τα έτη 2001-2005, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ακόμα περισσότερο η περιφερειακή ανισοκατανομή του ΑΕΠ. Οι εξελίξεις αυτές δείχνουν και αποδείχνουν την παταγώδη αποτυχία της όποιας πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης εφαρμόστηκε στη χώρα μας την περίοδο 1995-2005 καθώς και την ανάγκη να υπάρξει μια ριζική αναθεώρηση της πολιτικής αυτής προκειμένου να υπάρξει πραγματική περιφερειακή ανάπτυξη στη χώρα μας. Το αν και κατά πόσο η ανάπτυξη αυτή θα επιτευχθεί με τα όσα έχουν ανακοινωθεί σχετικά με την διάθεση του μεγαλύτερου ποσοστού των πόρων του Δ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης στην Περιφέρεια στο διάστημα 2007-2013 θα το γνωρίζουμε στο τέλος της περιόδου αυτής.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 30.4.2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

ΠΟΛΛΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΟΡΟΦΥΓΑΔΕΣ

Πρόσφατα ανακοινώθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ότι 1.000 ιδιοκτήτες μεγάλης ακίνητης περιουσίας δεν έχουν υποβάλει καν δήλωση. Πρόκειται για την κορυφή του παγόβουνου, όπως θα φανεί από τη σύντομη ανάλυση που ακολουθεί.

Η ιστορία της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας στη χώρα μας είναι, πραγματικά, θλιβερή. Πρώτα καθιερώνεται και μετά καταργείται πριν από το 1981. Καθιερώνεται το 1982 (με το Ν. 1249/82 τον οποίο – εφαρμόζοντας την προεκλογική δέσμευση του ΠΑΣΟΚ για την καθιέρωσή της– είχε την τιμή να εισηγηθεί ο γράφων ως Υπουργός Οικονομικών στη Βουλή). Το ίδιο έτος, με μονομερή απόφαση του Πρωθυπουργού, καταργείται, ουσιαστικά δυστυχώς, γεγονός που οδήγησε τον γράφοντα σε παραίτηση τον Ιούνιο του έτους εκείνου. Στη συνέχεια η φορολογία αυτή καταργήθηκε.

Το έτος 1997, με καθυστέρηση 15 ετών, έγινε μια προσπάθεια καταγραφής της ακίνητης περιουσίας στη χώρα μας με το έντυπο Ε.9. Στην καταγραφή αυτή στηρίχτηκε η πρώτη εφαρμογή (το έτος 1997) της Φορολογίας της Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας (ΦΜΑΠ) που καθιερώθηκε με το Ν.2459/97. Με τη ΦΜΑΠ επανήλθε, κατά περιορισμένο, όμως, και αναιμικό τρόπο ο Φόρος της Ακίνητης Περιουσίας. Στην εφαρμογή του φόρου αυτού φαίνεται ότι από τη μια μεριά δεν υποβάλει καν δήλωση ένας πολύ μεγάλο ποσοστό από εκείνους οι οποίοι υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση και, επιπλέον, φαίνεται ότι δεν γίνεται κανένας έλεγχος ακόμα και εκείνων που υποβάλουν δήλωση.

Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία είναι του οικονομικού έτους 2006 και αφορούν τις δηλώσεις για τα ακίνητα που κατείχαν το 2005 εκείνοι που υπέβαλαν δηλώσεις. Μια συνοπτική εικόνα κατά μεγάλα κλιμάκια της ακίνητης περιουσίας εκείνων που υπέβαλαν δηλώσεις το έτος αυτό δίνεται στον Πίνακα που ακολουθεί. Στην 1^η στήλη του πρώτου μέρους του Πίνακα δίνεται ο αριθμός των δηλώσεων, στη 2^η η δηλωθείσα αξία σε χιλιάδες ευρώ και στην 3^η ο φόρος που επιβλήθηκε σε ευρώ.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Υποβληθείσες δηλώσεις μεγάλης ακίνητης περιουσίας από φυσικά πρόσωπα, αξία και φόρος σε χιλιάδες ευρώ κατά μεγάλα κλιμάκια δηλωθείσας αξίας το έτος 2006

ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ	
		ΑΞΙΑ	ΦΟΡΟΣ
0-500.000	12.557	4.501.400	4.722
500.001-1.000.000	18.403	12.974.525	22.561
1.000.001-1.500.000	4.881	5.856.075	19.608
1.500.001-2.000.000	1.560	2.450.160	12.477
άνω των 2.000.000	1.407	4.713.450	30.342
ΣΥΝΟΛΟ	38.808	30.495.610	89.711

Από τον Πίνακα αυτό φαίνεται ότι:

- Η συνολική αξία των δηλωθέντων ακινήτων από φυσικά πρόσωπα το 2006 ήταν 30,5 δις. ευρώ. Τα ποσά αυτά αντιπροσωπεύουν το 20% της αντικειμενικής αξίας των κατοικιών, μονοκατοικιών και οικοπέδων που είχαν δηλωθεί με το έντυπο Ε9 το 1997. Αν, όμως λάβει κανείς υπόψη ότι: (α) η πραγματική αξία των ακινήτων αυτών το 1997 ήταν υψηλότερη από την αντικειμενική, (β) η τιμή των ακινήτων αυξήθηκε θεαματικά τη δεκαετία 1997-2007 και (γ) τα νέα ακίνητα που κατασκευάστηκαν μετά το 1997, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αξία των ακινήτων που δηλώθηκαν το 2006 αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό που ίσως δεν ξεπερνά το 5%-10%.
- Μόνο 7.848 δηλώσεις ή το 20,2% του συνόλου των δηλώσεων που υποβλήθηκαν αφορούν ακίνητη περιουσία άνω του 1 εκατ. ευρώ. Αν ληφθεί υποψη το πλήθος των πολυτελών μονοκατοικιών εκατοντάδων τετραγωνικών μέτρων σε ακριβές περιοχές τόσο στην Αττική όσο και ανά την υπόλοιπη χώρα, γίνεται αντιληπτό ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός μεγαλοιδιοκτητών είτε δεν δηλώνει καθόλου τη μεγάλη ακίνητη περιουσία του είτε δηλώνει μόνο ένα μέρος της.

Εκτός, όμως, από τα όσα προαναφέρθηκαν, έχει παρουσιαστεί το προκλητικό φαινόμενο αντί ο αριθμός των δηλώσεων φόρου ακίνητης περιουσίας να αυξάνεται, τόσο εξαιτίας της αύξησης των αντικειμενικών αξιών όσο και της μεγάλης αύξησης των κατοικιών και μονοκατοικιών μεγάλης αξίας, ο αριθμός τους μειώνεται στις περισσότερες Δ.Ο.Υ. Προκειμένου να εξετάσουμε αυτή την πλευρά της συμπεριφοράς των μεγαλοιδιοκτητών κατατάξαμε τις Δ.Ο.Υ. (Εφορίες) κατά ομάδες ανάλογα αν σ' αυτές το 2006 υποβλήθηκαν περισσότερες, οι ίδιες, λιγότερες δηλώσεις ή καμιά δήλωση μεγάλης ακίνητης περιουσίας σε σύγκριση με τον αριθμό των δηλώσεων που υποβλήθηκαν σ' αυτές το έτος 2002.

Από την εξέταση αυτής της πλευράς αυτής της φορολογίας της μεγάλης ακίνητης περιουσίας διαπιστώσαμε ότι:

- Μόνο σε 27 Δ.Ο.Υ. (δηλαδή ούτε στο 10% του συνόλου) υποβλήθηκαν 549 περισσότερες δηλώσεις
- Αντίθετα σε 184 Δ.Ο.Υ. (τα 2/3 του συνόλου) υποβλήθηκαν 4.792 λιγότερες(!). Σ' αυτές περιλαμβάνονται οι Δ.Ο.Υ.: Δ' Αθηνών, Κορωπίου, Δ' Θεσσαλονίκης, Αμαρουσίου, κατοίκων εξωτερικού, Ρόδου, Β' Ηρακλείου και Α' Πατρών.
- Σε 6 Δ.Ο.Υ., ενώ το 2002 είχαν υποβληθεί 16 δηλώσεις, το 2006 δεν υποβλήθηκε καμιά, τέλος
- Τόσο το 2002 όσο και το 2006 σε 25 Δ.Ο.Υ. δεν υποβλήθηκε καμιά δήλωση.

Τόσο από το μικρό ποσοστό που αντιπροσωπεύει η αξία της ακίνητης περιουσίας που δηλώθηκε όσο και η μείωση του αριθμού των δηλώσεων που υποβλήθηκαν καθώς και το γεγονός ότι η φορολογία της μεγάλης ακίνητης περιουσίας φυσικών προσώπων το 2006 απέδωσε μόλις 89 εκατ. ευρώ, δηλαδή το 1% του ποσού που απέδωσε η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων το 2006, γίνεται φανερή η τεράστια έκταση φοροδιαφυγή των πραγματικά πολύ πλουσίων στη χώρα μας.

Η Ν.Δ. έχει εξαγγείλει ότι –αν κερδίσει τις επικείμενες εκλογές– θα καταργήσει τη φορολογία μεγάλης ακίνητης περιουσίας και θα την αντικαταστήσει με ένα ενιαίο φόρο στα ακίνητα. Είναι σαφές ότι αν αυτό συμβεί θα αυξηθεί ακόμα περισσότερο η φορολογική επιβάρυνση των μεσαίων στρωμάτων και θα ελαφρυνθεί εκείνη των πραγματικά πλουσίων, δηλαδή το κοινωνικά άδικο φορολογικό μας σύστημα θα γίνει περισσότερο άδικο.

Με δεδομένη, όπως φάνηκε στο άρθρο αυτό, την τεράστια φοροδιαφυγή στη φορολογία ακίνητης περιουσίας, η φορολόγησή της δεν πρέπει να καταργηθεί. Αυτό το οποίο θα πρέπει να γίνει είναι να εντοπισθούν συστηματικά όλοι εκείνοι που δεν έχουν κάνει δήλωση ενώ θα έπρεπε να κάνουν και να ελεγχθεί η ακρίβεια των δηλώσεων που έχουν υποβληθεί και να φορολογηθούν οι φοροφυγάδες (καταβάλλοντας και τα προβλεπόμενα πρόστιμα). Στο έργο αυτό θα βοηθήσουν οι αναγκαίες διασταυρώσεις με τα στοιχεία από το έντυπο Ε.9, που επανυποβλήθηκε, καθώς και από άλλες πηγές (Δ.Ε.Η., Υποθηκοφυλακεία κλπ).

Αν αυτά γίνουν και, επιπλέον, αν οι αντικειμενικές αξίες των ακινήτων πλησιάσουν ακόμα περισσότερο τις πραγματικές, η κοινωνικά δίκαιη φορολογία της μεγάλης ακίνητης περιουσίας θα αποδώσει πολύ περισσότερα έσοδα και θα συμβάλει σημαντικά στη μείωση του δημόσιου ελλείμματος και την φορολογική ελάφρυνση των φτωχότερων στρωμάτων.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 28.7.07

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

ΑΛΥΤΟ ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΝ ΔΕΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΕΙ Η ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Άρχισε ο «διάλογος» για το ασφαλιστικό με αποχωρήσεις ή απουσία τριών κομμάτων της αντιπολίτευσης τα οποία ζήτησαν, δικαιολογημένα, να τους δοθούν οι εκθέσεις των οργανισμών στους οποίους είχε ανατεθεί η διερεύνηση της έκτασης του προβλήματος καθώς και οι βασικές προτάσεις της κυβέρνησης. Την επόμενη μέρα η κυβέρνηση έδωσε στη δημοσιότητα το προσχέδιο της αναλογιστικής μελέτης του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας στο οποίο επισημαίνεται ότι το ασφαλιστικό πρόβλημα θα αρχίσει να επιδεινώνεται από το 2020 για να πάρει μεγάλες διαστάσεις από το 2030 και μετά. Παρόμοια είναι τα συμπεράσματα της έκθεσης της επιτροπής εμπειρογνομόνων με πρόεδρο το Ν. Αναλυτή. Πιο συγκεκριμένα:

- Σύμφωνα με το προσχέδιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, η σχέση εισφερόντων προς συνταξιούχους στην περίπτωση του Ι.Κ.Α. από 2,51 εισφέροντες προς 1 συνταξιούχο το 2005, μετά από μια μικρή αυξητική τάση, θα επανέλθει στο 2,50 προς 1 το 2020 και στη συνέχεια θα αρχίσει να μειώνεται πέφτοντας στο 1,95 προς 1 το 2030 για να κατολισθήσει στο 0,98 προς 1 το 2050, δηλαδή λιγότερο από 1 εισφέροντα προς 1 συνταξιούχο, και
- Σύμφωνα με την έκθεση της επιτροπής εμπειρογνομόνων, η σχέση ατόμων σε παραγωγικές ηλικίες προς άτομα σε ηλικίες συνταξιοδότησης από 3,74 σε παραγωγικές ηλικίες προς 1 σε ηλικίες συνταξιοδότησης το 2005 θα μειωθεί σε 3,08 προς 1 το 2020 για να πέσει στο 2,54 προς 1 το 2030 και να κατολισθήσει στο 1,65 προς 1 το 2050, δηλαδή λιγότερο από το μισό της σχέσης το 2005.

Και οι δύο αυτές προβλέψεις στηρίζονται στην τάση γήρανσης του πληθυσμού και στη χαμηλή γονιμότητα, η οποία στη χώρα μας έχει φτάσει κάτω από το 1,30 παιδιά ανά γυναίκα σε αναπαραγωγική ηλικία ενώ το όριο για την αναπαραγωγή των γενεών είναι 2,21 και είναι από τις χαμηλότερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με βάση αυτά τα δεδομένα η ομάδα του πληθυσμού 65 ετών και άνω θα αυξάνεται συνεχώς ενώ η ομάδα ηλικιών 0-14 ετών θα παραμείνει στάσιμη, θα αυξηθεί λίγο ή θα μειωθεί ανάλογα με την πορεία της γονιμότητας.

Το βασικό πρόβλημα στη χώρα μας, όπως έχω επισημάνει σε πλήθος άρθρων μου, είναι η μείωση των γεννήσεων, ενώ η αύξηση των θανάτων

είναι φυσική συνέπεια της γήρανσης του πληθυσμού. Αναλυτικότερα:

- Την 15ετή περίοδο 15ετία 1976-1990 οι γεννήσεις ήταν 1.917.000 και οι θάνατοι 1.234.000, δηλαδή η υπεροχή των γεννήσεων έναντι των θανάτων ήταν 683.000 ή 45.500 κατά μέσο όρο το χρόνο (σημειωτέον ότι η περίοδος αυτή περιλαμβάνει τη δεκαετία 1981-1990 στην οποία σημειώθηκε η κατολίσθηση των γεννήσεων από 148.000 το 1980 σε 100.000 το 1990).
- Την αμέσως επόμενη και πρόσφατη 15ετία 1991-2005 οι γεννήσεις ήταν 1.545.000 και οι θάνατοι 1.523.000, δηλαδή η υπεροχή των γεννήσεων έναντι των θανάτων ήταν μόλις 22.000 ολόκληρη τη 15ετία (!), ή 1.450 κατά μέσο όρο το χρόνο. Και αυτή, όμως, η ισχνή υπεροχή οφείλεται στις γεννήσεις από αλλοδαπές μητέρες, οι οποίες τα τρία τελευταία χρόνια είναι γύρω στις 15.000 το χρόνο. Αν δεν υπήρχαν οι γεννήσεις αυτές οι θάνατοι θα ξεπερνούσαν τις γεννήσεις.

Από τη σύγκριση των δύο περιόδων φαίνεται ότι την τελευταία περίοδο σε σύγκριση με την προηγούμενη οι γεννήσεις μειώθηκαν κατά 372.000 και οι θάνατοι αυξήθηκαν κατά 289.000 και υπεροχή των γεννήσεων έναντι των θανάτων ήταν 31(!) φορές μικρότερη. Στη διαφορά αυτή οφείλεται η επιδείνωση της σχέσης ατόμων σε παραγωγικές ηλικίες προς άτομα σε ηλικίες συνταξιοδότησης μετά το 2020, διότι στηρίζονται στην υπόθεση ότι στην καλύτερη περίπτωση θα υπάρξει μια μικρή βελτίωση της γονιμότητας.

Η αντιμετώπιση των άμεσων και βραχυπρόθεσμων προβλημάτων του ασφαλιστικού ασφαλώς θα καταστεί δυνατή –όπως σωστά επισημαίνουν τόσο τα κόμματα της αντιπολίτευσης που αποχώρησαν από το «διάλογο» όσο και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις– αν: (i) το κράτος εκπληρώσει τις θεσμοθετημένες υποχρεώσεις του για τη χρηματοδότηση των ταμείων (ii) παταχθεί η εισφοροδιαφυγή και (iii) όλοι οι εργαζόμενοι μετανάστες νομιμοποιηθούν και καταβάλουν τις νόμιμες εισφορές. Και οι τρεις αυτές προϋποθέσεις εξαρτώνται από την πολιτική βούληση η οποία είτε δεν υπάρχει είτε είναι εντελώς αναποτελεσματική.

Το μακροχρόνιο, όμως, πρόβλημα του ασφαλιστικού δεν πρόκειται να εκλείψει αν η υπόθεση στην οποία στηρίζονται οι μελέτες επιβεβαιωθεί από την πραγματικότητα, αν, δηλαδή είτε οι γεννήσεις παραμείνουν στα σημερινά επίπεδα είτε αν βελτιωθούν ελάχιστα. Είναι, κατά συνέπεια απορίας άξιο το ότι οι μελέτες αυτές δεν προτείνουν συγκεκριμένα μέτρα για την άμεση αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας και δεν κοστολογούν τα μέτρα αυτά.

Φυσικά και για τη μη αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας –ενός προβλήματος κυριολεκτικά εθνικής επιβίωσης με επιπτώσεις όχι μόνο στο ασφαλιστικό αλλά σε παρα πολλές πτυχές της οικονομικής και κοινωνικής ζωής του Τόπου– υπάρχει τεράστια ευθύνη όλων των κυβερνήσεων της

25ετίας 1982-2007 και πολύ περισσότερο όταν το πρόβλημα αυτό έχει αναλυτικά εξεταστεί από τη Βουλή και υπάρχει από το 1993 το ομόφωνο πόρισμα της διακομματικής επιτροπής του Σώματος με συγκεκριμένες προτάσεις, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων παραμένει ανεφάρμοστη.

Ένα από τα μέτρα εκείνου του πορίσματος ήταν η πλήρης εξομοίωση των τρίτεκνων οικογενειών με τις πολύτεκνες. Δυστυχώς η ΝΔ, που το 2004 είχε υποσχεθεί να εφαρμόσει αμέσως την πρόταση αυτή στην περίπτωση που θα κέρδιζε τις εκλογές, δεν το εφάρμοσε. Τώρα, με καθυστέρηση 4 ετών, υπόσχεται, όχι την πλήρη εξομοίωση των τρίτεκνων προς τις πολύτεκνους, αλλά να τους δώσει μόνο το πολυτεχνικό επίδομα από την 1.1.2008.

Το παραπάνω μέτρο είναι θετικό, αλλά κάθε άλλο παρά αντιμετωπίζει το πρόβλημα της υπογεννητικότητας όταν είναι γνωστό ότι, για οικονομικούς κυρίως λόγους, οι νέοι δεν παντρεύονται και όσοι παντρεύονται είτε δεν κάνουν παιδιά είτε κάνουν ένα παιδί ή το πολύ δύο, παρ' όλο ότι, όπως έχουν αποδείξει σχετικές έρευνες του ΕΚΚΕ, θέλουν να κάνουν περισσότερα.

Συμπερασματικά το ασφαλιστικό πρόβλημα θα παραμείνει μακροχρόνια άλυτο αν η κυβέρνηση δεν αντιμετωπίσει εδώ και τώρα το πρόβλημα της υπογεννητικότητας με γενναία μέτρα, ένα πρόβλημα που το έχουν επιλύσει με επιτυχία άλλες ευρωπαϊκές χώρες με πρωτοπόρο τη Γαλλία.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 25.10.2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

ΤΑ «ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ» ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Με ολοσέλιδες διαφημίσεις την Κυριακή 16.12.07, ημέρα έναρξης της 5ημερης συζήτησης του Προϋπολογισμού 2008 στη Βουλή, η Κυβέρνηση διαφήμισε τα «επιτεύγματά» της στη διάρκεια της τετραετίας 2004-2007. Τα ίδια επανέλαβε ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών στην κεντρική ομιλία του στη Βουλή στις 18.12.07. Αυτό είναι φυσικό να κάνει από τη θέση που κατέχει σχεδόν 4 χρόνια. Υπάρχουν, όμως, ερωτήματα: (α) Πώς επιτεύχθηκαν τα «επιτεύγματα» της κυβέρνησης; και (β) αν υπάρχουν αρνητικές επιδράσεις στην ελληνική οικονομία και κοινωνία εξαιτίας των μέτρων ή των παραλείψεων της οικονομικής πολιτικής που εφαρμόστηκε και εφαρμόζεται από την κυβέρνηση;

Στο σύντομο αυτό άρθρο θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μερικές απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά.

Το πρώτο και βασικό «επίτευγμα» είναι οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης στο επίπεδο του 4%. Πράγματι οι ρυθμοί αυτοί την περίοδο 2005-07 ήταν αυτής της τάξης. Παρόμοιοι, όμως, ρυθμοί είχαν επιτευχθεί και την προηγούμενη ανάλογη περίοδο. Τόσο, όμως, οι ρυθμοί της προηγούμενης περιόδου όσο και της πρόσφατης οφείλονται σε σημαντικό ποσοστό στους πόρους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο επιχείρημα ότι οι ρυθμοί της προηγούμενης περιόδου οφείλονται και στα ολυμπιακά έργα (που είναι σωστό), η ίδια η κυβέρνηση δίνει την απάντηση για το τι αναπλήρωσε το τέλος των έργων αυτών. Πρόκειται για την πολύ μεγάλη απορρόφηση κοινοτικών πόρων στην πρόσφατη περίοδο. Η ανάπτυξη, όμως, την περίοδο αυτή οφείλεται και στην αυξημένη ιδιωτική κατανάλωση που στηρίζεται στον υπερδανεισμό των νοικοκυριών, για τους κινδύνους του οποίου συνεχώς προειδοποιεί ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος. Και οι μεν κοινοτικοί πόροι θα εισρέουν μέχρι το 2013, η αύξηση, όμως, της κατανάλωσης που στηρίζεται σε δανεισμό ίσως έχει φτάσει τα όρια της.

Το δεύτερο «επίτευγμα» είναι η μείωση του δημόσιου ελλείμματος από 7,3% το 2004 σε 2,7% το 2006 και ανάλογη μείωση του δημόσιου χρέους. Το πρώτο που πρέπει να παρατηρηθεί είναι ότι τα μικρότερα ποσοστά που αναφέρονται και για τα δύο οφείλονται σε ένα βαθμό στην αναθεώρηση (αύξηση) του ΑΕΠ κατά 9,6%. Δυστυχώς, όμως, όπως συνέβαινε και με όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις, η εμφανιζόμενη μείωση των μεγεθών αυτών δεν αποτυπώνει την πραγματικότητα διότι υπάρχουν χρέη του Δημοσίου τα οποία διογκώνονται και αν εξοφλούνταν θα διόγκωναν το δημόσιο έλλειμμα

ή αν δεν εξοφλούνταν και εγγράφονταν στο δημόσιο χρέος, θα το διόγκωναν. Τέτοια χρέη που το Δημόσιο θα έπρεπε να καταβάλει στους δικαιούχους είναι: τα χρέη των νοσοκομείων, τα οποία συνεχώς αυξάνονται, οι νομοθετημένες υποχρεώσεις προς τα ασφαλιστικά ταμεία (τις οποίες οι εργαζόμενοι δίκαια απαιτούν να καταβάλλονται), οι υποχρεώσεις του προς τις Νομαρχίες και τους Δήμους (στους οποίους έχουν μεταβιβαστεί αρμοδιότητες για τις οποίες, όμως, απαιτούνται πόροι και γι' αυτό οι Ο.Τ.Α. διαμαρτύρονται διότι δεν τους καταβάλλονται), τα συνεχώς διογκούμενα ελλείμματα των δημόσιων επιχειρήσεων κλπ. Εκτός, όμως, από αυτά υπάρχει και η ελληνική «βελτιωμένη και επαυξημένη έκδοση» της δημιουργικής λογιστικής, δηλαδή μεθοδεύσεις με τις οποίες αναβάλλεται για το μέλλον η πληρωμή η εκπλήρωση σημερινών υποχρεώσεων του Δημοσίου. Τη «λογιστική» αυτή την χρησιμοποιούσε η προηγούμενη κυβέρνηση, τη χρησιμοποιεί και η σημερινή με τις δικές της μεθοδεύσεις.

Το τρίτο «επίτευγμα» είναι η μείωση της ανεργίας και η αύξηση της απασχόλησης. Στη συζήτηση του Προϋπολογισμού τονίστηκε ότι ως απασχολούμενοι θεωρούνται εκείνοι οι οποίοι στο ερώτημα «αν εργάστηκαν έστω και μια ώρα την περασμένη εβδομάδα», απαντούν θετικά. Στο ερώτημα, όμως, «αν είναι εργαζόμενοι οι άνεργοι», εκείνοι που απαντούν ότι είναι άνεργοι είναι πολύ περισσότεροι. Αυτό, όμως, ισχύει και για τα προηγούμενα στοιχεία. Κατά συνέπεια η εμφανιζόμενη ως χαμηλότερη ανεργία οφείλεται σε άλλους λόγους. Ένας από αυτούς είναι ο νέος τρόπος «απασχόλησης», δηλαδή οι 8μηνες προσωρινές επιδοτούμενες ανασφάλιστες θέσεις εργασίας οι οποίες αυξάνονται και στις οποίες ο «απασχολούμενος» απολύεται μετά την πάροδο του 8μήνου. Ένας άλλος λόγος είναι η απόσυρση από την αγορά εργασίας των μακροχρόνια ανέργων, οι οποίοι συμπεριλαμβάνονταν στο ποσοστό ανεργίας. Υπάρχουν, φυσικά, και πολλοί νέοι οι οποίοι, έχοντας τη στήριξη της οικογένειας, δεν απαντούν ότι είναι άνεργοι.

Το τέταρτο «επίτευγμα» είναι η αύξηση των αποδοχών των εργαζομένων κατά 3,1% πάνω από τον πληθωρισμό. Παρ' όλο ότι οι εργαζόμενοι αμφισβητούν την εκτίμηση αυτή, υπάρχει πάντοτε το πρόβλημα του διαφορετικού πληθωρισμού ανάλογα με το τι προϊόντα και υπηρεσίες αγοράζουν οι χαμηλόμισθοι και τι οι υψηλόμισθοι, επειδή ο δείκτης τιμών καταναλωτή είναι ενιαίος για όλους. Σε άλλες χώρες, εκτός από το γενικό δείκτη, δημοσιεύονται και επιμέρους δείχτες ανάλογα με το ύψος των αποδοχών των εργαζομένων. Και είναι γεγονός ότι οι τιμές πολλών προϊόντων που αγοράζουν οι υψηλόμισθοι αυξάνονται με χαμηλούς ρυθμούς, μένουν σταθερές ή μειώνονται (π.χ. προϊόντα σύγχρονης τεχνολογίας), οι τιμές όμως των προϊόντων που αγοράζουν οι χαμηλόμισθοι, δηλαδή κυρίως των ειδών πρώτης ανάγκης, αυξάνονται συνεχώς (και ορισμένα από αυτά με

πολύ υψηλούς ρυθμούς, όπως τα τρόφιμα). Αν υπήρχαν τέτοιοι διαφοροποιημένοι δείχτες τιμών καταναλωτή και οι αυξήσεις τους συγκρίνονταν με τις ονομαστικές αυξήσεις των αποδοχών των αντίστοιχων κοινωνικών ομάδων είναι σαφές ότι η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των χαμηλόμισθων δεν είναι εκείνη που δείχνει η διαφημιζόμενη πραγματική αύξηση των αποδοχών τους, ενώ, αντίθετα, των υψηλόμισθων πολύ μεγαλύτερη. Με άλλα λόγια το χάσμα του βιοτικού επιπέδου ανάμεσα στις δύο ομάδες αυξάνεται.

Δυστυχώς ο χώρος του άρθρου δεν επιτρέπει μια αναλυτική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα που τέθηκε πιο πάνω. Αρκεί, όμως, να αναφέρουμε, ενδεικτικά ορισμένες αρνητικές πλευρές της εφαρμοζόμενης πολιτικής, όπως:

- Το ολοένα αυξανόμενο εμπορικό έλλειμμα (και όταν αφαιρεθούν τα καύσιμα), παρά τη διαφημιζόμενη αύξηση των εξαγωγών, γεγονός το οποίο δείχνει και αποδείχνει ότι τα παραγόμενα στην Ελλάδα προϊόντα είτε δεν επαρκούν, είτε είναι ακριβότερα είτε τέλος δεν υπάρχουν για τις ανάγκες των καταναλωτών. Δείχνει, όμως, και
- Την πολύ χαμηλή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, πρόβλημα το οποίο οφείλεται στη δομή της διαφημιζόμενης ανάπτυξης (διάθεση των περισσότερων κοινοτικών πόρων σε έργα που δεν αυξάνουν την παραγωγή και την παραγωγικότητα ούτε των δημόσιων ούτε των ιδιωτικών επιχειρήσεων).
- Την αδυναμία περιορισμού της παραοικονομίας και πάταξης της φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής η οποία, παρά την κυβερνητική ρητορεία, οφείλεται στην έλλειψη πραγματικής πολιτικής βούλησης τουλάχιστον για τον περιορισμό τους. Και τέλος
- Τη μεγαλύτερη αύξηση των κερδών και μείωση της φορολογίας τους σε σύγκριση με εκείνη των αποδοχών και των συντάξεων, με αποτέλεσμα την αύξηση της ήδη μεγάλης ανισοκατανομής του εισοδήματος και του πλούτου.

Οι παραπάνω συνέπειες των πράξεων και των παραλείψεων της κυβερνητικής οικονομικής και πολιτικής θα επιδεινωθούν το 2008 δεδομένου ότι, ανάμεσα στα άλλα:

- Ο πληθωρισμός θα αυξηθεί τόσο εξαιτίας της ανόδου της τιμής του πετρελαίου και των πρώτων υλών όσο και της αναποτελεσματικής πολιτικής πάταξης της κερδοσκοπίας. Δείγματα αυτής της τάσης εμφανίστηκαν ήδη από το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο. Η αύξηση αυτή σημαίνει ότι η αγοραστική δύναμη των μισθωτών και των συνταξιούχων θα μειωθεί διότι η αύξηση των αποδοχών και των συντάξεων που θα δοθεί δεν θα ξεπερνά ή θα είναι μικρότερη από το ύψος του πληθωρισμού.

- Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας θα επιβραδυνθεί όπως προβλέπουν οι διεθνείς οργανισμοί λόγω της αντίστοιχης μείωσης του ρυθμού ανάπτυξης των χωρών με τις οποίες έχει εμπορικές συναλλαγές η χώρα μας, γεγονός το οποίο θα έχει πολλαπλές δυσμενείς επιπτώσεις σε πολλά επίπεδα.
- Η ήδη προβληματική μεγάλη αύξηση των φορολογικών εσόδων που προβλέπεται στον προϋπολογισμό θα γίνει προβληματικότερη εξαιτίας των παραπάνω, αλλά και των γνωστών προβλημάτων του φορολογικού μηχανισμού σε συνδυασμό με τα νέα προβλήματα που θα παρουσιάσει ο λεγόμενος ενιαίος (σκανδαλωδώς ευνοϊκός για τους πλούσιους) φόρος κατοχής ακινήτων.

Εξαιτίας όλων των παραπάνω η εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2008 σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στην εισηγητική έκθεσή του και η επιβεβαίωση των προβλέψεων του θα παρουσιάσει πολλά προβλήματα που ίσως οδηγήσουν την κυβέρνηση από τη μια μεριά να αυξήσει το ΦΠΑ με τις γνωστές δυσμενείς επιπτώσεις του φόρου αυτού κύρια στα μεσαία και χαμηλά εισοδήματα και από την άλλη να καταφύγει στη γνωστή περικοπή των δημόσιων επενδύσεων με δυσμενείς επιπτώσεις στο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας και στην εκτέλεση έργων που έχουν ξεκινήσει και εκείνων που προγραμματίζονται.

«ΑΥΓΗ» 30.12.2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΙΝΕ ΠΙΟ ΔΙΚΟ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ ΤΗΣ ΝΔ

Πολλά λέγονται από την πλευρά της εκάστοτε κυβέρνησης για τις «φορολογικές ελαφρύνσεις», ιδιαίτερα στους μισθωτούς και συνταξιούχους, και για το ότι το φορολογικό μας σύστημα γίνεται ολοένα και κοινωνικά δικαιότερο. Και αυτή η κυβέρνηση διακηρύσσει τα ίδια, ενώ η αξιωματική αντιπολίτευση, όπως και η εκάστοτε αξιωματική αντιπολίτευση (μέσα στα πλαίσια του δικομματισμού) επικρίνει την κυβέρνηση για τα ακριβώς αντίθετα αποτελέσματα της φορολογικής πολιτικής που εφαρμόζει. Το ερώτημα είναι αν και κατά πόσο τα έργα τους, όταν το κάθε κόμμα βρίσκεται στην κυβέρνηση, ανταποκρίνονται σ' αυτά που ισχυρίζονται στο διάστημα μιας ορισμένης διάρκειας θητείας τους.

Για να συγκρίνουμε τα πεπραγμένα της σημερινής κυβέρνησης της ΝΔ με εκείνα της προκατόχου της του ΠΑΣΟΚ πρέπει να πάρουμε τα αποτελέσματα της φορολογικής τους πολιτικής για ίσα χρονικά διαστήματα. Το χρονικό διάστημα στο οποίο η σημερινή κυβέρνηση εφάρμοσε τη δική της πολιτική ήταν τα τρία έτη 2005, 2006 και 2007, δεδομένου ότι το 2004 δεν ψήφισε τροποποίηση του προϋπολογισμού που το ΠΑΣΟΚ ψήφισε για το έτος αυτό, αλλά εφάρμοσε τα όσα προβλέπονταν σ' αυτόν. Επομένως το αντίστοιχο τριετές χρονικό διάστημα με το οποίο μπορούμε να συγκρίνουμε την τριετία της ΝΔ 2005-2007 είναι η τριετία 2002, 2003 και 2004, στην οποία εφαρμόστηκε η φορολογική πολιτική του ΠΑΣΟΚ.

Για να αποφύγουμε την παράθεση στοιχείων για όλα αυτά τα έτη, παίρνουμε ως αφετηρία τα αποτελέσματα του έτους 2004 και τα συγκρίνουμε με εκείνα του 2001 (δηλαδή τα αποτελέσματα της τριετίας 2002-2004 του ΠΑΣΟΚ), σε σχέση με τα αποτελέσματα του 2007 σε σύγκριση με εκείνα του 2004 (δηλαδή τα αποτελέσματα της τριετίας 2005-2007 της ΝΔ).

Τα στοιχεία τα οποία θα συγκρίνουμε είναι οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι και ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) και ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων (ΦΕΝΠ) τα έτη 2001, 2004 και 2007. Τα στοιχεία αυτά δίνονται στο πρώτο μέρος του Πίνακα που ακολουθεί. Στην 1^η στήλη του δεύτερου μέρους του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία αύξηση το 2004 σε σχέση με το 2001, στη 2^η το 2007 σε σχέση με το 2004 και στην 3^η η συνολική αύξηση την εξαετία, δηλαδή το 2007 σε σχέση με το 2001. Στο τρίτο μέρος δίνεται το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι έμμεσοι φόροι στο

σύνολο έμμεσων+άμεσων φόρων (1^η γραμμή) και το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων στο σύνολο των φόρων φυσικών + νομικών προσώπων.

ΠΙΝΑΚΑΣ
Άμεσοι και έμμεσοι φόροι, φορος εισοδήματος
φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) και νομικών προσώπων
(ΦΕΝΠ) και ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ τα έτη 2001, 2004
και 2007

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	2001(εκτέλεση)	2004(εκτέλεση)	2007(εκτ.πραγμ.)
Άμεσοι φόροι	13.585	16.494	19.770
Έμμεσοι Φόροι	19.498	23.000	28.635
ΦΕΦΠ	6.156	7.785	10.120
ΦΕΝΠ	4.172	4.724	4.650
ΑΕΠ	147.467	185.225	229.600
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΑΥΞΗΣΕΙΣ			
% ΑΥΞΗΣΕΙΣ	2004)2001	2007)2004	2007)2001
Άμεσοι φόροι	21,4	19,9	45,5
Έμμεσοι Φόροι	18,0	24,5	46,9
ΦΕΦΠ	26,5	30,0	64,4
ΦΕΝΠ	13,2	-1,6	11,5
ΑΕΠ	25,6	24,0	55,7
ΣΧΕΣΕΙΣ			
	2001	2004	2007
Έμμεσων/Άμεσων	58,9	58,2	59,2
ΦΕΦΠ/ΕΦΝΠ	59,6	62,2	68,5

Από το δεύτερο μέρος του Πίνακα φαίνεται ότι στο τέλος της κάθε τριετίας όλοι οι φόροι αυξάνονται με εξαίρεση την τριετία της ΝΔ στην οποία ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων μειώθηκε. Αυτή είναι και η πιο χτυπητή διαφορά ανάμεσα στη φορολογική πολιτική της κυβέρνησης της ΝΔ και εκείνη της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Από το δεύτερο μέρος, όμως, του Πίνακα φαίνεται ότι υπάρχουν και άλλες διαφορές ανάμεσα στη φορολογική πολιτική των δύο κομμάτων εξουσίας. Οι διαφορές αυτές είναι:

- Η αύξηση των άμεσων φόρων την τριετία του ΠΑΣΟΚ ήταν μικρότερη από την αύξηση των έμμεσων φόρων, ενώ την τριετία της ΝΔ συνέβη το αντίθετο.
- Η αύξηση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων την τριετία της ΝΔ ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αύξησή του την τριετία του ΠΑΣΟΚ. Τέλος,
- Τόσο στη διάρκεια της τριετίας του ΠΑΣΟΚ όσο και στη διάρκεια της τριετίας της ΝΔ ο μόνος φόρος του οποίου η αύξηση ήταν μεγαλύτερη από την αύξηση του ΑΕΠ ήταν ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων και η διαφορά ανάμεσα στις δύο αυξήσεις ήταν μεγαλύτερη την τριετία της ΝΔ απ' ό,τι την τριετία του ΠΑΣΟΚ.

Αποτέλεσμα όλων αυτών των διαφορών, όπως φαίνεται από το τρίτο μέρος του Πίνακα, ήταν:

- Το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι έμμεσοι φόροι στο σύνολο των έμμεσων + άμεσων φόρων να μειωθεί κατά 0,7% στη διάρκεια της τριετίας του ΠΑΣΟΚ, ενώ στη διάρκεια της τριετίας της Ν.Δ. αυξήθηκε κατά 1,0%. Τόσο όμως στη διάρκεια της τριετίας του ΠΑΣΟΚ όσο και σ' εκείνη της ΝΔ οι έμμεσοι φόροι ξεπέρασαν το 58% του συνόλου έμμεσων + άμεσων φόρων και στην τριετία της ΝΔ πλησίασαν το 60% του συνόλου αυτού.
- Το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων στο σύνολο φόρου εισοδήματος φυσικών + νομικών προσώπων αυξήθηκε τόσο την τριετία του ΠΑΣΟΚ όσο και, πολύ περισσότερο, την τριετία της ΝΔ. Και στην περίπτωση, όμως, αυτή, το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο φόρος φυσικών προσώπων στο σύνολο του φόρου φυσικών + νομικών προσώπων με βάση την εκτέλεση του τελευταίου προϋπολογισμού του ΠΑΣΟΚ ήταν πάνω από το 60% και στο τέλος της τριετίας της ΝΔ πλησίασε το 70%.
Από τη σύντομη αυτή ανασκόπηση των σημαντικότερων στοιχείων του φαίνεται ότι, το φορολογικό μας σύστημα είναι κοινωνικά άδικο και στη διάρκεια της τριετίας της ΝΔ έγινε ακόμα πιο άδικο, δεδομένου ότι:
- Οι έμμεσοι φόροι ήταν περισσότεροι από τους άμεσους φόρους και η διαφορά αυτή θα ήταν μεγαλύτερη αν πατασσόταν η φοροδιαφυγή η οποία υπάρχει και στις δύο κατηγορίες φόρων, αλλά η μεγάλη απόκρυψη και μη απόδοση (δηλαδή η κλοπή) του Φ.Π.Α. από επιχειρήσεις είναι πολύ πιθανόν να ξεπερνά την απόκρυψη εισοδημάτων από φυσικά πρόσωπα.
- Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων το 2004 ήταν 1,5 φορά μεγαλύτερος από εκείνο των νομικών προσώπων και το 2005 ήταν υπερδιπλάσιος. Η ευνοϊκή μεταχείριση των επιχειρήσεων επί ΠΑΣΟΚ έγινε ακόμα πιο ευνοϊκή επί ΝΔ. Η εύνοια αυτή προκαλεί το κοινό αίσθημα όταν βλέπουμε τα υπερκέρδη, ιδιαίτερα των μεγάλων επιχειρήσεων το 2007.
- Το γεγονός ότι η αύξηση όλων των φόρων είναι μικρότερη από εκείνη του ΑΕΠ, με την εξαίρεση του φόρου φυσικών προσώπων, δείχνει (και αποδειχνει) ότι οι μισθωτοί και συνταξιούχοι, που συνεισφέρουν τα περισσότερα στο φόρο αυτό, αν φοροδιαφεύγουν, φοροδιαφεύγουν λιγότερο απ' ό,τι όλες οι άλλες κατηγορίες φορολογουμένων.
Τις βασικές αυτές αδικίες του φορολογικού μας συστήματος δεν τις θίγουν τα κόμματα εξουσίας διότι:
- Δεν θέλουν να συγκρουστούν με τους οικονομικά ισχυρούς εξαιτίας της γνωστής διαπλοκής τους με αυτούς, οι οποίοι, ουσιαστικά, υπαγορεύουν τις θελήσεις τους, τις οποίες εκτελούν οι εκάστοτε κυβερνήτες.

- Δεν πατάσσουν τη μεγάλη διαφθορά που υπάρχει στην κομματικοποιημένη δημόσια διοίκηση, η οποία λόγω της συναλλαγής που υπάρχει ανάμεσα σε επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα από τη μια μεριά και επίορκους δημόσιους υπαλλήλους από την άλλη, στερεί το Δημόσιο από τεράστια έσοδα.
- Δεν έχει προχωρήσει η πλήρης αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών για την πάταξη της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, και, τέλος
- Προτιμούν τις εύκολες λύσεις (όπως, π.χ., την αύξηση του Φ.Π.Α.) ιδιαίτερα όταν βλέπουν ότι οι στόχοι για τα έσοδα του προϋπολογισμού δεν φαίνεται να είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν.

Δεδομένου ότι δεν είναι ορατή η θέληση των δύο κομμάτων να αντιμετωπίσουν όλα τα παραπάνω, το φορολογικό μας σύστημα θα συνεχίσει να είναι κοινωνικά άδικο, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο να γίνει ακόμα πιο άδικο.

«ΑΥΓΗ» 27.1.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 27

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ 1998 - 2007

Ανακοινώθηκαν πρόσφατα τα αποτελέσματα της έρευνας εργατικού δυναμικού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ) για το Γ' τρίμηνο του 2007. Με βάση τα αποτελέσματα τόσο της έρευνας αυτής όσο και της αντίστοιχης έρευνας του Γ' τριμήνου του 1998, εξετάζουμε στο άρθρο αυτό την επίδραση της εισόδου μεταναστών και της υπογεννητικότητας στις αλλαγές στα συνολικά μεγέθη του εργατικού δυναμικού της χώρας στο διάστημα 1998-2007, δηλαδή για ένα διάστημα σχεδόν μιας 10ετίας.

Στις πέντε πρώτες γραμμές της 1^{ης} στήλης του πρώτου μέρους του Πίνακα 1 δίνονται σε χιλιάδες τα στοιχεία για τον πληθυσμό ηλικίας 15 ετών και άνω κατά κατάσταση απασχόλησης το Γ' τρίμηνο του 1998. Στη 2^η στήλη δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για το Γ' τρίμηνο του 2007. Στην 6^η γραμμή του πρώτου μέρους δίνεται το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό και στην 7^η το ποσοστό ανεργίας. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή των στοιχείων ή των ποσοστών του 2007 σε σχέση με εκείνα του 1998. Στο δεύτερο μέρος του Πίνακα δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για τις γυναίκες και στο τρίτο μέρος για τους άνδρες. Στο τέταρτο μέρος δίνεται το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στα στοιχεία των πέντε γραμμών του πρώτου μέρους του Πίνακα 1.

Από την 1^η γραμμή του πρώτου μέρους του Πίνακα 1 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι η αύξηση του πληθυσμού στο διάστημα 1998-2007 ήταν 519,9 χιλιάδες. Αν ληφθεί υπόψη ότι στο διάστημα 1983-1991 η υπεροχή των γεννήσεων έναντι των θανάτων ήταν συνολικά 173,9 (κατά τον αριθμό αυτό συνέβαλε η υπεροχή αυτή στην αύξηση του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω στο διάστημα που εξετάζουμε στο άρθρο αυτό), το υπόλοιπο της αύξησης του πληθυσμού (δηλαδή 346,0 χιλιάδες) οφείλεται στην καθαρή εισροή μεταναστών.

Όπως φαίνεται από τη 3^η στήλη του Πίνακα 1 το ποσοστό αύξησης του εργατικού δυναμικού (8,3%) είναι μεγαλύτερο από εκείνο του πληθυσμού (6,0%). Ένας από τους λόγους στους οποίους οφείλεται η διαφορά αυτή είναι η μεγάλη εισροή μεταναστών που προαναφέρθηκε, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων είναι ηλικίας 15 ετών και άνω, δεδομένου ότι οι περισσότεροι εισέρχονται στην Ελλάδα σε αναζήτηση εργασίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Πληθυσμός 15 ετών και άνω σε χιλιάδες κατά
κατάσταση απασχόλησης και φύλο το Γ'
τρίμηνο των ετών 1998 και 2007

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1998	2007	% Μεταβ.
ΣΥΝΟΛΟ			
Πληθυσμός	8.691,4	9.211,3	6,0
Εργατικό δυναμικό	4.549,8	4.926,8	8,3
Απασχολούμενοι	4.058,5	4.539,3	11,8
Άνεργοι	491,3	387,5	-21,1
Μη εργατ. Δυναμικό	4.141,6	4.284,5	3,5
% εργατ.δυναμ.	52,3	53,5	2,2
% ανεργίας	10,8	7,9	-27,2
ΓΥΝΑΙΚΕΣ			
Πληθυσμός	4.467,7	4.719,3	5,6
Εργατικό δυναμικό	1.778,3	2.007,5	12,9
Απασχολούμενοι	1.477,5	1.762,3	19,3
Άνεργοι	300,8	245,3	-18,5
Μη εργατ. Δυναμικό	2.689,4	2.711,8	0,8
% εργατ.δυναμ.	39,8	42,5	6,9
% ανεργίας	16,9	12,2	-27,8
ΑΝΑΡΕΣ			
Πληθυσμός	4.223,7	4.492,1	6,4
Εργατικό δυναμικό	2.771,5	2.919,3	5,3
Απασχολούμενοι	2.581,0	2.777,0	7,6
Άνεργοι	190,5	142,3	-25,3
Μη εργατ. Δυναμικό	1.452,2	1.572,8	8,3
% εργατ.δυναμ.	65,6	65,0	-1,0
% ανεργίας	6,9	4,9	-29,1
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ			
Πληθυσμός	51,40	51,23	-0,3
Εργατικό δυναμικό	39,09	40,75	4,3
Απασχολούμενοι	36,41	38,82	6,6
Άνεργοι	61,23	63,30	3,4
Μη εργατ. Δυναμικό	64,94	63,29	-2,5

Ακόμα μεγαλύτερο από το ποσοστό αύξησης του εργατικού δυναμικού είναι εκείνο της αύξησης των απασχολουμένων (κατά 11,8%) ή κατά 480,8 χιλιάδες. Ανάμεσα στους κύριους λόγους στους οποίους οφείλεται η αύξηση αυτή είναι:

- Η μεγάλη καθαρή εισροή μεταναστών-εργατών που προαναφέρθηκε. Αν υποθέσουμε ότι το μέσο ποσοστό ανεργίας τους στο διάστημα 1998-2007 ήταν 12%, συμπεραίνουμε ότι, κατά προσέγγιση, η συμβολή των μεταναστών στην αύξηση των απασχολουμένων ήταν 305,0 χιλιάδες.
- Η μείωση της ανεργίας κατά 21,1% όπως φαίνεται από την 3^η γραμμή του Πίνακα, δηλαδή κατά 103,8 χιλιάδες, με αποτέλεσμα το ποσοστό ανεργίας, όπως φαίνεται από την τελευταία γραμμή του πρώτου μέρους του Πίνακα 1, από 10,8% το 1998 σε 7,9% το 2007.
- Το υπόλοιπο της αύξησης της απασχόλησης οφείλεται στο ποσοστό αύξησης συμμετοχής του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό (από 52,3% το 1998 σε 53,5% το 2007).

Από τη σύγκριση του τρίτου με το δεύτερο μέρος του Πίνακα φαίνεται ότι:

- Το ποσοστό αύξησης του πληθυσμού των γυναικών είναι μικρότερο από εκείνο των ανδρών, παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες είναι μακροβιότερες από τους άνδρες. Η διαφορά οφείλεται στο γεγονός ότι στους μετανάστες οι άνδρες είναι περισσότεροι από τις γυναίκες.
- Σε αντίθεση με τα ποσοστά αύξησης του πληθυσμού, τόσο το ποσοστό αύξησης του εργατικού δυναμικού όσο και εκείνο των απασχολούμενων είναι μεγαλύτερο στις γυναίκες απ' ό,τι στους άνδρες, παρ' ό,τι η μείωση της ανεργίας είναι μικρότερη στις γυναίκες απ' ό,τι στους άνδρες. Η διαφορά οφείλεται στη διαφορά της μεταβολής του ποσοστού συμμετοχής του γυναικείου ποσοστού στο εργατικό δυναμικό από το αντίστοιχο ποσοστό του ανδρικού πληθυσμού.

Όπως αναφέραμε στην αρχή του άρθρου αυτού ένας σημαντικός δημογραφικός παράγοντας στην αύξηση του πληθυσμού, του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης είναι η συνεχιζόμενη καθαρή είσοδος μεταναστών στη χώρα μας. Ένας άλλος δημογραφικός παράγοντας –που, όμως, συμβάλει αρνητικά, δηλαδή στη μείωση, των βασικών μεγεθών των – είναι η μείωση του ελληνικού πληθυσμού των νεότερων ηλικιών που προέρχεται από την υπογεννητικότητα. Η μείωση αυτή άρχισε από το 1981 και συνεχίστηκε ολόκληρη τη δεκαετία του '90. Η επίδρασή αυτού του παράγοντα φαίνεται καθαρά στον Πίνακα 2 στον οποίο δίνονται τα στοιχεία για τις ομάδες ηλικιών 15-19 και 20-24 ετών

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Πληθυσμός 15-19 και 20-24 ετών σε χιλιάδες
κατά κατάσταση απασχόλησης το Γ'
τρίμηνο των ετών 1998 και 2007

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1998	2007	ΔΙΑΦΟΡΑ
15-19 ΕΤΩΝ			
Πληθυσμός	734,7	571,2	-163,5
Εργατικό δυναμικό	140,9	57,3	-83,6
Απασχολούμενοι	87,9	43,8	-44,1
Άνεργοι	53,0	13,5	-39,5
Μη εργατ. Δυναμικό	593,8	514,0	-79,8
% εργατ.δυναμ.	19,2	10,0	-9,1
% ανεργίας	37,6	23,6	-14,1
20-24 ΕΤΩΝ			
Πληθυσμός	734,4	596,9	-137,5
Εργατικό δυναμικό	465,6	308,9	-156,7
Απασχολούμενοι	336,1	241,4	-94,7
Άνεργοι	129,6	67,4	-62,2
Μη εργατ. Δυναμικό	268,7	288,1	19,4
% εργατ.δυναμ.	63,4	51,8	-11,6
% ανεργίας	27,8	21,8	-6,0

Κατά τους υπολογισμούς μας –που λόγω χώρου δεν μπορούν να αναλυθούν στο άρθρο αυτό– πάνω από το ένα τρίτο της μείωσης της ανεργίας που εμφανίζεται στον Πίνακα 1, δεν οφείλεται σε μέτρα οικονομικής πολιτικής αλλά στη μείωση του πληθυσμού των ομάδων ηλικιών 15-19 και 20-24 ετών.

«ΕΞΠΡΕΣ» 27.1.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28

ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1995-2005

Στις 12.2.08, όπως κάθε χρόνο, δόθηκαν στη δημοσιότητα από τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), τη Eurostat, τα στοιχεία για το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και το κατά κεφαλή ΑΕΠ τόσο σε Ευρώ όσο και σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) όλων των περιφερειών της Ε.Ε.

Φέτος τα στοιχεία ήταν για το έτος 2005 (πέρυσι τα αντίστοιχα στοιχεία για το 2004 δημοσιεύτηκαν στις 19.2.07). Σε ό,τι αφορά τη χώρα μας τα περυσινά στοιχεία δεν είχαν λάβει υπόψη την αναθεώρηση του ΑΕΠ ενώ τα φετινά την έχουν. Επιπλέον στην Τράπεζα δεδομένων της Eurostat υπάρχουν στοιχεία για τις περιφέρειες της χώρας μας με βάση την αναθεώρηση του ΑΕΠ από το 1995 μέχρι το 2005.

Με βάση τα στοιχεία αυτά στο πρώτο μέρος του άρθρου αυτού εξετάζουμε τις διαφορές που επέφερε η αναθεώρηση στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ των περιφερειών της χώρας για το έτος 2004 και στο δεύτερο τις μεταβολές που σημειώθηκαν στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ των περιφερειών της χώρας με βάση το αναθεωρημένο ΑΕΠ το 2005 σε σχέση με το 1995.

Ι. ΤΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΕΠ ΣΕ ΜΑΔ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 1 δίνουμε το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ των περιφερειών και του Συνόλου Χώρας με βάση τα πριν από την αναθεώρηση του ΑΕΠ στοιχεία και στη 2^η με βάση το αναθεωρημένο ΑΕΠ. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή που επέφερε η αναθεώρηση του ΑΕΠ. Τόσο τα στοιχεία πριν όσο και εκείνα μετά με το μέσο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ της Ε.Ε. των 27 =100.

Από τον Πίνακα 1 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι εξαιτίας της αναθεώρησης του ΑΕΠ το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ το 2004:

- Όλων των περιφερειών αυξήθηκε με εξαίρεση εκείνο των Ιόνιων Νησιών και του Νότιου Αιγαίου στις οποίες η αναθεώρηση επέφερε ελαφρά μείωση. Οι αυξήσεις κυμαίνονταν από 19,5% στη Δυτική Μακεδονία και 18,2% στη Στερεά Ελλάδα μέχρι 4,2% στην Κρήτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

**Κατά κεφαλή ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ)
των περιφερειών και του Συνόλου Χώρας το έτος 2004 πριν
και μετά την αναθεώρηση του ΑΕΠ (Ε.Ε.27=100)**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΠΡΙΝ ΑΝΑΘ.	ΜΕΤΑ ΑΝΑΘ.	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Ανατολική Μακ. & Θράκη	56,7	64,8	14,3
Κεντρική Μακεδονία	68,2	76,7	12,5
Δυτική Μακεδονία	62,7	74,9	19,5
Θεσσαλία	66,3	73,3	10,6
Ήπειρος	67,5	72,0	6,7
Ιόνια Νησιά	76,7	76,2	-0,7
Δυτική Μακεδονία	54,5	59,2	8,6
Στερεά Ελλάδα	86,1	101,8	18,2
Πελοπόννησος	69	78,9	14,3
Αττική	112,7	124,8	10,7
Βόρειο Αιγαίο	60,6	64,9	7,1
Νότιο Αιγαίο	101,9	100,1	-1,8
Κρήτη	80,5	83,9	4,2
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	84,8	93,9	10,7

- Εξαιτίας της μεγάλης διαφοράς στις μεταβολές που προαναφέρθηκαν η θέση σε ό,τι αφορά το ύψος του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ ανάμεσα στις 13 περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας βελτιώθηκε από τη 10^η πριν στην 8^η μετά την αναθεώρηση, της Στερεάς Ελλάδας από την 3^η στη 2^η, της Πελοποννήσου από την 6^η στην 5^η και της Κεντρικής Μακεδονίας από την 7^η στην 6^η. Αντίθετα η θέση της Ηπείρου χειροτέρευσε από την 8^η στη 10^η, των Ιόνιων Νησιών από την 5^η στην 7^η και του Νότιου Αιγαίου από τη 2^η στην 3^η.

**II. ΤΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΕΠ ΣΕ ΜΑΔ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟ
2005 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ 1995 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ ΑΕΠ**

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 2 δίνουμε το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ των περιφερειών και του Συνόλου Χώρας για το έτος 1995 και στη 2^η για το έτος 2007 με βάση το αναθεωρημένο ΑΕΠ. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή το 2005 σε σχέση με το 1995 με την Ε.Ε.27 = 100. Στις επόμενες τρεις στήλες δίνουμε τα ίδια στοιχεία με βάση το μέσο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ της Ε.Ε. των 15 παλαιών κρατών-μελών = 100 (δίνουμε και τα στοιχεία αυτά για να είναι σαφές με ποιο σύνολο των κρατών-μελών της Ε.Ε. συγκρίνουμε το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ της χώρας μας). Η σειρά των περιφερειών είναι με βάση το κατά κεφαλή ΑΕΠ του 2005. Στην προτελευταία γραμμή του Πίνακα δίνεται ένας δείκτης της ανισότητας του κατά κεφαλή ΑΕΠ των νομών (όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερη είναι η ανισότητα) και στην τελευταία γραμμή ένας δείκτης συνοχής (όσο μικρότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερη είναι η σύγκλιση των περιφερειών σε ό,τι αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατά κεφαλή ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ)
των περιφερειών και του Συνόλου Χώρας τα έτη 1995
και 2005 σε ΜΑΔ (Ε.Ε.27=100) και (Ε.Ε.15=100)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Ε.Ε.27=100			Ε.Ε.15=100		
	1995	2005	% ΜΕΤ.	1995	2005	% ΜΕΤ.
Αττική	91,0	131,1	44,1	78,5	116,3	48,2
Στερεά Ελλάδα	126,0	102,4	-18,7	108,7	90,9	-16,4
Νότιο Αιγαίο	91,1	94,4	3,6	78,6	83,8	6,6
Πελοπόννησος	75,9	84,4	11,2	65,5	74,9	14,4
Κρήτη	83,0	82,1	-1,1	71,6	72,8	1,7
Κεντρική Μακεδονία	81,9	77,9	-4,9	70,7	69,1	-2,2
Δυτική Μακεδονία	84,7	77,2	-8,9	73,1	68,5	-6,3
Ιόνια Νησιά	71,4	74,9	4,9	61,6	66,5	7,9
Θεσσαλία	74,4	73,8	-0,8	64,2	65,5	2,0
Ηπειρος	61,2	68,7	12,3	52,8	61,0	15,4
Βόρειο Αιγαίο	70,1	66,1	-5,7	60,5	58,7	-3,0
Ανατολική Μακ. & Θράκη	68,6	63,5	-7,4	59,2	56,3	-4,8
Δυτική Ελλάδα	70,0	59,1	-15,6	60,4	52,4	-13,2
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	84,3	96,4	14,4	72,7	85,5	17,6
Δείκτης ανισότητας	19,8	25,8	30,1			
Δείκτης συνοχής	14,6	27,4	87,6			

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι με βάση το αναθεωρημένο ΑΕΠ το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ το 2005 σε σχέση με το 1995:

- Αυξήθηκε σε 7 περιφέρειες και μειώθηκε σε 6. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην Αττική (48,2%) και η μικρότερη στην Κρήτη (1,7%). Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στη Στερεά Ελλάδα (-18,7%) και η μικρότερη στην Κεντρική Μακεδονία (-2,2%).
- Εξαιτίας της μεγάλης διαφοράς στις μεταβολές που προαναφέρθηκαν η θέση ανάμεσα στις 13 περιφέρειες σε ό,τι αφορά το ύψος του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ το 2005 σε σχέση με το 1995 βελτιώθηκε σε 4 (της Αττικής από την 3^η στην 1^η, της Ηπείρου από τη 13^η στη 10^η, της Πελοποννήσου από την 7^η στην 4^η και των Ιόνιων Νησιών από την 9^η στην 8^η). Η θέση 6 χειροτέρευσε (της Δυτικής Μακεδονίας από την 4^η στην 7^η, της Δυτικής Ελλάδας από 11^η στη 13^η, του Νότιου Αιγαίου από τη 2^η στην 3^η, της Θεσσαλίας από την 8^η στην 9^η, του Βόρειου Αιγαίου από τη 10^η στην 11^η και της Στερεάς Ελλάδας από την 1^η στη 2^η). Τέλος 3 παρέμεινε η ίδια (της Κρήτης στην 5^η της Κεντρικής Μακεδονίας στην 6^η και της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης στη 12^η).

Από την 4^η και 5^η στήλη του Πίνακα φαίνεται ότι η απόσταση που χωρίζει τη χώρα μας και τις περιφέρειές της σε ό,τι αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ από το μέσο όρο της Ε.Ε. των 15 παλαιών κρατών-μελών είναι πολύ μεγαλύτερη από εκείνη που τη χωρίζει από το μέσο όρο της Ε.Ε.27. Όταν, λοιπόν, αναφερόμαστε στη σύγκλιση θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε σε ποιο μέσο

βιοτικό επίπεδο επιθυμούμε να φτάσουμε, για να γνωρίζουμε πόσος χρόνος θα χρειαστεί γι' αυτήν.

Από την ανάλυση που έγινε στο άρθρο αυτό φάνηκε ότι αυξήθηκε η ανισότητα του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ των περιφερειών (βλέπε την προτελευταία γραμμή του Πίνακα) και μειώθηκε η συνοχή τους σε ό,τι αφορά κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ δεδομένου ότι ο δείκτης συνοχής αυξήθηκε (βλέπε την τελευταία γραμμή του Πίνακα). Είναι, κατά συνέπεια, σαφές ότι η όποια περιφερειακή πολιτική ασκήθηκε τη δεκαετία 1995-2005 αντί να βελτιώσει χειροτέρευσε τις ανισότητες στο κατά κεφαλή ΑΕΠ και αντί να συμβάλει στη σύγκλιση των περιφερειών σε ό,τι αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ αύξησε την απόκλισή τους. Η περιφερειακή πολιτική που θα εφαρμοστεί στη διάρκεια του Δ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) θα πρέπει, επομένως, να μη συνεχίσει την αποτυχημένη πολιτική του Γ' ΚΠΣ αλλά να αλλάξει τελείως προκειμένου στα τέλη του 2013 να επιτευχθεί μείωση των ανισοτήτων που προαναφέρθηκαν ανάμεσα στις περιφέρειες της χώρας.

«ΑΥΓΗ» 24.2.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29

ΜΥΘΟΣ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Στη χώρα μας γίνεται συχνά λόγος για το μεγάλο μέγεθος του κράτους, δηλαδή τη μεγάλη συμμετοχή του κράτους με την ευρύτερη έννοια, στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Πρόκειται για ένα μύθο που διατηρείται, σε ό,τι τουλάχιστον αφορά τη σύγκριση της Ελλάδας με τα άλλα κράτη-παλαιά μέλη της Ε.Ε. (Ε.Ε.15), όλο το διάστημα που η χώρα μας είναι μέλος της Ε.Ε. Στο άρθρο αυτό, με βάση τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε., η Eurostat στις 12.3.08, θα δείξουμε την έκταση που είχε ο μύθος αυτός τόσο το 1996 όσο και το 2006, εξετάζοντας πρώτα τις δαπάνες και στη συνέχεια τα έσοδα. Στο τέλος του άρθρου θα εξετάσουμε τη σύγκριση που περιορισμού του δημόσιου ελλείμματος στη χώρα μας σε σύγκριση με τα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 το 2006 σε σχέση με το 1996. Τα στοιχεία που θα χρησιμοποιήσουμε αφορούν τη γενική κυβέρνηση, η οποία περιλαμβάνει την κεντρική κυβέρνηση (βασικά τον κρατικό προϋπολογισμό), τους Ο.Τ.Α., τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους οργανισμούς κοινωνικής ωφέλειας.

Ι. ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 1 δίνονται οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ των κρατών-μελών της Ε.Ε.15 το έτος 1996 και στη 2^η το 2006. Στην 3^η στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή τους το 2006 σε σχέση με το 1996.

Από τον Πίνακα 1 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2006 σε σχέση με το 1996 μειώθηκαν σε 13 κράτη-μέλη και στην Ε.Ε.15 ως σύνολο και αυξήθηκαν σε 2 (την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο). Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στη Φινλανδία και η μικρότερη στη Γαλλία. Η μείωση στη χώρα μας ήταν περίπου στο μισό εκείνης στην Ε.Ε.15. Πρόκειται για μια τάση η οποία προκαλεί μεγάλες αντιδράσεις στους θιγόμενους πολίτες οι οποίοι βιώνουν τη σταδιακή μείωση του κοινωνικού κράτους. Αποτέλεσμα των διαφορών αυτών στις ποσοστιαίες μεταβολές ήταν να σημειωθούν ανακατατάξεις σε ό,τι αφορά τη σειρά των κρατών-μελών στο ύψος των δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η μεγαλύτερη βελτίωση θέσης σημειώθηκε

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Δαπάνες της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό
του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη
1996 και 2006

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	1996	2006	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Βέλγιο	52,3	48,5	-7,3
Δανία	59,3	51,7	-12,8
Γερμανία	49,3	45,4	-7,9
Ιρλανδία	39,1	34,2	-12,5
Ελλάδα	43,9	42,3	-3,6
Ισπανία	43,2	38,6	-10,6
Γαλλία	54,5	53,4	-2,0
Ιταλία	52,5	50,1	-4,6
Λουξεμβούργο	41,1	39,0	-5,1
Ολλανδία	49,4	46,1	-6,7
Αυστρία	55,4	49,3	-11,0
Πορτογαλία	44,1	46,4	5,2
Φινλανδία	60,0	48,9	-18,5
Σουηδία	64,1	54,3	-15,3
Ην. Βασίλειο	42,9	44,6	4,0
Ε.Ε.15	50,3	47,1	-6,4

στη Γαλλία (από την 5^η το 1996 στη 2^η το 2006) και η μεγαλύτερη χειροτέρευση στη Φινλανδία (από τη 2^η στο 1996 στην 6^η το 2006). Παρ' όλες, όμως, τις ανακατατάξεις τόσο το 1996 όσο και το 2006 την 1^η θέση κατείχε η Σουηδία και την τελευταία η Ιρλανδία.

Η Ελλάδα το 1996 κατείχε τη 11^η θέση και το 2006 τη 12^η, γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι το κράτος κάθε άλλο παρά μεγάλο ποσοστό του ΑΕΠ διαχειρίζεται (το 2006 το ποσοστό αυτό ήταν κατά 4,8 εκατοστιαίες μονάδες μικρότερο από το μέσο όρο της Ε.Ε.15).

II. ΤΑ ΕΣΟΔΑ

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 2 δίνονται τα έσοδα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ των κρατών-μελών της Ε.Ε.15 το έτος 1996 και στη 2^η το 2006. Στην 3^η στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή τους το 2006 σε σχέση με το 1996.

Από τον Πίνακα 2 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι τα έσοδα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2006 σε σχέση με το 1996 μειώθηκαν σε 8 κράτη-μέλη και στην Ε.Ε.15 ως σύνολο και αυξήθηκαν σε 7, ανάμεσα στα οποία και στην Ελλάδα. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο και η μεγαλύτερη μείωση στην Αυστρία. Αποτέλεσμα των διαφορών αυτών στις ποσοστιαίες μεταβολές αυτές ήταν να σημειωθούν ανακατατάξεις σε ό,τι αφορά τη σειρά των κρατών-μελών στο ύψος των εσόδων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η μεγαλύτερη βελτίωση θέσης σημειώθηκε

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Έσοδα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό
του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη
1996 και 2006

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	1996	2006	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Βέλγιο	48,4	48,7	0,6
Δανία	57,4	56,6	-1,4
Γερμανία	46,0	43,8	-4,8
Ιρλανδία	39,0	37,1	-4,9
Ελλάδα	37,3	39,5	5,9
Ισπανία	38,4	40,4	5,2
Γαλλία	50,4	50,8	0,8
Ιταλία	45,5	45,6	0,2
Λουξεμβούργο	42,3	39,7	-6,1
Ολλανδία	47,5	46,7	-1,7
Αυστρία	51,4	47,8	-7,0
Πορτογαλία	39,7	42,5	7,1
Φινλανδία	56,5	52,9	-6,4
Σουηδία	60,7	56,5	-6,9
Ην. Βασίλειο	38,6	41,9	8,5
Ε.Ε.15	46,1	45,5	-1,3

στο Ηνωμένο Βασίλειο (από την 13^η το 1996 στη 11^η το 2006 και στην Ισπανία από τη 14^η το 1996 στη 12^η το 2006) και η μεγαλύτερη χειροτέρευση στο Λουξεμβούργο (από τη 10^η θέση το 1996 στη 13^η το 2006). Την 1^η θέση το 1996 κατείχε η Σουηδία και το 2006 η Δανία.

Η Ελλάδα τόσο το 1996 όσο και το 2006 κατείχε τη 15^η και τελευταία θέση (το 2006 το ποσοστό της χώρας μας ήταν κατά 6 εκατοστιαίες μονάδες μικρότερο από το μέσο όρο της Ε.Ε.15). Η μεγάλη αυτή υστέρηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην τεράστια φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή.

III. ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ Ή ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ

Το δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα προκύπτει από την αφαίρεση των δαπανών από τα έσοδα (όλα ως ποσοστά της γενικής κυβέρνησης). Για τα κράτη-μέλη και την Ε.Ε.15 τα σχετικά στοιχεία (που προκύπτουν από τους Πίνακες 1 και 2) για τα έτη 1996 και 2006 δίνονται στον Πίνακα 3. Στην 3^η στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή μόνο στην περίπτωση που τα κράτη είχαν δημόσιο έλλειμμα και τα δύο έτη.

Από τον Πίνακα 3 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι ενώ το 1996 όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 είχαν δημόσιο έλλειμμα, το 2006 είχαν μόνο 8. Τα υπόλοιπα 7 κατόρθωσαν να μετατρέψουν το έλλειμμα σε πλεόνασμα.

Η Ελλάδα το 1996 κατείχε τη 2^η θέση στο δημόσιο έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ (την 1^η θέση κατείχε η Ιταλία και την τελευταία, με το μικρότερο δημόσιο έλλειμμα, το Λουξεμβούργο). Το 2006 η Ελλάδα κατείχε την 3^η θέση ανάμεσα στα κράτη που είχαν δημόσιο έλλειμμα (τις δύο πρώτες θέσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα ως ποσοστό
του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη
1996 και 2006

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	1996	2006	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Βέλγιο	-3,9	0,2	
Δανία	-1,9	4,9	
Γερμανία	-3,3	-1,6	-51,5
Ιρλανδία	-0,1	2,9	
Ελλάδα	-6,6	-2,8	-57,6
Ισπανία	-4,8	1,8	
Γαλλία	-4,1	-2,6	-36,6
Ιταλία	-7,0	-4,5	-35,7
Λουξεμβούργο	1,2	0,7	-41,7
Ολλανδία	-1,9	0,6	
Αυστρία	-4,0	-1,5	-62,5
Πορτογαλία	-4,4	-3,9	-11,4
Φινλανδία	-3,5	4,0	
Σουηδία	-3,4	2,2	
Ην. Βασίλειο	-4,3	-2,7	-37,2
Ε.Ε.15	-4,2	-1,6	-61,9

κατείχαν η Ιταλία και η Πορτογαλία) και φυσικά ήταν σε χειρότερη θέση από τα κράτη που είχαν δημόσιο πλεόνασμα. Κατά συνέπεια, παρά τη σημαντική πρόοδο που σημείωσε η προσπάθεια για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, η χώρα μας υστερεί και στην προσπάθεια αυτή δεδομένου ότι βρίσκεται ακόμη ανάμεσα στα κράτη μέλη που εξακολουθούν να έχουν δημόσιο έλλειμμα και μάλιστα κατέχει την 3^η θέση ανάμεσα σ' αυτά. Και η υστέρηση αυτή οφείλεται κυρίως στη μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή.

«ΕΞΠΡΕΣ» 20.4.08

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30

Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΧΕΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.15

Στο άρθρο αυτό, με βάση τα στοιχεία της Eurostat θα εξετάσουμε την ανεπάρκεια των φορολογικών εσόδων στη χώρα μας σε σύγκριση με τα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη 1996 και 2007 τόσο στους άμεσους φόρους (στο Μέρος Ι) όσο και στους έμμεσους φόρους (στο Μέρος ΙΙ). Στο Μέρος ΙΙΙ του άρθρου θα εξετάσουμε τη σχέση έμμεσων/άμεσων φόρων, δηλαδή τον κοινωνικά άδικο χαρακτήρα του φορολογικού μας συστήματος.

Πριν προχωρήσουμε θα θέλαμε να θυμίσουμε ότι τα όσα ακολουθούν αφορούν τη γενική κυβέρνηση, η οποία περιλαμβάνει την κεντρική κυβέρνηση (βασικά τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων), τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης. Όλα τα στοιχεία εκφράζονται ως ποσοστά του ΑΕΠ ώστε να είναι συγκρίσιμα ανάμεσα στα κράτη-μέλη.

Ι. ΦΟΡΟΙ ΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟ (ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ)

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 1 δίνουμε τους φόρους στο εισόδημα και στον πλούτο ως ποσοστό του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 το έτος 1996 και στη 2^η το 2007. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή τους το 2007 σε σχέση με το 1996.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Φόροι στο εισόδημα και στον πλούτο ως ποσοστό
του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη
1996 και 2007

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	1996	2007	% ΜΕΤΑΒ.
Βέλγιο	16,3	16,4	0,6
Δανία	30,7	29,6	-3,6
Γερμανία	11,2	11,2	0,0
Ιρλανδία	13,9	12,9	-7,2
Ελλάδα	6,4	8,0	25,0
Ισπανία	10,1	12,9	27,7
Γαλλία	8,6	11,5	33,7
Ιταλία	15,1	15,2	0,7
Λουξεμβούργο	15,8	13,3	-15,8
Ολλανδία	12,7	12,2	-3,9
Αυστρία	12,6	13,4	6,3
Πορτογαλία	9,1	9,8	7,7
Φινλανδία	18,9	17,6	-6,9
Σουηδία	20,6	19,0	-7,8
Ην. Βασίλειο	15,0	16,5	10,0
Ε.Ε.15	12,7	13,8	8,7

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι το 2007 σε σχέση με το 1996 οι φόροι στο εισόδημα και στον πλούτο ως ποσοστό του ΑΕΠ σε:

- 8 κράτη και στην Ε.Ε. 15 αυξήθηκαν. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στη Γαλλία και η μικρότερη στην Ιταλία. Στην Ελλάδα σημειώθηκε η τρίτη σε μέγεθος αύξησή τους.
- 1 κράτος(τη Γερμανία) παρέμειναν αμετάβλητοι, και σε
- 6 κράτη μειώθηκαν. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στο Λουξεμβούργο και η μικρότερη στη Δανία.

Παρά τις μεγάλες αυτές διαφορές στη μεταβολή των φόρων στο εισόδημα και στον πλούτο ως ποσοστού του ΑΕΠ, τις τρεις πρώτες θέσεις, με το υψηλότερο ποσοστό, τόσο το 1996 όσο και το 2007 κατείχαν, κατά σειρά, η Δανία, η Σουηδία και η Φινλανδία. Η Ελλάδα, τόσο το 1996 όσο και το 2007 κατείχε τη 15^η και τελευταία θέση με το χαμηλότερο ποσοστό.

II. ΦΟΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΑΣΜΟΙ (ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ)

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 2 δίνουμε τους φόρους στην παραγωγή και τους δασμούς ως ποσοστό του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 το έτος 1996 και στη 2^η το 2007. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή τους το 2007 σε σχέση με το 1996.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Φόροι στην παραγωγή και δασμοί ως ποσοστό του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη 1996 και 2007

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	1996	2007	% ΜΕΤΑΒ.
Βέλγιο	12,5	12,9	3,2
Δανία	17,2	17,7	2,9
Γερμανία	11,2	12,5	11,6
Ιρλανδία	13,5	13,5	0,0
Ελλάδα	12,5	12,1	-3,2
Ισπανία	10,0	11,8	18,0
Γαλλία	15,9	15,1	-5,0
Ιταλία	11,6	14,7	26,7
Λουξεμβούργο	11,1	12,6	13,5
Ολλανδία	11,1	12,7	14,4
Αυστρία	14,3	14,0	-2,1
Πορτογαλία	13,3	15,1	13,5
Φινλανδία	13,7	13,1	-4,4
Σουηδία	15,8	16,7	5,7
Ην. Βασίλειο	12,9	12,4	-3,9
Ε.Ε.15	12,7	13,5	6,3

Από τον Πίνακα 2 φαίνεται ότι το 2007 σε σχέση με το 1996 οι φόροι στην παραγωγή και οι δασμοί ως ποσοστό του ΑΕΠ σε:

- 9 κράτη και στην Ε.Ε. 15 αυξήθηκαν. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στη Γαλλία και η μικρότερη στην Δανία.

- 1 κράτος(την Ιρλανδία) παρέμειναν αμετάβλητοι, και σε
- 5 κράτη μειώθηκαν, ανάμεσα στα οποία ήταν και η Ελλάδα. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στη Γαλλία και η μικρότερη στην Αυστρία.

Παρά τις μεγάλες αυτές διαφορές στη μεταβολή των φόρων στην παραγωγή και των δασμών ως ποσοστού του ΑΕΠ, τις τρεις πρώτες θέσεις, με το υψηλότερο ποσοστό, τόσο το 1996 όσο και το 2007 κατείχαν, κατά σειρά, η Δανία, η Γαλλία και η Σουηδία με απλή εναλλαγή της Γαλλίας και της Σουηδίας στη 2^η και 3^η θέση, αντίστοιχα. Η Ελλάδα το 1996 κατείχε τη 10^η και το 2007 τη 14^η και προτελευταία θέση (δηλαδή με πολύ μικρό ποσοστό).

III. ΣΧΕΣΗ ΕΜΜΕΣΩΝ/ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Στον Πίνακα 3 δίνουμε τη σχέση έμμεσων/άμεσων φόρων, δηλαδή το ποσοστό που οι έμμεσοι φόροι αντιπροσωπεύουν στο σύνολο των έμμεσων + άμεσων φόρων. Στη 1^η στήλη του Πίνακα 3 δίνουμε τη σχέση αυτή το έτος 1996 και στη 2^η το 2007. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή της το 2007 σε σχέση με το 1996.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

**Σχέση φόρων στην παραγωγή και δασμών
προς φόρους στο εισόδημα και τον πλούτο στα
κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη 1996 και 2007**

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	1996	2007	% ΜΕΤΑΒ.
Βέλγιο	43,4	44,0	1,4
Δανία	35,9	37,4	4,2
Γερμανία	50,0	52,7	5,5
Ιρλανδία	49,3	51,1	3,8
Ελλάδα	66,1	60,2	-9,0
Ισπανία	49,8	47,8	-4,0
Γαλλία	64,9	56,8	-12,5
Ιταλία	43,4	49,2	13,2
Λουξεμβούργο	41,3	48,6	17,9
Ολλανδία	46,6	51,0	9,4
Αυστρία	53,2	51,1	-3,9
Πορτογαλία	59,4	60,6	2,1
Φινλανδία	42,0	42,7	1,5
Σουηδία	43,4	46,8	7,8
Ην. Βασίλειο	46,2	42,9	-7,2
Ε.Ε.15	50,0	49,5	-1,1

Από τον Πίνακα 3 φαίνεται ότι το 2007 σε σχέση με το 1996 η σχέση έμμεσων/άμεσων φόρων αυξήθηκε (δηλαδή η δομή της φορολογίας έγινε περισσότερο κοινωνικά άδικη) σε 10 κράτη-μέλη και στην Ε.Ε.15 ως σύνολο και μειώθηκε (δηλαδή έγινε λιγότερο κοινωνικά άδικη) σε 5, ανάμεσα στα οποία ήταν και η Ελλάδα. Παρά τις μεταβολές αυτές την τελευταία θέση, με

το λιγότερο κοινωνικά άδικο φορολογικό σύστημα, κατείχε η Δανία τόσο το 1996 όσο και το 2007. Η Ελλάδα κατείχε το 1996 την 1^η θέση (με το περισσότερο κοινωνικά άδικο φορολογικό σύστημα) και το 2007 τη 2^η (την 1^η θέση το έτος αυτό κατέλαβε η Πορτογαλία).

Από τη σύντομη αυτή ανάλυση φάνηκε ότι οι βασικές αδυναμίες του φορολογικού μας συστήματος είναι η χαμηλή απόδοση τόσο των άμεσων όσο και των έμμεσων φόρων. Το φορολογικό μας σύστημα, επιπλέον, εξακολουθεί να είναι το περισσότερο (μετά την Πορτογαλία) κοινωνικά άδικο ανάμεσα στα κράτη-μέλη της, δεδομένου ότι ακόμα και το 2007 τα 3/5 των φορολογικών εσόδων προέρχονται από τους έμμεσους φόρους, οι οποίοι επιβαρύνουν, όπως είναι γνωστό, κύρια τη μεγάλη πλειονότητα των πολιτών, και ιδιαίτερα εκείνους οι οποίοι βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας.

Ο αδύναμος και κοινωνικά άδικος χαρακτήρας του φορολογικού μας συστήματος οφείλεται, βασικά, στην πολύ χαμηλή απόδοση των άμεσων φόρων, η οποία, με τη σειρά της, οφείλεται στην εκτεταμένη παραοικονομία, φοροδιαφυγή και διαφθορά καθώς και στην έλλειψη πολιτικής βούλησης για μια αποτελεσματική αντιμετώπιση των νοσηρών αυτών φαινομένων, τα οποία, προκαλούν σοβαρά προβλήματα στην οικονομική και κοινωνική πολιτική και υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής ενός μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού της χώρας.

«ΕΞΠΡΕΣ» 15.6.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 31

ΠΑΓΓΛΙΑ ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚ

Κυκλοφόρησε πρόσφατα η έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2007. Στην έκθεση αυτή, όπως και σε όλες τις ετήσιες εκθέσεις των Διοικητών της Τράπεζας, δίνονται τα βασικά στοιχεία του Ισοζυγίου Πληρωμών της χώρας. Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία αυτά καθώς και τα αντίστοιχα στοιχεία της έκθεσης για το έτος 1981 του τότε Διοικητή της Τράπεζας, στην οποία περιέχονται στοιχεία και για το έτος 1980 (το τελευταίο πριν από την ένταξη της χώρας μας στην τότε ΕΟΚ), εξετάζουμε στο άρθρο τις μεταβολές στα βασικά στοιχεία του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών το 2007 σε σχέση με το 1980.

Τα στοιχεία για το 1980 είναι σε εκατομμύρια δολάρια και εκείνα του 2007 σε ευρώ. Για λόγους σύγκρισης μετατρέπουμε τα στοιχεία του 2007 σε δολάρια με μέση ισοτιμία ευρώ/δολαρίου το 2007 = 1,40. Ως ισοζύγιο υπηρεσιών το 1981 παίρνουμε το ισοζύγιο αδήλων.

Στην 1^η στήλη του πρώτου μέρους Πίνακα που ακολουθεί δίνονται τα στοιχεία για το έτος 2007 σε εκατ. ευρώ, στην 2^η για το ίδιο έτος σε εκατ. δολάρια και στην 3^η το 1980 σε εκατ. δολάρια. Στην 1^η γραμμή του δεύτερου μέρους του Πίνακα δίνεται το ποσοστό του συνόλου των εισαγωγών που καλύπτεται από το σύνολο των εξαγωγών, στη 2^η το ποσοστό των εισαγωγών χωρίς καύσιμα που καλύπτεται από τις εξαγωγές χωρίς καύσιμα και στην 3^η το ποσοστό του εμπορικού ελλείμματος που καλύπτεται από το πλεόνασμα των υπηρεσιών (αδήλων πόρων). Στην 3^η στήλη και των δύο τμημάτων του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή των στοιχείων της δεύτερης στήλης (του 2007 σε δολάρια) σε σχέση με την 3^η στήλη (του 1980 σε δολάρια επίσης).

Από την 3^η στήλη του Πίνακα (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι ο ρυθμός αύξησης το 2007 σε σχέση με το 1980:

- Του συνόλου των εισαγωγών και των εισαγωγών χωρίς καύσιμα ήταν υψηλότερος από εκείνο του συνόλου των εξαγωγών και των εξαγωγών χωρίς καύσιμα, αντίστοιχα ενώ, αντίθετα
- Των εισαγωγών καυσίμων ήταν πολύ χαμηλότερος από εκείνο των εξαγωγών καυσίμων, με αποτέλεσμα

ΠΙΝΑΚΑΣ

Στοιχεία του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών της Ελλάδας το έτος 1980 σε εκατ. δολάρια και το 2007 σε εκατ. ευρώ και σε εκατ. δολάρια

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΣΕ ΕΚΑΤ.€	ΣΕ ΕΚΑΤ. \$		
	2007	2007	1980	% ΜΕΤΑΒ.
Εισαγωγές	58.945	83.112	10.903	662,3
Καύσιμα	12.257	17.282	2.982	479,5
Χωρίς καύσιμα	46.688	65.830	7.921	731,1
Εξαγωγές	17.446	24.598	4.094	500,8
Καύσιμα	3.037	4.283	248	1624,1
Χωρίς καύσιμα	14.408	20.316	3.846	428,3
Εμπορικό έλλειμμα	-41.499	-58.514	-6.810	759,3
Έλλειμμα καυσίμων	-9.220	-13.000	-2.734	375,5
Έλλειμμα χωρίς καύσιμα	-32.280	-45.514	-4.076	1016,7
Εισπράξεις από υπηρεσίες	31.425	44.310	6.159	619,4
Πληρωμές για υπηρεσίες	14.701	20.729	1.566	1223,7
Πλεόνασμα ισοζυγίου υπηρεσιών	16.724	23.581	4.593	413,4
Ισοζύγιο αγαθών υπηρεσιών	-24.775,4	-34.933	-2.216,1	1476,3
ΣΧΕΣΕΙΣ				
Εξαγωγές ως %				
Εισαγωγών (σύνολο)		29,6	37,5	-21,2
Εξαγωγές ως %				
Εισαγωγών (χωρίς καύσιμα)		30,9	48,5	-36,4
% κάλυψης εμπορικού ελλείμματος από πλεόνασμα ισοζυγ.υπηρ.		40,3	67,5	-40,3

- Το εμπορικό έλλειμμα και το έλλειμμα χωρίς καύσιμα να αυξηθούν με υψηλότερους ρυθμούς από το ρυθμό αύξησης του ελλείμματος καυσίμων.

Από τους παραπάνω ρυθμούς αύξησης φαίνεται καθαρά ότι η εξάρτηση της χώρας μας από τις εισαγωγές αγαθών αυξήθηκε περισσότερο από την εξάρτηση της από εισαγωγές καυσίμων. Η αύξηση αυτή οφείλεται στη χαμηλή παραγωγικότητα τόσο της γεωργίας όσο και της μεταποίησης και την, εξαιτίας αυτής συνεχή μείωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Η επιδείνωση αυτή φαίνεται πιο καθαρά και έντονα από τις σχέσεις εξαγωγών/εισαγωγών στο δεύτερο μέρος του Πίνακα. Πιο συγκεκριμένα:

- Ενώ το 1980 το σύνολο των εξαγωγών κάλυπτε σχεδόν το 40% των εισαγωγών, το 2007 κάλυπτε λιγότερο από το 30%, και
- Ενώ το 1980 το σύνολο των εξαγωγών μας χωρίς καύσιμα κάλυπτε σχεδόν τις μισές εισαγωγές, το 2007 κάλυπτε λιγότερο από το ένα τρίτο.

Ένα μέρος του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου καλύπτεται από το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών (αδήλων πόρων το 1980). Δυστυχώς και στον τομέα των υπηρεσιών, πάλι εξαιτίας της μείωσης της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας, η κατάσταση χειροτέρευσε, δεδομένου ότι, όπως φαίνεται από τις τρεις τελευταίες γραμμές του πρώτου μέρους του Πίνακα ο ρυθμός αύξησης:

- Των πληρωμών για υπηρεσίες να είναι διπλάσιος από εκείνο των εισπράξεων από υπηρεσίες, και
- Του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών (αδήλων) να είναι μικρότερος από το ρυθμό αύξησης του εμπορικού ελλείμματος.

Οι παραπάνω διαφορές είχαν ως αποτέλεσμα ενώ το 1980 το πλεόνασμα των αδήλων πόρων κάλυπτε πάνω από τα δύο τρίτα του εμπορικού ελλείμματος, το 2007 το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών κάλυπτε μόλις το 40% (βλέπε τελευταία γραμμή του δεύτερου μέρους του Πίνακα).

Παρά, επομένως, τους υψηλούς ρυθμούς αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) της χώρας μας και τη σύγκλιση του κατά κεφαλή ΑΕΠ της σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΜΑΔ) προς το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 κρατών-παιδιών μελών (χωρίς, όμως, ακόμα να τον φτάσει), η χώρα μας δεν αξιοποίησε τις μεγάλες εισροές πόρων από τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα και τα τρία Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης για να εκσυγχρονίσει τόσο τη γεωργία όσο και τη μεταποίηση με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της συμμετοχής της πρώτης και τη μείωση της συμμετοχής της δεύτερης στο ΑΕΠ.

Σε ό,τι αφορά τον τομέα των υπηρεσιών, και ειδικότερα τον τουρισμό, παρά την αύξηση των αφίξεων στη χώρα μας, η ποιότητά του δεν είναι υψηλή και η ανταγωνιστικότητά του χαμηλή, με αποτέλεσμα τα έσοδα από αυτόν να μην είναι υψηλά, γεγονός που έχει συμβάλει στη μείωση της κάλυψης του εμπορικού ελλείμματος από το πλεόνασμα των υπηρεσιών.

Όλα τα παραπάνω δείχνουν και αποδείχνουν ότι το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε μετά την ένταξη της χώρας μας στην, τότε, ΕΟΚ (και, δυστυχώς, ακολουθείται και σήμερα), συνετέλεσε στο να επιδεινωθεί αντί να βελτιωθεί η θέση της χώρας μας σε ό,τι αφορά το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών και όπως δείχνουν τα στοιχεία για τους πρώτους μήνες του 2008 η κατάσταση αυτή μάλλον χειροτερεύει.

Είναι, κατά συνέπεια, επείγουσα ανάγκη να υπάρξει ριζική αλλαγή του μοντέλου ανάπτυξης που εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα προκειμένου να αποφευχθεί η ακόμα μεγαλύτερη επιδείνωση της θέσης της χώρας μας διεθνώς. Μια τελευταία, ίσως, ευκαιρία για την αλλαγή αυτή είναι η χρησιμοποίηση των πόρων του Δ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΕΣΠΑ).

Οι κοινοτικοί και οι αναγκαίοι εθνικοί πόροι στο διάστημα από σήμερα μέχρι το 2013 θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν κατά κύριο για ενίσχυση των υπαρχουσών και τη δημιουργία νέων διεθνώς ανταγωνιστικών παραγωγικών μονάδων στους τομείς της γεωργίας, της μεταποίησης και των υπηρεσιών προκειμένου να αυξηθούν οι εξαγωγές μας με ρυθμούς πολύ μεγαλύτερους από τους ρυθμούς αύξησης των εισαγωγών και να μειωθεί η εξάρτηση της χώρας μας από τις εισαγωγές. Η επιτυχής λειτουργία των μονάδων αυτών,

επιπλέον, με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, θα συμβάλει και στη μείωση της μεγάλης ανεργίας που υπάρχει στη χώρα μας.

Θα πρέπει, κλείνοντας το άρθρο αυτό, να σημειώσουμε ότι ανάγκη για μια ριζική αλλαγή της ακολουθούμενης οικονομικής πολιτικής έχει γίνει ακόμα πιο επιτακτική και επιβεβλημένη εξαιτίας της εκρηκτικής αύξησης της τιμής των καυσίμων και των τροφίμων.

«ΕΞΠΡΕΣ» 29.6.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 32

ΥΠΕΡΔΙΠΛΑΣΙΑ Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΜΙΣΘΩΤΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥΣ

Στο άρθρο αυτό, με βάση τα πρόσφατα δοθέντα στοιχεία για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) του οικονομικού έτους 2007 (εισοδήματα του 2006, έτους στο οποίο εφαρμόστηκε η φορολογική πολιτική της ΝΔ) θα εξετάσουμε τη μεταβολή σε σχέση με τα εισοδήματα του έτους 2004 (το τελευταίο έτος στο οποίο εφαρμόστηκε η πολιτική του ΠΑΣΟΚ) του αριθμού των φορολογικών δηλώσεων, του δηλωθέντος εισοδήματος και του συνολικού φόρου και την αύξηση του κατά φορολογική δήλωση δηλωθέντος εισοδήματος σε σύγκριση με την αύξηση του κατά φορολογική δήλωση συνολικού φόρου κατά επάγγελμα των φορολογουμένων.

Στην 1^η στήλη του πρώτου μέρους του Πίνακα 1 δίνεται ο αριθμός των φορολογικών δηλώσεων κατά επάγγελμα των φορολογουμένων το 2004 και στη 2^η στήλη το 2006. Στην 3^η στήλη του Πίνακα δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή το 2006 σε σχέση με το 2004. Στην τελευταία γραμμή δίνεται ο αριθμός των φορολογικών δηλώσεων για τους μισθωτούς και συνταξιούχους μαζί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Αριθμός φορολογικών δηλώσεων κατά επάγγελμα των φορολογουμένων τα έτη 2004 και 2006

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ		
	2004	2006	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Εισοδηματίες	663.004	577.052	-13,0
Ε.Β.Β.Ε.	675.219	693.554	2,7
Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι	411.340	397.259	-3,4
Μισθωτοί	1.960.678	2.002.475	2,1
Ελεύθεροι επαγγελματίες	331.915	344.427	3,8
Συνταξιούχοι	1.465.741	1.515.660	3,4
ΣΥΝΟΛΟ	5.507.897	5.530.427	0,4
Μισθωτοί & Συνταξιούχοι	3.426.419	3.518.135	2,7

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι το 2006 σε σχέση με το 2004 ο αριθμός των φορολογικών δηλώσεων των εισοδηματιών μειώθηκε σημαντικά και λιγότερο των γεωργών και κτηνοτρόφων και αυξήθηκε στις υπόλοιπες ομάδες

επαγγελματιών. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στους ελεύθερους επαγγελματίες και ακολουθούν οι συνταξιούχοι.

Στην 1^η στήλη του πρώτου μέρους του Πίνακα 2 δίνεται το δηλωθέν εισόδημα σε χιλιάδες ευρώ κατά επάγγελμα των φορολογουμένων το έτος 2004 και στη 2^η στήλη το 2006. Στην 3^η στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή του το 2006 σε σχέση με το 2004. Στις επόμενες τρεις στήλες δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για το συνολικό φόρο σε χιλιάδες ευρώ. Στην τελευταία γραμμή του Πίνακα δίνονται τα στοιχεία για τους μισθωτούς και συνταξιούχους μαζί. Στο δεύτερο μέρος του Πίνακα 2 δίνονται οι ποσοστιαίες κατανομές του δηλωθέντος εισοδήματος και του συνολικού φόρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Δηλωθέν εισόδημα και συνολικός φόρος σε χιλιάδες ευρώ κατά επάγγελμα των φορολογουμένων τα έτη 2004 και 2006

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ		ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	
	2004	2006	2004	2006
Εισοδηματίες	2.984.744	3.270.399	427.697	487.714
E.B.B.E.	12.287.399	13.744.181	1.306.231	1.512.566
Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι	3.683.571	4.036.618	207.622	262.199
Μισθωτοί	30.778.810	34.386.569	2.585.556	3.108.796
Ελεύθεροι επαγγελματίες	8.114.795	9.417.354	1.185.151	1.470.159
Συνταξιούχοι	17.878.394	21.150.670	1.020.915	1.476.898
ΣΥΝΟΛΟ	75.727.713	86.005.790	6.733.171	8.318.332
Μισθωτοί & Συνταξιούχοι	48.657.204	55.537.239	3.606.471	4.585.694
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ				
Εισοδηματίες	3,9	3,8	6,4	5,9
E.B.B.E.	16,2	16,0	19,4	18,2
Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι	4,9	4,7	3,1	3,2
Μισθωτοί	40,6	40,0	38,4	37,4
Ελεύθεροι επαγγελματίες	10,7	10,9	17,6	17,7
Συνταξιούχοι	23,6	24,6	15,2	17,8
ΣΥΝΟΛΟ	100,0	100,0	100,0	100,0
Μισθωτοί & Συνταξιούχοι	64,3	64,6	53,6	55,1

Από το δεύτερο μέρος του Πίνακα 2 φαίνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο:

- Του δηλωθέντος εισοδήματος μειώθηκε στους εισοδηματίες, στους Εμπόρους-Βιομήχανους-Βιοτέχνες-Επαγγελματίες (E.B.B.E.), στους γεωργούς & κτηνοτρόφους και στους μισθωτούς και αυξήθηκε ελάχιστα στους ελεύθερους επαγγελματίες και σημαντικά στους συνταξιούχους.
- Του συνολικού φόρου μειώθηκε στους εισοδηματίες, στους E.B.B.E. και στους μισθωτούς και αυξήθηκε ελάχιστα στους γεωργούς και κτηνοτρόφους και ελεύθερους επαγγελματίες και σημαντικά στους συνταξιούχους.

Η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των συνταξιούχων τόσο στο δηλωθέν εισόδημα όσο και στο συνολικό φόρο υπεραντιστάθμισε τη μικρή μείωση του αντίστοιχου ποσοστού στους μισθωτούς, με αποτέλεσμα –όπως

φαίνεται από την τελευταία γραμμή του δεύτερου μέρους του Πίνακα 2– να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής των μισθωτών και συνταξιούχων μαζί:

- Στο δηλωθέν εισόδημα από 64,3% το 2004 σε 64,6% το 2006, και
- Στο συνολικό φόρο από 53,6% σε 55,1%.

Στην 1^η στήλη του Πίνακα 3 δίνεται το κατά φορολογική δήλωση (Κ.Φ.Δ.) δηλωθέν εισόδημα σε ευρώ κατά επάγγελμα των φορολογουμένων το έτος 2004 και στη 2^η στήλη το 2006. Στην 3^η στήλη δίνεται η ποσοστιαία μεταβολή του το 2006 σε σχέση με το 2004. Στις επόμενες τρεις στήλες δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για τον Κ.Φ.Δ. συνολικό φόρο σε ευρώ. Στην τελευταία γραμμή του Πίνακα δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για τους μισθωτούς και συνταξιούχους μαζί. Τα στοιχεία του Πίνακα 3 προκύπτουν από τη διαίρεση των στοιχείων του Πίνακα 2 με τα στοιχεία του Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Κατά φορολογική δήλωση (Κ.Φ.Δ.) δηλωθέν εισόδημα και Κ.Φ.Δ. συνολικός φόρος σε ευρώ κατά επάγγελμα των φορολογουμένων τα έτη 2004 και 2006

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ	ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΕ ΕΥΡΩ			ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ		
	2004	2006	% ΜΕΤ.	2004	2006	% ΜΕΤ.
Εισοδηματίες	4.502	5.667	25,9	645	845	31,0
Ε.Β.Β.Ε.	18.198	19.817	8,9	1.935	2.181	12,7
Γεωργοί-Κτηνοτρόφοι	8.955	10.161	13,5	505	660	30,8
Μισθωτοί	15.698	17.172	9,4	1.319	1.552	17,7
Ελεύθεροι επαγγελματίες	24.448	27.342	11,8	3.571	4.268	19,5
Συνταξιούχοι	12.198	13.955	14,4	697	974	39,9
ΣΥΝΟΛΟ	13.749	15.551	13,1	1.222	1.504	23,0
Μισθωτοί & Συνταξιούχοι	14.201	15.786	11,2	1.053	1.303	23,8

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι η μεγαλύτερη αύξηση του Κ.Φ.Δ.:

- Δηλωθέντος εισοδήματος σημειώθηκε στους εισοδηματίες και ακολουθούν οι συνταξιούχοι και η μικρότερη στους Ε.Β.Β.Ε. Ένα σημαντικό μέρος της αύξησης στους εισοδηματίες οφείλεται στη μείωση του αριθμού τους.
- Συνολικού φόρου σημειώθηκε στους συνταξιούχους και ακολουθούν οι εισοδηματίες και η μικρότερη στους Ε.Β.Β.Ε.

Από τη σύγκριση της 6^{ης} με την 3^η στήλη του Πίνακα 3 φαίνεται ότι η αύξηση το 2006 σε σχέση με το 2004 του Κ.Φ.Δ. συνολικού φόρου σε σχέση με την αύξηση του Κ.Φ.Δ. δηλωθέντος εισοδήματος ήταν:

- Λιγότερο από διπλάσια στο σύνολο των φορολογουμένων, στους εισοδηματίες, στους (Ε.Β.Β.Ε.), στους μισθωτούς και στους ελεύθερους επαγγελματίες, και
- Υπερδιπλάσια στους συνταξιούχους, στους γεωργούς-κτηνοτρόφους και στους μισθωτούς & συνταξιούχους μαζί.

Από την ανάλυση που έγινε στο άρθρο αυτό φάνηκε ότι στο σύντομο διάστημα των δύο ετών (2004-2006) η εφαρμογή της φορολογικής πολιτικής

της κυβέρνησης της ΝΔ σε σύγκριση με τη φορολογική πολιτική της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί:

- Ο φόρος που καταβάλλουν όλες οι ομάδες επαγγελματιών περισσότερο από την αύξηση του δηλωθέντος εισοδήματος και αυτή η διαφορά ήταν ιδιαίτερα έντονη στους συνταξιούχους (σ' αυτούς η αύξηση του φόρου ήταν 2,5 φορές μεγαλύτερη από την αύξηση του δηλωθέντος εισοδήματος), και
- Το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η συμμετοχή των μισθωτών και συνταξιούχων μαζί τόσο στο δηλωθέν εισόδημα όσο και στο συνολικό φόρο.

Είναι, κατά συνέπεια, σαφές ότι η κοινωνικά άδικη εις βάρος των μισθωτών και συνταξιούχων φορολογική πολιτική για τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων που εφάρμοσαν οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ έγινε περισσότερο κοινωνικά άδικη με τη φορολογική πολιτική που εφάρμοσε η ΝΔ.

«ΑΥΓΗ» 31.8.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33

ΚΑΤΑΦΩΡΗ ΑΔΙΚΙΑ Η ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΕΠΙΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΜΕ 10%

Καταθέτοντας τον προϋπολογισμό του 2008 πέρυσι το Νοέμβριο ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών υποστήριξε ότι η μεγάλη αύξηση των φορολογικών εσόδων που προέβλεπε ο προϋπολογισμός θα προερχόταν κατά ένα μεγάλο ποσοστό από την πάταξη της φοροδιαφυγής. Μετά την πάροδο 8μηνου εκτέλεσης του προϋπολογισμού αυτού διαπιστώθηκε μεγάλη υστέρηση των εσόδων και κίνδυνος το δημόσιο έλλειμμα να ξεπεράσει το 3% του ΑΕΠ και να ξαναμπεί η χώρα υπό επιτήρηση από την Ε.Ε. Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αυτό κατατέθηκε στη Βουλή ένα «εισπρακτικό», όπως ορθά χαρακτηρίστηκε, νομοσχέδιο που περιλαμβάνει, ανάμεσα στα άλλα, και την κατάργηση του αφορολογήτου 10.500 ευρώ σε επαγγελματίες με το δικαιολογητικό ότι ένας μεγάλο ποσοστό της κατηγορίας αυτής των φορολογουμένων με υψηλό πραγματικό εισόδημα, δηλώνει εισόδημα κάτω από το αφορολόγητο και δεν πληρώνει καθόλου φόρο.

Θα ήθελα πρώτα από όλα να υπενθυμίσω ότι σε πολλά άρθρα μου έχω αναφερθεί στη μεγάλη φοροδιαφυγή που γίνεται στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων. Ανάμεσα σ' αυτούς που φοροδιαφεύγουν είναι, αναμφισβήτητα, και πάρα πολλοί επαγγελματίες. Φυσικά δεν είναι όλοι και δεν είναι οι μόνοι. Το ίδιο ισχύει, π.χ., για τους εισοδηματίες. Πολύ, όμως, μεγαλύτερη φοροδιαφυγή –όπως συνεχώς διαπιστώνουν οι έλεγχοι που γίνονται δειγματοληπτικά– υπάρχει στις μεγάλες επιχειρήσεις και δυστυχώς πολλές από αυτές, με την περαίωση που αποφασίστηκε, θα διατηρήσουν τα όσα απέσπασαν με τη φοροδιαφυγή που έχουν κάνει επί πολλά χρόνια πληρώνοντας ένα ασήμαντο ποσό. Και, φυσικά, τόσο αυτές όσο και πολλές άλλες θα εξακολουθήσουν να φοροδιαφεύγουν.

Μετά από τις παρατηρήσεις αυτές έρχομαι στο θέμα της κατάργησης του αφορολογήτου των 10.500 ευρώ και την επιβολή φόρου 10% σε όλους τους επαγγελματίες που δηλώνουν εισόδημα κάτω από το όριο αυτό με ταυτόχρονη αύξηση του φόρου όσων δηλώνουν πάνω από το όριο, λόγω της κατάργησής του. Στο άρθρο αυτό θα περιοριστώ μόνο σε όσους δηλώνουν εισόδημα κάτω από 10.500 ευρώ και οι οποίοι θα κληθούν να πληρώσουν φόρο 10% στο εισόδημα που δηλώνουν. Σ' αυτή την κατηγορία των φορολογουμένων θα πρέπει να διακρίνουμε δύο πολύ διαφορετικές ομάδες.

Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει πολλούς επαγγελματίες οι οποίοι, όπως προανέφερα, έχουν πραγματικό εισόδημα υψηλότερο ή πολύ υψηλότερο του αφορολογήτου ορίου των 10.500 ευρώ. Με την επιβολή σ' αυτούς φόρου 10% στο χαμηλό εισόδημα που δηλώνουν το κράτος θα εισπράξει βέβαια τον αναλογούντα φόρο. Για το υπόλοιπο, όμως, εισόδημα που δεν δηλώνουν οι φορολογούμενοι της ομάδας αυτής (δηλαδή το πραγματικό μείον το δηλούμενο) θα εξακολουθήσουν να φοροδιαφεύγουν εκτός και αν τους γίνει ένας αποτελεσματικός έλεγχος που θα διαπιστώσει ποιο είναι το πραγματικό τους εισόδημα (τέτοιοι έλεγχοι, αν γίνονται καν, είναι ελάχιστοι). Κατά συνέπεια οι μεγάλοι φοροφυγάδες της κατηγορίας αυτής θα γλιτώσουν πληρώνοντας ελάχιστα και ίσως σ' αυτούς προστεθούν και άλλοι.

Έρχομαι τώρα στη δεύτερη ομάδα των επαγγελματιών εκείνων που το πραγματικό εισόδημα που δηλώνουν είναι κάτω ή ίσο με το αφορολόγητο όριο. Αναφέρομαι σε μικροεπαγγελματίες οι οποίοι εργάζονται μόνοι τους, έχουν ένα πολύ μικρό κατάστημα λίγων τετραγωνικών μέτρων ή έχουν επαγγελματική στέγη το σπίτι τους, είναι ασφαλισμένοι στο ΤΕΒΕ και καταβάλουν τις υψηλές εισφορές τους στο ταμείο αυτό με αποτέλεσμα αυτό που πραγματικά τους μένει καθαρό μετά την αφαίρεση των εισφορών αυτών και των άλλων εξόδων λειτουργίας του καταστήματός τους (ενοίκιο, αν νοικιάζεται ο χώρος, ΔΕΗ, τηλέφωνο κλπ), το πραγματικό εισόδημα που τους μένει είναι πραγματικά κάτω από 10.500 ευρώ. Είναι σαφές ότι τα προβλήματα, κυριολεκτικά επιβίωσης, που αντιμετωπίζουν οι μικροεπαγγελματίες αυτοί θα επιδεινωθούν δραματικά με την αφαίμαξη του 10% του πολύ χαμηλού πραγματικού τους εισοδήματος, προβλήματα που τα έχει καταστήσει ακόμα πιο δύσκολα ο υψηλός πληθωρισμός των ειδών πρώτης ανάγκης που χρειάζονται για να συντηρηθούν.

Το νομοσχέδιο που ήδη συζητείται στη Βουλή δεν κάνει καμιά διάκριση ανάμεσα σ' αυτές τις δύο ομάδες επαγγελματιών. Στη συζήτηση, όμως, του νομοσχεδίου στην αρμόδια διαρκή επιτροπή της Βουλής ο Υπουργός δήλωσε στις 2.9.08 ότι η κατάργηση του αφορολογήτου δεν θα ισχύσει για όσους προσφέρουν υπηρεσίες με «μπλοκάκι» αποδείξεων καθώς και για όσους έχουν τρία ή περισσότερα παιδιά. Πιστεύω ότι το ίδιο θα πρέπει να ισχύσει και για τους μικροεπαγγελματίες που δηλώνουν πραγματικό εισόδημα κάτω από 10.500 ευρώ. Και αυτό μπορεί να γίνει, αν όχι στη διαρκή επιτροπή, οπωσδήποτε στην Ολομέλεια της Βουλής.

Το ερώτημα που γεννιέται είναι πως θα διαπιστωθεί ποιοι ανήκουν στην ομάδα αυτή των μικροεπαγγελματιών. Ένας τρόπος που θα μπορούσε να γίνει αυτό είναι με την προσθήκη 3 ερωτημάτων στο σχετικό έντυπο της φορολογικής δήλωσης, που θα συμπληρώσουν οι φορολογούμενοι επαγγελματίες και που θα αφορούν:

- (α) Το αν έχουν ή όχι υπαλλήλους (και αν έχουν, το μισθό που τους καταβάλουν).
- (β) Τον επαγγελματικό τους χώρο στην περίπτωση που δεν είναι το σπίτι τους (πόσα τετραγωνικά είναι, αν είναι ιδιόκτητος ή τι ενοίκιο καταβάλουν αν ενοικιάζεται).
- (γ) Τα ποσά που καταβάλουν για τη ΔΕΗ και το επαγγελματικό σταθερό ή/και κινητό τους τηλέφωνο.

Με βάση τις απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά μπορεί εύκολα να αποφασιστεί αν οι φορολογούμενοι ανήκουν στην ομάδα των μικροεπαγγελματιών. Για όσους θα διαπιστωθεί ότι ανήκουν σ' αυτήν την ομάδα η κατάργηση του αφορολογήτου δεν θα ισχύει.

Εκτός από τη διαπίστωση της ομάδας των μικροεπαγγελματιών, η προσθήκη των τριών αυτών ερωτημάτων, θα βοηθήσει στη συνέχεια τους ελέγχους για τον εντοπισμό εκείνων που ενώ απασχολούν πολλούς υπαλλήλους και πληρώνουν υψηλό ενοίκιο για την επαγγελματική τους στέγη, δηλώνουν εισόδημα πολύ χαμηλότερο από το πραγματικό τους.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 11.9.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ Η ΑΝΙΣΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΑΠ' Ο, ΤΙ ΣΤΗ ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ

Στο άρθρο αυτό, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) του οικονομικού έτους 2007 (εισοδήματα του 2006) εξετάζουμε την ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος ανάμεσα στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα (δηλαδή τις υπόλοιπες 12 περιφέρειες μαζί).

Ένα πρώτο ατελές μέτρο για την ανισοκατανομή του εισοδήματος είναι η σχέση του ποσοστού του συνολικού εισοδήματος που δηλώνει το πλουσιότερο 20% των φορολογουμένων με το φτωχότερο 20%.

Στην 1^η γραμμή της 1^{ης} στήλης του πρώτου μέρους του Πίνακα 1 δίνεται το δηλωθέν εισόδημα σε χιλιάδες ευρώ του φτωχότερου 20% των φορολογουμένων στην περιφέρεια Αττικής, στις επόμενες τρεις γραμμές το δηλωθέν εισόδημα των επόμενων 20% και στην 5^η γραμμή το δηλωθέν εισόδημα του πλουσιότερου 20%. Στην τελευταία γραμμή δίνεται το συνολικό δηλωθέν εισόδημα σε χιλιάδες ευρώ στην Αττική. Στη 2^η στήλη δίνονται τα αντίστοιχα ποσά για τη Λοιπή Χώρα. Στις επόμενες δύο στήλες δίνονται οι ποσοστιαίες κατανομές. Στο δεύτερο μέρος του Πίνακα 1 δίνεται η σχέση του δηλωθέντος εισοδήματος ή του ποσοστού του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος του πλουσιότερου 20% των φορολογουμένων προς το δηλωθέν εισόδημα ή το ποσοστό του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος του φτωχότερου 20% στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κατανομή δηλωθέντος εισοδήματος σε ομάδες φορολογουμένων
ανάλογα με το ύψος του δηλωθέντος εισοδήματος σε χιλιάδες
ευρώ στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα το έτος 2006

ΟΜΑΔΕΣ ΦΟΡΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ		ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ	
	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ
Κάτω 20%	1.015.297	957.763	2,55	2,07
20,1%-40%	3.639.460	4.331.253	9,15	9,36
40,1%-60%	5.564.041	6.822.736	14,00	14,75
60,1%-80%	8.961.014	10.595.238	22,54	22,91
Άνω 20%	20.575.051	23.543.936	51,75	50,90
ΣΥΝΟΛΟ	39.754.863	46.250.927	100,00	100,00
Σχέση άνω 20% προς κάτω 20%	20,3	24,6	20,3	24,6

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι το 2006 στην Αττική το ποσοστό του δηλωθέντος εισοδήματος του πλουσιότερου 20% των φορολογουμένων είναι 20,3 φορές μεγαλύτερο από το ποσοστό του δηλωθέντος εισοδήματος του φτωχότερου 20% στην Αττική ενώ στη Λοιπή Χώρα 24,6 φορές μεγαλύτερο. Με βάση το μέτρο αυτό, δηλαδή, στη Λοιπή Χώρα υπάρχει μεγαλύτερη ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος.

Όπως, όμως, προαναφέρθηκε, το παραπάνω μέτρο ανισοκατανομής του εισοδήματος είναι ατελές διότι δεν παίρνει υπόψη όλους τους φορολογούμενους. Υπάρχουν και άλλα μέτρα τα οποία δίνουν μια σαφέστερη εικόνα. Ένα από αυτά είναι η σύγκριση του ποσοστού των φορολογουμένων και του κατά φορολογική δήλωση (Κ.Φ.Δ.) δηλωθέντος εισοδήματος των φορολογουμένων που δηλώνουν ετήσιο εισόδημα μέχρι 12.000 ευρώ με το ποσοστό των φορολογουμένων και το Κ.Φ.Δ. δηλωθέν εισόδημα εκείνων που δηλώνουν ετήσιο από 100.000 ευρώ και άνω στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα. Τα σχετικά στοιχεία δίνονται στον Πίνακα 2.

Στην πρώτη γραμμή του Πίνακα 2 δίνεται ο αριθμός και το δηλωθέν εισόδημα σε χιλιάδες των φορολογουμένων που δήλωσαν εισόδημα 100.000 ευρώ και άνω στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα και στη δεύτερη γραμμή τα αντίστοιχα στοιχεία εκείνων που δήλωσαν εισόδημα μέχρι 12.000. Στις δύο πρώτες στήλες του δεύτερου μέρους του Πίνακα δίνονται τα ποσοστά που αντιπροσωπεύουν στο σύνολο των φορολογουμένων στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα εκείνοι που δήλωσαν εισόδημα 100.000 ευρώ και άνω και μέχρι 12.000 ευρώ. Στις επόμενες δύο στήλες του δεύτερου μέρους δίνεται το Κ.Φ.Δ. δηλωθέν εισόδημα των δύο αυτών ομάδων στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα (αυτό προκύπτει από τη διαίρεση των στηλών του δηλωθέντος εισοδήματος με τις αντίστοιχες στήλες του αριθμού των φορολογουμένων και τον πολλαπλασιασμό του αποτελέσματος επί 1.000). Στις δύο τελευταίες στήλες του τρίτου μέρους του Πίνακα δίνεται η σχέση του Κ.Φ.Δ. δηλωθέντος εισοδήματος αυτών που δήλωσαν εισόδημα 100.000 ευρώ και άνω και του Κ.Φ.Δ. δηλωθέντος εισοδήματος εκείνων που δήλωσαν εισόδημα μέχρι 12.000 ευρώ (δηλαδή το πόσες φορές το πρώτο είναι μεγαλύτερο από το δεύτερο). Στις δύο πρώτες στήλες δίνεται ένας γενικός δείκτης της ανισοκατανομής του δηλωθέντος εισοδήματος στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα (για τον οποίο βλέπε στη συνέχεια).

Από τις δύο πρώτες στήλες του δεύτερου μέρους του Πίνακα 2 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνονται οι μεγάλες διαφορές στην κατανομή των φορολογουμένων ανάλογα με το ύψος του δηλωθέντος εισοδήματος ανάμεσα στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Αριθμός φορολογικών δηλώσεων και δηλωθέν εισόδημα σε χιλ. ευρώ όσων δήλωσαν εισόδημα 100.000 ευρώ και άνω και μέχρι 12.000 ευρώ στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα το έτος 2006

ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ ΠΟΥ ΔΗΛΩΣΑΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ		ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΕ ΧΙΛ.ΕΥΡΩ	
	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ
100.000 ευρώ +	18.066	7.334	2.850.913	1.048.289
Μέχρι 12.000 ευρώ	1.003.710	2.005.198	6.289.381	11.757.539
	ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ		Κ.Φ.Δ. ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	
100.000 ευρώ +	0,84	0,22	157.805	142.936
Μέχρι 12.000 ευρώ	46,88	59,16	6.266	5.864
	ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΧΤΗΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑΣ		ΣΧΕΣΗ 100.000+/ΜΕΧΡΙ 12.000	
	15,0	13,0	25,2	24,4

Πιο συγκεκριμένα από τις στήλες του Πίνακα2 φαίνεται ότι οι φορολογούμενοι που δήλωσαν το 2006 εισόδημα:

- 100.000 και άνω αποτελούν το 0,84% των φορολογουμένων στην Αττική και μόνο το 0,22% στη Λοιπή Χώρα (δηλαδή αναλογικά σχεδόν 4 φορές λιγότεροι), και
- Μέχρι 12.000 ευρώ αποτελούν το 46,88% των φορολογουμένων στην Αττική και το 59,16% των φορολογουμένων στη Λοιπή Χώρα.

Από τις δύο τελευταίες στήλες του δεύτερου μέρους του Πίνακα 2 φαίνεται ότι το Κ.Φ.Δ. δηλωθέν εισόδημα εκείνων που δηλώνουν εισόδημα 100.000 ευρώ και άνω σε σχέση με το Κ.Φ.Δ. δηλωθέν εισόδημα εκείνων που δηλώνουν εισόδημα μέχρι 12.000 ευρώ είναι 25,2 φορές μεγαλύτερο στην Αττική και 24,4 φορές μεγαλύτερο στη Λοιπή Χώρα. Με βάση, δηλαδή, το κριτήριο αυτό η ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι μεγαλύτερη στην Αττική απ' ό,τι στη Λοιπή Χώρα.

Και το μέτρο, όμως, αυτό πάσχει διότι, και αυτό, δεν παίρνει υπόψη όλους τους φορολογούμενους στην Αττική και στη Λοιπή Χώρα. Ένα μέτρο που παίρνει υπόψη όλους τους φορολογούμενους είναι ο σταθμισμένος συντελεστής μεταβλητότητας με βάση τα κλιμάκια του δηλωθέντος εισοδήματος που δίνει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία. Τα αποτελέσματα υπολογισμού του μέτρου αυτού δείχνουν, όπως φαίνεται από τις δύο πρώτες στήλες του τρίτου μέρους του Πίνακα 2, ότι η ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων το 2006 ήταν μεγαλύτερη στην Αττική απ' απ' ό,τι στη Λοιπή Χώρα.

Παρ' όλες τις διαφορές και με τα τρία κριτήρια, η ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος τόσο στην Αττική όσο και στη Λοιπή Χώρα είναι πολύ μεγάλη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στο φτωχότερο 20% των φορολογουμένων περιλαμβάνονται 129.061 φορολογούμενοι (ή το 6,0% του συνόλου) στην Αττική και 186.302 (ή το 5,5% του συνόλου) στη Λοιπή

Χώρα οι οποίοι δηλώνουν μηδενικό εισόδημα. Οι φορολογούμενοι, όμως, αυτοί πληρώνουν φόρο με βάση τα ισχύοντα τεκμήρια.

Αν όσοι δηλώνουν μηδενικό εισόδημα αφαιρεθούν, η ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος με βάση το πρώτο κριτήριο μειώνεται δραστικά (11,4 για την Αττική και 12,5 για τη Λοιπή Χώρα). Αυτό, όμως, δεν συμβαίνει με το τρίτο (και πληρέστερο) κριτήριο. Δηλαδή, και μετά την αφαίρεση αυτών που δηλώνουν μηδενικό εισόδημα, η ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος στην Αττική είναι μεγαλύτερη από εκείνη στη Λοιπή Χώρα με το τρίτο κριτήριο.

Η ανισοκατανομή του δηλωθέντος εισοδήματος που δείξαμε στο άρθρο αυτό με το πρώτο κριτήριο με εκείνους που δηλώνουν μηδενικό εισόδημα είναι πολύ μεγαλύτερη από εκείνη που δίνουν οι Στατιστικές Υπηρεσίες τόσο της χώρας μας όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό οφείλεται στο ότι οι Υπηρεσίες αυτές χρησιμοποιούν όχι δηλωθέν εισόδημα στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων αλλά το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα.

«ΕΞΠΡΕΣ» 14.9.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35

ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

Στα τέλη Σεπτεμβρίου η Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε. (η Eurostat) έδωσε στη δημοσιότητα ορισμένα στοιχεία της έρευνας για την ποιότητα ζωής σε 321 πόλεις των 27 κρατών μελών της Ε.Ε. την περίοδο 2003-2006 σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία των περιόδων 1989-1993, 1994-1998 και 1999-2002. Τα στοιχεία αυτά αφορούν τον ετήσιο μέσο των περιόδων αυτών, προκειμένου να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ένα συγκεκριμένο έτος να μην είναι αντιπροσωπευτικό.

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα οι 9 πόλεις για τις οποίες δίνονται στοιχεία είναι: η Αθήνα (ο Δήμος Αθηναίων), η Θεσσαλονίκη (Δήμος Θεσσαλονίκης), η Πάτρα, το Ηράκλειο, η Λάρισα, ο Βόλος, τα Ιωάννινα, η Καβάλα και η Καλαμάτα.

Στο Μέρος I του άρθρου αυτού θα εξετάσουμε τη μεταβολή του πληθυσμού των πόλεων αυτών και του Συνόλου Χώρας κατά υπηκοότητα την περίοδο 2003-2006 σε σχέση με την περίοδο 1989-1993 και στο Μέρος II την ίδια μεταβολή στη χώρα μας σε σύγκριση με εκείνη 6 άλλων κρατών-παιδιών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.15) και των πρωτευουσών τους για τις οποίες υπάρχουν πλήρη στοιχεία και για τις δύο αυτές περιόδους.

I. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΣΕ 9 ΠΟΛΕΙΣ, ΣΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

Στην 1^η στήλη του πρώτου μέρους Πίνακα 1 δίνεται ο μέσος πληθυσμός 9 πόλεων, του υπολοίπου Χώρας (δηλαδή του Συνόλου Χώρας μείον το σύνολο του πληθυσμού των 9 πόλεων) την περίοδο 1989-1993, στη 2^η στήλη τα ίδια στοιχεία για την περίοδο 2003-2006 και στην 3^η στήλη η ποσοστιαία μεταβολή του. Στις επόμενες 3 στήλες δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για τους Έλληνες. Στις τρεις πρώτες στήλες του δεύτερου μέρους του Πίνακα 1 δίνονται τα αντίστοιχα για τους αλλοδαπούς (τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την αφαίρεση των στηλών για τους Έλληνες από τις αντίστοιχες στήλες του συνολικού πληθυσμού) και στις τρεις επόμενες στήλες του δεύτερου μέρους το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι αλλοδαποί στο συνολικό πληθυσμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Μέσος πληθυσμός κατά υπηκοότητα σε 9 πόλεις στην υπόλοιπη Χώρα και στο Σύνολο Χώρας τις περιόδους 1989-1993 και 2002-2006

ΠΟΛΕΙΣ	ΜΕΣΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΕΛΛΗΝΕΣ		
	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.
Αθήνα	772.072	796.442	3,2	741.282	590.501	-20,3
Θεσσαλονίκη	383.967	386.627	0,7	377.774	342.231	-9,4
Πάτρα	155.697	177.607	14,1	153.806	161.788	5,2
Ηράκλειο	120.417	150.352	24,9	119.436	139.540	16,8
Λάρισα	114.334	139.043	21,6	113.550	127.458	12,2
Βόλος	77.192	87.208	13,0	76.605	80.819	5,5
Ιωάννινα	63.725	79.731	25,1	62.360	73.747	18,3
Καβάλα	60.187	64.971	7,9	59.424	59.780	0,6
Καλαμάτα	50.260	66.103	31,5	49.466	60.901	23,1
Υπολ. Χώρα	8.402.253	9.196.782	9,5	8.217.260	8.731.218	6,3
ΕΛΛΑΔΑ	10.200.104	11.144.866	9,3	9.970.963	10.367.983	4,0
ΠΟΛΕΙΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ			ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ		
	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.
Αθήνα	30.790	205.941	568,9	3,99	25,86	548,4
Θεσσαλονίκη	6.193	44.396	616,9	1,61	11,48	611,9
Πάτρα	1.891	15.819	736,5	1,21	8,91	633,3
Ηράκλειο	981	10.812	1.002,1	0,81	7,19	782,7
Λάρισα	784	11.585	1.377,7	0,69	8,33	1.115,1
Βόλος	587	6.389	988,4	0,76	7,33	863,4
Ιωάννινα	1.365	5.984	338,4	2,14	7,51	250,4
Καβάλα	763	5.191	580,3	1,27	7,99	530,2
Καλαμάτα	794	5.202	555,2	1,58	7,87	398,1
Υπολ. Χώρα	184.993	465.564	151,7	2,20	5,06	129,9
ΕΛΛΑΔΑ	229.141	776.883	239,0	2,25	6,97	210,3

Από τον Πίνακα 1 φαίνεται ότι την περίοδο 2003-2006 σε σχέση με την περίοδο 1989-1993:

- Τόσο στην υπόλοιπη Χώρα όσο και στο Σύνολο Χώρας αυξήθηκε ο συνολικός πληθυσμός. Η αύξηση στην υπόλοιπη Χώρα ήταν ελαφρά μεγαλύτερη από εκείνη στο Σύνολο Χώρας. Ανάμεσα στις 9 πόλεις η μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού σημειώθηκε στην Καλαμάτα. Αυξήσεις πάνω από 20% σημειώθηκαν, κατά σειρά, στα Ιωάννινα, το Ηράκλειο και τη Λάρισα.
- Για την αύξηση του ελληνικού πληθυσμού στην υπόλοιπη και στο Σύνολο Χώρας ισχύει ότι και για το συνολικό πληθυσμό καθώς και για τις πόλεις με τις μεγαλύτερες αυξήσεις. Σε δύο, όμως, πόλεις –την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη– ο ελληνικός πληθυσμός μειώθηκε, προφανώς λόγω μετακίνησης μέρους του προς τους περιφερειακούς Δήμους των προαστίων.
- Θεαματική ήταν η αύξηση των αλλοδαπών (σε όλες τις περιπτώσεις υπερδιπλασιασμός). Η αύξηση στην υπόλοιπη χώρα ήταν μικρότερη από την αύξηση τους στο Σύνολο Χώρας και στις 9 πόλεις. Ανάμεσα στις 9 πόλεις η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στη Λάρισα (15πλασιασμός), Ηράκλειο και Βόλο (11πλασιασμός) και η μικρότερη στα Ιωάννινα (υπερ-

- 4πλασιασμός). Οι μεγάλες αυτές αυξήσεις στις πόλεις οφείλονται στο γεγονός ότι σ' αυτές υπάρχουν οι μεγαλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης των μεταναστών (τόσο των ανδρών όσο και, περισσότερο, των γυναικών).
- Εξαιτίας των διαφορετικών ρυθμών αύξησης των Ελλήνων και των αλλοδαπών σημειώθηκε μεγάλη αύξηση του ποσοστού που οι αλλοδαποί αντιπροσωπεύουν στο συνολικό πληθυσμό. Η μεγαλύτερη αύξηση του ποσοστού αυτού σημειώθηκε στη Λάρισα, το Βόλο και το Ηράκλειο και η μικρότερη στα Ιωάννινα. Η αύξησή του στην υπόλοιπη Χώρα ήταν μικρότερη απ' ό,τι στο Σύνολο Χώρας.
 - Αποτέλεσμα των διαφορών στην αύξηση του ποσοστού που αντιπροσώπευαν οι αλλοδαποί στο συνολικό πληθυσμό ήταν να υπάρξει ανακατάταξη των πόλεων σε ό,τι αφορά το μέγεθος του ποσοστού αυτού. Και στις δύο, όμως, περιπτώσεις, το πολύ μεγαλύτερο ποσοστό είχε η Αθήνα, στην οποία την περίοδο 2003-2006 οι αλλοδαποί αντιπροσώπευαν το ένα τέταρτο του συνολικού πληθυσμού της! Τη 2^η και 3^η θέση την περίοδο 1989-1993 κατείχαν τα Ιωάννινα και η Θεσσαλονίκη, ενώ την περίοδο 2003-2006 η Θεσσαλονίκη και η Πάτρα. Το μικρότερο ποσοστό την περίοδο 1989-1993 είχε η Λάρισα και την περίοδο 2003-2006 το Ηράκλειο.

II. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΣΕ 7 ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.15 ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ ΤΟΥΣ

Η αύξηση του αριθμού των αλλοδαπών στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 είναι σχεδόν καθολικό φαινόμενο (βλέπε, σχετικά, στη συνέχεια). Δυστυχώς πλήρη στοιχεία για χώρες και τις πρωτεύουσές τους και για τις δύο περιόδους που εξετάζουμε στο άρθρο αυτό, εκτός από την Ελλάδα, υπάρχουν μόνο για άλλα 6 κράτη. Τα στοιχεία αυτά δίνονται στον Πίνακα 2, ο οποίος έχει τις ίδιες στήλες με τον Πίνακα 1.

Από τον Πίνακα 2 (βλέπε επόμενη σελίδα) φαίνεται ότι σε ό,τι αφορά τις μεταβολές την περίοδο 2003 σε σχέση με την περίοδο 1989-1993:

- Και στα 7 κράτη υπάρχει αύξηση τόσο του συνολικού πληθυσμού όσο και του πληθυσμού των υπηκόων τους. Με εξαίρεση τη Σουηδία (στην οποία υπάρχει μείωση), αύξηση των αλλοδαπών και του ποσοστού που αυτοί αντιπροσωπεύουν στο συνολικό πληθυσμό σημειώθηκε σε όλα τα άλλα κράτη. Μεγάλες αυξήσεις (πάνω από τριπλασιασμός) σημειώθηκαν, κατά σειρά, στη Φινλανδία, στην Ελλάδα και στην Ιταλία. Η μικρότερη αύξηση σημειώθηκε στη Γερμανία. Το μεγαλύτερο ποσοστό και τις δύο περιόδους είχε το Λουξεμβούργο και ακολουθούσαν την περίοδο 1983-1993 η Γερμανία, η Αυστρία και η Σουηδία και την περίοδο 2003-2006 η Αυστρία, η Γερμανία και η Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Μέσος πληθυσμός κατά υπηκοότητα σε 7 κρατών-μελών της Ε.Ε.15 και των πρωτευουσών τους τις περιόδους 1989-1993 και 2002-2006

ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΥΠΗΚΟΟΙ		
	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.
Αυστρία	7.795.786	8.140.122	4,4	7.278.096	7.374.819	1,3
Γερμανία	79.753.227	82.500.849	3,4	74.170.870	75.212.869	1,4
Ελλάδα	10.200.104	11.144.866	9,3	9.970.963	10.367.983	4,0
Σουηδία	8.590.630	8.975.670	4,5	8.106.926	8.499.594	4,8
Ιταλία	56.744.119	58.462.375	3,0	55.962.981	56.060.218	0,2
Φινλανδία	4.998.478	5.206.295	4,2	4.972.223	5.112.729	2,8
Λουξεμβούργο	384.400	451.600	17,5	274.400	277.203	1,0
Βιέννη	1.539.848	1.598.626	3,8	1.343.196	1.321.662	-1,6
Βερολίνο	3.465.748	3.387.828	-2,2	3.094.170	2.933.283	-5,2
Αθήνα	772.072	796.442	3,2	741.282	590.501	-20,3
Στοκχόλμη	674.452	761.721	12,9	607.048	691.137	13,9
Ρώμη	2.775.250	2.553.873	-8,0	2.727.082	2.408.869	-11,7
Ελσίνκι	492.499	559.716	13,6	487.658	529.695	8,6
Λουξεμβούργο	75.833	83.226	9,7	41.370	35.534	-14,1
ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ			ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ		
	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.	1989-1993	2003-2006	% ΜΕΤ.
Αυστρία	517.690	765.303	47,8	6,6	9,4	41,6
Γερμανία	5.582.357	7.287.980	30,6	7,0	8,8	26,2
Ελλάδα	229.141	776.883	239,0	2,2	7,0	210,3
Σουηδία	483.704	476.076	-1,6	5,6	5,3	-5,8
Ιταλία	781.138	2.402.157	207,5	1,4	4,1	198,5
Φινλανδία	26.255	93.566	256,4	0,5	1,8	242,1
Λουξεμβούργο	110.000	174.397	58,5	28,6	38,6	35,0
Βιέννη	196.652	276.964	40,8	12,8	17,3	35,7
Βερολίνο	371.578	454.545	22,3	10,7	13,4	25,1
Αθήνα	30.790	205.941	568,9	4,0	25,9	548,4
Στοκχόλμη	67.404	70.584	4,7	10,0	9,3	-7,3
Ρώμη	48.168	145.004	201,0	1,7	5,7	227,1
Ελσίνκι	4.841	30.021	520,1	1,0	5,4	445,7
Λουξεμβούργο	34.463	47.692	38,4	45,4	57,3	26,1

- Σε 4 πόλεις σημειώθηκε αύξηση του συνολικού πληθυσμού τους και σε 2 μείωσή του (στο Βερολίνο και τη Ρώμη). Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στο Ελσίνκι και τη Στοκχόλμη. Στους υπηκόους των κρατών σημειώθηκε μείωση σε 5 πόλεις και αύξηση σε 2 (τη Στοκχόλμη και το Ελσίνκι). Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στην Αθήνα. Σε όλες τις πόλεις αυξήθηκαν οι αλλοδαποί. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις σημειώθηκαν στην Αθήνα και στο Ελσίνκι (υπερ-6πλασιασμός) και στη Ρώμη (3πλασιασμός). Τέλος οι αλλοδαποί ως ποσοστό του πληθυσμού, με την εξαίρεση της Στοκχόλμης (στην οποία σημειώθηκε μείωση) αυξήθηκαν σε όλες τις άλλες πόλεις. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις του ποσοστού αυτού σημειώθηκαν, κατά σειρά, στην Αθήνα, το Ελσίνκι και τη Ρώμη. Και τις δύο περιόδους το μεγαλύτερο ποσοστό είχε το Λουξεμβούργο και ακολουθούσε την περίοδο 1989-1993 η Βιέννη και την περίοδο 2003-2006 η Αθήνα (το Λουξεμβούργο είναι ένα από μικρότερα σε πληθυσμό

κράτος της Ε.Ε. που εξαρτάται πολύ από τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι αλλοδαποί εργαζόμενοι σ' αυτό).

Από την ανάλυση που έγινε στο άρθρο αυτό φάνηκε ότι υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές στη μεταβολή του πληθυσμού τόσο των 9 μεγάλων πόλεων της χώρας μας όσο και των 7 κρατών και των πρωτευουσών τους. Οι διαφορές είναι πολύ μεγαλύτερες στον πληθυσμό των αλλοδαπών απ' ό,τι στον πληθυσμό των υπηκόων των κρατών. Είναι προφανές, κατά συνέπεια, ότι οι διαφορές αυτές καθιστούν αδύνατη μια κοινή μεταναστευτική πολιτική στην Ε.Ε. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να υπάρξουν κάποιες γενικές κατευθύνσεις. Αυτές τις κατευθύνσεις αποσκοπεί να διαμορφώσει αυτή την περίοδο η γαλλική προεδρία της Ε.Ε. Από τα όσα, όμως, έχουν γίνει γνωστά, οι γενικές αυτές κατευθύνσεις δεν φαίνεται να έχουν εκτιμήσει όσο πρέπει τη συμβολή των μεταναστών στην οικονομική ανάπτυξη των κρατών-μελών της Ε.Ε. ούτε και να δίνουν λύσεις στα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Δυστυχώς το ίδιο ισχύει και για τα συμβαίνοντα στο θέμα αυτό στη χώρα μας.

«ΕΞΠΡΕΣ» 9.11.2008

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36

ΤΟ ΔΥΣΘΕΩΡΗΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΙ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Στα τέλη Οκτωβρίου η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) (η Eurostat) έδωσε στη δημοσιότητα τα αναθεωρημένα στοιχεία για το δημόσιο έλλειμμα (έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης) και το δημόσιο χρέος (χρέος της Γενικής Κυβέρνησης) των 27 κρατών μελών της Ε.Ε. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι, εξαιτίας της αναθεώρησης των δεδομένων, το δημόσιο έλλειμμα της χώρας μας το 2007 αυξήθηκε στο 3,5% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) από 2,8% του ΑΕΠ που υπολογιζόταν τον περασμένο Απρίλιο και είναι το υψηλότερο ανάμεσα στα 15 κράτη-παλαιά μέλη της Ε.Ε. Η αύξηση αυτή, όπως σημειώνει η Eurostat, οφείλεται στην αναθεώρηση στοιχείων που αφορούν τις επιχορηγήσεις της Ε.Ε., τους εκτός προϋπολογισμού λογαριασμούς, την τοπική αυτοδιοίκηση, τα ασφαλιστικά ταμεία καθώς και στατιστικές διαφορές. Η αναθεώρηση αυτή σημαίνει ότι στην περίπτωση που το δημόσιο έλλειμμα του τρέχοντος έτους ξεπεράσει το 3,0% του ΑΕΠ η Ελλάδα κινδυνεύει να τεθεί πάλι υπό επιτήρηση, εκτός εάν, εξαιτίας της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, υπάρξει χαλάρωση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης που θα επιτρέψει υπερβάσεις του ορίου 3,0%.

Οι επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην πραγματική οικονομία είναι ήδη ορατές και θα επιδεινωθούν το ερχόμενο έτος, γεγονός που καθιστά εξαιρετικά αμφίβολη την επίτευξη των στόχων που θέτει το προσχέδιο προϋπολογισμού του 2009.

Για την αντιμετώπιση των συνεπειών της χρηματοπιστωτικής κρίσης σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο έχουν ήδη συγκληθεί έκτακτες σύνοδοι κορυφής της Ε.Ε. και επίκειται και σύνοδος των 20 ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου στην Ουάσιγκτον.

Σε ό,τι αφορά τη χώρα μας η δυνατότητα λήψης αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην πραγματική οικονομία (και ιδιαίτερα της αύξησης της ανεργίας, της μείωσης της αγοραστικής δύναμης ιδιαίτερα των χαμηλόμισθων και των συνταξιούχων, των προβλημάτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κλπ) περιορίζεται δραστικά εξαιτίας του δυσθεώρητου δημόσιου χρέους και των

πόρων που απαιτούνται για την εξυπηρέτησή του. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος του προβλήματος, με βάση τόσο τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Eurostat στις 26.10.08 όσο και εκείνα της τράπεζας δεδομένων της ίδιας, δίνουμε στον Πίνακα που ακολουθεί τις μεταβολές του Ακαθάριστου Προϊόντος και του δημόσιου χρέους σε εκατ. ευρώ και του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2007 σε σχέση με το 1997.

Στην 1^η στήλη του Πίνακα δίνεται το ΑΕΠ των 15 κρατών-παλαιών μελών της Ε.Ε. και του συνόλου τους (Ε.Ε.15) σε εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές το 1997, στη 2^η για το 2007 και στην 3^η η ποσοστιαία μεταβολή του το 2007 σε σχέση με το 1997. Στις επόμενες τρεις στήλες δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία για το δημόσιο χρέος σε εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές και στις τρεις τελευταίες το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και δημόσιο χρέος σε εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές και δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15 τα έτη 1997 και 2007

ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ ΣΕ ΕΚΑΤ.ΕΥΡΩ			ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ			ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΩΣ % ΑΕΠ		
	1997	2007	% ΜΕΤΑΒ.	1997	2007	% ΜΕΤΑΒ.	1997	2007	% ΜΕΤΑΒ.
Βέλγιο	220.129	334.917	52,1	267.656	280.958	5,0	121,6	83,9	-31,0
Δανία	150.414	227.673	51,4	97.486	59.518	-38,9	64,8	26,1	-59,7
Γερμανία	1.907.246	2.422.900	27,0	1.130.850	1.577.242	39,5	59,3	65,1	9,8
Ιρλανδία	71.700	190.603	165,8	44.577	47.239	6,0	62,2	24,8	-60,1
Ελλάδα	107.103	228.180	113,0	114.864	216.381	88,4	107,2	94,8	-11,6
Ισπανία	505.438	1.050.595	107,9	331.202	379.951	14,7	65,5	36,2	-44,8
Γαλλία	1.258.310	1.892.244	50,4	745.309	1.209.497	62,3	59,2	63,9	7,9
Ιταλία	1.052.553	1.535.540	45,9	1.234.497	1.598.971	29,5	117,3	104,1	-11,2
Λουξεμβούργο	16.342	36.278	122,0	1.203	2.524	109,8	7,4	7,0	-5,5
Ολλανδία	341.139	567.066	66,2	230.843	259.031	12,2	67,7	45,7	-32,5
Αυστρία	184.287	270.837	47,0	116.974	161.110	37,7	63,5	59,5	-6,3
Πορτογαλία	98.832	163.083	65,0	54.514	103.702	90,2	55,2	63,6	15,3
Φινλανδία	108.817	179.734	65,2	57.457	63.148	9,9	52,8	35,1	-33,5
Σουηδία	220.162	331.952	50,8	156.694	131.507	-16,1	71,2	39,6	-44,3
Ηνωμ. Βασίλειο	1.199.075	2.047.289	70,7	619.740	843.765	36,1	51,7	41,2	-20,3
Ε.Ε.15	7.441.548	11.472.623	54,2	5.203.866	6.925.750	33,1	69,9	60,4	-13,7

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι:

- Το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές αυξήθηκε σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.15. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις (υπεριδιπλασιασμός) σημειώθηκαν, κατά σειρά, στην Ιρλανδία, στο Λουξεμβούργο, στην Ελλάδα και στην Ισπανία και η μικρότερη στη Γερμανία.
- Το δημόσιο χρέος σε τρέχουσες τιμές αυξήθηκε σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με εξαίρεση τη Δανία και τη Σουηδία, στις οποίες μειώθηκε. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στο Λουξεμβούργο (υπεριδιπλασιασμός), την Πορτογαλία και την Ελλάδα και η μικρότερη στο Βέλγιο.
- Εξαιτίας των διαφορών στην αύξηση του ΑΕΠ και στη μεταβολή του δημόσιου χρέους σε τρέχουσες τιμές το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του

ΑΕΠ μειώθηκε σε όλες τις χώρες, με την εξαίρεση της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Πορτογαλίας, στις οποίες αυξήθηκε. Η μεγαλύτερη μείωσή του σημειώθηκε στην Ιρλανδία και στη Δανία και η μικρότερη στο Λουξεμβούργο. Στη χώρα μας η μείωσή του ήταν πολύ μικρή (μόλις 11,2% σε μια δεκαετία, δηλαδή λίγο πιο πάνω από το 1,0% το χρόνο).

- Η μείωση του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ στα περισσότερα κράτη οφείλεται στο γεγονός ότι η αύξηση του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές λόγω του πληθωρισμού ήταν μεγαλύτερη από την αύξηση του δημόσιου χρέους σε τρέχουσες τιμές. Αυτός ο λόγος είναι περισσότερο σημαντικός στην Ιρλανδία και στην Ελλάδα (στην οποία, όπως είναι γνωστό, το ΑΕΠ αναθεωρήθηκε προς τα άνω). Στη Δανία και στη Σουηδία η μείωση οφείλεται στο ότι το δημόσιο χρέος σε τρέχουσες τιμές μειώθηκε και το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές αυξήθηκε.
- Η αύξηση του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ στη Γερμανία, στη Γαλλία και στην Πορτογαλία οφείλεται στο ότι η αύξηση του δημόσιου χρέους σε τρέχουσες τιμές ήταν μεγαλύτερη απ' ό,τι η αύξηση του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές.

Εξαιτίας των μεταβολών που προαναφέρθηκαν σημειώθηκαν ανακατατάξεις στη σειρά των κρατών-μελών της Ε.Ε.15 σε ό,τι αφορά το ύψος του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ. Το 1997 τις τρεις πρώτες θέσεις κατείχαν, κατά σειρά, το Βέλγιο, η Ιταλία και η Ελλάδα, ενώ το 2007 η Ιταλία, η Ελλάδα και το Βέλγιο. Η μεγαλύτερη βελτίωση θέσης σημειώθηκε στη Σουηδία (από την 6^η το 1997 στην 11^η το 2007), στη Δανία (από την 7^η το 1997 στη 13^η και στην Ιρλανδία (από την 9^η στη 14^η) και η μεγαλύτερη χειροτέρευση στη Γερμανία (από τη 10^η το 1997 στην 4^η το 2007), στη Γαλλία (από την 11^η στην 5^η), στην Πορτογαλία (από τη 12^η στην 6^η) και στο Ηνωμένο Βασίλειο (από τη 15^η στην 9^η).

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι εξαιτίας του μεγάλου ύψους τόσο του δημόσιου χρέους όσο και του δημόσιου ελλείμματός της ως ποσοστών του ΑΕΠ, οι δυνατότητες λήψης δημοσιονομικών μέτρων στη χώρα μας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην πραγματική οικονομία –σε αντίθεση με άλλες χώρες που έχουν πολύ χαμηλό δημόσιο χρέος ως ποσοστού του ΑΕΠ (όπως εκείνες που δείχνει ο Πίνακας) – είναι πολύ περιορισμένες. Τα μέτρα αυτά είναι αναπόφευκτο να αυξήσουν το δημόσιο έλλειμμα με αποτέλεσμα την αύξηση του δημόσιου χρέους σε ευρώ σε τρέχουσες τιμές, μια αύξηση που μπορεί να ξεπερνά την αντίστοιχη αύξηση του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές με αποτέλεσμα την αύξηση του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ.

Και αν ακόμα υπάρξει χαλάρωση των κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης ώστε η Ελλάδα να αποφύγει την επαναφορά

της επιτήρησης της οικονομίας της, και πάλι η αύξηση δημόσιου χρέους τόσο σε ευρώ όσο και (όπως είναι πολύ πιθανό) και ως ποσοστού του ΑΕΠ, θα αυξήσει το ήδη δυσβάστακτο βάρος της εξυπηρέτησής του με την παραπέρα αύξηση των ποσών που απαιτούνται για την εξόφληση των τοκοχρεωλυσίων κάθε χρόνο. Απάλυνση των συνεπειών αυτών (όχι, όμως, και εξουδετέρωσή τους) μπορεί να προσφέρει μια μεγάλη μείωση των επιτοκίων (και κατά συνέπεια των τόκων του δημόσιου χρέους).

Το συμπέρασμα από τη σύντομη αυτή ανάλυση είναι ότι το μεγάλο ύψος του δημόσιου χρέους και τα πολύ μεγάλα ποσά που απαιτούνται για την εξυπηρέτησή του περιορίζουν σημαντικά τις δυνατότητες εφαρμογής μιας απλόχερης κοινωνικής και μιας επεκτατικής οικονομικής πολιτικής τα επόμενα χρόνια. Με μια, όμως, αναδιάταξη των προτεραιοτήτων της οικονομικής πολιτικής οι περιορισμένες αυτές δυνατότητες μπορεί να διευθυνθούν.

Οι μεγάλες αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας –και μια από τις σοβαρότερες είναι το δυσθεώρητο δημόσιο χρέος της χώρας– είναι βαρύδια που επισώρευσε η πολιτική που ακολούθησαν όλες οι κυβερνήσεις μετά τη μεταπολίτευση. Μια πολιτική που:

- Δεν αξιοποίησε σωστά τις μεγάλες εισροές πόρων από την Ε.Ε. από το 1981 μέχρι σήμερα.
- Αντί να τις πατάξει άφησε να διογκωθεί η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή και, επιπλέον
- Στηρίχτηκε σε μεγάλο βαθμό στον υψηλό δανεισμό του δημοσίου και των νοικοκυριών

Οι αδυναμίες αυτές θα πάρει πολύ χρόνο για να θεραπευτούν αν και εφόσον, φυσικά, εφαρμοστεί μια ριζικά διαφορετική οικονομική και δημοσιονομική πολιτική από εκείνη που εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα.

«ΑΥΓΗ» 9.11.2008

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στα περισσότερα από τα Κεφάλαια αυτού του βιβλίου αυτού εξετάστηκαν ορισμένες από τις μεγάλες μάστιγες της ελληνικής οικονομίας. Πολλές από αυτές προϋπήρχαν. Αντί, όμως, να αντιμετωπιστούν στο διάστημα που μεσολάβησε από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, αφέθηκαν να γιγαντωθούν και σ' αυτές προστέθηκαν νέες.

Εξαιτίας της διαιώνισης και επιδείνωσης των παλαιότερων μαστίγων και της εμφάνισης νέων, η Ελλάδα –παρά τους σχετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης την τελευταία οκταετία– βρίσκεται, δυστυχώς, σε πολλές από αυτές σε μια από τις χειρότερες θέσεις (και σε ορισμένες στη χειρότερη θέση) ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. Οι μάστιγες αυτές περιορίζουν τις δυνατότητες λήψης αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση πολλών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας και των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης σ' αυτήν και, επιπλέον, αποδυναμώνουν ή/και εξουδετερώνουν τα όποια μέτρα λαμβάνονται για την επίλυσή τους.

Η Ελλάδα ήταν συνδεδεμένο μέλος της τότε ΕΟΚ από το 1961 και είναι πλήρες μέλος της Ε.Ε. από το 1981. Από το έτος, μάλιστα, εκείνο μέχρι σήμερα έχουν εισρεύσει από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, μέσω των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων και των Α', Β' και Γ' Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και των ειδικών ταμείων, πόροι πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ οι οποίοι, όμως, δεν χρησιμοποιήθηκαν για να απαλλάξουν τη ελληνική οικονομία από τις μάστιγες που την κατατρύχουν επί πολλές δεκαετίες.

Τα ερωτήματα που γεννώνται είναι: (α) Τι φταίει και ποιοι είναι υπεύθυνοι για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η Ελλάδα όλα αυτά τα χρόνια; και (β) Τι χρειάζεται να γίνει για να εξαλειφθούν οι μάστιγες αυτές και να γίνει η Ελλάδα μια πραγματικά σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα, χωρίς, όμως, να χάσει την ταυτότητά της;

Ο κύριος λόγος για τον οποίο διαιωνίζονται οι μάστιγες που εξετάστηκαν στο βιβλίο αυτό είναι ότι –μετά την καταστροφική επταετία της δικτατορίας των συνταγματαρχών– καμιά κυβέρνηση δεν εφάρμοσε ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα αποκεντρωμένης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης το οποίο θα επικεντρωνόταν στην εξάλειψή τους. Το κύριο μέλημα των δύο κομμάτων εξουσίας που είχαν την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας ήταν η διεκπεραίωση της καθημερινότητας, η ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. και στην Ευρωζώνη και, φυσικά, η παραμονή τους στην εξουσία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ένταξη της Ελλάδας τόσο στην Ε.Ε. όσο και στην Ευρωζώνη –όπως αποδείχτηκε από τις συγκλονιστικές εξελίξεις στον

ευρωπαϊκό χώρο τα τελευταία 20 χρόνια— ήταν ορθές επιλογές και η επίτευξή τους οφείλεται στις μεγάλες θυσίες στις οποίες υποβλήθηκε ο ελληνικός λαός. Η ένταξη, όμως, αυτή, όπως προαναφέρθηκε, δεν συνοδεύτηκε από την εξάλειψη των μαστίγων της ελληνικής οικονομίας. Η έλλειψη μιας αποτελεσματικής και με διάρκεια προσπάθειας για την εξάλειψη τους οφείλεται βασικά στη γενικευμένη έκπτωση αξιών και απαξίωση θεσμών που ταλανίζει την ελληνική κοινωνία εδώ και πολλά χρόνια —στο θέμα αυτό έχω αφιερώσει ένα βιβλίο με τον ίδιο τίτλο που εκδόθηκε το 2005— στις οποίες πρωτοστάτησαν, με τις πράξεις και παραλείψεις τους, όλες οι κυβερνήσεις της μεταπολίτευσης. Ένα σημαντικό ποσοστό των πολιτών, βλέποντας τη συμπεριφορά και τα πεπραγμένα των κυβερνώντων, γίνονται συνεργοί στη διαίωση των μαστίγων αυτών.

Είναι προφανές ότι το πρόβλημα των μαστίγων που υποσκάπτουν τα θεμέλια της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας είναι ταυτόχρονα ηθικό (με την ευρύτερη έννοια) και πολιτικό. Η επίλυσή του, επομένως προϋποθέτει την αποκατάσταση των αξιών και το σεβασμό των θεσμών. Σ' αυτό το εξαιρετικά δύσκολο έργο σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει η ανάδειξη και εκλογή νέων ακέραιων και ικανών πολιτικών οι οποίοι να έχουν την έξωθεν καλή μαρτυρία και την πολιτική βούληση να συγκρουστούν με τα συμφέροντα, τη νοοτροπία και τις συμπεριφορές εκείνων που αποκομίζουν οφέλη από τις μαστιγες αυτές, επωμιζόμενοι το πολιτικό κόστος που συνεπάγεται η σύγκρουση αυτή. Αν αναδειχτούν τέτοιοι πολιτικοί, ο λαός είναι βέβαιο ότι θα τους ακολουθήσει και θα συνεργαστεί μαζί τους στην προσπάθεια εξάλειψης των μαστίγων της ελληνικής οικονομίας. Το ερώτημα, βέβαια, που τίθεται είναι: υπάρχει πιθανότητα να αναδειχτούν;

Όπως δείχνουν οι δημοσκοπήσεις, η ελληνική κοινωνία, έχοντας βιώσει τα όσα θλιβερά και απαράδεκτα συνέβησαν και που, δυστυχώς, εξακολουθούν να συμβαίνουν στη χώρα μας, είναι εντελώς απογοητευμένη και δεν διαβλέπει στον ορίζοντα τέτοιους πολιτικούς. Η διαπλοκή των δύο κομμάτων εξουσίας με τα ισχυρά οικονομικά συμφέροντα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης διαμορφώνει ένα κλίμα που αποθαρρύνει την εμφάνιση και, ουσιαστικά, καθιστά αδύνατη την ανάδειξη και επικράτηση πολιτικών με τα προσόντα που προαναφέρθηκαν.

Το μόνο, επομένως, που απομένει είναι η ελπίδα ότι, στο όχι μακρινό μέλλον, θα εμφανιστούν οι νέοι εκείνοι πολιτικοί που έχει ανάγκη ο Τόπος, οι οποίοι θα αναλάβουν το δύσκολο έργο να κάνουν πράξη το μέχρι σήμερα άπιαστο όνειρο της πραγματικής αλλαγής.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΤΟΣ
1.	ΟΙ ΣΧΟΛΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1977
2.	ΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ Α.Ε.Ι. - ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ : ΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	1979
3.	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ 1977 - 1981	1981
4.	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ	1981
5.	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1974, 1977, 1981 - ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	1982
6.	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	1983
7.	ΕΚΛΟΓΕΣ 1981 ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ	1984
8.	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1985 ΚΑΙ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 1984	1986
9.	Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΚΑΙ Η ΑΠΑΝ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ	1988
10.	Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ	1991
11.	Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ	1992
12.	ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1989-1990	1993
13.	Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ 1975-1992	1994
14.	ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ 1974-1994	1994
15.	ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ	1995
16.	ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1961-1990	1996
17.	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ	1996
18.	ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΜΙΑΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ	1997
19.	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 1980-1994	1997
20.	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	1998
21.	ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ ΣΤΟ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩ	1999
22.	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	2000
23.	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1996 ΚΑΙ 2000	2000
24.	ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1981 - 2000	2001
25.	ΕΙΣΡΟΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ 1991-2000	2002
26.	ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ 25 ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ	2003
27.	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 2004	2004
28.	ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΘΕΣΜΩΝ	2005
29.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - Η ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ ΠΤΕΡΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2006
30.	ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2007	2007

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΤΟΣ
31	ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΑΛΓΕΒΡΑ - ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑΣ	1975
32	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ - ΤΟΜΟΣ Ι	1975
33	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ - ΤΟΜΟΣ ΙΙ	1979